
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1993

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΣΤΕΦΑΝΟΥ Α. ΜΑΝΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΑΘΗΝΑ-ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1992
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΚΤΥΠΩΣΗΣ
ΕΝΤΥΠΩΝ & ΑΞΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1993

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Πίνακας Περιεχομένων

	Σελ
Εισήγηση Υπουργού Οικονομικών	
Κεφάλαιο 1	
Διεθνείς Οικονομικές Εξελίξεις και Προοπτικές	
1.1 Γενική Επισκόπηση	9
1.2 Πρόσφατες Οικονομικές Εξελίξεις και Προοπτικές	10
1.2.1 Οικονομική Δραστηριότητα	10
1.2.2 Απασχόληση και Ανεργία	11
1.2.3 Πληθωρισμός	11
1.2.4 Διεθνές Εμπόριο και Ισοζύγιο Πληρωμών	12
1.2.5 Συναλλαγματικές Εξελίξεις	12
1.2.6 Νομισματική Πολιτική	14
1.2.7 Δημοσιονομική Πολιτική	14
1.2.8 Προοπτικές για το 1993	15
Κεφάλαιο 2	
Εξελίξεις στην Ελληνική Οικονομία	
2.1 Εισαγωγή	21
2.2 Το Πλαίσιο της Οικονομικής Πολιτικής	22
2.2.1 Διαρθρωτική Αναμόρφωση	23
2.2.2 Δημοσιονομική Πολιτική	25
2.2.3 Νομισματικές και Πιστωτικές Εξελίξεις	27
2.2.4 Εισοδηματική Πολιτική	29
2.2.5 Παραγωγικότητα - Κατά Μονάδα Κόστος Εργασίας - Ανταγωνιστικότητα	30
2.2.6 Τιμολογιακή και Φορολογική Πολιτική και Πληθωρισμός	31
2.3 Εξελίξεις των Βασικών Μακροοικονομικών Μεγεθών	33
2.3.1 Ακαθάριστες Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου	33
2.3.2 Ο Εξωτερικός Τομέας (Εισαγωγές - Εξαγωγές)	35
2.3.3 Παραγωγή και Αύξηση του ΑΕΠ κατά Κλάδο	35
2.3.4 Η Δαπάνη της Οικονομίας	37
2.3.5 Απασχόληση - Ανεργία	38
2.3.6 Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών	39
Κεφάλαιο 3	
Εκτέλεση Γενικού Προϋπολογισμού του Κράτους 1992	
3.1 Γενικά	43
3.2 Ο Γενικός Προϋπολογισμός του Κράτους	45
3.3 Τακτικός Προϋπολογισμός	45
3.3.1 Γενικά	45
3.3.2 Εσοδα	45
3.3.3 Δαπάνες	47

3.4	- Χρηματικές Δοσοληψίες με ΕΚ	54
3.5	Εκτέλεση Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων 1992	55
3.6	Λογαριασμός Πετρελαιοειδών	56

Κεφάλαιο 4

Γενικός Προϋπολογισμός του Κράτους 1993

4.1	Γενικά	59
4.2	Εσοδα Τακτικού Προϋπολογισμού και Φορολογική Πολιτική	63
	4.2.1 Εσοδα	63
	4.2.2 Φορολογική Πολιτική	67
4.3	Δαπάνες	70
4.4	Επιδοτήσεις στην Γεωργία	79
	4.4.1 Επιδοτήσεις στην Γεωργία από Εθνικούς Πόρους	79
	4.4.2 Εισροές από Κοινοτικούς Πόρους	81
4.5	Χρηματικές Δοσοληψίες με τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες	81
4.6	Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων 1993	82
	4.6.1 Ανάλυση Συνολικών Μεγεθών	82
	4.6.2 Πηγές Χρηματοδότησης Δημοσίων Επενδύσεων	83
	4.6.3 Κατανομή Πιστώσεων κατά Τομέα και Φορέα	84
	Παράρτημα: Προγράμματα Παιδείας	87

Κεφάλαιο 5

Το Χρέος της Κεντρικής Διοίκησης

93

Κεφάλαιο 6

Δημόσιες Επιχειρήσεις

6.1	Γενικά	99
6.2	Η Οικονομική Δραστηριότητα των Δημοσίων Επιχειρήσεων, 1989-1993	99
	6.2.1 Επισκόπηση της Περιόδου 1989-1992	99
	6.2.2 Προοπτικές για το 1993	100

Κεφάλαιο 7

Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας

7.1	Γενικά	105
7.2	Η Οικονομική Δραστηριότητα των ΟΚΑΠ, 1989-1993	105
	7.2.1 Επισκόπηση της Περιόδου 1989-1992	105
	7.2.2 Προοπτικές για το 1993	106

	Παράρτημα Πινάκων	107
--	-------------------	-----

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1993
ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗΠρος
τη Βουλή των Ελλήνων

Κυρίες και Κύριοι Βουλευτές,

Ο προϋπολογισμός του 1992 ήταν ένας πολύ σημαντικός προϋπολογισμός για την συνεχιζόμενη προσπάθεια εξυγίανσης της οικονομίας μέσω της μείωσης των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα που στραγγαλίζουν κυριολεκτικά την οικονομία μας τα τελευταία χρόνια. Ο προϋπολογισμός του 1992 είναι επίσης εξαιρετικά σημαντικός γιατί για πρώτη φορά εδώ και πάρα πολλά χρόνια εμφανίζει πρωτογενές πλεόνασμα, δηλαδή τα έσοδα υπερβαίνουν τις δαπάνες, αν από τις τελευταίες εξαιρεθούν οι τόκοι του δημοσίου χρέους. Το δημόσιο έχει πάψει από το 1992 να δανείζεται για να καλύπτει τις λειτουργικές του δαπάνες και το έλλειμμα αφορά μόνο σε μέρος των πληρωμών για τόκους πάνω στα χρέη του παρελθόντος. Ένα ακόμη σημαντικό χαρακτηριστικό της εκτέλεσης του προϋπολογισμού είναι ότι, σύμφωνα με όλες τις μέχρι τώρα ενδείξεις, οι αποκλίσεις στα συνολικά έσοδα είναι ασήμαντες, ενώ οι κάπως μεγαλύτερες αποκλίσεις στις συνολικές δαπάνες οφείλονται αποκλειστικά σχεδόν σε υπέρβαση των δαπανών για τόκους. Οι δαπάνες για τόκους επηρεάστηκαν από αστάθμητους διεθνείς και εσωτερικούς παράγοντες. Σαν αποτέλεσμα, οι καθαρές δανειακές ανάγκες της Κεντρικής Διοίκησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στο 7,9% του ΑΕΠ για το 1992, έναντι του προϋπολογισθέντος 7,6%. Το πρωτογενές πλεόνασμα εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στο 2% του ΑΕΠ, και είναι μεγαλύτερο από το 1,7% του ΑΕΠ που είχε προϋπολογισθεί. Η με ελάχιστες αποκλίσεις εκτέλεση του προϋπολογισμού του 1992, παρά τη γενναία αναμόρφωση του συστήματος άμεσης φορολογίας στην αρχή του χρόνου, οφείλεται στην πρόνοια και την αποφασιστικότητα που επέδειξε η κυβέρνηση τον περασμένο Αύγουστο, όταν, ενόψει των πιθανολογούμενων αποκλίσεων στις δαπάνες για τόκους και στα έσοδα προχώρησε σε διορθωτικά μέτρα που εξασφάλισαν την καλή εκτέλεση του προϋπολογισμού, και έβαλαν τις βάσεις για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό του προϋπολογισμού του 1993.

Σαν αποτέλεσμα, ο προϋπολογισμός του 1993 έχει το σημαντικό πλεονέκτημα να μην περιέχει νέα φορολογικά μέτρα, και εντούτοις να αποτελεί ένα ακόμη αποφασιστικό βήμα για τη δημοσιονομική εξυγίανση της οικονομίας. Η κυβέρνηση έχει προχωρήσει στην αναμόρφωση του συστήματος της άμεσης και έμμεσης φορολογίας μέσα στο 1992, και σκοπεύει να εφαρμόσει και να διατηρήσει το νέο σύστημα χωρίς άλλες ουσιαστικές παρεμβάσεις. Στο μέτωπο της φορολογίας σκοπεύουμε να προχωρήσουμε ακόμη πιο αποφασιστικά στην καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, που συνιστά μείζον οικονομικό και κοινωνικό πρόβλημα. Ωστόσο, αποφύγαμε να εγγράψουμε κονδύλια για έσοδα από φοροδιαφυγή, ενσωματώνοντας συντηρητικές προβλέψεις στα προβλεπόμενα κονδύλια της άμεσης και έμμεσης φορολογίας. Αντί αισιόδοξων προβλέψεων προχωρούμε σε εντατικοποίηση των προσπαθειών μας, φιλοδοξώντας οι πραγματοποιήσεις φορολογικών εσόδων το 1993 να υπερβούν τις προβλέψεις του ανά χείρας προϋπολογισμού.

Προχωρούμε επίσης αποφασιστικά στην αποκρατικοποίηση, η οποία εκτός από το δυναμισμό που αναμένουμε να προσδώσει στην οικονομία, διευκολύνει, κυρίως βραχυχρόνια, και την προσπάθεια δημοσιονομικής εξυγίανσης. Προβλέπουμε ότι το 1993 θα εισπράξουμε 310 δισεκατομμύρια από την πώληση μετοχών δημοσίων επιχειρήσεων, και άλλα 20 για την

εξόφληση από την παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης της κινητής τηλεφωνίας.

Στην πλευρά των δαπανών, ο προϋπολογισμός είναι σφικτός, συμβάλλοντας στην προσπάθεια της μείωσης των ελλειμμάτων, με την εξαίρεση των δημοσίων επενδύσεων, της παιδείας και της δημόσιας διοίκησης, τομείς στους οποίους η κυβέρνηση δίνει ιδιαίτερη έμφαση, στα πλαίσια μιας μακρόπνοης προσπάθειας για τον εκσυγχρονισμό της οικονομίας και την επάνοδό της σε δυναμική αναπτυξιακή τροχιά. Επίσης διατηρούμε την έμφαση στον τομέα της υγείας και της εθνικής άμυνας. Στον τομέα της υγείας η αύξηση φαίνεται μικρή, αλλά αυτό οφείλεται στο ότι μειώνονται οι επιχορηγήσεις προς τα νοσηλευτικά ιδρύματα, λόγω της αύξησης των εσόδων τους από τα αυξημένα νοσήλια.

Το 1993 συνεχίζουμε την προσπάθεια εκλογίκευσης της παρουσίασης του προϋπολογισμού. Έτσι μεταφέραμε τρέχουσες δαπάνες ύψους 34 δισεκατομμυρίων περίπου από τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων στον τακτικό προϋπολογισμό, ενώ έγινε ιδιαίτερη προσπάθεια ρεαλιστικής εκτίμησης των απαιτούμενων επιχορηγήσεων προς τα Ασφαλιστικά Ταμεία, ώστε να αποφευχθούν δυσάρεστες εκπλήξεις κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού.

Σαν αποτέλεσμα των παραπάνω, ο προϋπολογισμός παρουσιάζει πρωτογενές πλεόνασμα, ίσο με 5% του προβλεπόμενου ΑΕΠ του 1993. Ωστόσο, λόγω του ότι το 1993 αυξάνουν σημαντικά οι εγγραφόμενες δαπάνες για τόκους του δημοσίου χρέους, καθώς λήγει σταδιακά η περίοδος χάριτος των δανείων εξυγίανσης του 1991, και λόγω του ότι οι πρόσφατες ρυθμίσεις χρεών από καταπτώσεις εγγυήσεων του δημοσίου και άλλες υποχρεώσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα δεν προβλέπουν κεφαλαιοποίηση τόκων, οι δανειακές ανάγκες της Κεντρικής Διοίκησης παραμένουν στο 7,9% του ΑΕΠ. Αξίζει πάντως να σημειωθεί ότι αν συμπεριληφθούν ως δαπάνη οι τόκοι που είχαν κεφαλαιοποιηθεί το 1992, οι δανειακές ανάγκες του 1992 ανέρχονται σε 11,4% του ΑΕΠ περίπου, ενώ αν περιληφθούν οι κεφαλαιοποιηθέντες τόκοι για το 1993 οι δανειακές ανάγκες ανέρχονται στο 9,9%. Ουσιαστικά, και παρά τα νέα χρέη του ευρύτερου δημόσιου τομέα που αναλαμβάνει η Κεντρική Διοίκηση, υπάρχει βελτίωση στις δανειακές της ανάγκες της τάξης των 2,5 ποσοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ, που για το 1993 ισοδυναμεί με 430 δισεκατομμύρια περίπου.

Κύριοι συναδέλφοι, όπως διαπιστώνετε από τα παραπάνω, λόγω των χρεών που έχουν συσσωρευθεί, η διαχείριση των δημοσίων οικονομικών είναι ιδιαίτερα δύσκολη. Ωστόσο υπάρχει σημαντική πρόοδος από το 1990, λόγω του ότι η κυβέρνηση προχωρά με πρόγραμμα και αποτελεσματικότητα στο δρόμο που έχει χαράξει. Η κυβέρνηση έχει επιδείξει σύνεση και, όταν χρειάστηκε, αποφασιστικότητα στη διαχείριση των δημοσίων οικονομικών. Διατηρεί όπου χρειάζεται τον κοινωνικό χαρακτήρα του κράτους, όπως για παράδειγμα στην υγεία, την παιδεία και την κοινωνική ασφάλιση και πρόνοια, χωρίς να παραλείπει να εξυγιαίνει τους τομείς που δεν λειτουργούν αποτελεσματικά. Έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, και οι προσπάθειες αυτές εντείνονται, ώστε να συμβάλλουν όλοι, ανάλογα με τις δυνατότητές τους, στην προσπάθεια για δημοσιονομική εξυγίανση και οικονομική πρόοδο. Η προσπάθεια μείωσης των δημοσιονομικών ελλειμμάτων ενισχύεται με τον προϋπολογισμό του 1993, που βάζει τις βάσεις για την αποτελεσματική, αλλά και δίκαια κατανομημένη, σύγκλιση με τις υπόλοιπες οικονομίες των εταίρων μας στην Ευρώπη.

Στέφανος Μάνος

Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

**ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ
ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ**

Κεφάλαιο 1

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

1.1 Γενική Επισκόπηση

Σύμφωνα με τις πρόσφατες προβλέψεις των διεθνών οργανισμών, η ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας, που άρχισε μέσα στο 1992 θα συνεχισθεί το 1993, αλλά δεν αναμένεται να είναι ούτε ιδιαίτερα θεαματική, ούτε κατανεμημένη ισόρροπα.

Στις βιομηχανικές χώρες αναμένεται μία μικρή αύξηση του ποσοστού μεγέθυνσης του ΑΕΠ μεταξύ 1992 και 1993. Ωστόσο, οι προοπτικές μιας πιο έντονης ανάκαμψης αποδυναμώνονται από την έλλειψη επαρκούς προόδου, έως πρόσφατα, στην προσπάθεια μείωσης των δημοσιονομικών ανισορροπιών, καθώς και από τις αβεβαιότητες που επικρατούν στις χρηματαγορές, ιδίως μετά τη νομισματική κρίση του Σεπτεμβρίου του 1992. Τα πραγματικά επιτόκια στην Ευρώπη παραμένουν υψηλά και δεν φαίνεται να υπάρχει ταχεία βελτίωση των προσδοκιών των καταναλωτών και των επενδυτών που θα συνέβαλε σε ταχύτερη παγκόσμια ανάκαμψη.

Στις αναπτυσσόμενες χώρες, το 1992 και το 1993 αναμένεται ένας διπλασιασμός του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης σε σχέση με το 1991. Η επίδοση αυτή έχει τις ρίζες της στην συνεπή εφαρμογή σταθεροποιητικής πολιτικής σε πολλές χώρες και στην επιτυχή διαχείριση του προβλήματος του εξωτερικού χρέους. Καθώς, λοιπόν, οι βιομηχανικές χώρες εξέρχονται σταδιακά από την ύφεση, και στο βαθμό που οι αναπτυσσόμενες χώρες παραμένουν προσηλωμένες στην προσπάθεια διαρθρωτικής αναπροσαρμογής των οικονομιών τους, οι προοπτικές προδιαγράφονται ευνοϊκές.

Οι εξελίξεις στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και στην πρώην Σοβιετική Ένωση, αφήνουν μικρά μόνο περιθώρια για αισιοδοξία. Όλες οι ενδείξεις είναι ότι ο μετασχηματισμός των οικονομιών τους δεν θα επιτευχθεί με ταχείς ρυθμούς. Η απότομη πτώση της οικονομικής δραστηριότητας κατά το 1990-91 συνεχίσθηκε, αν και με βραδύτερους ρυθμούς, και κατά το 1992. Παρόλο που υπάρχουν ενδείξεις ότι η συρρίκνωση της παραγωγής και του εισοδήματος σε μερικές από αυτές τις χώρες φθάνει στο τέλος της, η διαδικασία μετασχηματισμού τους σε οικονομίες της αγοράς καθυστερεί λόγω χρηματοδοτικών περιορισμών, δυσκαμψιών στις αγορές κεφαλαίου και εργασίας, τεχνολογικά απηρχαιωμένου κεφαλαιακού εξοπλισμού και, κυρίως, δυσκολιών στην ανάπτυξη νέων προϊόντων και στην εξέρευσή νέων αγορών μετά την κάθετη πτώση των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των χωρών-μελών της πρώην ΚΟΜΕΚΟΝ.

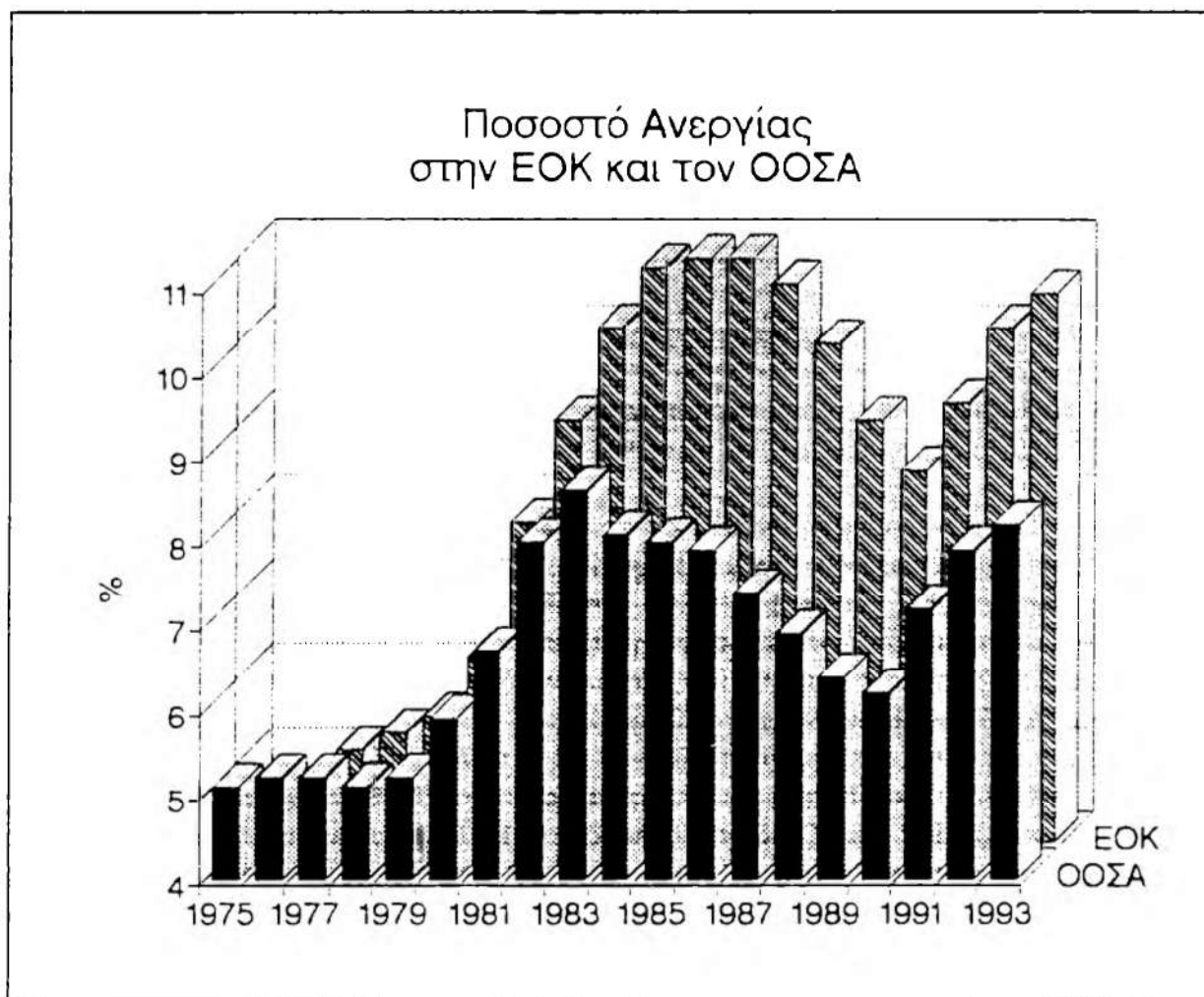
Στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, το 1993 αναμένεται μια μικρή ανάκαμψη στο ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ. Ωστόσο, οι αναμενόμενοι ρυθμοί είναι χαμηλότεροι από ότι σε προηγούμενες περιόδους ανάκαμψης. Εξακολουθούν να επικρατούν αβεβαιότητες λόγω της συναλλαγματικής κρίσης και της αδυναμίας πολλών κρατών-μελών να περιορίσουν σε μόνιμη βάση τις μακροοικονομικές τους ανισορροπίες. Η ανεργία παραμένει σε υψηλά επίπεδα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες του ΟΟΣΑ. Οι προοπτικές επηρεάζονται, επίσης, δυσμενώς από την δυστοκία της επικύρωσης της συνθήκης του Μαστρίχτ μέσα στο προβλεπόμενο χρονικό πλαίσιο.

Η αδυναμία επιτυχούς ολοκλήρωσης των διαπραγματεύσεων της GATT στο γύρο της

1.2.2 Απασχόληση και Ανεργία

Ο ρυθμός μεταβολής της απασχόλησης στις χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ εκτιμάται ότι θα σημειώσει μικρή μόνον αύξηση κατά το 1992 σαν αποτέλεσμα των εξελίξεων στην οικονομική δραστηριότητα, ιδίως, στις ΗΠΑ. Το ποσοστό ανεργίας το 1992 προβλέπεται ότι θα παρουσιάσει περαιτέρω επιδείνωση και θα διαμορφωθεί στο 7,9% έναντι 7,2% το 1991. Το ποσοστό ανεργίας αναμένεται να παρουσιάσει περαιτέρω επιδείνωση το 1993.

Στις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας προβλέπεται ότι η απασχόληση θα μειωθεί, με αποτέλεσμα το ποσοστό ανεργίας να αυξηθεί σε 10,1% κατά το 1992 από το 9,2% το 1991. Το 1993 αναμένεται να αυξηθεί στο 10,5% (Πίνακας 1.1 και Διάγραμμα 1.2). Η χειρότερη επίδοση των χωρών της Κοινότητας αναφορικά με την ανεργία μετά το 1978 φαίνεται να οφείλεται σε διαρθρωτικούς λόγους που συντελούν στην μεγαλύτερη επίδραση των μακροοικονομικών διαταραχών στο ποσοστό ανεργίας, και στην βραδύτερη προσαρμογή της αγοράς εργασίας.

Διάγραμμα 1.2

1.2.3 Πληθωρισμός

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΟΟΣΑ, ο ρυθμός πληθωρισμού στις χώρες-μέλη του

Οργανισμού έπεσε σημαντικά το 1992, μία πτώση που προβλέπεται να συνεχισθεί και το 1993. Η εξέλιξη αυτή προέρχεται κυρίως από τη χαλάρωση της ζήτησης και τη συνεπακόλουθη συγκρατημένη αύξηση των μισθών, τιμών προϊόντων και των τιμών ενέργειας. Στις χώρες-μέλη της ΕΟΚ δεν φαίνεται να σημειώθηκε ιδιαίτερη επιβράδυνση του ρυθμού πληθωρισμού κατά το 1992 και σε αρκετές χώρες ο πληθωρισμός κυμαίνεται ακόμα σε υψηλά επίπεδα. Ειδικότερα, στη Γερμανία η άνοδος των τιμών εκτιμάται ότι θα κινηθεί με ταχύτερο ρυθμό κατά το 1992 σε σχέση με το 1991, λόγω αύξησης του εργατικού κόστους και των εμμέσων φόρων. Τα φαινόμενα αυτά συναρτώνται άμεσα με την Γερμανική ενοποίηση. Σε άλλες χώρες όπως στην Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελλάδα, Πορτογαλία, Ισπανία και Τουρκία οι τιμές εξακολουθούν να αυξάνονται με ρυθμούς αισθητά ταχύτερους από τους μακροπρόθεσμους στόχους παρά το γεγονός ότι υπάρχει μια σχετική χαλάρωση των πληθωριστικών πιέσεων. Για το 1993 προβλέπεται πάντως γενικότερη πτώση του πληθωρισμού.

1.2.4 Διεθνές Εμπόριο και Ισοζύγιο Πληρωμών

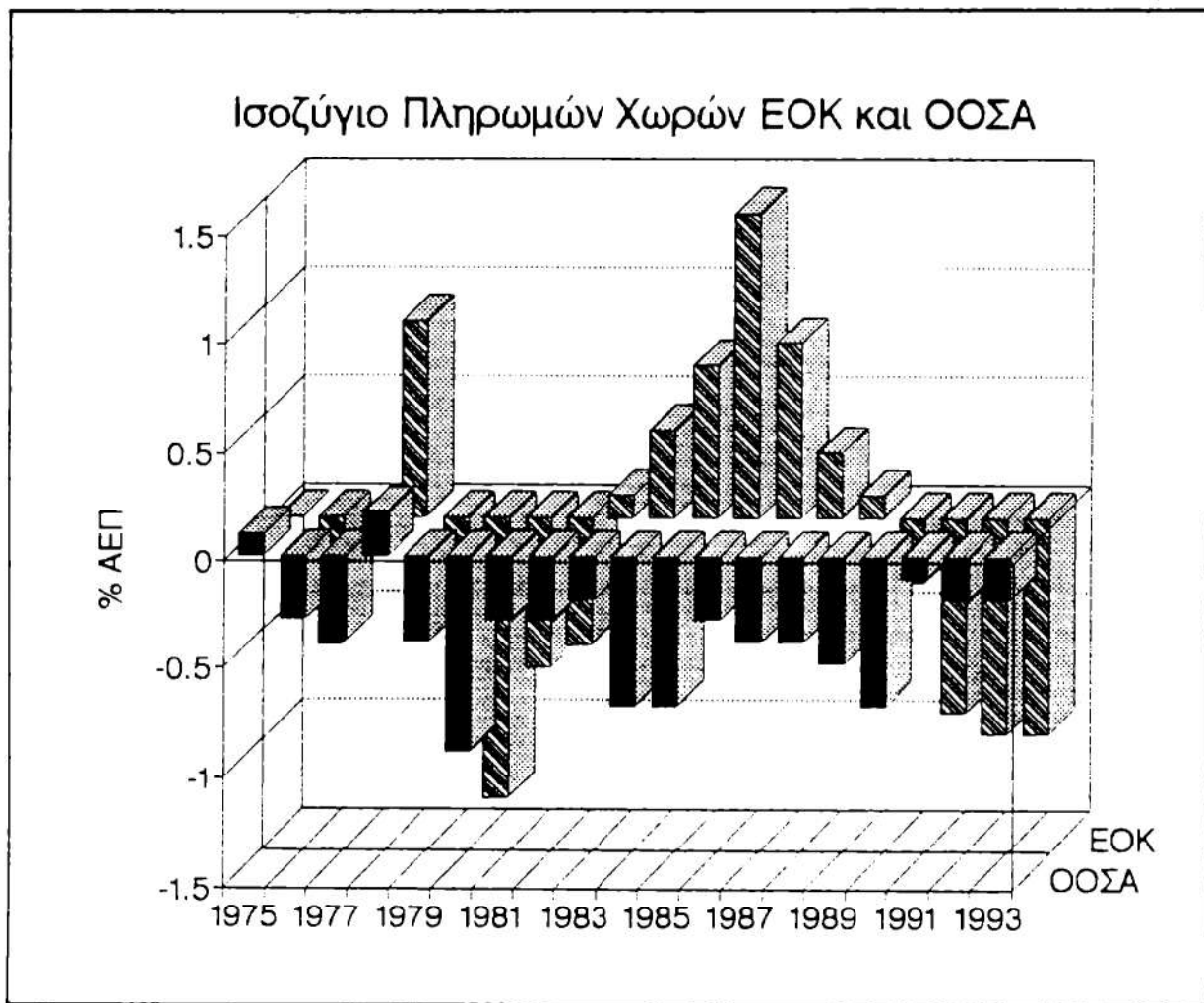
Ο όγκος του παγκοσμίου εμπορίου, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΟΟΣΑ αυξήθηκε σημαντικά το 1992 (1992: 4,9%, 1991: 3,5%). Ειδικότερα, οι εισαγωγές κεφαλαίων και διαρκών καταναλωτικών αγαθών παρουσίασαν σημαντική αύξηση στη Βόρειο Αμερική, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην Τουρκία και στην Αυστραλία. Σε άλλες περιοχές του ΟΟΣΑ η αύξηση των εισαγωγών δεν ήταν τόσο έντονη, ενώ στη Γερμανία ο όγκος των εισαγωγών μειώθηκε σημαντικά ύστερα από 18 μηνών έντονης αύξησης. Οι εξαγωγές βιομηχανικών αγαθών του Καναδά, Γαλλίας, Πορτογαλίας και Ιρλανδίας σημείωσαν σημαντική αύξηση το 1992, αντανακλώντας την βελτιωμένη ανταγωνιστικότητα των χωρών αυτών.

Το εμπορικό ισοζύγιο των χωρών-μελών του ΟΟΣΑ αναμένεται να παρουσιάσει βελτίωση κατά το 1992. Ειδικότερα, το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου των ΗΠΑ προβλέπεται να αυξηθεί μόνον οριακά έναντι εκείνου του 1991, ενώ το αντίστοιχο πλεόνασμα της Ιαπωνίας εκτιμάται ότι θα διευρυνθεί ακόμη περισσότερο. Στις χώρες-μέλη της ΕΟΚ το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου εκτιμάται ότι θα κυμανθεί τελικά κοντά στο επίπεδο του προηγούμενου έτους.

Το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών των χωρών-μελών του ΟΟΣΑ αναμένεται ότι θα παρουσιάσει μία μικρή επιδείνωση κατά το 1992. Η επιδείνωση αυτή δεν προβλέπεται να ανατραπεί κατά το 1993 (Διάγραμμα 1.3). Στην Ευρώπη, σαν αποτέλεσμα της Γερμανικής ενοποίησης και της μικρής μόνο προόδου στην προσπάθεια μείωσης των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών είναι σημαντικά υψηλότερο από ότι στο παρελθόν. Ειδικότερα, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών των ΗΠΑ εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στα 56 δισ. δολ. το 1992 έναντι 3,7 δισ. δολ. του 1991, και στην Γερμανία αναμένεται αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών σε 25 δισ. δολάρια το 1992 από 19,8 δισεκ. δολάρια το 1991. Αντίθετα, η Ιαπωνία εκτιμάται ότι θα παρουσιάσει αισθητή αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, που το 1992 θα διαμορφωθεί σε 116 δισ. δολ.

1.2.5 Συναλλαγματικές εξελίξεις

Στη διάρκεια του 1992 παρατηρήθηκαν έντονες πιέσεις στις αγορές συναλλάγματος, με αποκορύφωμα την συναλλαγματική κρίση στα μέσα Σεπτεμβρίου. Ειδικότερα το δολάριο, μετά από μία ανοδική τάση στις αρχές του έτους, άρχισε να δέχεται έντονες πιέσεις, όταν άρχισε να διαφαίνεται ότι η αναμενόμενη ανάκαμψη της αμερικανικής οικονομίας θα καθυστερούσε. Η σχετικά χαλαρή οικονομική δραστηριότητα, σε συνδυασμό με τα μέτρα πολιτικής της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ - μείωση του προεξοφλητικού επιτοκίου - που

Διάγραμμα 1.3

αποσκοπούσαν στην αναθέρμανση της οικονομίας, είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ανησυχίας στις αγορές και την απομάκρυνση των επενδυτών από το αμερικανικό νόμισμα.

Μετά την απόφαση της Ομοσπονδιακής Τράπεζας της Γερμανίας να αυξήσει τα επιτόκια της στις αρχές Αυγούστου επεκράτησε έντονη αναταραχή, στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος και στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Το δολάριο υποχώρησε στα χαμηλότερα επίπεδά του έναντι του γερμανικού μάρκου. Στα μέσα Σεπτεμβρίου, στο διάστημα προ του Γαλλικού δημοψηφίσματος για την συνθήκη του Μάαστριχτ, το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα (ΕΝΣ) δέχθηκε έντονους κλυδωνισμούς. Οι παρεμβάσεις των κεντρικών τραπεζών και ιδίως της Ομοσπονδιακής Τράπεζας της Γερμανίας δεν κατόρθωσαν να αποτρέψουν την νομισματική κρίση. Η Αγγλική Κυβέρνηση απέσυρε τη στερλίνα από τον μηχανισμό των συναλλαγματικών ισοτιμιών του ΕΝΣ και το Βρετανικό νόμισμα υποτιμήθηκε σε επίπεδο περίπου 10 ποσοστιαίων μονάδων χαμηλότερα από την κεντρική ισοτιμία του. Η Ιταλική Κυβέρνηση αποφάσισε επίσης την έξοδο της λιρέτας από το ΜΣΙ και την αποχή, προσωρινά, από παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος. Παράλληλα, αύξησε τα επιτόκια σε μια προσπάθεια στήριξης της λίρας. Η Ισπανική πεσέτα υποτιμήθηκε κατά 5% απέναντι στα άλλα νόμισμα του ΕΝΣ. Το γαλλικό φράγκο όμως επέτυχε, παρά την πίεση που δέχθηκε, να παραμείνει σταθερό. Περί τα τέλη Σεπτεμβρίου 1992, και κατά τη διάρκεια του Οκτωβρίου, οι πιέσεις στις συναλλαγματικές και τις χρηματοπιστωτικές αγορές άρχισαν να υποχωρούν μετά και την απόφαση της

Ομοσπονδιακής Τράπεζας της Γερμανίας να προβεί σε ελαφρά μείωση των επιτοκίων της. Το δολάριο άρχισε σταδιακά να ανακτά έδαφος απέναντι στο γερμανικό μάρκο και το ιαπωνικό γιεν. Στα τέλη Νοεμβρίου, υπήρξε ανάνεωση της νομισματικής αναταραχής, με συνέπεια νέα αναδιάταξη των κεντρικών ισοτιμιών του ΜΣΙ, με αναπροσαρμογή προς τα κάτω της Ισπανικής πεσέτας και του Πορτογαλικού εσκούδο.

1.2.6 Νομισματική Πολιτική

Οι περισσότερες χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ υιοθέτησαν κατά το 1992 νομισματική πολιτική προσαρμοσμένη προς τους χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης των οικονομιών τους και συμβατή με τον στόχο συμπίεσης των πληθωριστικών πιέσεων.

Στις ΗΠΑ ειδικότερα, όπου παρατηρήθηκε περιορισμένη αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας και επιβράδυνση του ρυθμού πληθωρισμού, εξακολούθησε κατά το 1992 να ασκείται χαλαρή νομισματική πολιτική και τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια μειώθηκαν σταδιακά στο 3,8%. Στον Καναδά τα επιτόκια μειώθηκαν ταυτόχρονα με εκείνα των ΗΠΑ, αλλά συνέχισαν να κυμαίνονται σε σημαντικά υψηλότερα επίπεδα. Στην Ιαπωνία το προεξοφλητικό επιτόκιο έφτασε στο 3,75% μετά από δύο σταδιακές μειώσεις. Η πολιτική αυτή είχε ως στόχο την αναθέρμανση της επιχειρηματικής δραστηριότητας κάτω από συνθήκες υποχώρησης των πληθωριστικών πιέσεων. Ειδικότερα στον χώρο της ΕΟΚ, από τον Σεπτέμβριο και εντεύθεν, εφαρμόσθηκε νομισματική πολιτική που αποσκοπούσε στον έλεγχο της νομισματικής κρίσης. Έτσι οι νομισματικές αρχές της Γερμανίας, σε μία προσπάθεια στήριξης του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος και αποφυγής της επανευθυγράμμισης των ισοτιμιών, μείωσαν κατά μισή ποσοστιαία μονάδα το προεξοφλητικό επιτόκιο και κατά ένα τέταρτο της μονάδας το διατραπεζικό επιτόκιο. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, μετά την έξοδο της στερλίνας από το ΜΣΙ τα βραχυπρόθεσμα επιτόκια μειώθηκαν επίσης τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο του 1992 κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες. Μείωση των επιτοκίων υπήρξε επίσης στη Γαλλία και την Ιταλία, ενώ μετά την τελευταία αναδιάταξη των ισοτιμιών υπήρξε αύξηση στην Ισπανία και Πορτογαλία.

1.2.7 Δημοσιονομική Πολιτική

Τα δημοσιονομικά ελλείμματα στις χώρες του ΟΟΣΑ εκτιμάται ότι κατά το 1992 θα παρουσιάσουν αύξηση ως ποσοστό του ΑΕΠ προσεγγίζοντας το 4%, καθώς οι δημοσιονομικές αρχές των περισσότερων χωρών δεν κατόρθωσαν να τα ελέγξουν, εν μέρει λόγω και της αποκλιμάκωσης των ρυθμών οικονομικής μεγέθυνσης πέραν των αναμενομένων. Για το 1993 αναμένεται μικρή βελτίωση (Διάγραμμα 1.4).

Η χαλάρωση της δημοσιονομικής πειθαρχίας συμβαίνει ενώ οι μακροπρόθεσμες πιέσεις στην δημοσιονομική πολιτική παραμένουν έντονες. Οι δαπάνες για την υγεία, την προστασία του περιβάλλοντος, και ιδίως τις επενδύσεις σε υποδομή, θα ασκήσουν πρόσθετες πιέσεις στις δημόσιες δαπάνες, ενώ φάνηκε ότι μικρή μόνο ελάφρυνση μπορεί κανείς να περιμένει από τη "νέα ειρηνική τάξη" καθώς οι αμυντικές δαπάνες θα είναι αυξημένες. Παράλληλα, η γήρανση του πληθυσμού αυξάνει την ανάγκη για δημιουργία πλεονασμάτων σήμερα για χρηματοδότηση των αναγκών αυτών στο μέλλον.

Από τις κυριότερες βιομηχανικές χώρες εκτιμάται ότι μόνο στον Καναδά το δημοσιονομικό έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ θα σημειώσει βελτίωση, ενώ στις ΗΠΑ θα επιδεινωθεί ελαφρώς. Στην Γερμανία προβλέπεται αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος ως ποσοστού του ΑΕΠ, ενώ στην Ιταλία λαμβάνονται δραστικά μέτρα για να αποφευχθεί η περαιτέρω επιδείνωση του ελλείμματος. Σημαντικότερη αναμένεται η αύξηση του ελλείμματος στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου το δημοσιονομικό έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ εκτιμάται ότι από 2,0% το 1991 θα προσεγγίσει το 6,2% το 1992, ως αποτέλεσμα της βαθιάς ύφεσης που

Διάγραμμα 1.4

μαστίζει την χώρα. Στο Βέλγιο, τη Δανία, την Ισπανία τα δημοσιονομικά ελλείμματα εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν σε επίπεδα ίδια προς εκείνα του 1991.

1.3 Προοπτικές για το 1993

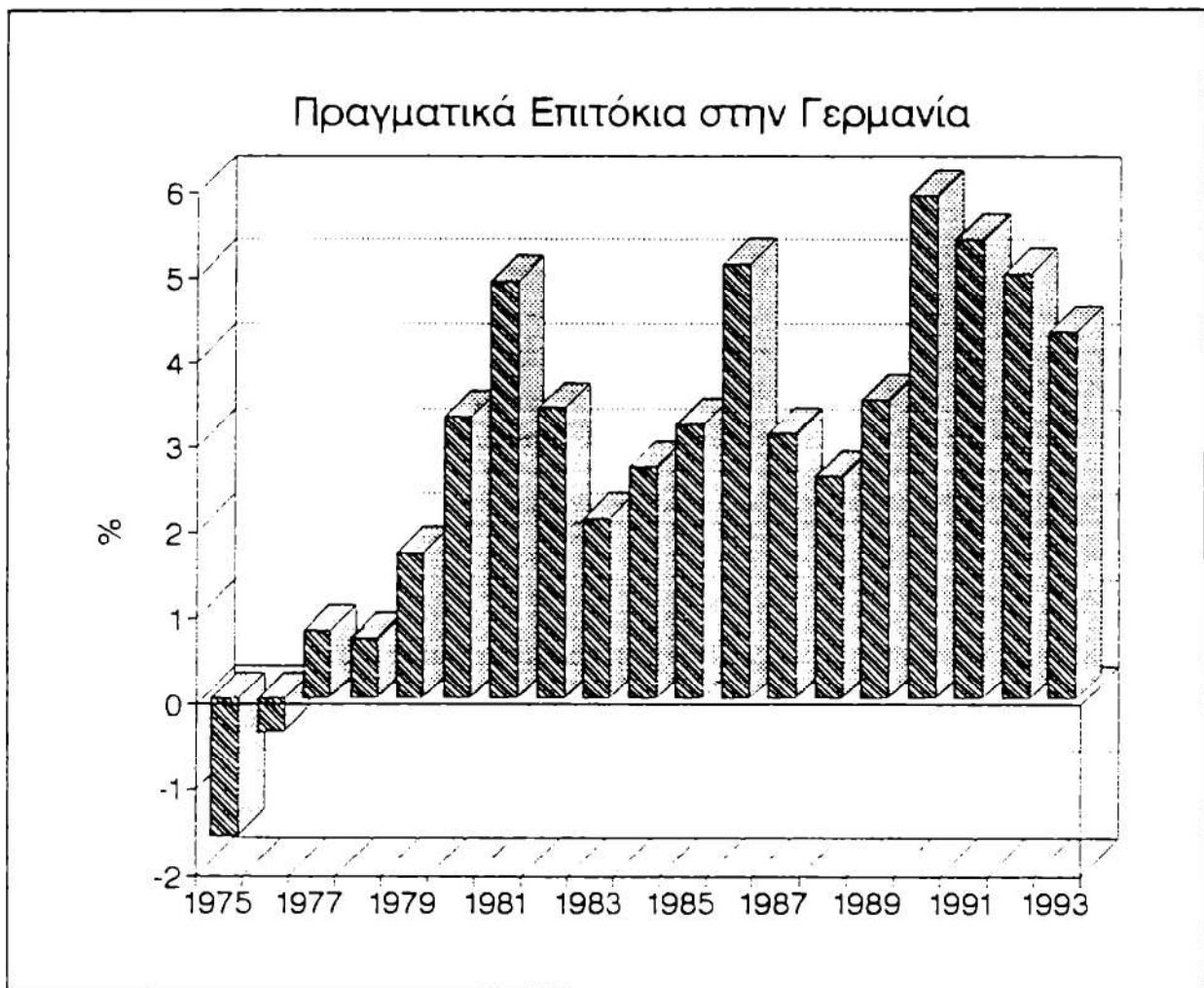
Με δεδομένες τις πρόσφατες τάσεις και την εφαρμοζόμενη πολιτική στις οικονομίες του ΟΟΣΑ, έως πρόσφατα οι διεθνείς οργανισμοί ανέμεναν μια σταδιακή επιτάχυνση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης τους επόμενους μήνες. Αυτή προβλεπόταν να προέλθει αρχικά από τη Βόρεια Αμερική, ενώ στην Ευρώπη προβλεπόταν να είναι ασθενέστερη και να έλθει με κάποια καθυστέρηση. Οι διεθνείς οργανισμοί εκτιμούσαν ότι η ανάκαμψη θα στηριχθεί σε αρκετούς παράγοντες που ενυπάρχουν εδώ και αρκετούς μήνες αλλά η επίδραση των οποίων ήταν ηπιότερη και βραδύτερη από ότι αναμένετο με αποτέλεσμα την εξασθένηση της ανάκαμψης το 1992.

Καθώς η χρηματοοικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων βελτιώνεται, μία ανάκαμψη των επενδύσεων μπορεί να αναμένεται από το α' εξάμηνο του 1993. Επί πλέον, η συνεχιζόμενη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας θα προωθήσει τις εξαγωγές. Σαν αποτέλεσμα το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 3,5% για όλη την περίοδο 1992-93.

Στην Ιαπωνία, η ζήτηση, σε ορισμένους τομείς, είναι πιθανόν να περιορισθεί από τις

χαμηλές τιμές μετοχών και το αυξημένο κόστος δανεισμού. Η αύξηση της νομισματικής κυκλοφορίας είναι στο κατώτατο σημείο της πράγμα που δεν ευνοεί, αλλά αντίθετα διατηρεί υποτονική την οικονομική δραστηριότητα.

Στην Ευρώπη, η διατήρηση περιοριστικών νομισματικών συνθηκών θα συνεχίσει να επιδρά περιοριστικά στη ζήτηση. Εξάλλου, τα πραγματικά επιτόκια θα παραμείνουν υψηλά (Διάγραμμα 1.5). Ωστόσο, η σχετικά υγιής οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων, σε συνδυασμό με τη συνεχιζόμενη συγκράτηση του πληθωρισμού και τη μείωση των επιτοκίων σε πολλές χώρες, θα μπορούσε να στηρίξει μία σταδιακή επιτάχυνση της ιδιωτικής κατανάλωσης και των επενδύσεων το 1993. Η αναμενόμενη ανάκαμψη στο διεθνές εμπόριο, αν λυθούν τα προβλήματα με τη συμφωνία της GATT, θα δώσει μία επί πλέον ώθηση στις Ευρωπαϊκές οικονομίες.

Διάγραμμα 1.5

Η σχετικά βραδεία διαδικασία της ανάκαμψης, και ιδίως ο υψηλός ρυθμός ανεργίας προβλέπεται να περιορίσει τις αυξήσεις των μισθών της βιομηχανίας στις περισσότερες χώρες. Η επιτάχυνση της ανάπτυξης και της παραγωγικότητας θα συνοδευθεί, επομένως, από μία επιβράδυνση της αύξησης του εργατικού κόστους. Έτσι, και με την υπόθεση σταθερών τιμών πετρελαίου, ο πληθωρισμός στον ΟΟΣΑ θα μπορούσε να πέσει κατά 1/2 μονάδα, φθάνοντας το 3% το β' εξάμηνο του 1993. Θα πρέπει όμως να σημειωθεί ότι υπάρχουν εκτιμήσεις για αύξηση

των τιμών του πετρελαίου σε δολάρια τον επόμενο χρόνο κατά 10% περίπου. Αν κάτι τέτοιο συνδυαστεί με ταυτόχρονη ανατίμηση του δολαρίου, τότε ενδέχεται να υπάρξουν κάποιες πρόσθετες πληθωριστικές πιέσεις.

Το διεθνές εμπόριο, προβλέπεται να αυξηθεί κατά 5-6% τους επόμενους μήνες, ως αποτέλεσμα της αυξημένης οικονομικής δραστηριότητας, ιδίως στις ΗΠΑ, και της σταθερής αύξησης του εμπορίου με χώρες εκτός ΟΟΣΑ και ιδιαίτερα με τις δυναμικές Ασιατικές οικονομίες.

Ωστόσο εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικοί κίνδυνοι και αβεβαιότητες, καθώς η ανάγκη για περαιτέρω έλεγχο του πληθωρισμού υποχρεώνει πολλές χώρες σε συνέχιση της περιοριστικής μακροοικονομικής πολιτικής. Σε πολλές χώρες, οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές παραμένουν διστακτικοί. Η οικονομική αβεβαιότητα και φόβος της ανεργίας επιδρούν δυσμενώς στο κλίμα εμπιστοσύνης. Επί πλέον, μία μικρή πρόοδος στον τομέα των δημοσίων ελλειμμάτων σε πολλές χώρες, και η απουσία εμφανούς προόδου σε σημαντικούς τομείς διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, είναι πιθανόν να συμβάλλουν στη διατήρηση του διστακτικού αυτού κλίματος και για το 1993.

Τέλος, αν και τα ισοζύγια εξωτερικών συναλλαγών δεν αποτελούν κύριο παράγοντα ανησυχίας, εν τούτοις εξακολουθεί να υπάρχει ο κίνδυνος έντασης των προστατευτικών πιέσεων, λόγω και του μεγάλου πλεονάσματος στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών της Ιαπωνίας. Εμπόδια στο ελεύθερο εμπόριο θα είχαν σημαντικές δυσμενείς επιδράσεις στην επίδοση της παγκόσμιας οικονομίας.

Λαμβάνοντας υπόψη την αυξανόμενη επίδραση από τους παραπάνω παράγοντες, οι διεθνείς οργανισμοί και άλλοι ειδικοί εμφανίζονται τελευταία λιγότερο αισιόδοξοι σχετικά με τον ρυθμό της παγκόσμιας ανάκαμψης. Ειδικότερα, προβλέπουν καθυστέρηση της ανάκαμψης για το β' εξάμηνο του 1993 και ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ για το 1993 μόνον 2% περίπου, έναντι 3% που προεβλέπετο στο α' εξάμηνο του 1992. Μία τέτοια επιβράδυνση θα επηρεάσει αναλόγως και τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

**ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**

Κεφάλαιο 2

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

2.1 Εισαγωγή

Η Ελληνική οικονομία εισήλθε στη δεκαετία του 1990 υπό το βάρος σοβαρών μακροοικονομικών ανισορροπιών και διαρθρωτικών δυσκαμψιών, πολλές από τις οποίες οφείλονται στις πολιτικές που εφαρμόστηκαν στην δεκαετία του 1980. Η δεκαετία του 1980 χαρακτηρίζεται από σειρά δυσμενών οικονομικών εξελίξεων. Πρώτον, από τους χαμηλούς ρυθμούς αύξησης των επενδύσεων και του ΑΕΠ, με συνέπεια την καθυστέρηση στον εκσυγχρονισμό της οικονομίας και την ανεπαρκή αύξηση της οικονομικής υποδομής και του παραγωγικού κεφαλαίου. Δεύτερον, από τη σημαντική επέκταση της παρέμβυσης του κράτους στην οικονομική ζωή, με συνέπεια τη διατήρηση αντιπαραγωγικών δραστηριοτήτων και καταστάσεων που έβαζαν φραγμούς στην αποτελεσματικότητα της παραγωγής, στην απόδοση του κεφαλαίου και στην οικονομική ανάπτυξη. Τέλος, από τη συνεχή αύξηση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, με συνέπεια τη δραματική διόγκωση του δημοσίου χρέους και των δαπανών εξυπηρέτησής του. Η εφαρμογή του σταθεροποιητικού προγράμματος του 1986-87, παρά τις ευνοϊκές προϋποθέσεις που δημιούργησε, δεν ήταν ικανή να ανακόψει την καθοδική πορεία της οικονομίας, καθώς αφενός διήρκεσε πολύ λίγο, και αφετέρου δεν αντιμετώπισε αποτελεσματικά τα διαρθρωτικά προβλήματα της οικονομίας και τα δημόσια ελλείμματα.

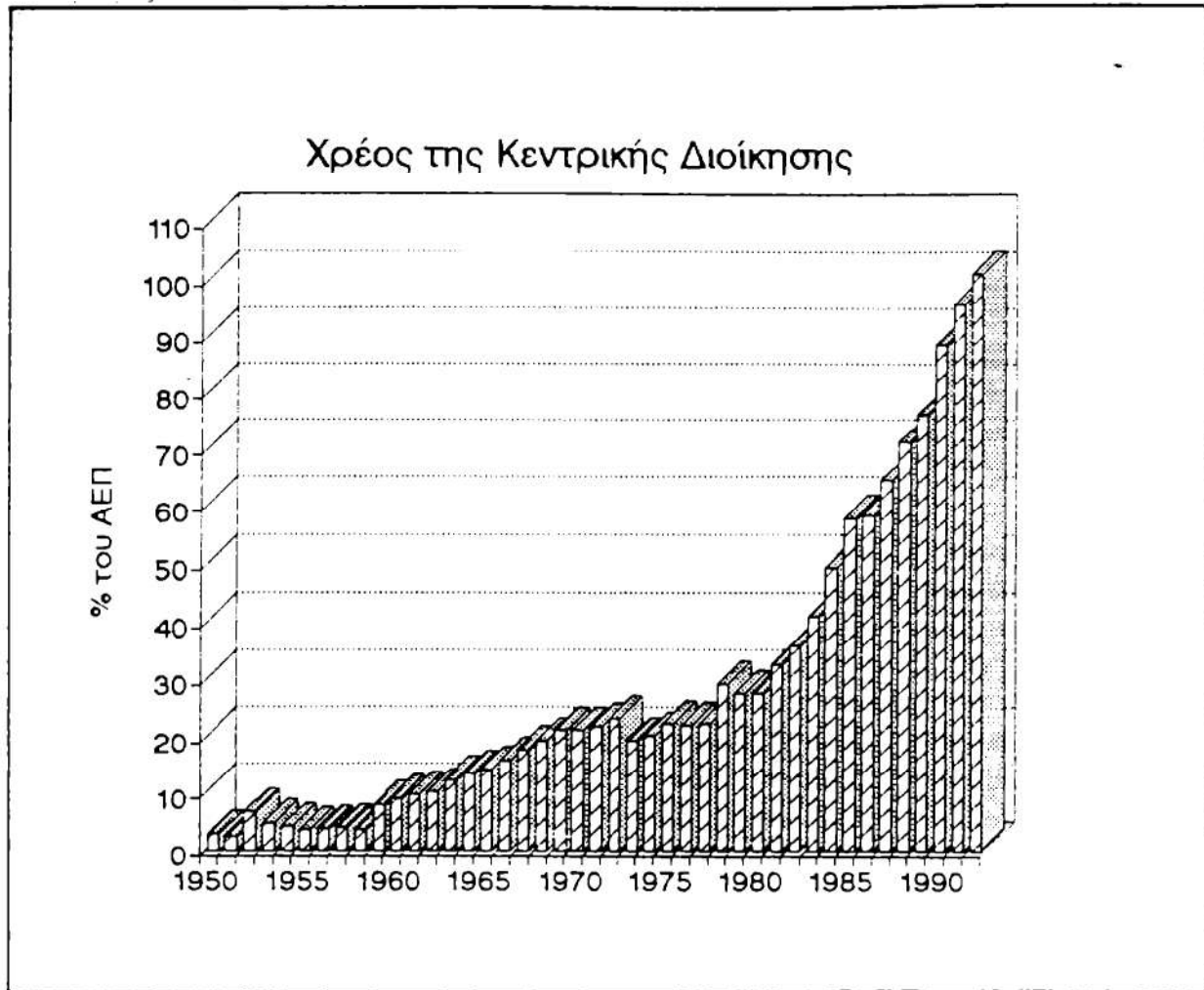
Τα πιο πάνω είχαν ως αποτέλεσμα να μην μπορέσει η οικονομία να αντιμετωπίσει ικανοποιητικά τους κραδασμούς από την ένταξη της στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και την υποβολή της σε συνθήκες ελεύθερου διεθνούς ανταγωνισμού.

Ένας από τους κυριότερους παράγοντες που περιορίζουν τις οικονομικές επιλογές που θα μπορούσαν να επαναφέρουν την οικονομία σε μιά αναπτυξιακή τροχιά με χαμηλό πληθωρισμό είναι η κατάσταση των δημοσίων οικονομικών. Το κυριότερο εμπόδιο βρίσκεται στην εκρηκτική συσσώρευση δημοσίου χρέους που συντελέστηκε στη δεκαετία του 1980 (βλ. Διάγραμμα 2.1).

Προκειμένου να χρηματοδοτείται το έλλειμμα και να αναχρηματοδοτείται άνετα το χρέος θα πρέπει να υπάρχει εμπιστοσύνη ότι η κυβέρνηση είναι σε θέση να το εξυπηρετεί με μη πληθωριστικό τρόπο τόσο στο παρόν όσο και στο μέλλον. Αυτό απαιτεί μείωση των ελλειμμάτων είτε με μείωση των πρωτογενών δημοσίων δαπανών, είτε με αύξηση των φορολογικών εσόδων.

Όταν το δημόσιο χρέος έχει φθάσει σε τόσο υψηλά επίπεδα, το κύριο κριτήριο εμπιστοσύνης είναι η σταθεροποίηση του ως ποσοστού του ΑΕΠ. Όταν εξασφαλισθεί κάτι τέτοιο, και αυτό στην περίπτωση της Ελληνικής οικονομίας απαιτεί πλέον υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα, αποκαθίσταται σε σημαντικό βαθμό η εμπιστοσύνη καθώς θεωρείται ότι παύει η κυβέρνηση να εξυπηρετεί το χρέος της με νέο δανεισμό. Η εξυπηρέτηση του χρέους γίνεται από τα τρέχοντα έσοδα και δημιουργούνται οι συνθήκες για την έναρξη μειωτικών τασεων στο χρέος σε μεταγενέστερες περιόδους. Στην περίπτωση της Ελλάδος υπάρχει και ο πρόσθετος παράγων της ανάγκης προσέλκυσης κεφαλαίων από το εξωτερικό, λόγω της μόνιμης ελλειμματικότητας του εμπορικού ισοζυγίου. Για το λόγο αυτό ο παράγων εμπιστοσύνη είναι ακόμη πιο σημαντικός από ότι σε άλλες χώρες.

Εκτός από τους γενικούς οικονομικούς λόγους που έτσι και αλλιώς επιβάλλουν την

Διάγραμμα 2.1

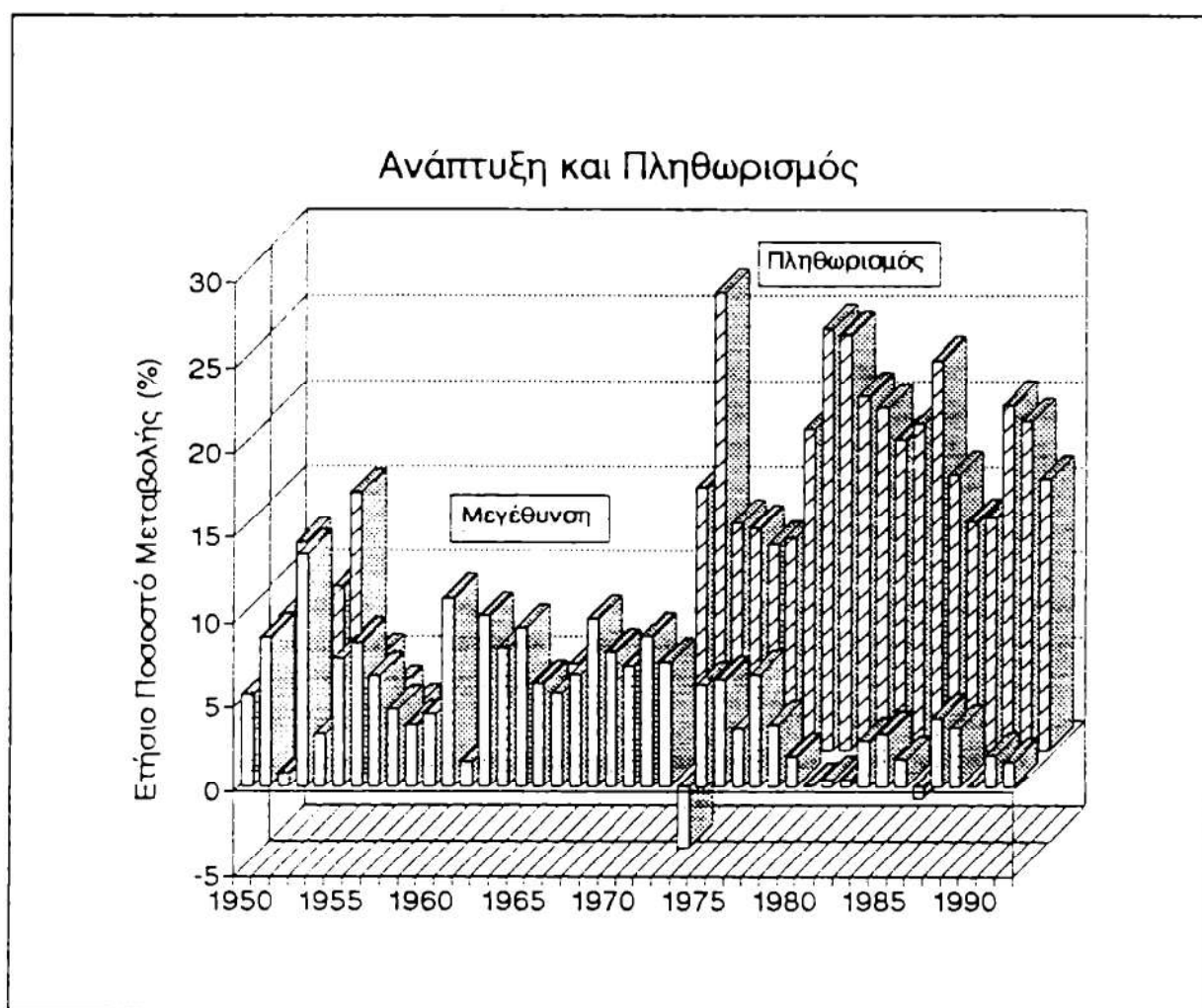
δημιουργία σημαντικών πρωτογενών πλεονασμάτων, υπάρχουν οι όροι του δανείου του 1991 από την ΕΟΚ, και η συνθήκη του Maastricht. Οι συμφωνίες αυτές επιβάλλουν πρόσθετους περιορισμούς ως προς την ταχύτητα με την οποία πρέπει να επιτευχθεί η εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών. Ειδικότερα, η Ελληνική οικονομία απέχει αρκετά από το να ικανοποιεί τους δημοσιονομικούς αλλά και τους υπόλοιπους όρους της συνθήκης του Maastricht.

Μέσα στο παραπάνω πλαίσιο, η κυριότερη πρόκληση για την οικονομική πολιτική είναι η εμπέδωση της αξιοπιστίας της και η αποκατάσταση του κλίματος εμπιστοσύνης στην αγορά. Αυτό είναι που θα επιφέρει την ανάκαμψη των επενδύσεων, την ανάπτυξη και την διατηρήσιμη άνοδο του βιοτικού επιπέδου για όλους. Προκειμένου να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες απαιτείται απελευθέρωση των αγορών από τις στρεβλώσεις που έχουν προκαλέσει οι υπέρμετρες κρατικές παρεμβάσεις, η αναμόρφωση του δημόσιου τομέα, η δημιουργία σύγχρονης υποδομής και η μείωση των ελλειμμάτων και της νομισματικής χρηματοδότησης του δημόσιου τομέα, ώστε να υπάρξει και διατηρήσιμη πτώση του πληθωρισμού.

2.2 Το Πλαίσιο της Οικονομικής Πολιτικής

Η οικονομική πολιτική βασίζεται σε δύο άξονες. Ο πρώτος είναι η διαρθρωτική αναμόρφωση, με επίκεντρο τη μείωση των κρατικών παρεμβάσεων, την απλοποίηση και

εκλογίκευση των ρυθμιστικών κανόνων και την αύξηση των επενδύσεων υποδομής. Με τη διαρθρωτική αναμόρφωση δημιουργούνται οι συνθήκες που θα επιτρέψουν μια διατηρήσιμη αύξηση των ιδιωτικών επενδύσεων και του ποσοστού οικονομικής μεγέθυνσης προς τα επίπεδα των δεκαετιών του 1960 και του 1970. Ο δεύτερος άξονας είναι η μακροοικονομική πειθαρχία, δηλαδή συνεπής εφαρμογή μία αυστηρής δημοσιονομικής πολιτικής και μιας αντίστοιχης νομισματικής πολιτικής που θα αντιστρέψουν την τάση αύξησης του δημοσίου χρέους σαν ποσοστού του ΑΕΠ και θα οδηγήσουν σε μόνιμη πτώση του πληθωρισμού σε χαμηλά επίπεδα. Δεν πρέπει άλλωστε να διαφεύγει ότι ιστορικά υπάρχει πολύ στενή αρνητική συσχέτιση μεταξύ πληθωρισμού και ανάπτυξης (Διάγραμμα 2.2).

Διάγραμμα 2.2

2.2.1 Διαρθρωτική Αναμόρφωση

Τα μέτρα διαρθρωτικής αναμόρφωσης που έχουν ληφθεί αναφέρονται στις ιδιωτικοποιήσεις, στη μείωση των διοικητικών ρυθμίσεων και στην απελευθέρωση της αγοράς, στην αναμόρφωση του δημόσιου τομέα και στις επενδύσεις σε υποδομή.

Μετά από μία αργή αρχή, η διαδικασία των ιδιωτικοποιήσεων επιταχύνθηκε στις αρχές του 1992, μετά την ψήφιση του Νόμου 2000/91 και την πώληση της ΑΓΕΤ Ηρακλής. Ο Νόμος 2000 θεσμοθέτησε την Διυπουργική Επιτροπή Αποκρατικοποιήσεων, προβλέπει συγκεκριμένες

διαφανείς και ταχείες διαδικασίες πωλήσεων, νομικές διαδικασίες που διευκολύνουν την εφαρμογή αποφάσεων, και μία ειδική εξαμηνιαία διαδικασία εκκαθάρισης.

Το ρυθμιστικό πλαίσιο για τις τηλεπικοινωνίες, που δημιουργεί ένα ανεξάρτητο ρυθμιστικό φορέα, ψηφίστηκε τον Ιούλιο του 1992 (Νόμος 2075/92). Ο νόμος 2075 δημιουργεί ένα από τα πλέον φιλελεύθερα ρυθμιστικά περιβάλλοντα για τηλεπικοινωνίες στην ΕΟΚ, και συνετέλεσε στην επιτυχή πώληση των δύο αδειών για την Κινητή Τηλεφωνία.

Ο τραπεζικός νόμος, που συμπεριλαμβάνει τη δεύτερη τραπεζική οδηγία της ΕΟΚ, ψηφίστηκε την 1η Αυγούστου 1992 (Νόμος 2076/92). Ο νόμος 2076 περιέχει σημαντικές διατάξεις ενίσχυσης του ανταγωνισμού και εξυγίανσης του τραπεζικού συστήματος. Χαρακτηριστικά αναφέρεται η ρύθμιση που απαγορεύει στις εμπορικές τράπεζες να εγγράφουν τόκους για δάνεια που δεν έχουν εξυπηρετηθεί για δώδεκα μήνες, και η ρύθμιση που καταργεί το νόμο 2292/53, που προέβλεπε ότι ο Υπουργός Οικονομικών (που δεν είναι άμεσα μέτοχος) ψηφίζει για λογαριασμό των ασφαλιστικών ταμείων στις ετήσιες συνελεύσεις μετόχων της Εθνικής και Εμπορικής Τράπεζας. Επίσης προβλέπει τη σταδιακή κατάργηση της νομισματικής χρηματοδότησης του δημοσιονομικού ελλείμματος σε δύο στάδια. Η νομισματική χρηματοδότηση θα μειωθεί στο μισό (5% της αύξησης των δημοσίων δαπανών) από την 1η Ιανουαρίου 1993 και θα καταργηθεί από την 1η Ιανουαρίου 1994. Ο τραπεζικός νόμος έρχεται μετά από μια ουσιαστική αναδιάρθρωση της κεφαλαιακής βάσης των κρατικών τραπεζών το 1991, που οδήγησε σε σημαντική βελτίωση της ρευστότητάς τους και ενίσχυση της φρεγγυότητας του χαρτοφυλακίου τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα τελευταία χρόνια συνεχίστηκε η διαδικασία απελευθέρωσης του τραπεζικού συστήματος, ενισχύθηκε το θεσμικό πλαίσιο του χρηματιστηρίου, και καταργήθηκαν σε σημαντικό βαθμό οι συναλλαγματικοί περιορισμοί στην κίνηση κεφαλαίων, μέσα από μία σειρά νόμων, Προεδρικών διαταγμάτων και πράξεων του Διοικητού της Τράπεζας της Ελλάδος.

Τον Ιούλιο η Ελλάδα αποδέχθηκε τις υποχρεώσεις του Άρθρου VIII του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Όλες οι τρέχουσες συναλλαγές είναι τώρα ελεύθερες από συναλλαγματικούς περιορισμούς. Οι μακροχρόνιες κινήσεις κεφαλαίων στην ΕΟΚ και τρίτες χώρες απελευθερώθηκαν το 1992 και οι μόνοι περιορισμοί που απομένουν αναφέρονται σε βραχυχρόνιες κινήσεις κεφαλαίων.

Όλοι οι έλεγχοι τιμών αγαθών και υπηρεσιών που παράγονται από τον ιδιωτικό τομέα καταργήθηκαν τον Μάιο του 1992, με την εξαίρεση των φαρμακευτικών. Το ίδιο συνέβη και με τους ελέγχους για "υπερβολικό κέρδος".

Μια σειρά από διοικητικά εμπόδια στον ανταγωνισμό καταργούνται με Προεδρικά Διατάγματα, σύμφωνα με το άρθρο 15α του νόμου 2000/91 που προστέθηκε με το άρθρο 70 του νόμου 2065/92. Αναφέρεται χαρακτηριστικά η απελευθέρωση του επαγγέλματος των ελεγκτών, των αρτοποιών και η απελευθέρωση των ωρών λειτουργίας των καταστημάτων. Αυτά προστίθενται σε παλαιότερα μέτρα απελευθέρωσης της αγοράς εργασίας με την εισαγωγή της μερικής απασχόλησης, περιορισμών στις δραστηριότητες των συνδικάτων (Νόμος 1915/90) και τη σταδιακή απελευθέρωση των ενοικίων από το 1991.

Η θεμελιώδης αναμόρφωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, που είναι το κλειδί για τη βιωσιμότητά του, επιταχύνθηκε το 1992. Ο νόμος 1902/90 ήταν το πρώτο βήμα στην προσπάθεια της κυβέρνησης να επιλύσει τα προβλήματα της κοινωνικής ασφάλισης. Με το νόμο 2084/92 επέρχεται περαιτέρω εξυγίανση και διόρθωση των οικονομικών ανισορροπιών οι οποίες, λόγω των εξαιρετικά δυσμενών δημογραφικών τάσεων, θα χειροτέρευαν σημαντικά χωρίς περαιτέρω μεταρρύθμιση. Ο νέος νόμος βασίζεται σε τριμερή χρηματοδότηση (εργοδότες εργαζόμενοι και κράτος) για βασικές συντάξεις και ιατρική ασφάλιση, διμερή (εργοδότες και εργαζόμενοι) για επικουρικές συντάξεις και μονομερή (εργαζόμενοι) για το εφάπαξ. Επιπρόσθετα

προβλέπει μία αύξηση στους συντελεστές εισφορών, μία ειδική εισφορά στους συνταξιούχους, μία μείωση της βάσης για τον υπολογισμό της σύνταξης και μία αυστηροποίηση των κριτηρίων θέσπισης δικαιώματος για παροχές περιλαμβανομένης μίας αύξησης της ηλικίας συνταξιοδότησης. Η αναμόρφωση ορθολογικοποιεί το σύστημα και διασφαλίζει την χρηματοοικονομική του βιωσιμότητα για μία περίοδο τουλάχιστον 20 ετών. Βραχυχρόνια μειώνει σημαντικά τα ελλείμματα των ταμείων της κοινωνικής ασφάλισης, και την ανάγκη επιδότησής τους από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Υπάρχει επίσης ένας αριθμός μέτρων και ενεργειών για την βελτίωση της αποτελεσματικότητας του Δημόσιου Τομέα και την αύξηση της διαφάνειας. Για τις μεγάλες δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς διεθνείς ορκωτοί ελεγκτές και λογιστές καθώς και σύμβουλοι επιχειρήσεων έχουν αναλάβει το έργο της προσεκτικής καταγραφής της χρηματοοικονομικής θέσης και των οργανωτικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις αυτές. Αυτές οι εμπειριστατομένες μελέτες, πολλές από τις οποίες βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο θα χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών και τη μείωση του λειτουργικού τους κόστους.

Σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές έχουν ήδη γίνει και στο πεδίο επενδύσεων υποδομής και διαχείρισης των κοινοτικών διαρθρωτικών ταμείων. Από το 1990 και μετά, έχει δοθεί μεγαλύτερη έμφαση σε μεγάλα έργα υποδομής. Η αλλαγή αυτή στην έμφαση αναμένεται να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση στην αποτελεσματικότητα και σημαντικές εξωτερικές οικονομίες που θα προλειάνουν το έδαφος για υψηλότερη παραγωγικότητα και επενδύσεις στο ιδιωτικό τομέα της οικονομίας. Παρά τις σημαντικές ανάγκες για οικονομίες που επιβάλλει η μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, το πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων έχει αυξηθεί ελαφρά σαν ποσοστό του ΑΕΠ. Επιπρόσθετα ένας αριθμός έργων έχουν αναληφθεί από τον ιδιωτικό τομέα στη βάση του συστήματος BOT (Build Operate Transfer, δηλ. Κατασκευή, Λειτουργία Μεταβίβαση) με λίγη ή χωρίς καθόλου δημόσια χρηματοδότηση, όπως το νέο αεροδρόμιο Αθηνών. Αυτό μαζί με την αύξηση στην αποτελεσματικότητα των αναλαμβανόμενων έργων θέτει την βάση για μία σημαντική ανάκαμψη στην παραγωγικότητα και οικονομική μεγέθυνση.

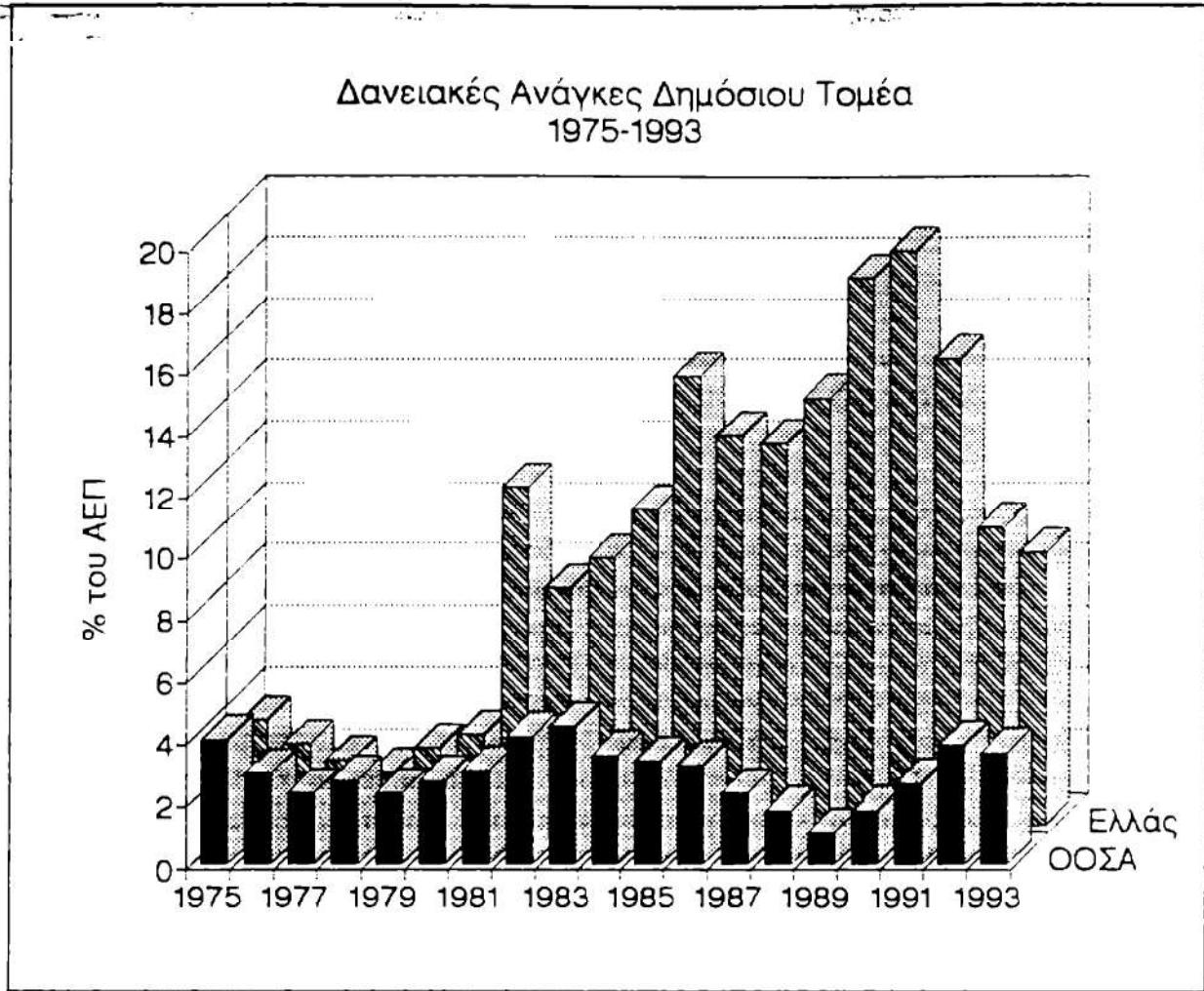
2.2.2 Δημοσιονομική Πολιτική

Παρά τη σημαντική πρόοδο που επιτεύχθηκε από το 1990 αναφορικά με την μείωση των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα, η ελληνική οικονομία κατά το 1992 εξακολούθησε να βρίσκεται κάτω από την επίδραση των μεγάλων ανισορροπιών του Δημόσιου τομέα. Οι εξαιρετικά υψηλές δαπάνες εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους συνέβαλαν στη διατήρηση των δανειακών αναγκών του Δημόσιου τομέα το 1992 στο 9,6% του ΑΕΠ (από 15,1% του ΑΕΠ το 1991), παρά το γεγονός ότι για πρώτη φορά από πολλά χρόνια ο προϋπολογισμός της κεντρικής διοίκησης αναμένεται να σημειώσει πρωτογενές πλεόνασμα της τάξεως του 2,0% του ΑΕΠ (Βλέπε το Διάγραμμα 2.3).

Με το νόμο 2065/92, η κυβέρνηση απλοποίησε το σύστημα της άμεσης φορολογίας μείωσε τους οριακούς φορολογικούς συντελεστές του φόρου εισοδήματος (ο ανώτερος συντελεστής είναι τώρα 40% αντί για 50%) και εισήγαγε ένα σημαντικά μειωμένο και μοναδικό συντελεστή 35% στα επιχειρηματικά κέρδη. Επιπρόσθετα, ο νόμος περιλαμβάνει κυρώσεις και κίνητρα καθώς και άλλα μέτρα που θα βοηθήσουν στην περιστολή της φοροδιαφυγής, θα επεκτείνουν την φορολογική βάση και θα επιταχύνουν την πληρωμή ληξιπροθέσμων οφειλών στο δημόσιο.

Για την διασφάλιση δημοσιονομικής πειραρχίας το 1992 ελήφθη επίσης ένας αριθμός μέτρων τόσο για τις δημόσιες δαπάνες όσο και για τα έσοδα.

Ο νόμος 2025/92 εξουσιοδότησε τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας να θέτει ανώτατα

Διάγραμμα 2.3

όρια στην διαμόρφωση των πληρωμών για μισθούς σε όλες τις δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς κατά το 1992. Η εφαρμογή του νόμου επεκτάθηκε και για το 1993 και 1994 με το νόμο 2065/92. Από την ψήφιση του νόμου 2025/92, έχουν εκδοθεί αποφάσεις που καθορίζουν ανώτατα όρια σε πληρωμές μισθών 25 μεγάλων Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών για το οικονομικό έτος 1992, μετά από διαβουλεύσεις με τις αντίστοιχες διοικήσεις. Στις περισσότερες περιπτώσεις τα όρια είναι κάτω από τα αποτελέσματα του 1991 ή τα υπερβαίνουν μόνο οριακά. Αυτό συνδυάζεται με μία δεύτερη εκστρατεία για τη μείωση των συνολικών δαπανών και την βελτίωση των οικονομικών αποτελεσμάτων σε αυτές τις επιχειρήσεις και οργανισμούς.

Το υπουργικό συμβούλιο ενέκρινε τον Ιούνιο του 1992 περικοπές δαπανών 100 δισ. δρχ. (0.7% του ΑΕΠ) από τον προϋπολογισμό του 1992.

Λόγω διοικητικών δυσκολιών και χαμηλής σε ποιότητα υποδομής, οι ελπίδες για μεγάλες αυξήσεις στα έσοδα από την μείωση της φοροδιαφυγής δεν έχουν πλήρως ευοδωθεί. Παρόλα αυτά, ένας αριθμός διαρθρωτικών αλλαγών έχουν εφαρμοσθεί για να στηρίξουν το έργο της μείωσης της φοροδιαφυγής. Αυτές περιλαμβάνουν μία σημαντική αναβάθμιση του μηχανογραφικού κέντρου του Υπουργείου Οικονομικών, μία συνεχή προσπάθεια μηχανογράφησης των μεγαλύτερων τελωνείων και εφοριών της χώρας, ένα πρόγραμμα για την επίλυση εκκρεμοσών φορολογικών υποθέσεων με συνοπτικές διαδικασίες και σημαντικές ποινές και άλλες κυρώσεις του νόμου 2065/92 με τον οποίον αναθεωρήθηκε το σύστημα της

άμεσης φορολογίας.

Από την άλλη πλευρά, τα έσοδα από την ιδιωτικοποίηση διαμορφώθηκαν το 1992 σε σχετικά υψηλά επίπεδα. Μόνο η πώληση της Τιμεντοβιομηχανίας ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ και η κατακύρωση των δύο αδειών για την κινητή τηλεφωνία έχουν αποδώσει έσοδα πάνω από 1% του ΑΕΠ.

Λόγω του ότι στα μέσα του 1992 άρχισε να διαφαίνεται υστέρηση των εσόδων που κινδύνευε να προκαλέσει σημαντική απόκλιση στην εκτέλεση του προϋπολογισμού, αλλά και λόγω της ανάγκης για διεύρυνση του πρωτογενούς πλεονάσματος το 1993, ακόμη πιο σημαντική παρέμβαση ήταν η ψήφιση του νομοσχεδίου για την έμμεση φορολογία, που κατατέθηκε στη Βουλή στις αρχές Αυγούστου. Ο νόμος για την έμμεση φορολογία, που είχε άμεση εφαρμογή, προβλέπει την αναπροσαρμογή των συντελεστών του ΦΠΑ σύμφωνα με το σχέδιο Κοινοτικής Οδηγίας για την έμμεση φορολογία, μία σημαντική αύξηση στους φόρους από την βενζίνη και το ντίζελ, και αύξηση στη φορολογία των τόκων των καταθέσεων. Από πλευράς εσόδων εκτιμάται ότι θα αποδώσει 1% περίπου του ΑΕΠ το 1992 και 3% του ΑΕΠ το 1993. Η επίδραση στον Δείκτη Τιμών Καταναλωτή εκτιμάται ότι είναι γύρω στις 2 με 3 μονάδες, αλλά, λόγω της μόνιμης μείωσης των ελλειμμάτων που τα μέτρα κατέστησαν δυνατή, και τις συνοδευτικές αλλαγές στην νομισματική και συναλλαγματική πολιτική, τα μέτρα αναμένονται να οδηγήσουν σε ένα χαμηλότερο πληθωρισμό στο μέλλον από ότι θα ήταν διαφορετικά.

Τέλος, με το πρόσφατο νομοσχέδιο για τη "Ρύθμιση σχέσεων κράτους και φορολογουμένων" αλλάζει η μεθοδολογία των ελέγχων και η προτεραιότητα παρακολούθησης της εισπραξης των δημοσίων εσόδων. Οι ελεγκτικές αρχές αποδεδεσμεύονται από την απασχόληση με παλιές υποθέσεις και στρέφονται στις τρέχουσες, αρχής γενομένης από τις φορολογικές δηλώσεις για τα εισοδήματα του 1991. Στις μεθόδους ελέγχου χρησιμοποιούνται για πρώτη φορά σε μεγάλη έκταση η διασταύρωση με διάφορα μηχανογραφικά αρχεία που αφορούν στις εισπράξεις των επιχειρήσεων, τις δαπάνες των φορολογουμένων, και τα περιουσιακά τους στοιχεία.

2.2.3 Νομισματικές και Πιστωτικές Εξελίξεις

Κατά το 1992, η νομισματική πολιτική στήριξε τη γενικότερη πολιτική οικονομικής σταθεροποίησης με απώτερο στόχο τη συμμετοχή της χώρας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση. Παράλληλα, μεθοδεύτηκε η προετοιμασία των απαραίτητων μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος καθώς και στα μέσα και στους τρόπους παρέμβασης της Τράπεζας της Ελλάδος στις χρηματοπιστωτικές αγορές, με στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της νομισματικής πολιτικής και της ανταγωνιστικότητας των Ελληνικών τραπεζών.

Με βάση προσωρινά στοιχεία, η συνολική πιστωτική επέκταση προς την οικονομία από το τραπεζικό σύστημα αυξήθηκε σε δωδεκάμηνη βάση τον Αύγουστο 1992 κατά 8,4% έναντι αύξησής της κατά 10,3% το Δεκέμβριο του 1991. Ο ρυθμός αυτός αύξησης βρίσκεται μέσα στα όρια (7%-9%) που είχαν τεθεί ως στόχος για τη συνολική πιστωτική επέκταση κατά το 1992. Ωστόσο σημειώθηκε σημαντική επιτάχυνση στο ρυθμό αύξησης της προσφοράς χρήματος με την ευρεία έννοια (M3 νέος ορισμός), του οποίου ο δωδεκάμηνος ρυθμός αύξησης τον Αύγουστο του 1992 έφτασε το 19,2% έναντι 12,3% το Δεκέμβριο του 1991. Η επιτάχυνση φαίνεται να οφείλεται στην αύξηση των πραγματικών επιτοκίων των καταθέσεων, δεδομένου ότι η σημαντική αποκλιμάκωση του πληθωρισμού στην περίοδο αυτή δεν συνοδεύτηκε από αντίστοιχη μείωση του ελάχιστου επιτοκίου καταθέσεων ταμειυτηρίου, που καθορίζεται από την Τράπεζα της Ελλάδος, ή των λοιπών ονομαστικών επιτοκίων καταθέσεων. Παράλληλα, στην περίοδο Ιανουαρίου-Αυγούστου 1992, τα επιτόκια των έντοκων γραμματίων του Δημοσίου μειώθηκαν

μέχρι και 1,5 ποσοστιαίες μονάδες, με αποτέλεσμα οι αποδόσεις των τραπεζικών καταθέσεων να πλησιάσουν περισσότερο τις αποδόσεις των κρατικών χρεογράφων με ανάλογη διάρκεια.

Σημαντική επιβράδυνση σημειώθηκε στο ρυθμό αύξησης της πιστωτικής επέκτασης προς το δημόσιο τομέα. Συγκεκριμένα, η πιστωτική επέκταση προς το δημόσιο τομέα, σε δωδεκάμηνη βάση τον Αύγουστο του 1992 ήταν 4,2% έναντι 7,1% το Δεκέμβριο 1991. Η συγκράτηση αυτή αντανακλά την παγίωση της τάσης, κατά τα τελευταία χρόνια, χρηματοδότησης υψηλού ποσοστού του δημόσιου ελλείμματος μέσω πωλήσεων κρατικών χρεογράφων στο μη τραπεζικό κοινό. Στην τάση αυτή συντελεί και η προσφορά ποικιλίας τίτλων με ικανοποιητικά πραγματικά επιτόκια. Εξάλλου, οι δανειακές ανάγκες του δημόσιου τομέα εμφανίστηκαν μειωμένες στο 1992 περίπου κατά 530 δισ. δρχ. Συγκεκριμένα, μεγάλο μέρος των υποχρεωτικών τοποθετήσεων των εμπορικών τραπεζών σε έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου αντικαταστάθηκε από διαπραγματεύσιμους μεσοπρόθεσμους κρατικούς τίτλους, των οποίων οι τόκοι κατά την πρώτη τοκοφόρο περίοδο δεν θα καταβληθούν στις τράπεζες, αλλά θα κεφαλαιοποιηθούν. Παρόμοια υπήρξε και η επίδραση του μέτρου μετατροπής υποχρεώσεων του Δημοσίου από εγγυήσεις που έχουν καταπέσει για δάνεια των ΔΕΚΟ από το τραπεζικό σύστημα σε κρατικά ομόλογα, οι τόκοι επί των οποίων θα αρχίσουν να καταβάλλονται μετά το τέλος του 1992.

Η καθαρή χρηματοδότηση των ΔΕΚΟ κατά το οκτάμηνο Ιανουαρίου-Αυγούστου 1992 μειώθηκε κατά 269,1 δισεκ. δρχ. έναντι μείωσης κατά 105,2 δισεκ. δρχ. στην αντίστοιχη περυσινή περίοδο. Ειδικότερα, τα δάνεια προς τις ΔΕΚΟ αυξήθηκαν κατά 100,4 δισεκ. δρχ. έναντι 94,4 δισεκ. δρχ. στην αντίστοιχη περίοδο του 1991, αλλά τα διαθέσιμα, κυρίως ορισμένων ασφαλιστικών ταμείων, αυξήθηκαν κατά 369,5 δισεκ. δρχ. έναντι 201,2 δισεκ. δρχ. στους οκτώ πρώτους μήνες του 1991.

Η χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας σε δωδεκάμηνη βάση τον Αύγουστο του 1992 αυξήθηκε 16,5% έναντι 16,3% το Δεκέμβριο του 1991. Κατά το πρώτο εξάμηνο του 1992 η ζήτηση των πιστώσεων διατηρήθηκε σε χαμηλά επίπεδα, εξαιτίας της σχετικά χαλαρής οικονομικής δραστηριότητας και της διατήρησης των πραγματικών επιτοκίων δανεισμού σε δραχμές σε υψηλά επίπεδα. Κατά τους τελευταίους μήνες σημειώθηκε επιτάχυνση της πιστωτικής επέκτασης προς τον ιδιωτικό τομέα. Η εξέλιξη αυτή αποδίδεται σε μεγάλο βαθμό στην προσπάθεια ενός αριθμού επιχειρήσεων να εξοφλήσουν υποχρεώσεις τους σε συνάλλαγμα με νέα δάνεια σε δραχμές. Η τάση αυτή πιθανόν να οφείλεται σε υποτιμητικές προσδοκίες που σχετιζόνταν και με την πρόσφατη γενική αναταραχή στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος.

Εξάλλου συνεχίστηκε και το 1992 η απελευθέρωση του τραπεζικού συστήματος και η ανάπτυξη των αγορών χρήματος και κεφαλαίου με ταχείς ρυθμούς. Συγκεκριμένα το ποσοστό της υποχρεωτικής χρηματοδότησης του Δημοσίου μειώθηκε από 30% της μεταβολής των καταθέσεων των τραπεζών σε 25% το Φεβρουάριο, σε 20% τον Ιούλιο και τέλος σε 15% τον Οκτώβριο του 1992. Η υποχρέωση αυτή θα καταργηθεί πλήρως μέσα στο 1993. Επίσης με το Νόμο 2076/92 απαγορεύεται η νομισματική χρηματοδότηση των ελλειμμάτων του Δημοσίου από το 1994. Για το 1993, οι προκαταβολές της Τράπεζας της Ελλάδος προς το Ελληνικό Δημόσιο δεν επιτρέπεται να αυξηθούν κατά ποσό μεγαλύτερο από εκείνο που αντιστοιχεί σε ποσοστό 5% της αύξησης, έναντι του 1992, του συνόλου των προϋπολογιζόμενων δαπανών του Δημοσίου, σε σύγκριση με το 10% που ισχύει φέτος.

Στα πλαίσια της στροφής προς τα έμμεσα μέσα νομισματικού ελέγχου, κατά τους τελευταίους μήνες η Τράπεζα της Ελλάδος παρενέβη στη διατραπεζική αγορά για να συγκρατήσει τα επιτόκια μέσα σε επιθυμητά όρια. Επίσης, με τις μεταβολές του επιτοκίου υπεραναλήψεων από τον τρεχούμενο λογαριασμό των εμπορικών τραπεζών, που οριοθετεί το ανώτατο επιτόκιο στη διατραπεζική αγορά, η Τράπεζα της Ελλάδος σηματοδοτεί την

κατεύθυνση της νομισματικής πολιτικής.

Η τραπεζική χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα αυξήθηκε στο οκτάμηνο Ιανουαρίου-Αυγούστου 1992 κατά 398,9 δισεκ. δρχ. ή 7,7%, έναντι 341,7 δισεκ. δρχ. ή 7,7% την αντίστοιχη περίοδο του 1991. Αν για λόγους συγκρισιμότητας αφαιρεθούν οι έκτακτες εγγραφές τόκων στα υπόλοιπα των δανείων, ο ρυθμός αύξησης του οκταμήνου Ιανουαρίου-Αυγούστου 1992 διαμορφώνεται σε 7,2% έναντι 5,8% την ίδια περίοδο του 1991.

Ειδικότερα, οι πιστώσεις των εμπορικών τραπεζών προς τον ιδιωτικό τομέα αυξήθηκαν στο οκτάμηνο κατά 155,4 δισεκ. δρχ. ή 6,3%, έναντι 97,7 δισεκ. δρχ. ή 4,6% την αντίστοιχη περίοδο του 1991. Η ζήτηση πιστώσεων κατά τους πρώτους έξι μήνες του τρέχοντος έτους εξακολούθησε να είναι σχετικά περιορισμένη λόγω της διατήρησης των επιτοκίων σε υψηλά επίπεδα και της στασιμότητας της βιομηχανικής παραγωγής. Από τον Ιούλιο όμως και μετά παρατηρήθηκε ενίσχυση της ζήτησης δραχμικών κυρίως δανείων, καθώς οι επιχειρήσεις προσπάθησαν να περιορίσουν το ύψος των υποχρεώσεών τους σε συνάλλαγμα από δάνεια ή άλλες συναλλαγές. Μικρότερη ήταν η επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης των πιστώσεων των ειδικών πιστωτικών οργανισμών μετά τη διόρθωση των υπολοίπων των δανείων για το ύψος των έκτακτων εγγραφών τόκων (1992: 8,1%, 1991: 6,9%).

Από την κατανομή των πιστώσεων κατά κλάδους δραστηριότητας προκύπτει ότι με ταχύτερο ρυθμό, σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 1991, κινήθηκε η χρηματοδότηση του εσωτερικού εμπορίου, της γεωργίας και των τελικών καταναλωτών, ενώ στους υπόλοιπους κλάδους η χρηματοδότηση εμφανίζεται συγκρατημένη. Τέλος, οι νέες χορηγήσεις στεγαστικών δανείων με ελεύθερα διαπραγματεύσιμο επιτόκιο εμφάνισαν μικρή επιτάχυνση, ενώ οι λοιπές κατηγορίες στεγαστικών δανείων κινήθηκαν περίπου στα περυσινά επίπεδα.

Οι ιδιωτικές καταθέσεις στις εμπορικές τράπεζες και τους ειδικούς πιστωτικούς οργανισμούς στο τέλος Αυγούστου έφτασαν τα 9.561 δισεκ. δρχ., αυξήθηκαν δηλαδή στην περίοδο Ιανουαρίου-Αυγούστου 1992 κατά 704 δισεκ. δρχ. ή 8,0% έναντι αύξησης κατά 90 δισεκ. δρχ. ή 1,1% την αντίστοιχη περίοδο του 1991. Ο ετήσιος ρυθμός αύξησης τον Αύγουστο του 1992 ήταν 16,6% έναντι 9,2% το Δεκέμβριο του 1991.

Η εξέλιξη αυτή στην περίοδο Ιανουαρίου-Αυγούστου δείχνει την αποκατάσταση της τραπεζικής διαμεσολάβησης στα πριν από το 1991 επίπεδα και αντίστοιχα περιορισμό των τοποθετήσεων των ιδιωτών σε τίτλους του Δημοσίου. Αναλυτικότερα, οι καταθέσεις ταμειυτηρίου και προθεσμίας αυξήθηκαν στο οκτάμηνο Ιανουαρίου-Αυγούστου κατά 605 δισεκ. δρχ. έναντι αύξησης κατά 104 δισεκ. δρχ. την αντίστοιχη περίοδο του 1991. Στην ίδια περίοδο οι τοποθετήσεις των ιδιωτών σε τίτλους του Δημοσίου περιορίστηκαν σε 576 δισεκ. δρχ. από 928 δισεκ. δρχ. το αντίστοιχο διάστημα του 1991. Στην αύξηση των καταθέσεων συνέβαλε επίσης και ο περιορισμός των τοποθετήσεων σε χρεόγραφα με συμφωνία επαναγοράς (geros). Η αυξημένη ρευστότητα των τραπεζών και το χαμηλό επίπεδο των επιτοκίων στη διατραπεζική αγορά τους μήνες Απρίλιο και Μάιο οδήγησε σε μείωση του υπολοίπου των geros από τον Απρίλιο και μετά. Αύξηση των geros σημειώθηκε πάλι από τον Ιούλιο και η αύξηση αυτή συνεχίστηκε εντονότερα τον Αύγουστο με ταυτόχρονη μείωση των καταθέσεων προθεσμίας. Στο τέλος Αυγούστου το υπόλοιπο των geros ήταν 492 δισεκ. δραχμές, έναντι 421 δισεκ. δρχ. το Δεκέμβριο 1991.

Η αύξηση που παρατηρήθηκε στις καταθέσεις κατευθύνθηκε κυρίως στις εμπορικές τράπεζες με αποτέλεσμα η συμμετοχή των τελευταίων στη μεταβολή των αποταμιευτικών καταθέσεων να αυξηθεί κατά 7 περίπου ποσοστιαίες μονάδες.

2.2.4 Εισοδηματική πολιτική

Στα πλαίσια του προγράμματος για τη σταθεροποίηση της οικονομίας και ιδιαίτερα για

Η μείωση των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα και του πληθωρισμού, σημαντικό ρόλο παίζει η εφαρμοζόμενη περιοριστική κυβερνητική εισοδηματική πολιτική η οποία άρχισε να εφαρμόζεται κυρίως από τις αρχές του 1991. Αυτή η πολιτική αφορά το δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, ενώ στον ιδιωτικό τομέα είναι σε ισχύ μέχρι σήμερα η διετής συλλογική σύμβαση η οποία υπεγράφη μετά από ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις πριν από δύο χρόνια περίπου.

Στα πλαίσια της εισοδηματικής πολιτικής στο δημόσιο τομέα, το 1991 δόθηκαν αυξήσεις 4% + 4% (από 1/1/92 και 1/6/92 αντίστοιχα). Για το 1992, με τον Ν. 2025/92, απαγορεύθηκε η χορήγηση πάσης φύσεως αυξήσεων στους μισθωτούς του δημόσιου τομέα εκτός από αυτές που προέρχονται από τη μεταβολή της οικογενειακής κατάστασης ή την υπηρεσιακή εξέλιξη βάσει των προϊσχυουσών διατάξεων. Ειδικά στους δημόσιους υπαλλήλους δόθηκε επίδομα 9.000 δρχ., από τη γενίκευση της χορήγησης του επιδόματος των 18.000 δρχ. σε δύο φάσεις (9.000 δρχ. από 1.1.92 και 9.000 δρχ. από 1.1.93) σύμφωνα με τον Ν. 2019/92. Το επίδομα αυτό σε συνδυασμό με την αύξηση των υπερωριών και των επιδομάτων των εκπαιδευτικών και επίσης τη δεύτερη μισθολογική προαγωγή των δικαστικών, συνεπάγεται αύξηση του εισοδήματος των δημόσιων υπαλλήλων κατά 8,5% περίπου.

Στον ιδιωτικό τομέα, η εφαρμογή της διετούς Εθνικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας 1991-1992, η οποία υπογράφηκε από τους αντιπροσώπους της ΓΣΕΕ και των εργοδοτικών οργανώσεων, δόθηκε αύξηση 5,4% για το πρώτο εξάμηνο του 1992 και 4% το δεύτερο εξάμηνο του 1992. Στα ποσά αυτά προστίθεται και ένα διορθωτικό ποσό της τάξεως του 0,8% από το 1991.

Η πολιτική μισθών εφαρμόθηκε κανονικά το 1992 τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Είναι χαρακτηριστικό ότι, στον ιδιωτικό τομέα, οι νέες συλλογικές συμβάσεις που υπογράφηκαν καθώς και οι αποφάσεις που εκδόθηκαν από τον Οργανισμό Μεσολάβησης και Διαιτησίας (για κατηγορίες εργαζομένων που δεν καλύπτονταν από τις διετείς συλλογικές συμβάσεις του προηγούμενου χρόνου) κινήθηκαν στα ίδια πλαίσια.

Με βάση τα δεδομένα αυτά, εκτιμάται ότι η αμοιβή ανά απασχολούμενο μισθωτό για το σύνολο της οικονομίας, η οποία είχε αυξηθεί κατά 15% το 1991, αυξήθηκε μόνο κατά 12,6% το 1992. Αν ληφθεί υπόψη η αντίστοιχη αύξηση του μέσου επιπέδου των τιμών καταναλωτή, προκύπτει ότι η αγοραστική δύναμη των μέσων αποδοχών πριν από τη φορολογία μειώθηκε το 1992 κατά 2,1%, έναντι μείωσης 2,9% κατά το 1991. Ωστόσο, η κυβερνητική πολιτική μισθών συνοδεύθηκε από τη μεταρρύθμιση της άμεσης φορολογίας (με τους νόμους 2019/92 και 2065/92), στην οποία συμπεριλαμβανόταν και η αισθητή μείωση του φόρου εισοδήματος που καταβάλλουν οι μισθωτοί. Έτσι, σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις, το μέσο διαθέσιμο εισόδημα των μισθωτών τελικά παρουσίασε μικρή αύξηση σε πραγματικούς όρους.

Επίσης, στα τέλη του 1991 και κατά τη διάρκεια του 1992 ψηφίστηκαν ο Ν. 1968/91 (αύξηση αποδοχών δικαστικών), ο Ν. 1976/91 (αντικατάσταση και συμπλήρωση διατάξεων της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας), ο Ν. 2026/92 (ρύθμιση θεμάτων οργάνωσης και προσωπικού της δημόσιας διοίκησης, που αφορά κυρίως το ωρομίσθιο προσωπικό), ο Ν. 2042/92 (αύξηση συντάξεων του Δημοσίου), ο Ν. 2084/92 (αναμόρφωση της κοινωνικής ασφάλισης), και ο Ν. 2085/92 (ρύθμιση θεμάτων οργάνωσης, λειτουργίας και προσωπικού της δημόσιας διοίκησης, που αφορά κυρίως στη βαθμολογική διάρθρωση, στις προαγωγές, στις τοποθετήσεις-μεταθέσεις-μετατάξεις, στις κανονικές και αναρρωτικές άδειες, κ.α.), ενώ εκδόθηκαν τα Π.Δ. 508/91 (ποσό σύνταξης μερικώς απασχολούμενων) και 157/92 (επέκταση στο Δημόσιο, τα ΝΠΔΔ και τους ΟΤΑ των ρυθμίσεων για την υγιεινή και την ασφάλεια των εργαζομένων).

2.2.5 Παραγωγικότητα - κατά μονάδα κόστος εργασίας - ανταγωνιστικότητα.

Οι αυξήσεις μισθών σε συνδυασμό με την εξέλιξη άλλων στοιχείων του κόστους των επιχειρήσεων και την εξέλιξη της παραγωγικότητας προσδιορίζουν το κατά μονάδα κόστος εργασίας, το οποίο για χώρες όπως η Ελλάδα, αποτελεί βασικό παράγοντα προσδιορισμού της ανταγωνιστικότητας.

Η καθαρή προστιθέμενη αξία ανά απασχολούμενο στο σύνολο της οικονομίας αυξήθηκε κατά 3,1% το 1991 και αναμένεται να αυξηθεί κατά 2% περίπου κατά το 1992 και κατά 2,5% περίπου το 1993. Οι εξελίξεις αυτές σημειώνονται μετά από μείωση κατά 1,7% που είχε σημειωθεί το 1990 (έτος σημαντικών απεργιακών κινητοποιήσεων).

Στη βιομηχανία, το ποσοστό αύξησης της παραγωγικότητας το 1991 έφτασε το 4% περίπου, έναντι μείωσης κατά 1% το 1990. Αυτή η εξέλιξη έπαιξε βασικό ρόλο στη σημαντική μείωση που σημειώθηκε στο ρυθμό αύξησης του κατά μονάδα κόστους εργασίας στη βιομηχανία το έτος αυτό, ο οποίος έπεσε στο 12% περίπου έναντι 21% το 1990. Ανάλογες εξελίξεις προβλέπεται να σημειωθούν και το 1992.

Η συνέχιση της διαδικασίας αναδιάρθρωσης του βιομηχανικού τομέα, σε συνδυασμό με την ενίσχυση των επενδύσεων εκσυγχρονισμού και την εισαγωγή νέας τεχνολογίας, είναι δυνατό να συμβάλουν σε ακόμα μεγαλύτερες αυξήσεις της παραγωγικότητας στη βιομηχανία και στο σύνολο της οικονομίας τα επόμενα χρόνια, δημιουργώντας έτσι ευνοϊκές συνθήκες για την αναγκαία περαιτέρω βελτίωση της ανταγωνιστικότητας. Για να γίνει όμως αυτό πρέπει να εξασφαλισθεί ότι η εξέλιξη στο κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος θα είναι συμβατή με την ανακοινωθείσα πολιτική για περιορισμένη διολίσθηση της δραχμής. Τυχόν υπερβολική αύξηση των μισθών στον ιδιωτικό τομέα κατά το 1993 δεν θα έχει μόνο δυσμενείς επιπτώσεις στον πληθωρισμό, την παραγωγή και την απασχόληση, αλλά, το κυριότερο, θα θέσει σε κίνδυνο τη δυνατότητα σημαντικής ανάκαμψης των ιδιωτικών επενδύσεων. Αυτό θα αποτρέψει την αναγκαία βελτίωση της παραγωγικότητας κατά τη μεταβατική περίοδο μέχρι το 1997.

Με αυτά τα δεδομένα, το κατά μονάδα κόστος εργασίας στο σύνολο της οικονομίας, αναμένεται να αυξηθεί κατά 10,5% περίπου το 1992 και κατά 7,8% περίπου το 1993.

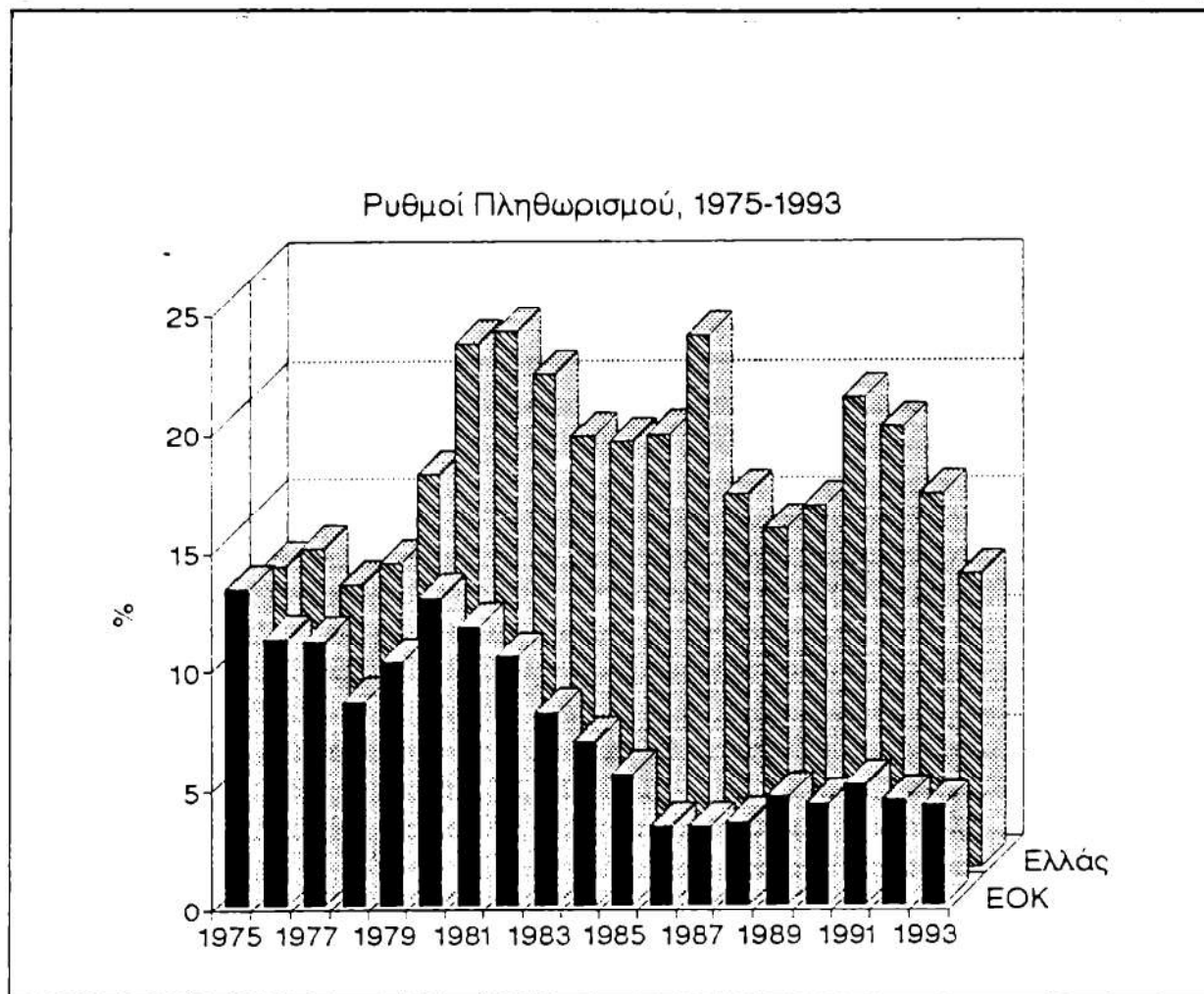
2.2.6 Τιμολογιακή και Φορολογική Πολιτική και Πληθωρισμός

Ο πληθωρισμός στη Ελλάδα εξακολουθεί να βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες της ΕΟΚ (βλ. Διάγραμμα 2.4).

Ο ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού από 18% στη τέλος του 1991 αυξήθηκε σταδιακά σε 18,3% το Μάρτιο 1992 υπό την επίδραση πρόσκαιρων εκτάκτων παραγόντων (αυξήσεις σε τιμολόγια των ΔΕΚΟ που έγιναν στις αρχές του 1992, αύξηση της έμμεσης φορολογίας στα τσιγάρα, αύξηση της τιμής της βενζίνης μετά την μερική απελευθέρωση της αγοράς των καυσίμων).

Σημαντική επιβράδυνση του πληθωρισμού σημειώθηκε κατά τους επόμενους τέσσερις μήνες. Ο ρυθμός ανόδου του δείκτη τιμών καταναλωτή (Δ.Τ.Κ.) σε ετήσια βάση υποχώρησε ραγδαία στο 13,6% τον Ιούλιο του 1992. Η επιβράδυνση αυτή προήλθε από τη συγκράτηση μέσα στο τετράμηνο Απριλίου-Ιουλίου εφέτος, σε σύγκριση με το αντίστοιχο τετράμηνο του 1991, των τιμών των εποχιακών φρούτων και λαχανικών, των τιμών των καυσίμων και των τιμολογίων των ΔΕΚΟ. Επίσης δεν αποκλείεται να επηρεάστηκε σημαντικά από την ενίσχυση του ανταγωνισμού και την κατάργηση των ελέγχων.

Όπως ανακοινώθηκε κατά την εξαγγελία των νέων οικονομικών μέτρων της 7ης Αυγούστου, που απέβλεπαν στην αύξηση των εσόδων από την έμμεση φορολογία, ο πληθωρισμός σημείωσε μετά τον Αύγουστο πρόσκαιρη αύξηση και έφτασε τον Οκτώβριο το 15,9%. Στην εξέλιξη αυτή συνέβαλαν και οι παρενέργειες στην ελληνική οικονομία από την πρόσφατη διεθνή συναλλαγματική κρίση που είχε σαν συνέπεια την έκτακτη αναπροσαρμογή

Διαγραμμα 2.4

της πράσινης ισοτιμίας της δραχμής, η οποία επέδρασε ανοδικά στις τιμές των αγροτικών προϊόντων. Η σημαντική αύξηση της τιμής του δολαρίου και του γιέν είχε επίσης τη δική της επίδραση.

Από τον Νοέμβριο αναμένεται να αρχίσει και πάλι η σταδιακή αποκλιμάκωση του πληθωρισμού, η οποία, με βάση την πολιτική που εφαρμόζεται, προβλέπεται να συνεχιστεί σε ολόκληρη τη διάρκεια του 1993. Στο τέλος του 1993 προβλέπεται πληθωρισμός 8%-9% περίπου.

Σε μέσα επίπεδα, ο πληθωρισμός αναμένεται να διαμορφωθεί στο 16,1% το 1992 και στο 12,2% το 1993, έναντι 19,5% το 1991 και 20,4% το 1990. Στο εννεάμηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 1992 ο δείκτης τιμών καταναλωτή σημείωσε αύξηση 9,5% έναντι αυξήσεων 12,1% και 16,5% που είχε σημειώσει κατά την ίδια περίοδο των ετών 1991 και 1990 αντίστοιχα.

Κατά το πρώτο εννεάμηνο του 1992 σημειώθηκε επιβράδυνση του αυξητικού ρυθμού του ΔΤΚ κατά 2,6 εκατοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το αντίστοιχο του 1991. Αυτή προήλθε από μικρότερες αυξήσεις στις τιμές όλων των κατηγοριών αγαθών και υπηρεσιών με εξαίρεση την κατηγορία "μεταφορών-επικοινωνιών".

Η υποχώρηση του πληθωρισμού κατά το τρέχον έτος μπορεί να αποδοθεί στην επίδραση διαφόρων παραγόντων οι οποίοι περιόρισαν τις πληθωριστικές πιέσεις τόσο από την πλευρά του κόστους όσο και από την πλευρά της ζήτησης. Συγκεκριμένα παρατηρείται επιβράδυνση στους ρυθμούς αύξησης του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος στο μη γεωργικό τομέα και των τιμών των εισαγομένων σε δραχμές. Σημειώνεται ότι ο μέσος δωδεκάμηνος ρυθμός διολίσθησης

της δραχμής στην περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 1992 περιορίστηκε στο 8% έναντι 11,4% την αντίστοιχη περυσινή περίοδο.

Μεταβολές (%) του Δ.Τ.Κ. (Σεπτέμβριος έναντι Δεκεμβρίου προηγούμενου έτους)			
	1990	1991	1992
Γενικός Δείκτης	16,5	12,1	9,5
Ειδικοί Δείκτες			
Διατροφή	14,4	12,4	5,2
Ποτά-Καπνός	23,3	21,3	18,8
Ενδυση-Υπόδηση	6,1	6,5	2,3
Στέγαση	26,4	17,9	15,0
Διαρκή Αγαθά	11,3	11,0	3,2
Υγεία-Ατομική Καθαριότητα	14,1	12,2	7,3
Εκπαίδευση-Μόρφωση-Αναψυχή	16,3	17,6	16,6
Μεταφορές-Επικοινωνίες	28,0	6,5	19,2
Λοιπά αγαθά και υπηρεσίες	14,1	13,3	9,7

Εξασθενημένες εμφανίζονται και οι πληθωριστικές πιέσεις από την πλευρά της ζήτησης. Συγκεκριμένα ο όγκος λιανικών πωλήσεων σε μέσα επίπεδα οκταμήνου Ιανουαρίου-Αυγούστου είναι εφέτος μειωμένος κατά 4,2% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 1991.

2.3 Εξελίξεις των Βασικών Μακροοικονομικών Μεγεθών

Τα πιο πάνω δεδομένα, μαζί με τους εξωτερικούς παράγοντες, προσδιόρισαν σε σημαντικό βαθμό τις εξελίξεις στα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη της οικονομίας μέσω κυρίως της επίδρασης τους στην επενδυτική δραστηριότητα και στον εξωτερικό τομέα (εισαγωγές - εξαγωγές). Επίσης αναμένεται να αποτελέσουν τους βασικούς προσδιοριστικούς παράγοντες των εξελίξεων κατά το 1993 και τα επόμενα χρόνια.

Σε μία οικονομία όπου η εξάλειψη των καταναλωτικών ελλειμμάτων του δημοσίου είναι βασικός στόχος πολιτικής είναι δεδομένο ότι η επιδιωκόμενη αναπτυξιακή ώθηση μπορεί να προέλθει μόνο από την αύξηση των επενδύσεων και από τη μείωση του ελλειμματος του εξωτερικού τομέα (μεγαλύτερη αύξηση των εξαγωγών και μικρότερη αύξηση ή μείωση των εισαγωγών προς όφελος της εγχώριας παραγωγής). Για το λόγο αυτό αναλύονται πρώτα οι εξελίξεις και οι προοπτικές στα δύο αυτά σημαντικά μακροοικονομικά μεγέθη.

2.3.1 Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου

Οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, μετά την κάμψη που σημείωσαν το 1991 (-1,9%), εκτιμάται ότι θα αυξηθούν το 1992 κατά 3,3%. Η αύξηση αυτή θα προέλθει κυρίως από τη σημαντική αύξηση των δημόσιων επενδύσεων (6,7%), ενώ και οι ιδιωτικές επενδύσεις, μετά τη μείωση που σημείωσαν το 1991 (-6%), εκτιμάται ότι θα αυξηθούν το 1992 κατά 2%. Αναφορικά με τη διάρθρωση των επενδύσεων κατά είδος κεφαλαιακών αγαθών, προβλέπεται το 1992 στασιμότητα στις επενδύσεις για κατασκευές (0,6% αύξηση), ενώ αντίθετα οι επενδύσεις για εξοπλισμό παρουσιάζονται ιδιαίτερα αυξημένες (6,1% αύξηση το 1992 έναντι 3,3% το 1991).

Παρά το γεγονός ότι η επίδραση των επενδύσεων στην αύξηση του ΑΕΠ το 1992 ήταν

θετική, η αύξησή τους αποδεικνύεται κατώτερη από την αναμενόμενη στις αρχές του έτους. Αυτό, ήταν ένας από τους παράγοντες που οδήγησαν στην αναθεώρηση προς τα κάτω των αρχικών προβλέψεων για το ΑΕΠ.

Ειδικότερα, οι παράγοντες που επηρέασαν αρνητικά την ιδιωτική επενδυτική δραστηριότητα το 1992 είναι:

- Το συνεχιζόμενο υψηλό κόστος δανεισμού (το πραγματικό επιτόκιο δανεισμού του ιδιωτικού τομέα ξεπερνά το 1992 τις 11 ποσοστιαίες μονάδες), το οποίο οφείλεται αφενός στα υψηλά διεθνή πραγματικά επιτόκια, και αφετέρου σε εγχώριους παράγοντες όπως οι πολύ υψηλές δανειακές ανάγκες του δημόσιου τομέα, η ολιγοπωλιακή διάρθρωση του τραπεζικού συστήματος και οι σχετικά αβέβαιες προσδοκίες αναφορικά με τις εγχώριες και διεθνείς οικονομικές εξελίξεις. Η αυξημένη (κατά το 1991 και το 1992) προσφυγή πολλών επιχειρήσεων στο δανεισμό σε συνάλλαγμα, με χαμηλότερο κόστος λόγω της περιορισμένης διολίσθησης της δραχμής, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι δυνατό να αποτελέσει μόνιμη λύση στο μεγάλο αυτό πρόβλημα. Η κυριότερη διέξοδος είναι η μείωση των δανειακών αναγκών του δημοσίου πράγμα που αναμένεται να ενταθεί κατά το 1993 και τα επόμενα χρόνια, και η αύξηση της αποτελεσματικότητας του τραπεζικού συστήματος μέσω του ανταγωνισμού.

- Η πτωτική τάση που σημείωσαν οι τιμές των μετοχών στο χρηματιστήριο έκανε απαγορευτική για τις επιχειρήσεις και αυτή την πηγή άντλησης κεφαλαίων για επενδύσεις. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι η πτώση των τιμών των μετοχών σχετίζεται άμεσα με την μέχρι σήμερα αδυναμία να σημειωθεί κάποια σαφής αποκλιμάκωση του κόστους δανεισμού του δημόσιου τομέα, κάτι που αναμένεται να επιτευχθεί κατά το 1993.

- Η αναταραχή που δημιουργήθηκε στην αγορά κατοικίας μετά την εφαρμογή του "πόθεν έσχες" από το 1991 και επίσης του διπλασιασμού - κατά μέσο όρο - των τιμών του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων με συνέπεια την αύξηση της φορολογικής τους επιβάρυνσης. Επίσης, η έκτακτη εισφορά στα ακίνητα και η εφαρμογή του ΦΑΠ, ενδέχεται να είχαν κάποια αρνητική επίδραση. Όλα τα ανωτέρω, παρά το γεγονός ότι αποτελούν αναγκαίες θεσμικές μεταβολές, έχουν βραχυχρόνια κάποιο κόστος το οποίο αντικατοπτρίζεται στο μειωμένο ποσοστό αύξησης των επενδύσεων σε κατοικίες. Από το 1993 αναμένεται να σημειωθεί σημαντική ομαλοποίηση της αγοράς και στον τομέα αυτό.

- Η έκκρυθμη κατάσταση που επικρατεί στην πρώην Γιουγκοσλαβία και τα προβλήματα με το θέμα των Σκοπίων, αποτελούν ένα πρόσθετο λόγο που κάνει τους Έλληνες και τους ξένους επενδυτές διστακτικούς να αναλάβουν άμεσα αξιόλογη επενδυτική δραστηριότητα στην ελληνική επικράτεια. Ελπίζεται ότι και στο θέμα αυτό η κατάσταση θα βελτιωθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια του 1993 ή και ενωρίτερα.

Όλα τα πιο πάνω φαίνεται ότι εξακολουθούν να συντηρούν επιφυλακτικότητα στην ανάληψη ιδιωτικών επενδυτικών πρωτοβουλιών και να μην ευνοούν την αναστροφή των επιχειρηματικών προσδοκιών, παρά το γεγονός ότι έχουν υπάρξει σημαντικές ευνοϊκές εξελίξεις όπως:

- Η συγκρατημένη αύξηση του κόστους εργασίας τα τελευταία δύο χρόνια (10,7% το 1991 και 10,3% το 1992).

- Η ικανοποιητική εξέλιξη των κερδών ιδιαίτερα των κερδοφόρων επιχειρήσεων. (Η ονομαστική αύξηση των προσόδων περιουσίας και επιχειρηματικής δράσης ήταν 27,1% το 1991 και 16% το 1992.)

- Μια σειρά κυβερνητικών μέτρων τόνωσης του επενδυτικού ενδιαφέροντος, όπως η απελευθέρωση των αγορών, η πραγματοποίηση σημαντικών έργων υποδομής, η μείωση των κρατικών ρυθμιστικών παρεμβάσεων και η προώθηση της αποκρατικοποίησης.

Η επιφυλακτικότητα αυτή αναμένεται να αρχίσει να αίρεται σταδιακά, με την

συνεχιζόμενη πρόοδο της δημοσιονομικής και διαρθρωτικής προσαρμογής της οικονομίας.

Ειδικότερα για τον τομέα των δημόσιων επενδύσεων θα πρέπει να τονιστεί ότι τα τελευταία χρόνια αυξήθηκαν σημαντικά και με τον προϋπολογισμό του 1993 θα αυξηθούν ακόμη περισσότερο. Κύριος στόχος ήταν και είναι η πλήρης και αποτελεσματική χρησιμοποίηση των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων της Κοινότητας, με τον σωστό προγραμματισμό των έργων και την εξασφάλιση της εγχώριας συμμετοχής. Οι επενδύσεις αυτές χρηματοδοτούν την πραγματοποίηση σημαντικών έργων οικονομικής και κοινωνικής υποδομής τα οποία είναι απόλυτα αναγκαία για την κινητοποίηση της εγχώριας επιχειρηματικής δραστηριότητας σε όλους τους κλάδους και τις περιφέρειες και για την αποτελεσματική ενίσχυση της ιδιωτικής επενδυτικής πρωτοβουλίας τόσο άμεσα όσο και έμμεσα.

Οι δημόσιες επενδύσεις αυξήθηκαν κατά 6,7% (έναντι αύξησης 10,5% το 1991), παρά την ανάγκη που υπήρχε για σημαντικό περιορισμό των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα. Το έτος αυτό ξεκίνησαν οι εργασίες ορισμένων από τα ονομαζόμενα "μεγάλα έργα", ενώ προωθούνται με γρήγορους ρυθμούς οι διαδικασίες για την έναρξη και των υπολοίπων. Ένα μεγάλο μέρος της δαπάνης των έργων αυτών (που φτάνει μέχρι και το 75% της αξίας της επένδυσης) καλύπτεται από την Κοινοτική συμμετοχή.

2.3.2 () εξωτερικός τομέας (Εισαγωγές - Εξαγωγές)

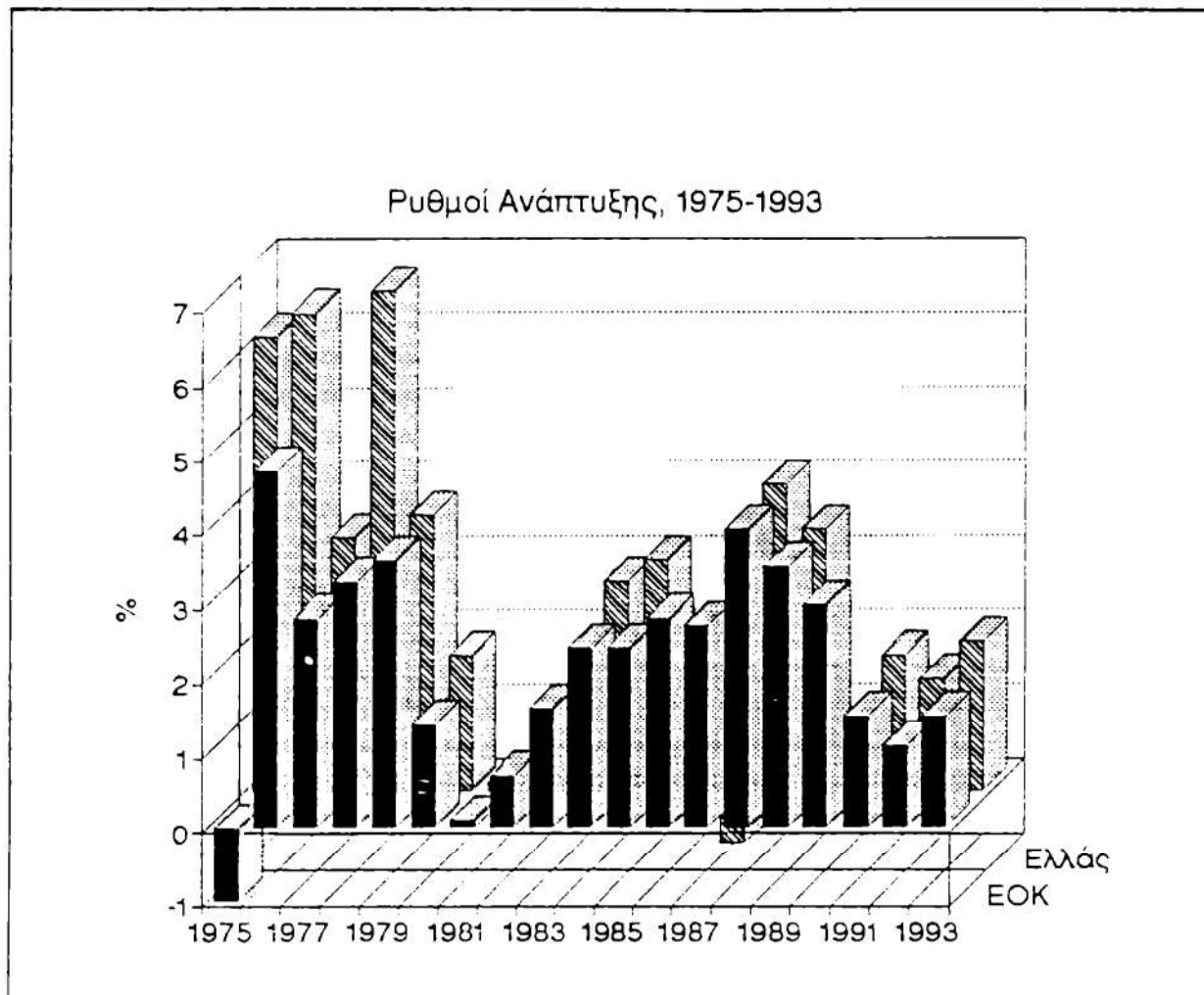
Η συμβολή του ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών στην αύξηση του ΑΕΠ κατά το 1992 φαίνεται ότι θα είναι επίσης θετική κατά 1,1 ποσοστιαίες μονάδες περίπου. Αυτό θα οφείλεται κατά κυριο λόγο στην αύξηση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (κυρίως του τουρισμού) κατά 12,5% και δευτερευόντως στον ελαφρά επιβραδυνόμενο ρυθμό αύξησης των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών ο οποίος αναμένεται να διαμορφωθεί στα επίπεδα του 6,3%. Όσον αφορά τις εξαγωγές αγαθών θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι πολύ υψηλοί ρυθμοί αύξησής τους κατά τους τέσσερις πρώτους μήνες του 1992 δεν συνεχίστηκαν τους επόμενους μήνες με αποτέλεσμα ο μέσος ρυθμός αύξησής τους το επτάμηνο να πέσει στο 7% περίπου. Αντίθετα οι ρυθμοί αύξησης των εισαγωγών αγαθών εξακολουθούν να είναι υψηλοί, παρά τους πολύ χαμηλούς ρυθμούς αύξησης της εγχώριας ζήτησης. Αυτό έχει σαν συνέπεια τη διατήρηση του εμπορικού ελλείμματος σε πολύ υψηλά επίπεδα, επιβαρύνοντας την εγχώρια παραγωγή στους περισσότερους κλάδους. Το γεγονός ότι σημαντική αύξηση παρουσίασαν το 1992 οι εισαγωγές μηχανολογικού εξοπλισμού για επενδύσεις είναι ενθαρυντικό, αλλά δεν μπορεί να δικαιολογήσει τους συνεχιζόμενους υψηλούς ρυθμούς αύξησης των εισαγωγών σε περίοδο σχετικής ύφεσης της οικονομικής δραστηριότητας.

Είναι αναμφισβήτητο ότι για να υπάρξει διατηρήσιμη ανάκαμψη στην οικονομία, θα πρέπει η συμβολή του εξωτερικού τομέα να είναι πολύ πιο σημαντική από αυτή που ήταν μέχρι σήμερα. Για το λόγο αυτό είναι ανάγκη, στην κρίσιμη αυτή στιγμή, όλοι οι παράγοντες της οικονομίας να βοηθήσουν αποφασιστικά ώστε να σημειωθεί το 1993 μια αξιόλογη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων, ιδιαίτερα δε εκείνων τα οποία είναι εκτεθειμένα στο διεθνή ανταγωνισμό. Οι ευνοϊκές εξελίξεις σχετικά με τη μείωση των δανειακών αναγκών του δημόσιου τομέα και με την μείωση του πληθωρισμού και των επιτοκίων, αναμένεται να συμβάλουν αποφασιστικά προς αυτή την κατεύθυνση. Η κατάληξη των νέων συλλογικών διαπραγματεύσεων για τον καθορισμό της μεταβολής των μισθών στον ιδιωτικό τομέα είναι κρίσιμης σημασίας για την ανάκαμψη της οικονομίας, και δεν θα πρέπει να αντιστρατεύεται την προσπάθεια για ουσιαστική και μη πληθωριστική βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

2.3.3 Παραγωγή και Αύξηση του ΑΕΠ κατά Κλάδο

Κατά την δεκαετία του 1980, ο μέσος ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας μειώθηκε

σημαντικά (βλ. Διάγραμμα 2.5).

Διάγραμμα 2.5

Το 1992 το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε σταθερές τιμές συντελεστών παραγωγής εκτιμάται ότι θα αυξηθεί κατά 1,5% έναντι αύξησης 1,8% το 1991. (Πίνακας 2.1.)

Η επιβράδυνση αυτή του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ οφείλεται στην μικρή άνοδο την οποία προβλέπεται ότι θα σημειώσει το ΑΕΠ του αγροτικού τομέα κατά το 1992, έναντι της μεγάλης αύξησης που εμφάνισε το 1991. Έτσι το μη αγροτικό ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα αυξηθεί κατά 1,6% έναντι ρυθμού αύξησης 0,7% το 1991. Δηλαδή προβλέπεται επιτάχυνση του ρυθμού ανόδου κατά 1 ποσοστιαία μονάδα, εάν εξαιρεθεί η αγροτική παραγωγή.

Ειδικότερα το προϊόν του αγροτικού τομέα εκτιμάται ότι θα αυξηθεί κατά 1% ύστερα από την άνοδο κατά 10,1% που σημείωσε το 1991. Η αύξηση αυτή θα προέλθει κυρίως από την υψηλή παραγωγή βάμβακος (30%), καπνού (28%) και φρούτων (26%) ενώ αντίθετα μείωση αναμένεται ότι θα εμφανίσει η παραγωγή σιτηρών (13%) και ελαιολάδου (16%). Μικρή άνοδο κατά 1% εκτιμάται ότι θα εμφανίσει και η παραγωγή κρέατος και γάλακτος.

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν του δευτερογενούς τομέα εκτιμάται ότι θα εμφανίσει οριακή αύξηση κατά 0,4% έναντι μείωσης 0,9% το 1991. Ειδικότερα το προϊόν της μεταποίησης αναμένεται να σημειώσει κάμψη κατά 1% έναντι μείωσης 1,3% το 1991. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ το 7μηνο Ιανουαρίου-Ιουλίου 1992 έναντι της αντίστοιχης περιόδου του προηγούμενου έτους ο δείκτης της μεταποιητικής παραγωγής σημείωσε μείωση κατά 0,5% έναντι αντίστοιχης περυσινής 3,6%. Παρατηρείται, δηλαδή, μία επιβράδυνση στο ρυθμό μείωσης πλέον

των 3 ποσοστιαίων μονάδων. Η παραγωγή καταναλωτικών αγαθών την ίδια περίοδο μειώθηκε κατά 1,9% έναντι ρυθμού μείωσης 4,7% το 1991. Αντίθετα η παραγωγή των διαρκών καταναλωτικών και κεφαλαιακών αγαθών σημείωσε άνοδο κατά 6,6% και 0,7% αντίστοιχα.

Το προϊόν των ορυχείων προβλέπεται να μειωθεί κατά 2,3% ενώ το προϊόν του κλάδου ηλεκτρισμός φωταέριο να αυξηθεί κατά 6,5%.

Η σημαντική κάμψη των επενδύσεων σε κατοικίες το 1991, η οποία συνεχίζεται και το 1992, επηρεάζει αρνητικά το προϊόν των κατασκευών. Εν τούτοις, οι δημόσιες επενδύσεις σε κατασκευές και οι υπόλοιπες ιδιωτικές επενδύσεις κινούνται με θετικούς ρυθμούς. Έτσι το ΑΕΠ του κλάδου των κατασκευών εκτιμάται ότι θα εμφανίσει μικρή άνοδο κατά 0,4% έναντι μείωσης κατά 5,2% πέρυσι.

Το ΑΕΠ των υπηρεσιών ύστερα από 2 χρόνια συγκρατημένων αυξήσεων (1,5%) προβλέπεται να αυξηθεί εφέτος κατά 2,2%. Στην ελαφρά αυτή επιτάχυνση του ρυθμού αύξησης συνέβαλαν η σημαντικότερη επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης του κόστους εργασίας από 20,4% το 1990 στο 10,3% το 1992, καθώς και η αποκατάσταση του κλίματος εμπιστοσύνης που είχαν σαν συνέπεια τη βελτίωση των επιχειρηματικών προσδοκιών και της αποδοτικότητας των επιχειρήσεων. Ιδιαίτερα το προϊόν των διαφόρων υπηρεσιών προβλέπεται να αυξηθεί κατά 3,6% έναντι περυσινής μείωσης κατά 2,3%, λόγω της σημαντικής ανάκαμψης της τουριστικής κίνησης.

2.3.4 Η Δαπάνη της Οικονομίας

Με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, το Ακαθαριστο Εγχώριο Προϊόν (τιμές αγοράς), σε σταθερές τιμές, εκτιμάται ότι θα αυξηθεί το 1992 κατά 1,5%, έναντι 1,8% το 1991 και μείωσης 0,1% το 1990. (Πίνακας 2.2.)

Κύριοι προωθητικοί παράγοντες από την πλευρά της δαπάνης ήταν οι δημόσιες επενδύσεις, οι επενδύσεις σε εξοπλισμό και οι εξαγωγές.

Ειδικότερα, όσον αφορά τα συστατικά στοιχεία του ΑΕΠ, η Ακαθάριστη Δαπάνη της οικονομίας προβλέπεται να αυξηθεί το 1992 κατά 0,3 συμβάλλοντας κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες στη μεταβολή του προϊόντος. Σημειώνεται ότι το 1992 η τελική εθνική ζήτηση (δηλαδή η Ακαθάριστη δαπάνη χωρίς τα αποθέματα και τις στατιστικές διαφορές) εκτιμάται ότι θα έχει σημαντική συμβολή στην αύξηση του ΑΕΠ (1,6 ποσοστιαίες μονάδες).

Θετική αναμένεται να είναι το 1992 και η συμβολή του ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών κατά 1,1 ποσοστιαίες μονάδες, λόγω κυρίως της εκτιμώμενης σημαντικής αύξησης των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών κατά 12,5% (κυρίως λόγω τουρισμού). Όσον αφορά το ρυθμό αύξησης των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών παρουσιάζεται το 1992 ελαφρώς επιβραδυνόμενος (αύξηση 6,3%), παρά τη σημαντική αύξηση που παρατηρείται στις εισαγωγές μηχανολογικού εξοπλισμού για επενδύσεις.

Η καταναλωτική δαπάνη συνεχίστηκε και το 1992 να είναι συγκρατημένη. Εκτιμάται ότι θα παρουσιάσει μιά αύξηση κατά 1,2% έναντι 1,6% το 1990 και 0,9% το 1991. Παρά το γεγονός ότι το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα προβλέπεται να μειωθεί το 1992 κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες, η ιδιωτική κατανάλωση εκτιμάται ότι θα αυξηθεί κατά 1,3%, με τη μέση ροπή προς αποταμίευση να μειώνεται από το 20,8% το 1991 στο 18,1% το 1992. Πρέπει όμως να ληφθεί υπόψη ότι η μείωση της παρακράτησης του φόρου εισοδήματος από τους πρώτους μήνες του έτους, είχε ως αποτέλεσμα του ουσιαστική αύξηση του εισοδήματος των εργαζομένων και την τόνωση της ιδιωτικής κατανάλωσης. Στο πλαίσιο αυτό η φορολογική πολιτική χρησιμοποιήθηκε ως αντιστάθμισμα της αυστηρής εισοδηματικής πολιτικής. Υπολογίζεται ότι ο μέσος μισθός μετά την αφαίρεση του φόρου σημείωσε το 1992 πραγματική αύξηση κατά 2-3%.

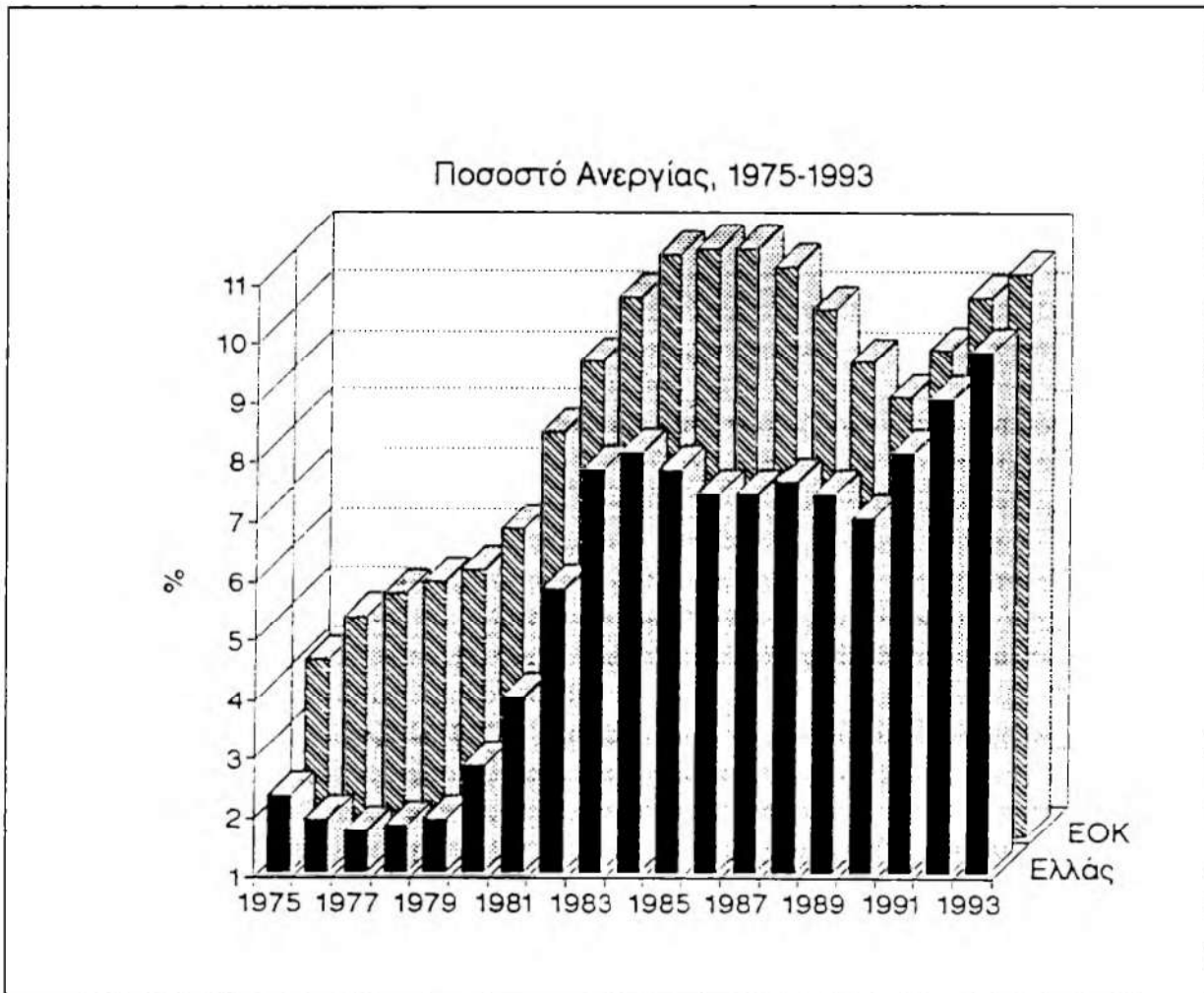
Ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες μεταβολής της καταναλωτικής δαπάνης και

το 1992 (όπως συνέβη και στα δύο προηγούμενα χρόνια) πήσαν οι αγορές ιδιωτικών μέσων μεταφοράς, οι οποίες επηρεάστηκαν από την συνέχιση της πολιτικής των κινήτρων για την αντικατάσταση των παλαιάς τεχνολογίας αυτοκινήτων με αυτοκίνητα αντιρρυπαντικής τεχνολογίας.

Η δημόσια κατανάλωση περιορίστηκε σημαντικά λόγω της συνεπούς δημοσιονομικής πειθαρχίας και της αυστηρής εισοδηματικής πολιτικής. Έτσι παρουσίασε μία οριακή αύξηση μόνο κατά 0,4%. Η ανάγκη δραστηκής μείωσης των δημόσιων ελλειμμάτων είχε σαν αποτέλεσμα να περικοπούν όλες οι ελαστικές καταναλωτικές δαπάνες του δημόσιου τομέα το 1992, ενώ ιδιαίτερα συγκρατημένες είναι και οι αυξήσεις για μισθούς και συντάξεις του δημοσίου (προβλέπεται ότι θα είναι γύρω στο 11%).

2.3.5 Απασχόληση-Ανεργία

Στη δεκαετία του 1980, το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε σημαντικά, πλησιάζοντας το μέσο όρο των χωρών της ΕΟΚ (βλ. Διάγραμμα 2.6).

Διάγραμμα 2.6

Η συνολική απασχόληση το 1991 σημείωσε μείωση κατά 2,0%. Το 1992 σύμφωνα με τις προβλέψεις αναμένεται μία επιβράδυνση του ρυθμού μείωσης περί το 0,5%.

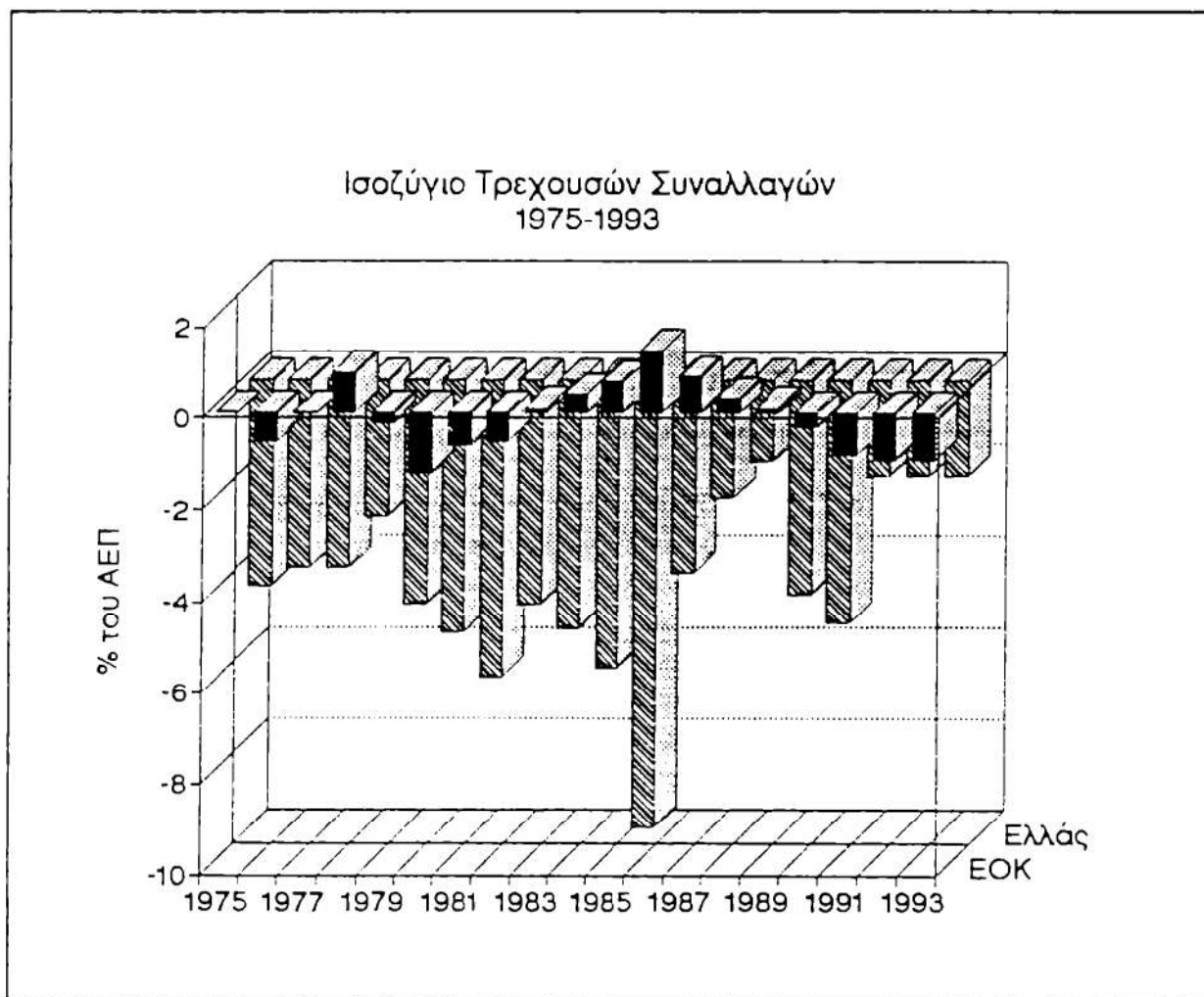
Η απασχόληση στη δημόσια διοίκηση το α' εννεάμηνο 1992 παρουσίασε μείωση κατά -5,1% (χωρίς τα όργανα των σωμάτων ασφαλείας), ενώ η απασχόληση στις ΔΕΚΟ, το α' εξάμηνο του 1992 μειώθηκε κατά -0,5%.

Η μείωση του αριθμού των απασχολούμενων εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε αύξηση του ποσοστού ανεργίας για το 1992 στο 9% έναντι 8,1% το 1991. Την αυξητική τάση του ποσοστού ανεργίας δείχνουν και τα μηνιαία στοιχεία του ΟΑΕΔ σύμφωνα με τα οποία το εννεάμηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 1992 η εγγεγραμμένη ανεργία αυξήθηκε και από 7,2% το 1991 στο 7,6% το 1992.

Ο σημαντικός περιορισμός των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα και η ανάλογη απελευθέρωση αποταμιευτικών πόρων, παράλληλα με τα μέτρα για την εξυγίανση της οικονομίας αναμένεται ότι θα επιδράσουν θετικά στην αγορά εργασίας από τα μέσα του 1993, χωρίς όμως να είναι δυνατόν να αποφευχθεί μια περαιτέρω μικρή αύξηση της ανεργίας.

2.3.6 Ισοζύγιο Εξωτερικών Συναλλαγών

Παρά τη σημαντική πρόσφατη του βελτίωση, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, ως ποσοστό του ΑΕΠ, εξακολουθεί να υπερβαίνει το μέσο όρο των χωρών της ΕΟΚ (βλ. Διάγραμμα 2.7).

Διάγραμμα 2.7

Κατά το οκτάμηνο Ιανουαρίου-Ιουλίου 1992, το έλλειμμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών μειώθηκε κατά 36,2% και περιορίστηκε στα 765,2 εκατ. δολ. από 1199,9 εκατ. δολ. το αντίστοιχο διάστημα του 1991. (Πίνακας 2.7)

Η βελτίωση αυτή του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών οφείλεται στη σημαντική αύξηση του ισοζυγίου αδήλων συναλλαγών, που αντιστάθμισε τη διεύρυνση του ελλείμματος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

**ΕΚΤΕΛΕΣΗ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
1992**

Κεφάλαιο 3

ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ 1992

3.1. Γενικά

Τα δύο σημαντικότερα χαρακτηριστικά της εκτέλεσης του προϋπολογισμού για το οικονομικό έτος 1992 είναι ότι, πρώτον, για πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια, εμφανίζεται πρωτογενές πλεόνασμα, το οποίο εκτιμάται ότι θα ανέλθει στο 2,0% του ΑΕΠ και, δεύτερον, ότι το 1992 αποτελεί ένα από τα ελάχιστα χρόνια της πρόσφατης δημοσιονομικής διαχείρισης, κατά τα οποία δεν σημειώθηκε ουσιαστική απόκλιση μεταξύ προϋπολογισθέντων και πραγματοποιηθέντων εσόδων ως σύνολο.

Ειδικότερα, η δημοσιονομική διαχείριση του 1992 εκτιμάται ότι θα κλείσει με πρωτογενές πλεόνασμα 305,9 δισ. δρχ., έναντι πρωτογενών ελλειμμάτων 190,8 και 523.2 δισ. δρχ. για τα οικονομικά έτη 1991 και 1990 αντιστοίχως. Το πλεόνασμα αυτό οριοθετεί το τέλος μιας μακρόχρονης περιόδου ελλειμματικότητας σε πρωτογενές επίπεδο και την απαρχή μιας νέας περιόδου αντιστροφής των δυσμενών τάσεων των δημοσιονομικών δεδομένων.

Το σύνολο των εσόδων του Τακτικού Προϋπολογισμού και τού Π.Δ.Ε. ανήλθε σε 4.889 δισ. δρχ. (32,4% του Α.Ε.Π.), έναντι 3.790 δισ. δρχ. (29,5% του Α.Ε.Π.) το 1991 και 2.970 δισ. δρχ. (28,1% του Α.Ε.Π.) το 1990. Αντίστοιχα, οι δαπάνες (πλην χρεωλυσιών) ανέρχονται σε 6.081 δισ. δρχ. (40,3% του Α.Ε.Π.), έναντι 5.477 δισ. δρχ. (42,6% του Α.Ε.Π.) το 1991 και 4.764 δισ. δρχ. (45,1% του Α.Ε.Π.) το 1990. Ειδικότερα, οι δαπάνες πλην του συνόλου της εξυπηρέτησης του χρέους (οι λεγόμενες πρωτογενείς δαπάνες) το 1992 ανέρχονται σε 4.584 δισ. δρχ. (30,4% του Α.Ε.Π.), έναντι 3.890 δισ. δρχ. (30,9% του Α.Ε.Π.) το 1991 και 3.943 δισ. δρχ. (33% του Α.Ε.Π.) το 1990.

Η χρήση του 1992 αποτελεί την αφετηρία μιας νέας πορείας των δημόσιων οικονομικών προς την αντίθετη κατεύθυνση από εκείνη η οποία οδηγούσε μέχρι πρόσφατα στη συνεχή υπερχρέωση της χώρας, την αναποτελεσματικότητα κάθε άλλου μέσου πολιτικής και την υπονόμευση της αναπτυξιακής προοπτικής. Κάτω από αυτό το πρίσμα, το δημοσιονομικό αποτέλεσμα του 1992 καθιστά φανερή την αποτελεσματικότητα της προσπάθειας για την αντιμετώπιση του δημοσιονομικού προβλήματος της χώρας και αναμένεται ότι θα σφραγίσει θετικά τις οικονομικές εξελίξεις των επόμενων ετών. Θα σημαίνει, επίσης, την αποτελεσματικότερη προώθηση των στόχων της τιθάσευσης του πληθωρισμού και του περιορισμού των ελλειμμάτων του ισοζυγίου πληρωμών, μέσω της περιστολής της υπερβάλλουσας ρευστότητας, όπως επίσης και του στόχου της ανάκαμψης, μέσω της αποδέσμευσης των παραγωγικών και χρηματικών πόρων, που διοχετεύονται από τον ιδιωτικό προς τον δημόσιο τομέα για την κάλυψη των δανειακών αναγκών του τελευταίου.

Η πλήρης σχεδόν ταύτιση των πραγματοποιηθέντων με τα προϋπολογισθέντα έσοδα αποδεικνύει τη συνέπεια και ευθύνη των δημοσιονομικών αρχών απέναντι στο φορολογούμενο πολίτη και τις υποχρεώσεις που έχουν αναληφθεί έναντι της Κοινότητας, στα πλαίσια του δανείου προς την χώρα μας. Θα πρέπει όμως να σημειωθεί ότι αυτό επετεύχθη χάρις στον μερικό επανασχεδιασμό της φορολογικής πολιτικής, κατά την διάρκεια της οικονομικής χρήσης.

Συγκεκριμένα, λίγους μήνες μετά την έγκριση από τη Βουλή του προϋπολογισμού για το τρέχον οικονομικό έτος, ψηφίστηκαν οι Ν. 2019/92 και 2065/92, οι οποίοι κατέστησαν δικαιότερο, ορθολογικότερο και αποτελεσματικότερο το πλέγμα των διατάξεων για την άμεση φορολογία. Ο εκσυγχρονισμός όμως της φορολογικής νομοθεσίας προϋπέθετε την απλοποίηση της φορολογικής κλίμακας και τη μείωση των συντελεστών, πράγμα που μεταφράζεται σε απώλεια εσόδων. Παράλληλα, οι συνέπειες τόσο από την κατάργηση των φόρων πολυτελείας όσο και από την απόκλιση, που παρουσίαζαν οι εισπράξεις από τους φόρους παρελθόντων οικονομικών ετών κατ'εξοχήν ΦΠΑ, δεν μπορούσαν να αντισταθμιστούν από τα έσοδα, που θα απέφερε η έκτακτη φορολογία επί των ακινήτων. Έτσι, κρίθηκε επιβεβλημένη η λήψη των μέτρων του Αυγούστου, ενόψει και της υποχρέωσης της χώρας για την εναρμόνιση της φορολογίας ορισμένων προϊόντων προς αυτές των άλλων κρατών-μελών της ΕΟΚ, με τα οποία επιβαρύνθηκαν κυρίως τα καύσιμα, ο καπνός και τα οινοπνευματώδη.

Τα μέτρα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα την προσωρινή επιβάρυνση του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, ο οποίος όμως εντός του 1993 θα σημειώσει μεγαλύτερη πτώση από αυτήν που θα σημείωνε, αν δεν είχαν ληφθεί διορθωτικά μέτρα τον Αύγουστο. Αυτό το οξύμωρο, εκ πρώτης όψεως, σχήμα εξηγείται από το γεγονός ότι η προβληματικότητα της οικονομίας οφείλεται κατά ένα μεγάλο μέρος στην ύπαρξη υπερβάλλουσας ζήτησης, που χρηματοδοτείται από τα κρατικά ελλείμματα και την παραοικονομία, στοιχεία που τροφοδοτούν συνεχώς το πληθωριστικό υπόβαθρο. Όσο λοιπόν το δημοσιονομικό έλλειμμα δεν μειώνεται και το πληθωριστικό υπόβαθρο παραμένει ανέπαφο, θα είναι αδύνατη η διαμόρφωση χαμηλού ρυθμού αύξησης του επιπέδου των τιμών σε μόνιμη βάση, ακόμη και αν ο ρυθμός αύξησης του δείκτη τιμών καταναλωτή δείξει προσωρινά σημεία υποχώρησης.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα της δημοσιονομικής διαχείρισης του 1992 υπήρξε και η υπέρβαση της προϋπολογισθείσας δαπάνης για την εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους. Το γεγονός αυτό είναι ενδεικτικό των δυσχερειών, που συναντούν οι δημοσιονομικές αρχές κατά τον υπολογισμό των τοκοχρεολυσίων, λόγω του μεγάλου ύψους και της πολύπλοκης διάρθρωσης του δημόσιου χρέους. Οι παράγοντες που επηρεάζουν το μέγεθος των δαπανών εξυπηρέτησής του είναι πολλοί και ευμετάβλητοι, παρουσιάζουν δε ιδιαίτερη ευαισθησία σε απρόβλεπτες χρηματοοικονομικές και άλλες εξελίξεις.

Αν και δεν φαίνεται πιθανό να επαναληφθεί τα επόμενα χρόνια η συρροή των παραγόντων, που συνέβαλαν στη σημαντική υπέρβαση των δαπανών εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους, τα προβλήματα που συνδέονται με την καταβολή τοκοχρεολυσίων είναι δυνατό να υπονομεύσουν ανεπανόρθωτα κάθε σταθεροποιητική ή αναπτυξιακή προοπτική, αν δεν παγιωθεί και εντατικοποιηθεί η προσπάθεια σχηματισμού πρωτογενών πλεονασμάτων. Ο κίνδυνος διαιώνισης της στασιμότητας δεν είναι πάντως εμφανής από την διαχρονική εξέλιξη των δανειακών αναγκών, πλην χρεολυσίων, προς το ΑΕΠ. Ο λόγος αυτός εμφανίζει πράγματι καθοδική πορεία: 17,0% το 1990, 13,1% το 1991 και 7,9% το 1992.

Ενας μόνο τρόπος υπάρχει για να υπερπηδηθούν τα εμπόδια που θέτει η υπερχρέωση της χώρας: η δημιουργία πρωτογενών πλεονασμάτων μέσω της συμπίεσης των δημόσιων δαπανών και της διεύρυνσης της φορολογικής βάσης, έτσι ώστε να αρχίσει η μείωση του λόγου του δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ. Από την άποψη αυτή, η δημοσιονομική διαχείριση του οικονομικού έτους 1992 πρέπει να αποτελέσει υπόδειγμα για τις μελλοντικές δημοσιονομικές χρήσεις, αφού επέτυχε, κάτω από αντίξοες συνθήκες, να θέσει επιτέλους τον προϋπολογισμό στην τροχιά των πρωτογενών πλεονασμάτων, θέτοντας έτσι τις βάσεις για τη δημοσιονομική εξυγίανση της χώρας.

3.2 Ο Γενικός Προϋπολογισμός του Κράτους (ΓΚΠ)

Τα έσοδα του ΓΚΠ, μη υπολογιζομένου του ΕΛΕΓΕΠ, αυξήθηκαν με ρυθμό 28,8%, ενώ οι δαπάνες με ρυθμό 10,9%, έναντι ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ 17,4%.

Με βάση τις εξελίξεις αυτές των δημοσίων εσόδων και εξόδων, το έλλειμμα του ΓΚΠ, που ως γνώστον περιλαμβάνει τον Τακτικό Προϋπολογισμό και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, για το 1992 ανήλθε στο ύψος των 1.191,5 δισ. δρχ. ή 7,9% του ΑΕΠ (πρόβλεψη 7,6%), έναντι 13,1% του ΑΕΠ το 1991.

Αποτέλεσμα της ανωτέρω πορείας των εσόδων, των δαπανών (πλην εξυπηρέτησης του χρέους) και του ελλείμματος του ΓΚΠ είναι η παρουσία πρωτογενούς πλεονάσματος 305,9 δισ. δρχ. ή 2,0% ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Η παρουσία αυτή του πρωτογενούς πλεονάσματος στη ΓΚΠ δείχνει, μεταξύ των άλλων και πέραν των όσων ελέγχθησαν ανωτέρω, ότι η μείωση των σχετικών δανειακών αναγκών του Προϋπολογισμού είναι αποτέλεσμα, σε μεγάλη έκταση, δομικών αλλαγών και βελτιώσεων που επέρχονται τόσο στην πλευρά των εσόδων όσο και στην πλευρά των δαπανών και όχι βελτιώσεων προσωρινού χαρακτήρα.

3.3 Τακτικός Προϋπολογισμός

3.3.1 Γενικά

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και το 1992 ο Τακτικός Προϋπολογισμός έφερε το βάρος των πάσης φύσεως αμοιβών του προσωπικού της Κεντρικής Διοίκησης, το βάρος της κοινωνικής πολιτικής και κάλυψε το κόστος της εξυπηρέτησης του Δημοσίου Χρέους, τόσο της Κεντρικής Διοίκησης, όσο και των Ενόπλων Δυνάμεων.

Στο σκέλος των εσόδων σημειώθηκε μικρή υστέρηση της τάξης των 15 δισ. δρχ. (0,3%) που προέρχεται τόσο από τα φορολογικά όσο και από τα μη φορολογικά έσοδα. Η υστέρηση αυτή προέρχεται από την απώλεια εσόδων συνεπεία του Ν. 2065/92, μη πραγματοποίησης εσόδων από ορισμένες κατηγορίες (φόροι παρελθόντων ετών, ΦΠΑ, φόρος εισοδήματος), από πρόσθετα έσοδα από την έκτακτη εισφορά στα ακίνητα και, κυρίως, από αλλαγές στην έμμεση φορολογία συνεπεία των μέτρων του Αυγούστου 1992.

Στο σκέλος των δαπανών σημειώθηκε υπέρβαση της τάξης των 73 δισ. δρχ. έναντι των γραμμένων πιστώσεων. Η υπέρβαση αυτή οφείλεται στην πληρωμή αυξημένων δαπανών Δημοσίου Χρέους, τόσο της Κεντρικής Διοίκησης όσο και των Ενόπλων Δυνάμεων, και στην εξόφληση ανειλημμένων υποχρεώσεων των ασφαλιστικών οργανισμών.

Αποτέλεσμα των παραπάνω εξελίξεων είναι το έλλειμμα του Τακτικού Προϋπολογισμού να διαμορφωθεί στο ύψος των 654 δισ. δρχ. (4,3% του ΑΕΠ, έναντι 9,4% το 1991).

Στη συνέχεια αναλύονται οι βασικότεροι παράγοντες που επηρέασαν τη διαμόρφωση των εσόδων και των δαπανών.

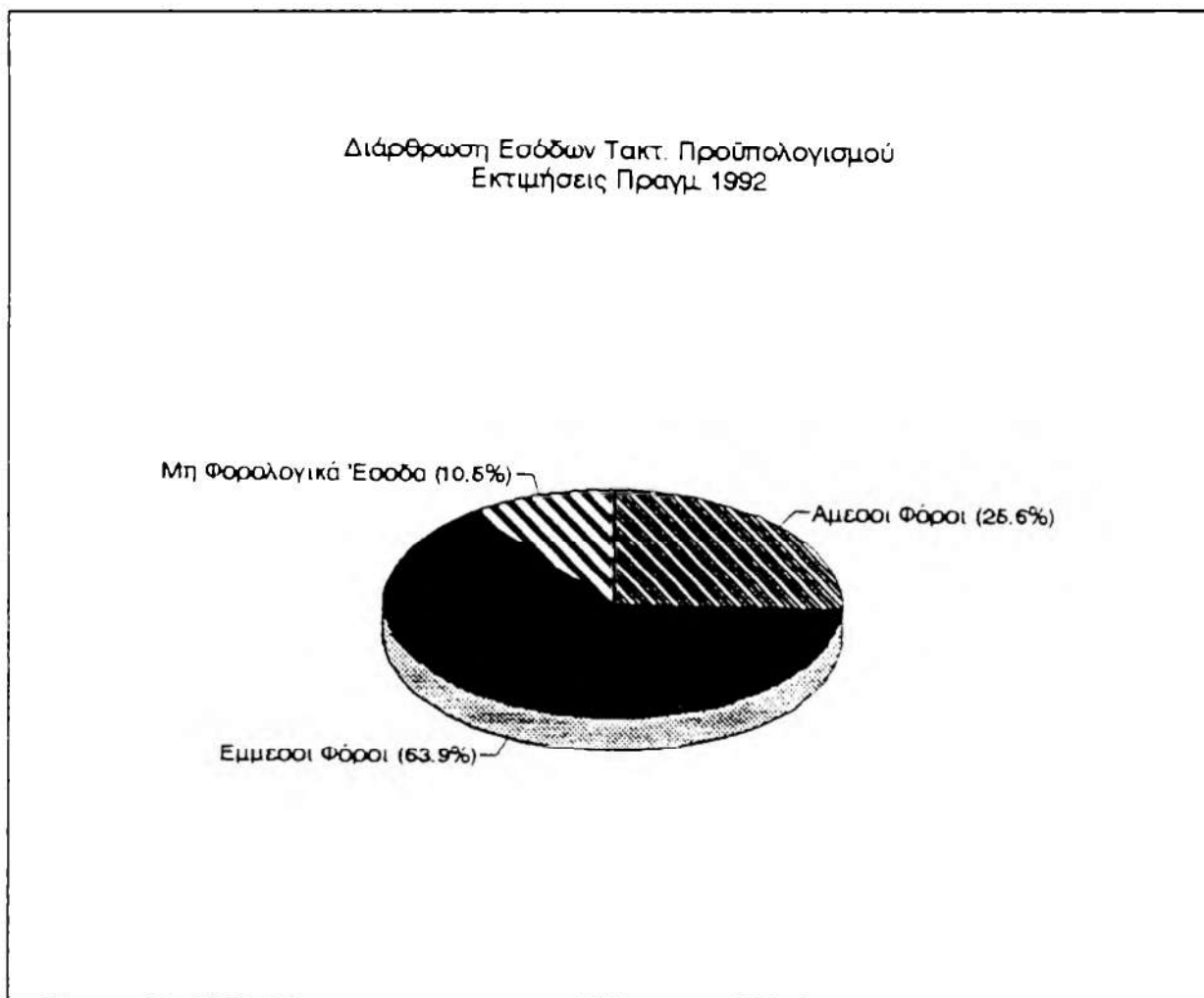
3.3.2. Έσοδα

Τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού είχαν προβλεφθεί αρχικά για το 1992 στο ύψος των 4.715 δισ. δρχ. Σύμφωνα με τα στοιχεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού, προβλέπεται ότι θα διαμορφωθούν τελικά στο ύψος των 4.700 δισ. δρχ., θα υστερήσουν δηλ. έναντι των αρχικών προβλέψεων κατά 15 δισ. δρχ. (ή ποσοστό 0,3%), ενώ θα είναι αυξημένα κατά 1.038,6 δισ. δρχ. (ή ποσοστό 28,4%) έναντι των εσόδων του 1991 (πίνακας 3.2).

Η απόκλιση αυτή είναι το σύνθετο αποτέλεσμα των μεταβολών στην άμεση φορολογία

(Ν.2019/92-και 2065/92), της επιβολής της έκτακτης εισφοράς στα ακίνητα και των μεταβολών στην έμμεση φορολογία που εφαρμόζονται από 8/8/92. Ιδιαίτερο ρόλο στις αποκλίσεις έπαιξαν η μείωση των συντελεστών παρακράτησης στα εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες, η αύξηση από 10% σε 15% του συντελεστή φορολόγησης των τόκων των καταθέσεων από 1-9-92, η έκτακτη εισφορά επί των ακινήτων, η μερική μόνο επιτυχία στη συλλογή φόρων Π.Ο.Ε. μέχρι την πλήρη εφαρμογή του Ν.2065/92, η κατάργηση των λεγομένων φόρων πολυτελείας, η αύξηση των Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης επί των υγρών καυσίμων, του οινοπνεύματος και του καπνού, οι μεταβολές στη διάρθρωση του Φ.Π.Α και η χαμηλότερη από την προϋπολογισθείσα απορρόφηση κονδυλίων του τμήματος προσανατολισμού του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων.

Τα φορολογικά έσοδα αναμένεται να διαμορφωθούν στα 4.205 δισ. δρχ. και να υστερήσουν των προβλέψεων κατά 26,1 δισ.δρχ. (0,6%), παρουσιάζοντας αύξηση 801,7 δισ. δρχ. (23,6%) έναντι του 1991. Οι άμεσοι φόροι καλύπτουν 25,6% των εσόδων του Τακτικού Προϋπολογισμού, ενώ οι έμμεσοι φόροι και τα μη φορολογικά έσοδα 63,8% και 10,5% αντίστοιχα (Διάγραμμα 3.1).

Διάγραμμα 3.1

Τα τακτικά μη φορολογικά έσοδα αναμένεται να διαμορφωθούν στο ύψος των 364 δισ. δρχ. έναντι προβλέψεων 333,9 δισ.δρχ., παρουσιάζοντας αύξηση 30,1 δισ. δρχ. (9,0%). Τα έσοδα

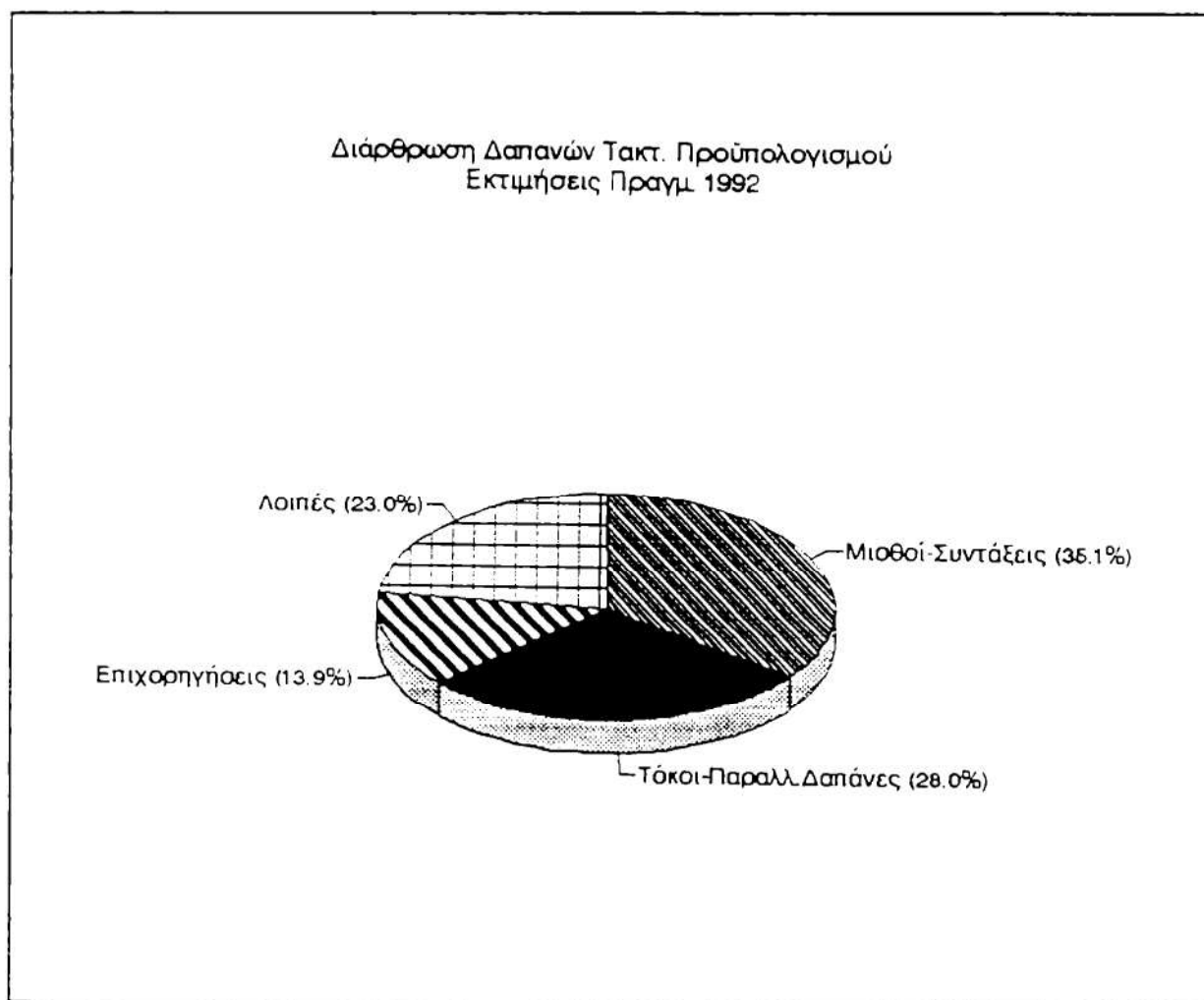
αυτά είναι αυξημένα έναντι του 1991 κατά 105,9 δισ. δρχ. (41,0%).

Τα έκτακτα μη φορολογικά έσοδα από το Πρόγραμμα Αποκρατικοποίησης θα φθάσουν τα 131 δισ.δρχ. εκ των οποίων 100 από την πώληση της ΑΓΕΤ και 31 από την παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης της κινητής τηλεφωνίας.

3.3.3 Δαπάνες

Οι δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού μαζί με το αποθεματικό είχαν προβλεφθεί στο ποσό των 5.280,7 δισ. δρχ. και εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στο ποσό των 5.354,0 δισ. δρχ. παρουσιάζοντας, έναντι των αρχικών προβλέψεων, μία υπέρβαση της τάξεως των 73 δισ. δρχ.

Όπως προκύπτει από τον Πίνακα 3.3, οι περισσότερες κατηγορίες δαπανών εξελίχθηκαν ομαλά. Τρεις μόνο κατηγορίες παρουσίασαν κατά την εκτέλεσή τους απόκλιση από τις αρχικές προβλέψεις ενώ οι περισσότερες κυμάνθηκαν στα προϋπολογισθέντα επίπεδα ή και κάτω απ' αυτά. Το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών (35,1%) του Τακτικού Προϋπολογισμού (πλην χρεωλυσιών) καλύφθηκε από δαπάνες προσωπικού και συντάξεις, ενώ 28% απορροφήθηκαν από πληρωμές για τόκους (Διάγραμμα 3.2).

Διάγραμμα 3.2

Γενική Ανάλυση Δαπανών 1992

Αναλυτικότερα, για κάθε μία επί μέρους κατηγορία δαπάνης παρατηρούνται τα ακόλουθα:

Οι δαπάνες για μισθούς και συντάξεις θα υπολειφθούν των αρχικών προβλέψεων κατά 39,0 δισ. δρχ. και θα φθάσουν τα 1.879,8 δισ. δρχ. από 1.918,8 δισ. δρχ. που είχαν αρχικά προβλεφθεί. Το ποσό αυτό είναι το αποτέλεσμα αυξομειώσεων που επήλθαν στην κατηγορία αυτή. Έτσι σημαντική εξοικονόμηση προήλθε από τις αποδοχές του προσωπικού που υπηρετεί στη Κεντρική Διοίκηση (Υπουργεία και Νομαρχίες), στα επιχορηγούμενα Ιδρύματα και τον Κλήρο λόγω εφαρμογής εισοδηματικής πολιτικής διαφορετικής από εκείνη που είχε υποτεθεί κατά την κατάρτιση του Προϋπολογισμού.

Αντίθετα, αυξητικά επέδρασε η πληρωμή αναδρομικών αποδοχών στους δικαστικούς λειτουργούς ύστερα από δικαστική απόφαση (6 δισ. δρχ. περίπου), καθώς και η μεταφορά κονδυλίων από την κατηγορία των "λοιπών δαπανών" για διορισμούς προσωπικού στα Υπουργεία Οικονομικών, Δημόσιας Τάξης και Εθνικής Παιδείας.

Οι δαπάνες για συντάξεις κυμάνθηκαν στα προϋπολογισθέντα περίου επίπεδα. Αντίθετα αποκλίσεις από τα επίπεδα αυτά παρουσίασαν οι λοιπές παροχές και τα νοσήλεια. Η αιτία για τις λοιπές παροχές οφείλεται κυρίως στην αύξηση των εφάπαξ κονδυλίων που χορηγήθηκαν στους εκπαιδευτικούς λειτουργούς για την αγορά βιβλίων και στην αύξηση των τριμήνων αποζημιώσεων των ιδίων εκπαιδευτικών.

Η υπέρβαση στις δαπάνες των νοσηλείων οφείλεται στην αύξηση του ημερήσιου νοσηλείου των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων καθώς και στην αύξηση των τιμών πολλών φαρμάκων, πέραν αυτής που είχε αρχικά προβλεφθεί.

Ο ρυθμός αύξησης των δαπανών για μισθούς και συντάξεις σε σχέση με το 1991 έφθασε τα 10,9% και οφείλεται εκτός από τους πιο πάνω λόγους και στη φυσιολογική εξέλιξη του προσωπικού, καθώς και στη μεταφερόμενη εισοδηματική πολιτική του 1991 (caggy-over).

Στον Πίνακα 3.4 φαίνεται ο αριθμός των υπηρετούντων τακτικών και έκτακτων υπαλλήλων της Κεντρικής Διοίκησης (Υπουργείων και Νομαρχιών) και των οργάνων των Σωμάτων Ασφαλείας (ΕΛ.ΑΣ.-Π.Υ.- Λιμενικό Σώμα), ενώ στον Πίνακα 3.5 ο αριθμός των συνταξιούχων. Από τον πίνακα 3.4 φαίνεται ότι οι τακτικοί πολιτικοί δημόσιοι υπάλληλοι μειώθηκαν κατά 3.664, οι έκτακτοι κατά 11.584 (εν μέρει η μείωση οφείλεται στην εποχικότητα για τον διορισμό καθηγητών), ενώ οι υπηρετούντες στα Σώματα Ασφαλείας μειώθηκαν κατά 1.500.

Από τον Πίνακα 3.3 προκύπτει ότι το ποσοστό συμμετοχής των δαπανών της κατηγορίας αυτής (μισθοί - συντάξεις) στο σύνολο των δαπανών του Τακτικού Προϋπολογισμού παρέμεινε στα ίδια περίπου επίπεδα με το 1991 (1991: 34,8, 1992: 35,1).

Τέλος, οι δαπάνες για μισθούς και συντάξεις το 1992 απορρόφησαν το 40,0% των συνολικών εσόδων του Τακτικού Προϋπολογισμού έναντι 46,3% το 1991, 52,2% το 1990 και 56,7% το 1989.

Οι δαπάνες για την εξυπηρέτηση του Δημόσιου Χρέους, χωρίς να υπολογίζονται οι δαπάνες για την εξόφληση Εντόκων Γραμματίων Ιδιωτικού Τομέα (ΕΓΙΤ) και η μετατροπή Εντόκων Γραμματίων σε Ομόλογα (βλέπε Κεφάλαιο 5), για τις οποίες υπάρχουν αντίστοιχα έσοδα, περιλαμβανομένων των χρεολυσίων, αυξήθηκαν κατά 856,8 δισ. δρχ. και προβλέπεται να φθάσουν τα 3.362,3 δισ. δρχ. από 2.756,9 δισ. δρχ. που αρχικά είχαν προβλεφθεί.

Σημειώνεται ότι για την ενιαία εμφάνιση των δαπανών εξυπηρέτησης του Δημόσιου Χρέους στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται πλέον και οι δαπάνες εξυπηρέτησης του Χρέους των Ενόπλων Δυνάμεων, που στα προηγούμενα χρόνια αποτελούσαν χωριστή κατηγορία.

Η απόκλιση-μεταξύ των κονδυλίων που είχαν προϋπολογισθεί και αυτών που πραγματοποιήθηκαν οφείλεται:

- α) Στην αλλαγή του τρόπου καταχώρησης των ομολόγων από την Τράπεζα της Ελλάδος. Έτσι, ενώ ένα μέρος ομολόγων που έληξαν στο 1991 θα βαρύνουν το 1992 δεν θα υπάρξει τέτοια δυνατότητα και για το 1992 αφού όλα τα ομόλογα που λήγουν στο 1992 θα καταχωρηθούν στον λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου στην Τ.Ε. μέσα στο έτος αυτό.
- β) Στην μη μετατροπή μέρους του βραχυπρόθεσμου δανεισμού (Εντοκα Γραμμάτια) σε μεσοπρόθεσμο (ομόλογα) και μάλιστα στις αρχές του έτους όπως είχε προβλεφθεί.
- γ) Στη μη επαλήθευση της πρόβλεψης για σιωπηρές ανανεώσεις ΕΠΤ όπου ο τόκος καταβάλλεται στη λήξη όπως και στα ομόλογα.
- δ) Στην ανατροπή της προγραμματισμένης ροής των εσόδων και στη χρηματοδότηση υψηλότερων ελλειμμάτων το πρώτο εξάμηνο που τα επιτόκια ήταν υψηλότερα.
- ε) Σε εξοφλήσεις σημαντικού ύψους υποχρεωτικών ΕΓΔΤ που κατείχαν οι Εμπορικές Τράπεζες, συνεπεία των προβλημάτων ρευστότητας που αντιμετώπιζαν καθώς και της απόκτησης ομολόγων του Δημοσίου από ρυθμίσεις καταπτώσεων εγγυήσεων, που αύξησαν το συνολικό ποσό των υποχρεωτικών επενδύσεών τους σε τίτλους του Δημοσίου.
- στ) Στην πληρωμή μη προϋπολογισθέντων τόκων στις κατασκευάστριες εταιρείες των αεροσκαφών MIRAGE 2000.
- ζ) Στην ικανοποίηση των αυξημένων απαιτήσεων των ξένων πιστωτών για πρόωρη εξόφληση των δανειακών υποχρεώσεων του Δημοσίου προς αυτούς, σαν αποτέλεσμα της πρόσφατης διεθνούς νομισματικής αναταραχής.

Οι συνολικές δαπάνες για την εξυπηρέτηση του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης και των Ενόπλων Δυνάμεων, περιλαμβανομένων και των χρεολυσίων, ανήλθαν στο ποσό των 3.362,3 δισ. δρχ., εκ των οποίων ποσό δρχ. 3.175 δισ. δρχ. αφορά την Κεντρική Διοίκηση, ενώ το υπόλοιπο εκ δρχ. 187,3 δισ. τις Ενοπλες Δυνάμεις. Οι δαπάνες αυτές απορρόφησαν το 71,5% των συνολικών εσόδων του 1992 ενώ το ποσοστό συμμετοχής τους στο σύνολο των δαπανών έφθασε το 46,4% από 42,6% που ήταν το 1991 και 35,0% το 1990. Την ίδια ανοδική τάση παρουσίασε και η ποσοστιαία συμμετοχή τους στο ΑΕΠ αφού από 15,6% που ήταν το 1990, αυξήθηκε στο 19,5% το 1991 και στο 22,3% το 1992.

Σημειώνεται ότι από την μετατροπή μέρους του βραχυπρόθεσμου Δημοσίου Χρέους (Εντοκα Γραμμάτια Δημοσίου Τομέα) σε μεσοπρόθεσμο (ομόλογα) επήλθε για το 1992 εξοικονόμηση δαπάνης για πληρωμές τόκων δρχ. 269 δισ. περίπου αντί 312,3 δισ. δρχ. όπως αρχικά είχε υπολογισθεί, εξ αιτίας της μεταβολής των επιτοκίων και της μη μετατροπής του συνολικού ποσού των 300 δισ. δρχ. και μάλιστα στην αρχή του έτους 1992, όπως είχε αρχικά σχεδιασθεί.

Οι δαπάνες για αποδόσεις εσόδων υπέρ τρίτων προβλέπεται να υπολειφθούν των προβλέψεων κατά 7,3 δισ. δρχ. Αυτό οφείλεται στο ότι μεταβλήθηκε η βάση των εσόδων με την οποία συνδέονται.

Οι δαπάνες για αποδόσεις εσόδων προς τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες εκτιμάται να υπολειφθούν των προβλέψεων κατά 26,1 δισ. δρχ. Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως στη μείωση της συνεισφοράς μας στον 4ο πόρο, όπως προέκυψε μετά την έγκριση του διορθωτικού και συμπληρωματικού Κοινοτικού Προϋπολογισμού.

Οι δαπάνες για επιστροφές φόρων απορόφησαν όλες τις προβλεφθείσες πιστώσεις του Προϋπολογισμού. Σημειώνεται ότι οι επιστροφές μέσω ΚΕΠΥΟ φόρων είναι σημαντικά αυξημένες και τούτο οφείλεται στο ότι οι φορολογούμενοι έκαναν χρήση των δυνατοτήτων που τους παρείχε το παλαιό σύστημα εκκαθάρισης του φόρου εισοδήματος (αποδείξεις) το οποίο εφαρμόζεται για τελευταία φορά το 1992.

Οι δαπάνες για επιδοτήσεις επιτοκίων προβλέπεται να υπολειφθούν των αρχικών προβλέψεων. Η μείωση των δαπανών αυτών οφείλεται κυρίως στην κατάργηση από 1/1/1992 της επιδότησης των επιτοκίων καταθέσεων της ΑΤΕ, καθώς και σε προηγούμενες ρυθμίσεις που αφορούν τόσο τις διάφορες κατηγορίες στεγαστικών δανείων, των οποίων οι επιδοτήσεις ρυθμίστηκαν επί νέων βάσεων, όσο και ορισμένες άλλες κατηγορίες επιδοτήσεων επιτοκίων που εντάχθηκαν στο Ν. 128/75 ενώ τα προηγούμενα χρόνια βάρυναν άλλους φορείς.

Σημειώνεται ότι από 1/1/1992 έπαυσαν να καταβάλλονται επιδοτήσεις εξαγωγών και ως εκ τούτου δεν υπάρχουν πλέον δαπάνες για την αιτία αυτή. Συνέπεια των παραπάνω είναι ότι για το 1992 οι εισπράξεις του σχετικού λογαριασμού που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδας, να είναι αυξημένες και να μπορούν να αντιμετωπίζονται από αυτές οι σχετικές δαπάνες επιδότησης των επιτοκίων.

Οι δαπάνες για την επιδότηση της Γεωργίας προβλέπεται να παρουσιάσουν μείωση έναντι των αρχικών προβλέψεων κατά 10 δισ. δρχ. ή κατά ποσοστό 6%. Η μείωση αυτή οφείλεται στη γενικότερη προσπάθεια περιστολής των δαπανών και στην προσπάθεια εξυγίανσης του όλου συστήματος των επιδοτήσεων.

Οι δαπάνες για επιχορηγήσεις προβλέπεται να υπερβούν κατά πολύ τις γραμμένες πιστώσεις και να φθάσουν τα 742,9 δισ. δρχ. από 693,8 δισ. δρχ. που αρχικά είχαν προβλεφθεί. Η σημαντική αυτή απόκλιση οφείλεται στην πολιτική διευκόλυνσης των Ασφαλιστικών Οργανισμών να εξοφλήσουν παλαιές υποχρεώσεις τους για να μη προσφύγουν σε δανεισμό, πληρώνοντας αυξημένα επιτόκια, καθώς και για να είναι σε θέση να εφαρμόσουν τις διατάξεις του πρόσφατου Ασφαλιστικού Νόμου 2084/1992. Επίσης η απόκλιση αυτή οφείλεται και σε αυξημένες ανάγκες που προέκυψαν από την εφαρμογή των διατάξεων του Νόμου 2078/1992 "Συγκοινωνίες με θερμικά λεωφορεία στην περιοχή Αθηνών - Πειραιώς και περιχώρων" που αναφέρονται στην καταβολή αποζημιώσεων στο προσωπικό που έχει απολυθεί. Τέλος η απόκλιση οφείλεται στις αυξημένες ανάγκες που προέκυψαν σε ορισμένους επιχορηγούμενους φορείς για την κάλυψη των οποίων μεταφέρθηκαν πιστώσεις από άλλους κωδικούς αριθμούς ή επιχορηγήθηκαν από το αποθεματικό (Ίδρυμα Ελληνικού Πολιτισμού, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών κλπ.).

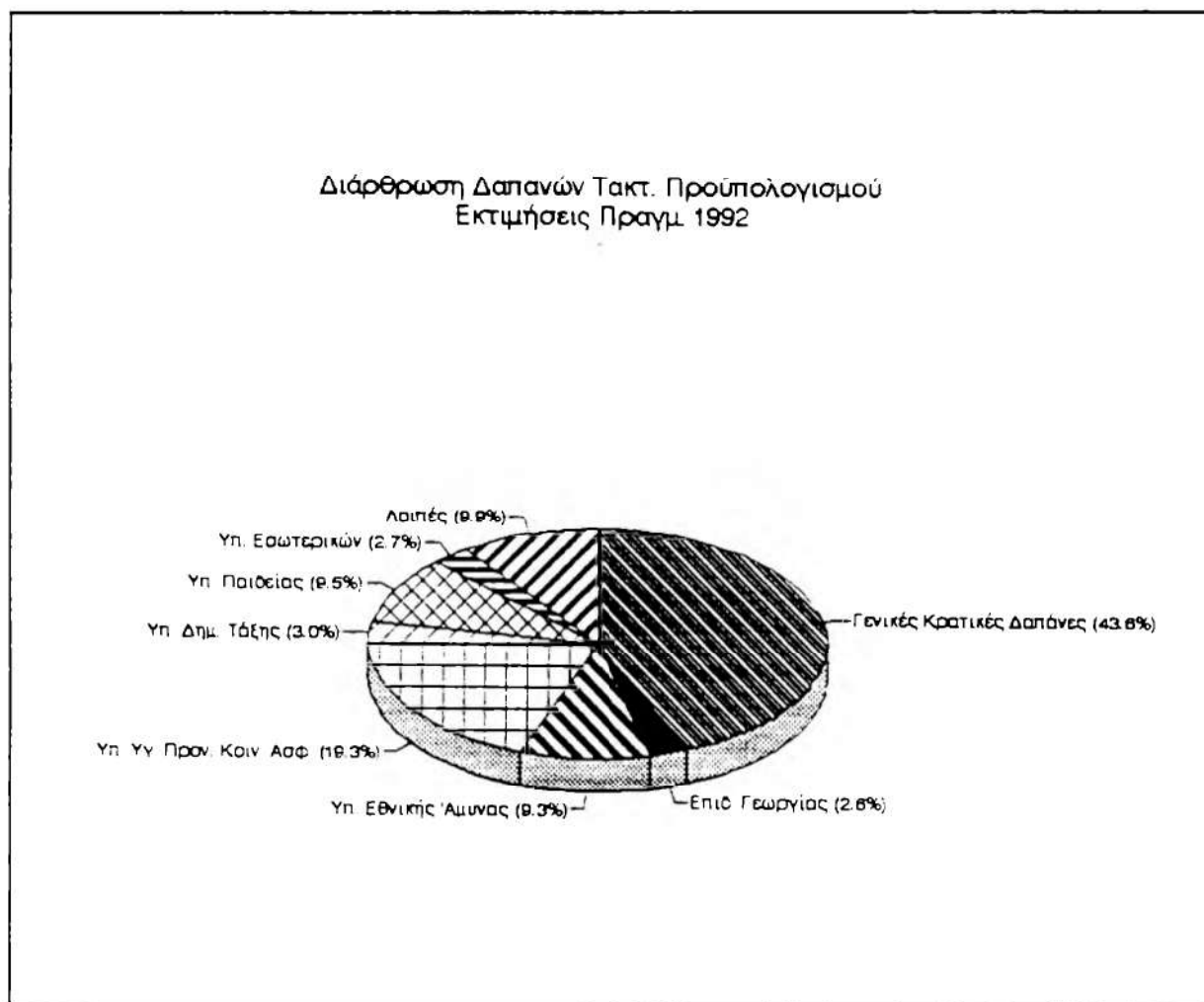
Οι δαπάνες για υποχρεώσεις του Δημοσίου από καταπτώσεις εγγυημένων δανείων θα υπολειφθούν των αρχικών προβλέψεων. Σημειώνεται ότι στις καταπτώσεις αυτές περιλαμβάνονται μόνο αυτές των εγγυημένων δανείων του εξωτερικού, ενώ οι καταπτώσεις εγγυημένων δανείων που χορηγήθηκαν σε Δημόσιες Επιχειρήσεις, σε Οργανισμούς και σε Φυσικά Πρόσωπα του Εσωτερικού ρυθμίζονται πλέον με τη μετατροπή τους σε ομολογιακά δάνεια.

Οι λοιπές δαπάνες προβλέπεται κατά το 1992 να παρουσιάσουν υπέρβαση της τάξεως των 15,7 δισ. δρχ. έναντι των αρχικών προβλέψεων. Η υπέρβαση αυτή οφείλεται στον καταλογισμό στη κατηγορία αυτή της δαπάνης για την αναβάθμιση του περιβάλλοντος ύψους 30 δισ. δρχ. περίπου (5 δρχ. ανά λίτρο κατανάλωσης από τον επιβαλλόμενο στα καύσιμα ειδικό φόρο διατίθεται από 1/1/1992 για το σκοπό αυτό). Οι δαπάνες της ίδιας αυτής κατηγορίας αυξήθηκαν κατά 8 δισ. δρχ. με την ενίσχυση των σχετικών πιστώσεων από το αποθεματικό για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της ΕΒΟ. Η μικρή σχετική αύξησή τους, παρά τις νέες σημαντικές δαπάνες που προστέθηκαν, οφείλεται στην προσπάθεια περιστολής των λοιπών καταναλωτικών δαπανών.

Δαπάνες κατά Υπουργείο 1992

Στον Πίνακα 3.6 παρουσιάζονται οι δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού κατά Υπουργείο (βλ. Διάγραμμα 3.3). Όπως φαίνεται από τον Πίνακα αυτό, επτά Υπουργεία

παρουσίασαν αυξήσεις στις δαπάνες τους έναντι του 1991 που υπερβαίνουν το 20% ενώ σε τέσσερα Υπουργεία ο ρυθμός, για διάφορους για κάθε Υπουργείο λόγους, είναι αρνητικός.

Διάγραμμα 3.3

Μεγαλύτερη αύξηση παρουσίασαν, εκτός, από τη Βουλή και τις Υπηρεσίες Υποστήριξης των Νομαρχιών, τα Υπουργεία Προεδρίας της Κυβέρνησης, Εθνικής Άμυνας, Δικαιοσύνης, Μακεδονίας - Θράκης, Αιγαίου, ΠΕΧΩΔΕ και το Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Η αύξηση που παρουσίασε το Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης είναι η μεγαλύτερη στο 1992. Αυτή οφείλεται στη μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού απόδοση των εσόδων της ΕΡΤ που εισπράττονται με τους λογαριασμούς της ΔΕΗ.

Οι δαπάνες του Υπουργείου Άμυνας αυξήθηκαν σημαντικά λόγω ενίσχυσης των πιστώσεών του για την πληρωμή οφειλομένων τόκων προς τις κατασκευάστριες εταιρίες των αεροσκαφών MIRAGE 2000, καθώς και στην πληρωμή δαπανών που προέκυψαν από συναλλαγματικές διαφορές.

Ο αυξημένος ρυθμός που παρουσιάζουν οι δαπάνες του Υπουργείου Δικαιοσύνης οφείλεται στην εγγραφή αυξημένων πιστώσεων για την υλοποίηση του Ν. 1968/91 σύμφωνα με τον οποίο ρυθμίστηκαν μισθολογικά και λοιπά θέματα των δικαστικών λειτουργών και του λοιπού προσωπικού του Υπουργείου Δικαιοσύνης καθώς επίσης και στην πληρωμή στους δικαστικούς λειτουργούς αναδρομικών διαφορών αποδοχών, ύστερα από δικαστικές αποφάσεις.

Οι δαπάνες του Υπουργείου Μακεδονίας - Θράκης είναι επίσης σημαντικά αυξημένες σε σχέση με το 1991. Η αύξηση αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι στο 1992 ενισχύθηκαν οι πιστώσεις για την επιχορήγηση του Κέντρου Διαφύλαξης Αγιορείτικης Κληρονομιάς, καθώς και για την εκτέλεση προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την ΕΟΚ.

Οι δαπάνες του Υπουργείου Αιγαίου είναι αυξημένες το 1992 διότι κατά το έτος αυτό συμπεριελήφθησαν στον Προϋπολογισμό του Υπουργείου αυτού αυξημένες πιστώσεις για την αντιμετώπιση των δαπανών των άγονων γραμμών, καθώς και για την αντιμετώπιση των λειτουργικών αναγκών του.

Ο αυξημένος ρυθμός των δαπανών του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων οφείλεται στη διάθεση κονδυλίων για περιβαλλοντικούς σκοπούς (αναβάθμιση του περιβάλλοντος).

Οι δαπάνες του Υπουργείου Μεταφορών - Επικοινωνιών εμφάνισαν επίσης αύξηση η οποία οφείλεται στην αυξημένη επιχορήγηση προς τους συγκοινωνιακούς φορείς και κυρίως της τρέως ΕΑΣ, για την αποζημίωση του προσωπικού που απολύθηκε μετά την κατάργησή της.

Ο αρνητικός ρυθμός που παρουσίασαν οι δαπάνες του Υπουργείου Πολιτισμού είναι φαινομενικός και οφείλεται στη μεταφορά, από το 1992, στο υπουργείο Παιδείας των Υπηρεσιών της Νέας Γενιάς και Λαϊκής Επιμόρφωσης.

Μικρή μείωση παρουσίασαν οι δαπάνες του Υπουργείου Γεωργίας, η οποία οφείλεται στη μείωση των δαπανών για επιδοτήσεις Γεωργίας.

Ο μεγάλος αρνητικός ρυθμός των δαπανών του Υπουργείου Εργασίας δεν οφείλεται στη μείωση των δαπανών του κατά το τρέχον έτος αλλά στην πληρωμή κατά το 1991 αυξημένων κονδυλίων για την καταβολή από τον Οργανισμό Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού δεδουλευμένων αποδοχών και αποζημιώσεων σε μισθωτούς.

Τέλος, ο αρνητικός ρυθμός του Υπουργείου Εμπορίου οφείλεται στη μεταφορά κατά το 1992 των Υπηρεσιών Εξωτερικού Εμπορίου στο ΥΠΕΘΟ.

Επιδοτήσεις στη Γεωργία

Στην Ελληνική Γεωργία παρέχονται Εθνικοί και Κοινοτικοί πόροι για την ανάπτυξη της γεωργικής παραγωγής, τη στήριξη της απασχόλησης, την αύξηση του ακαθάριστου γεωργικού προϊόντος και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών προϊόντων. Με την σύνδεση της χώρας μας με την ΕΟΚ επετεύχθησαν επιπλέον η εγγύηση της γεωργικής παραγωγής και η παρέμβαση για στήριξη των τιμών των αγροτικών προϊόντων και του εισοδήματος των παραγωγών. Αναλυτικά οι εισροές στη Γεωργία από Εθνικούς και Κοινοτικούς πόρους εμφανίζονται στον Πίνακα 3.7.

Οι συνολικές εισροές στη Γεωργία από Εθνικούς πόρους εκτιμάται ότι κατά το 1992 θα φθάσουν τα 416,3 δισ. δρχ. έναντι 384,9 δισ. δρχ. του 1991. Ειδικότερα,

α) Οικονομικές ενισχύσεις προσανατολισμού - διαρθρώσεων: Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται εθνικές ενισχύσεις για προγράμματα που αναφέρονται:

- στη φυτική παραγωγή, όπως επενδύσεις για πειραματικά και ερευνητικά προγράμματα, δοκιμαστικές καλλιέργειες, ανάπτυξη δασικών δραστηριοτήτων κ.λπ.,
- στη ζωική παραγωγή και την κτηνιατρική υπηρεσία, όπως επενδυτικά ή αναπτυξιακά προγράμματα, κάλυψη εξόδων μεταφοράς ζωοτροφών στις προβληματικές περιοχές, δραστηριότητες κτηνιατρικής, προμήθεια φαρμάκων, προγράμματα για έρευνες κ.λπ.,
- στην αλιεία όπως έρευνα στην σπογγαλιεία, αποσύρσεις σκαφών κ.λπ.,
- στην κάλυψη ζημιών της γεωργικής παραγωγής που δεν καλύπτονται από άλλους ασφαλιστικούς φορείς.

Οικονομικά στοιχεία κατά δραστηριότητα παρατίθενται στον Πίνακα 3.8.

β) Οικονομικές ενισχύσεις προσανατολισμού-διαρθρώσεων με Κοινοτική συμμετοχή. Τα κυριότερα προγράμματα της κατηγορίας αυτής είναι:

- Ενισχύσεις ορεινών και προβληματικών περιοχών, βελτιώσεις βοσκοτόπων, επενδύσεις στη γεωργική εκμετάλλευση, προγράμματα εκπαίδευσης, αναδιαρθρώσεις εσπεριδοειδών και αμπελώνων, ζημιές απο φυλοξήρα κλπ. (Κανονισμοί 1035/72, 1360/72, 3796/81, 789/82, 895/85, 3222/88, 3223/88, 2328/92 κλπ.).
- Αναδιαρθρώσεις ποικιλιών καπνού, ροδακινιάς, γενετική βελτίωση ζώων, ήπιες μορφές ενέργειας κλπ. (Κανονισμοί 2088/85 ΜΟΠ και 2052/89 ΣΠΑ).
- Ενθάρρυνση παύσης γεωργικής δραστηριότητας (πρόωρη συνταξιοδότηση). Πρόκειται για αποζημίωση που δίδεται στους αγρότες που δέχονται να εγκαταλείψουν τη γεωργική τους δραστηριότητα. Στο πρόγραμμα έχουν ενταχθεί 47.500 δικαιούχοι μέχρι 20/10/1992 και εκκρεμεί έλεγχος 15.000 ενστάσεων. (Κανονισμός 1096/88).
- Λειτουργικά προγράμματα. Κοινοτικές πρωτοβουλίες κλπ. Περιλαμβάνουν ανασύσταση ελαιώνων - εσπεριδοειδών, πρόγραμμα ξηρασίας και τα προγράμματα LEADER, INTERREG, ENVIREG κλπ.

Αναλυτικά στοιχεία για τα προγράμματα αυτά εμφανίζονται στον Πίνακα 3.9.

γ) Επιδότησεις γεωργικών προϊόντων: Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι ενισχύσεις σε προϊόντα που παρουσιάζουν προβλήματα διάθεσης στην αγορά, οι ενισχύσεις των εξαγωγών των προϊόντων που αντιμετωπίζουν ισχυρό ανταγωνισμό, οι ενισχύσεις κτηνοτροφικών προϊόντων, η επισιτιστική βοήθεια κλπ. Οικονομικά στοιχεία κατά δραστηριότητα εμφανίζονται στον Πίνακα 3.10.

δ) Κάλυψη ελλειμμάτων διαχείρισης λιπασμάτων: Για την κάλυψη των ελλειμμάτων της διαχείρισης λιπασμάτων προβλέπεται να δαπανηθούν το 1992 17,5 δισ. δρχ. έναντι 29,0 δισ. δρχ. του 1991. Η σημαντική μείωση που παρουσιάζεται οφείλεται στο γεγονός ότι από 1/5/1992 εφαρμόσθηκε η πολιτική της απελευθέρωσης των τιμών των λιπασμάτων. Το κονδύλι των 17,5 δισ. δρχ. θα καλύψει τα χρηματοοικονομικά έξοδα και την εξόφληση μέρους του δανείου συνολικού ποσού 90 εκατ. USD που συνήψε η ΑΤΕ για την καταβολή στις λιπασματοβιομηχανίες της διαφοράς που προέκυψε από την οριστικοποίηση των προσωρινών τιμών της διαχείρισης λιπασμάτων για τα έτη 1987 - 1990 καθώς και την επιδότηση των λιπασμάτων από το Δημόσιο για το α' τετράμηνο του 1992.

ε) Ειδικός λογαριασμός εγγυήσεων γεωργικών προϊόντων: Στον ΕΛΕΓΕΠ προβλέπεται να διατεθούν κατά το 1992 19,5 δισ. δρχ. έναντι 11,1 δισ. δρχ. του 1991. Τα κονδύλια αυτά αφορούν δαπάνες συμμετοχής του Δημοσίου κατά τα 2/3 περίπου στα έξοδα χρηματοδότησης από την ΑΤΕ των εγγυήσεων του FEOGA που πληρώνονται στους αγρότες (από την Κοινότητα επιστρέφονται 2 1/2 μήνες αργότερα). Επίσης στα κονδύλια αυτά περιλαμβάνονται και τα χρηματοδοτικά έξοδα των προϊόντων παρέμβασης για λογαριασμό της Κοινότητας, καθώς και έξοδα αμοιβής των φορέων που διενεργούν την παρέμβαση.

στ) Επιδότησεις επιτοκίων αγροτικών στεγαστικών δανείων και επιδοτήσεις επιτοκίων χορηγήσεων ΑΤΕ: Για την κατηγορία αυτή προβλέπεται να διατεθούν κατά το 1992 9,7 δισ. δρχ. έναντι 21,1 δισ. δρχ. του 1991. Η σημαντική αυτή μείωση οφείλεται στην κατάργηση των επιδοτήσεων καταθέσεων στην ΑΤΕ από 1/1/1992, στα πλαίσια της απελευθέρωσης του Τραπεζικού συστήματος.

ζ) Δαπάνες Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων: Για το 1992 προβλέπεται να διατεθούν 84,6 δισ. δρχ. έναντι 50,6 δισ. δρχ. του 1991. Ανάλυση των κονδυλίων αυτών που αφορούν επενδύσεις στους τομείς Γεωργία, Δάση - Αλιεία και Εγγειοβελτιωτικά έργα παρουσιάζονται στην παράγραφο που αναλύεται το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

η) ~~Δαπάνες αποζημιώσεων για ζημιές και συντάξεις αγροτών~~: Στον τομέα αυτό κατά το 1992 προβλέπεται να διατεθούν 181,0 δισ. δρχ. έναντι 163,7 δισ. δρχ. του 1991. Οι δαπάνες αυτές αφορούν σε αποζημιώσεις στη γεωργική παραγωγή μέσω των ΕΛΓΑ και δαπάνες για συνταξιοδότηση των αγροτών μέσω του ΟΓΑ.

Τα Κοινοτικά Κεφάλαια που διατίθενται στην Ελληνική Γεωργία μέσω του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ) έχουν σαν στόχο τη διασφάλιση του εισοδήματος των παραγωγών στα πλαίσια της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

Κατά το 1992 προβλέπεται ότι οι πληρωμές του τομέα FEOGA - ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ θα ανέλθουν σε 550 δισ. δρχ. έναντι προβλέψεων 580 δισ. δρχ. και πληρωμών 476,8 δισ. δρχ. του 1991. Για την πληρωμή των παραπάνω δαπανών το Δημόσιο χρηματοδοτείται από την ΑΤΕ και καλύπτει το τμήμα του επιτοκίου που δεν καλύπτεται από την Κοινότητα. Αναλυτικά στοιχεία παρατίθενται στον πίνακα 3.11.

3.4 Χρηματικές δοσοληψίες με τις Ε.Κ.

Το καθαρό δημοσιονομικό όφελος της χώρας μας από τις χρηματικές δοσοληψίες με τις ΕΚ για το 1992 εκτιμάται ότι θα φθάσει τα 853 δισ. δρχ., έναντι 606,8 δισ. δρχ. του 1991. θα σημειώσει δηλαδή αύξηση έναντι του αντιστοίχου δημοσιονομικού οφέλους του 1991 κατά 246,2 δισ. δρχ. ή ποσοστό 40,6%, ενώ έναντι των αρχικών προβλέψεων εκτιμάται ότι θα σημειώσει αύξηση κατά 13,3 δισ. δρχ. ή ποσοστό 1,6%.

Αναλυτικότερα, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πίνακα 3.12 οι εισπράξεις του 1992 εκτιμάται ότι θα σημειώσουν αύξηση κατά 267,4 δισ. δρχ. ή ποσοστό 33,9% έναντι των αντιστοίχων εισπράξεων του προηγούμενου οικ. έτους, ενώ έναντι των αρχικών προβλέψεων θα σημειώσουν υστέρηση κατά 12,8 δισ. δρχ. ή ποσοστό 1,2%.

Η αύξηση έναντι των εισπράξεων του προηγούμενου οικ. έτους οφείλεται κυρίως:

α) στις αυξημένες εισροές από τα διαρθρωτικά ταμεία ΕΤΠΑ-ΕΚΤ-FEOGA/Προσανατολισμός, στο πλαίσιο του διπλασιασμού των πόρων τους σύμφωνα με σχετική απόφαση του Συμβουλίου Κορυφής του Φεβρουαρίου 1988 για την περίοδο 1988 έως και 1992. Ειδικότερα σημαντική είναι η αύξηση των απολήψεων από το Τμήμα Προσανατολισμού του FEOGA, η οποία εκτιμάται ότι θα ξεπεράσει τις προβλέψεις μας κατά 11%, λόγω εισπραξης προκαταβολών του 1993 εντός του οικ. έτους 1992 για προγράμματα βάσει του Καν. (ΕΟΚ) 797/85 "Μέτρα Εξισωτικής Αποζημίωσης Αγροτών". Αξιοσημείωτη, επίσης, είναι η αύξηση της απορροφητικότητας του προϋπολογισμού των τρίτων (Δημόσιοι Οργανισμοί, ΝΠΔΔ και ΙΔ, Επιχειρήσεις Κοινής Ωφέλειας κλπ.) λόγω ευελιξίας του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα στην υλοποίηση των κοινοτικών προγραμμάτων.

β) στις αυξημένες απολήψεις βάσει του Καν. (ΕΟΚ) 815/84 - "Ενισχύσεις στον Κοινωνικό Τομέα" - δεδομένου ότι εισπράχθηκαν σωρευτικά κονδύλια προηγούμενων ετών, ως αποδέσμευση των πιστώσεων του Κοινοτικού Προϋπολογισμού, λόγω ιδιαίτερης ευαισθησίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για κοινωνικές δραστηριότητες, καθώς και στις αυξημένες εισπράξεις από επιστροφή συνεισφορών μας ΦΠΑ προηγούμενων ετών, που προέκυψαν από σχετικό έλεγχο των υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και,

γ) στην αύξηση από τον τομέα εγγυήσεων του FEOGA, λόγω αναπροσαρμογής της πράσινης ισοτιμίας.

Όσον αφορά τις πληρωμές προς την ΕΟΚ το 1992, εκτιμάται ότι θα φθάσουν τα 202,7 δισ. δρχ. και θα σημειώσουν αύξηση κατά 11,7% έναντι των αντιστοίχων πληρωμών του 1991 και υστέρηση κατά 11,4% έναντι των αρχικών προβλέψεων. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως:

- στην αυξημένη συμμετοχή μας στη χρηματοδότηση του Κοινοτικού

~~Προϋπολογισμού λόγω διόγκωσης του μεγέθους του.~~

- στη διολίσθηση της δραχμής έναντι της ΕΝΜ, δεδομένου ότι για τις πληρωμές μας βάσει ΦΠΑ και ΑΕΠ λαμβάνεται υπόψη η ισοτιμία δραχμής - ΕΝΜ της τελευταίας εργάσιμης ημέρας του προηγούμενου οικον. έτους.

3.5 Εκτέλεση Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων 1992

Η εκτέλεση του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων 1992 κινήθηκε μέσα στα πλαίσια της γενικότερης οικονομικής πολιτικής, που στοχεύει στη μείωση των ελλειμμάτων του Δημοσίου Τομέα καθώς και στη σταθεροποίηση και ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας.

Ο προγραμματισμός και η εκτέλεση των έργων έγινε με στόχο τη μεγιστοποίηση της συμβολής τους στην αναπτυξιακή προσπάθεια. Έτσι, σημαντικά ποσά διατέθηκαν για τα μεγάλα αναπτυξιακά δημόσια έργα (συγκοινωνιακά, υδρεύσεις - αποχετεύσεις, εγγειοβελτιωτικά κ.λπ.), αλλά και για την επιδότηση των ιδιωτικών επενδύσεων μέσω των αναπτυξιακών νόμων. Με τις επεμβάσεις αυτές επιδιώκεται η συνολική αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων της οικονομίας και η δημιουργία των αναγκαίων προϋποθέσεων για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε επίσης στη χρηματοδότηση των έργων που περιλαμβάνονται στο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (ΚΠΣ), στα Νέα Κοινοτικά Προγράμματα καθώς και στα άλλα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από τα Κοινοτικά Ταμεία ή άλλους διεθνείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς. Συγκεκριμένα το 1992 εκτιμάται ότι θα διατεθούν για τα έργα αυτά 507 δισ. δρχ. έναντι 363 δισ. δρχ. το 1991 (αύξηση 39,7%).

Το συνολικό ύψος των πληρωμών του ΠΔΕ 1992 εκτιμάται στο ποσό των 727,0 δισ. δρχ. έναντι 602,8 δισ. δρχ. το προηγούμενο έτος (αύξηση 20,6%). Το αρχικά εγκεκριμένο ποσό των 710,0 δισ. δρχ. αυξήθηκε κατά 17,0 δισ. δρχ. προκειμένου να καλυφθούν διάφορες έκτακτες δαπάνες και ανειλημμένες υποχρεώσεις (συνεισφορές, λειψυδρία, ΙΓΜΕ, ΕΒΟ κ.λπ.), οι οποίες κατά την κατάρτιση του Προϋπολογισμού 1992 δεν είχαν προβλεφθεί στον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων. Στο ποσό των 727,0 δισ. δρχ. περιλαμβάνονται και 12,0 δισ. δρχ., ποσό που αντιπροσωπεύει τις συνεισφορές που καταβάλλονται από μερικούς φορείς σαν συμμετοχή στο κόστος κατασκευής των έργων τους (ΔΕΥΑ, ΤΕΟ κ.λπ.).

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του Πίνακα 3.13 σχεδόν το 100% του ΠΔΕ διατίθεται για έργα και μελέτες, αφού μόνο το 0,1% διατίθεται για διοικητικές δαπάνες. Επίσης συνεχίζεται και κατά το τρέχον έτος η αύξηση της συμμετοχής των επιχορηγήσεων της ΕΟΚ που καλύπτουν το 23,3% των συνολικών εσόδων, έναντι 18,3% το 1991. Το γεγονός αυτό είχε σαν αποτέλεσμα τη μείωση του ποσοστού της συμμετοχής των πιστωτικών εσόδων στο 73,9% περίπου. Το ποσοστό αυτό προβλέπεται να μειωθεί περισσότερο στον επόμενο χρόνο με την απορρόφηση των κοινοτικών επιχορηγήσεων για τα έργα που έχουν ενταχθεί στο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και στα άλλα Κοινοτικά Προγράμματα.

Η ανάλυση των δαπανών κατά τομέα και φορέα για τα έτη 1991 και 1992 (εκτιμήσεις) παρουσιάζεται στους Πίνακες 3.15 και 3.16.

Όσον αφορά στη συμμετοχή των επί μέρους τομέων στο σύνολο των δαπανών των ΠΔΕ, από τα στοιχεία του Πίνακα 3.15 φαίνεται ότι οι τομείς "Βιομηχανία", "Νομαρχιακά" και "Συγκοινωνίες" απορροφούν περισσότερο από το 50% των ετήσιων δαπανών. Η μεγαλύτερη αύξηση κατά το 1992 σε σχέση με το προηγούμενο έτος σημειώθηκε στις δαπάνες του τομέα "Δημόσια Διοίκηση", και οφείλεται κυρίως στον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης και στην ανάπτυξη της πληροφορικής στο Δημόσιο, πένυ έχει ενταχθεί στο ΚΠΣ. Σημαντική ήταν επίσης η αύξηση στον πρωτογενή τομέα, Γεωργία (93,2%), Δάση - Αλιεία (61,9%).

Εγγειοβελτιωτικά (64,3%) λόγω υλοποίησης πολλών έργων από τα Κοινοτικά Προγράμματα.

Στην ανάλυση ανά φορέα του Πίνακα 3.16 φαίνεται η υψηλή συμμετοχή των Υπουργείων: Εθνικής Οικονομίας 39,1% (λόγω των Νομαρχιακών Προγραμμάτων που θα ανέλθουν σε 189,0 δισ. δρχ. και της επιχορήγησης των ιδιωτικών επενδύσεων 72 δισ. δρχ.) και ΠΕΧΩΔΕ 23,9%. Τα Υπουργεία αυτά απορροφούν το 63% του ετήσιου ΠΔΕ. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί η ιδιαίτερα σημαντική αύξηση των Υπουργείων: Δημόσιας Τάξης, Προεδρίας, Οικονομικών, και Εμπορικής Ναυτιλίας σε σχέση με το 1991, που οφείλεται στα προγράμματα εκσυγχρονισμού της Ηεροσβεστικής Υπηρεσίας, της Δημόσιας Διοίκησης, των Τελωνείων και την προμήθεια τηλεπικοινωνιακού υλικού, αντίστοιχα, καθώς και η μείωση των ποσοστών των Υπουργείων Εθνικής Αμυνας, Πολιτισμού και Εμπορίου, λόγω του ότι τα έργα των εν λόγω Υπουργείων δεν είναι επιλέξιμα για να χρηματοδοτηθούν από Κοινοτικά Προγράμματα.

3.6 Λογαριασμός Πετρελαιοειδών.

Στα πλαίσια του Νόμου 2008/92, περί απελευθέρωσης της αγοράς καυσίμων, καθώς και του Π.Δ. 190/92, περί εξόδου της ΔΕΠ Α.Ε. από το Δημόσιο Τομέα, η Δημόσια Επιχείρηση Πετρελαίου ανέλαβε από την 17.6.1992 τη διακίνηση των Πετρελαιοειδών με ίδια χρηματοδότηση και για ίδιο λογαριασμό, ενέργεια που εκρίθη απαραίτητη προϋπόθεση για τη μετάβαση σε μία ελεύθερη αγορά πετρελαιοειδών.

Για τη διαχειριστική περίοδο από 1.1 - 16.6.1992 κατά την οποία η χρηματοδότηση εδίδετο εξ ολοκλήρου από το Δημόσιο και η ΔΕΠ διενεργούσε τη διακίνηση των πετρελαιοειδών για λογαριασμό του Δημοσίου, τα έσοδα του Λογαριασμού Πετρελαιοειδών ανήλθαν σε 164,5 δισ. δρχ. έναντι 349,6 δισ. δρχ. για ολόκληρο το έτος 1991 και οι δαπάνες για το ίδιο χρονικό διάστημα τα 135,2 δισ. δρχ. έναντι 328 δισ. δρχ. του 1991.

Έτσι, το 1992 θα διαμορφωθεί πλεόνασμα 29,3 δισ.δρχ., έναντι πλεονάσματος 22 δισ.δρχ. ολοκλήρου του 1991, όπως φαίνεται και στον Πίνακα 3.17.

Τα στοιχεία του ανωτέρω πίνακα αντανakλούν την κατάσταση που επικράτησε κατά το 1991 και το Α' εξάμηνο του 1992 στη διεθνή αγορά πετρελαιοειδών, η οποία χαρακτηρίζεται από δύο κυρίως γεγονότα, ήτοι από τη λήξη του πολέμου του Κόλπου, που δεν επηρέασε μόνο τις συνθήκες της αγοράς, αλλά και την τύχη ορισμένων συμβάσεων προμήθειας αργού και από τη διάλυση της Σοβιετικής Ενώσεως που προκάλεσε την εξαφάνιση του Ρώσικου αργού από την διεθνή αγορά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΓΕΝΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
1993

Κεφάλαιο 4

ΓΕΝΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ 1993

4.1 Γενικά

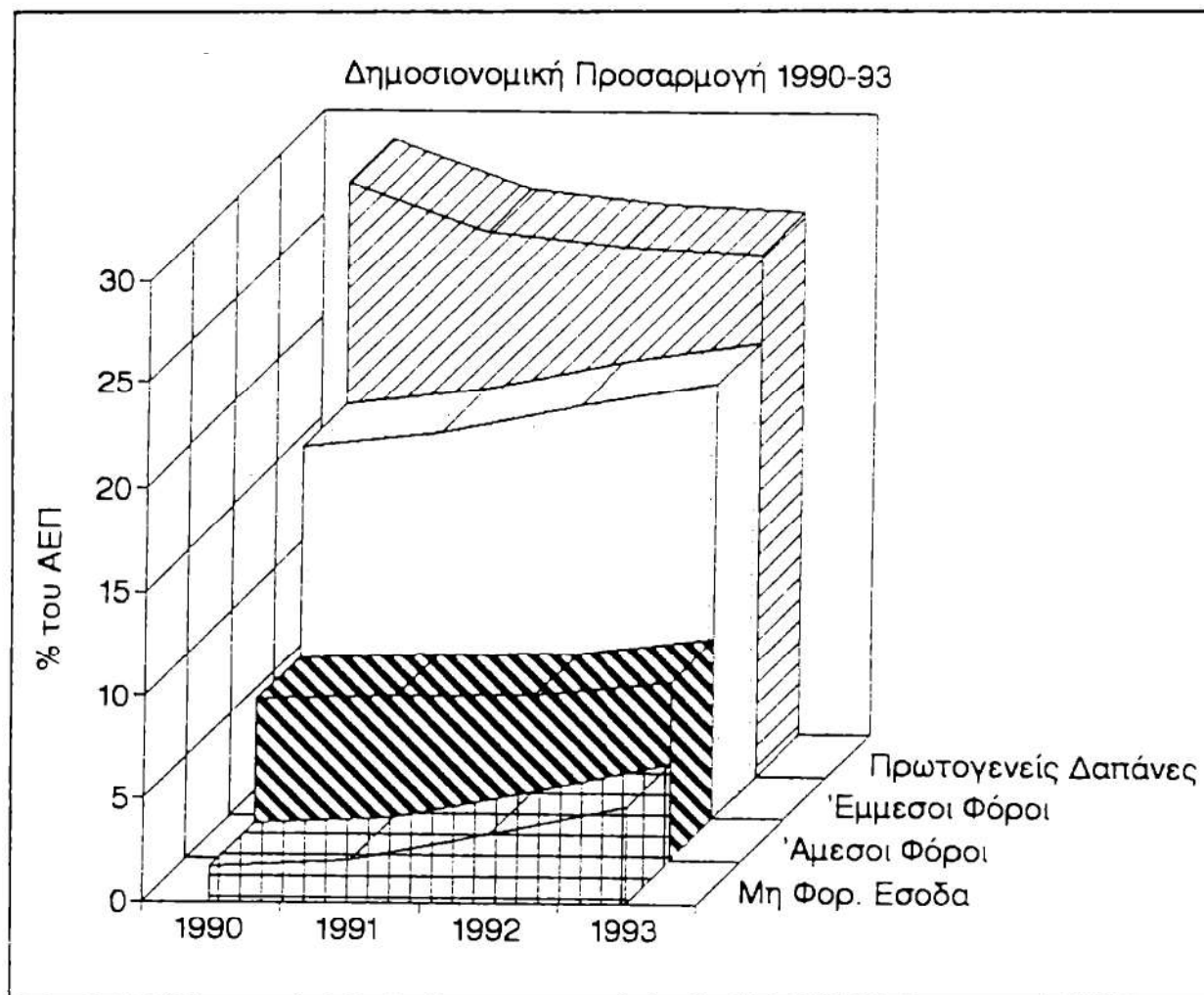
Αν ο προϋπολογισμός για το οικονομικό έτος 1992 αποτέλεσε ορόσημο για την πρόσφατη δημοσιονομική ιστορία της χώρας, με την έννοια ότι σηματοδότησε τη στροφή από τα πρωτογενή ελλείμματα στα πρωτογενή πλεονάσματα, ο προϋπολογισμός για το οικονομικό έτος 1993 μπορεί να χαρακτηριστεί ως ο πλέον κρίσιμος. Μέσα από αυτόν παγιώνεται και ενισχύεται η βελτίωση των δημοσιονομικών μεγεθών, χαράσσεται ο δρόμος της δημοσιονομικής σύγκλισης με τις υπόλοιπες χώρες της Κοινότητας, στα πλαίσια της συνθήκης του Μaastricht, και ανοίγει ο δρόμος για την περαιτέρω μείωση του πληθωρισμού και την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα.

Το σημαντικότερο ίσως χαρακτηριστικό του προϋπολογισμού αποτελεί το τριπλάσιο σχεδόν, σε σύγκριση με το 1992, πρωτογενές πλεόνασμα των 878,7 δισ. δρχ. (5,1% του ΑΕΠ). Το ύψος αυτό του πρωτογενούς πλεονάσματος εξασφαλίζει ότι το χρέος του ευρύτερου δημόσιου τομέα θα αρχίσει να σταθεροποιείται ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Ο Προϋπολογισμός του 1993 έγινε με συντηρητικές εκτιμήσεις ως προς τα φορολογικά έσοδα, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η πιθανότητα απόκλισης. Το προβλεπόμενο ύψος των εσόδων πραγματοποιείται χωρίς την επιβολή νέων φορολογιών, αλλά μέσω των διαρθρωτικών αλλαγών που έλαβαν χώρα το 1992, καθώς και του Προγράμματος Αποκρατικοποίησης. Στον τομέα των δαπανών συνεχίσθηκε η προσπάθεια περιορισμού των πρωτογενών δαπανών του Τακτικού Προϋπολογισμού. Επίσης συνεχίζεται η προσπάθεια βελτίωσης της παρουσίασης του προϋπολογισμού, με τη μεταφορά τρεχουσών δαπανών ύψους 34 δισεκατομμυρίων από τον ΠΔΕ στον Τακτικό Προϋπολογισμό, με την προσπάθεια ρεαλιστικής εκτίμησης των επιχορηγήσεων, ώστε να αντανακλούν τις πραγματικές ανάγκες των αποδεκτών τους, και με την προσεκτική εκτίμηση των δαπανών εξυπηρέτησης του χρέους, που αντιστοιχούν στο πραγματικό ύψος και διάρθρωση, λόγω της συνεχιζόμενης επιχείρησης εξυγίανσης του δημοσίου χρέους και επιμήκυνσης της περιόδου λήξης του. Παρά το πνεύμα εξοικονόμησης πόρων που διακατέχει τον σχεδιασμό των δαπανών, οι δαπάνες του ΠΔΕ αυξάνονται με ρυθμό υπερδιπλάσιο του ρυθμού μεταβολής του ΑΕΠ, συνεπείς προς την γενικότερη πολιτική αύξησης των επενδύσεων και στροφής σε μεγάλα έργα για την βελτίωση της υποδομής της οικονομίας.

Ειδικότερα, ο προϋπολογισμός προβλέπει αύξηση των φορολογικών εσόδων του Τακτικού Προϋπολογισμού από 27,8% του ΑΕΠ το 1992 σε 29,6% (κυρίως λόγω των μέτρων του Αυγούστου 1992) και αύξηση των μη φορολογικών εσόδων από 3,3% του ΑΕΠ σε 4,7% (κυρίως λόγω της έντασης της προσπάθειας αποκρατικοποίησης). Τα έσοδα ΠΔΕ, όπου συμμετέχει και η Κοινότητα, αυξάνονται από 1,3% του ΑΕΠ σε 1,6%. Από την πλευρά των δαπανών, σημαντική είναι η αύξηση των πληρωμών για τόκους κατά 750 δισ. περίπου, φθάνοντας το ύψος των 2.250 δισ. δρχ. (13% του ΑΕΠ, έναντι 10% περίπου το 1992). Το 1993, το σύνολο των πρωτογενών δαπανών του Τακτικού Προϋπολογισμού θα φθάσει τα 4.368 δισ. δρχ. (25,2% του ΑΕΠ), έναντι 3.857 δισ. δρχ. (25,5% του ΑΕΠ) το 1992. Η μείωση των πρωτογενών

δαπανών ως ποσοστό του ΑΕΠ θα ήταν ακόμη μεγαλύτερη αν δεν υπήρχαν αυξημένες εγγραφές για επιχορηγήσεις, ώστε να μειωθεί ο δανεισμός των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλειας και Πρόνοιας από το τραπεζικό σύστημα, και αν δεν υπήρχε η μεταφορά τρεχουσών δαπανών από τον ΠΔΕ στον Τακτικό Προϋπολογισμό. Τέλος, οι δαπάνες του ΠΔΕ θα φθάσουν τα 975 δισ. δρχ. (5,6% του ΑΕΠ), έναντι 727 δισ. δρχ. (4,8% του ΑΕΠ) το 1992 (βλ. Διάγραμμα 4.1).

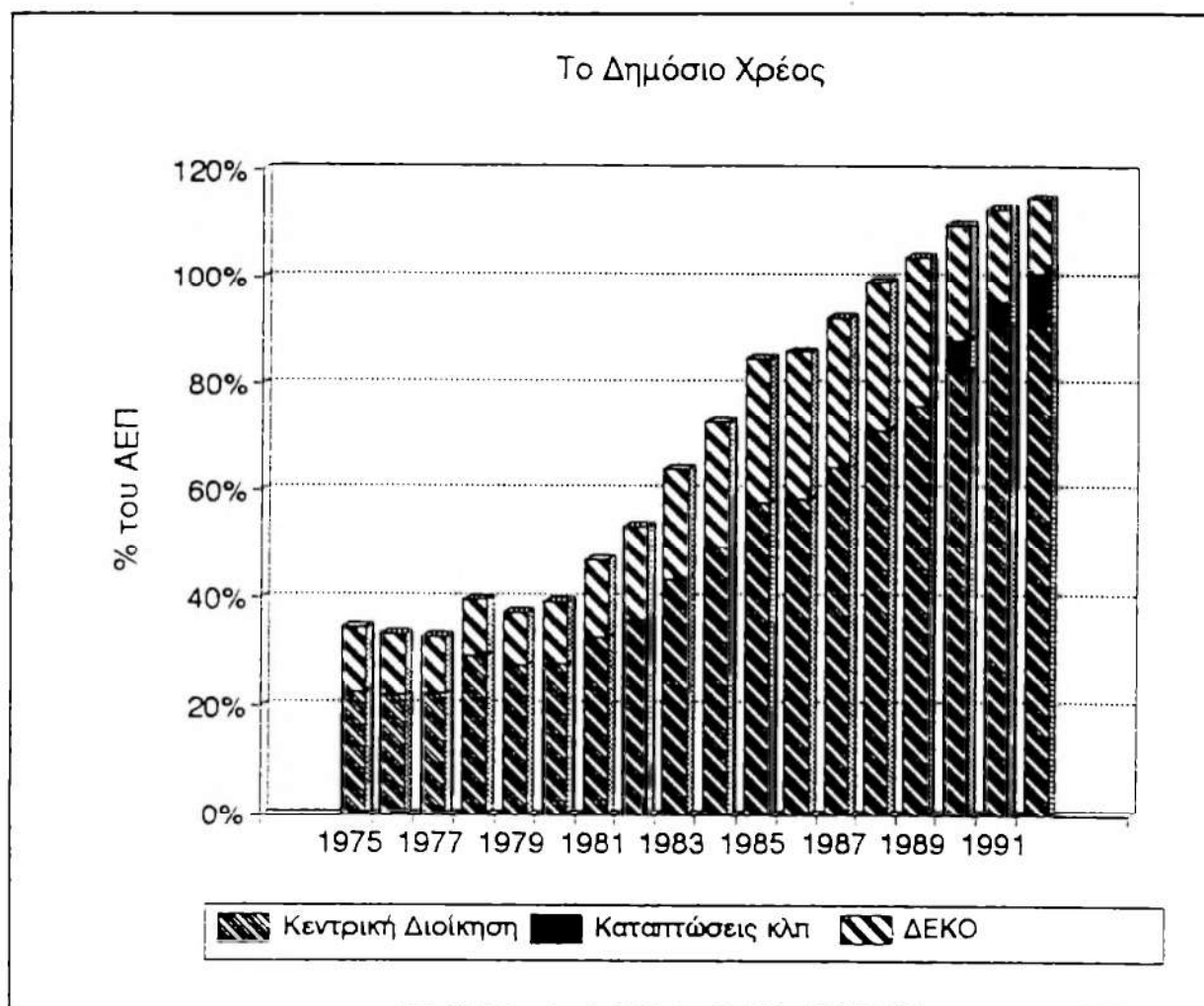
Διάγραμμα 4.1

Παρά το υψηλό πρωτογενές πλεόνασμα, το καθαρό έλλειμμα παραμένει στα επίπεδα του 1992 (7,9% του ΑΕΠ), λόγω των πιέσεων που εξακολουθούν να ασκούν οι υψηλές πληρωμές για την εξυπηρέτηση του χρέους. Αυτές είναι το τίμημα της εξυγίανσης του δημόσιου τομέα και της διαφάνειας στους λογαριασμούς του. Είναι σημαντικό να αντιληφθεί κανείς, ότι οι δημόσιοι φορείς είναι συγκοινωνούντα δοχεία. Δεν είναι δυνατόν η Κεντρική Διοίκηση να αγνοεί, όπως συνέβαινε μέχρι το 1990, τα προβλήματα ορισμένων Ασφαλιστικών Ταμείων και Δημοσίων Επιχειρήσεων. Τα προβλήματα αυτά είναι πολύ σημαντικά για να παραμένουν στις παρυφές των λογαριασμών του δημόσιου, δίνοντας μία πλαστή εικόνα του συνόλου του δημόσιου τομέα. Όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 4.2, από το 1981 μέχρι και το 1989, παράλληλα με την αύξηση του χρέους της Κεντρικής Διοίκησης, παρατηρείται σημαντική διόγκωση του χρέους των ΔΕΚΟ. Από το 1990, όταν άρχισε η εξυγίανση του δημόσιου χρέους, η Κεντρική Διοίκηση

άρχισε να αναλαμβάνει τα χρέη τρίτων, μειώνοντας το συνολικό ύψος του χρέους των ΔΕΚΟ και αυξάνοντας το δικό της, το οποίο αλλιώς θα είχε σταθεροποιηθεί ήδη σαν ποσοστό του ΑΕΠ από το 1992.

Γενικά, οι αυξημένες πληρωμές του Τακτικού Προϋπολογισμού για τόκους κατά το 1993 προέρχονται από

(α) την αναδιάρθρωση του εσωτερικού δημόσιου χρέους κατά την διετία 1991-1992, δηλαδή την μετατροπή βραχυπρόθεσμων εντόκων γραμματίων του Δημοσίου σε μεσομακροπρόθεσμα ομόλογα, και

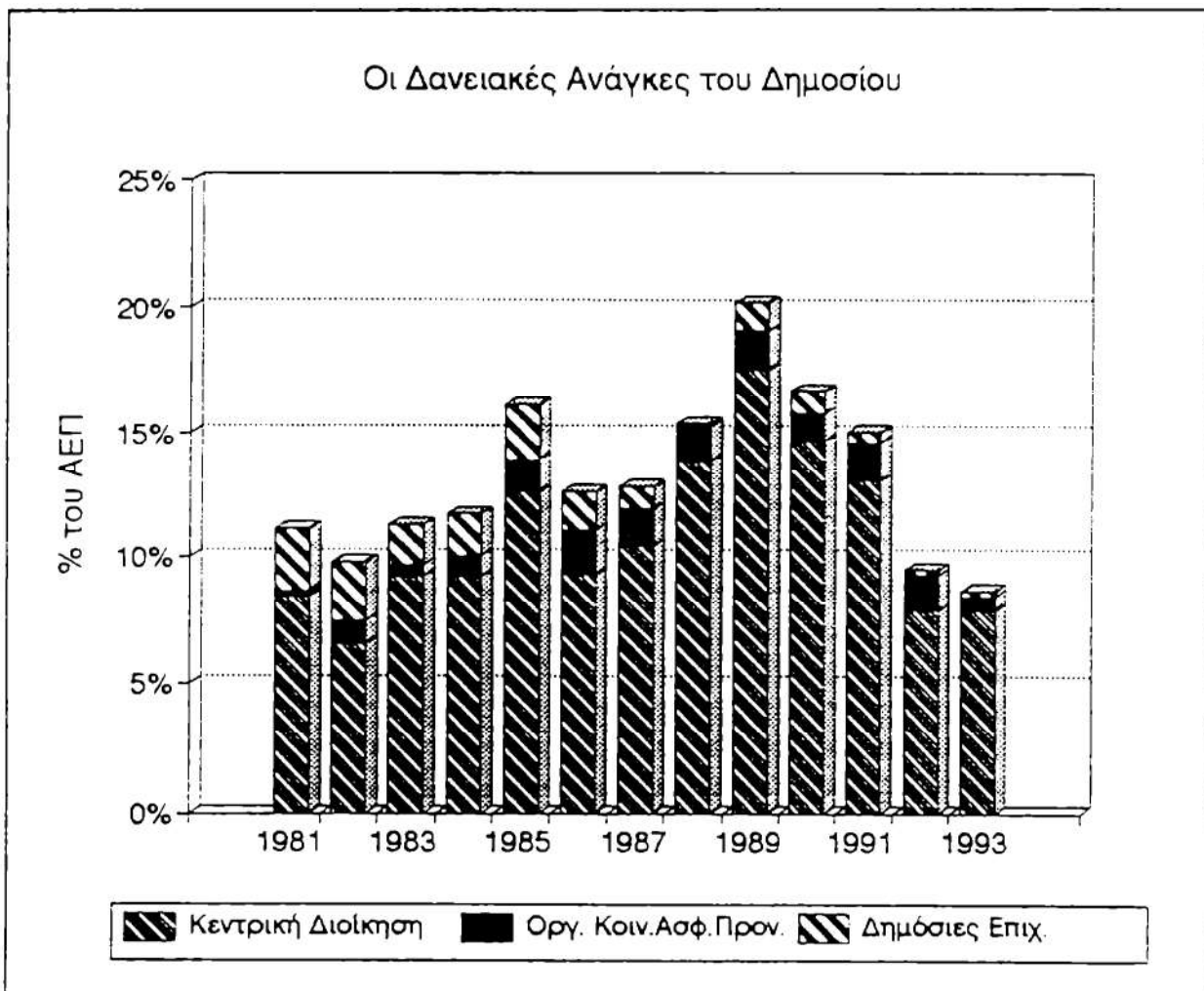
Διάγραμμα 4.2

(β) την ανάληψη χρεών άλλων φορέων, είτε του δημοσίου (π.χ. ΙΚΑ, ΝΑΤ, ΟΣΕ), είτε εκτός του αυστηρώς οριζόμενου δημόσιου τομέα (π.χ. ΟΑΕ, αγροτικοί συνεταιρισμοί). Η ανάληψη αυτή έγινε είτε απευθείας, είτε μέσω των καταπτώσεων των εγγυήσεων του δημοσίου.

Οι ρυθμίσεις αυτές, αν και υπαγορεύθηκαν από τη διπλή ανάγκη της συνεπέστερης αποτύπωσης της πραγματικής δανειακής επιβάρυνσης του Δημοσίου και της ορθολογικότερης διαχρονικής κατανομής των δαπανών εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους, ήταν επόμενο να δυσχεράνουν τους μεταγενέστερους δημοσιονομικούς σχεδιασμούς, μέσω της μετακύλισης μέρους των δανειακών υποχρεώσεων του παρελθόντος στον προϋπολογισμό του 1993. Το

πρόβλημα δε αυτό δεν εξαντλείται μέσα στα στενά πλαίσια των ταμειακών δυσχερειών, που αντιμετωπίζουν οι δημόσιοι φορείς. Παρουσιάζει πολύπλοκες και αλυσσιδωτές αρνητικές επιπτώσεις σε μια σειρά κρίσιμων μακροοικονομικών μεγεθών. Για να γίνει καλύτερα αντιληπτό το μέγεθος του προβλήματος, αρκεί να αναφερθεί ότι οι τόκοι του Χρέους της Κεντρικής Διοίκησης θα απορροφήσουν το 1993 το 37,9% των συνολικών εσόδων του Τακτικού Προϋπολογισμού. Δηλαδή, λιγότερο από τα δύο τρίτα περίπου των δημόσιων εσόδων είναι πλέον διαθέσιμα για την εξυπηρέτηση των υπολοίπων αναγκών του κοινωνικού συνόλου, κάτι που συνεχίζει να εξωθεί το κράτος, όλο και λιγότερο βέβαια, στον ολισθηρό δρόμο του καθαρού δανεισμού για να ανταπεξέλθει στις βασικές του υποχρεώσεις.

Ενας άλλος λόγος, για τον οποίο ο προϋπολογισμός για το 1993 δεν εμφανίζεται με μειωμένες καθαρές δανειακές ανάγκες της Κεντρικής Διοίκησης είναι ότι επέρχονται ριζικές βελτιώσεις στο πλέγμα των οικονομικών δοσοληψιών της Κεντρικής Διοίκησης με τις δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς (ΔΕΚΟ). Μέχρι και το οικονομικό έτος 1992, οι επιχορηγήσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού προς τις ΔΕΚΟ ήταν ανεπαρκείς για να καλύψουν το σύνολο των δανειακών τους αναγκών. Έτσι, οι ΔΕΚΟ ήταν υποχρεωμένες να προσφεύγουν, χωριστά η κάθε μία, στο πιστωτικό σύστημα για την άντληση κεφαλαίων, με την εγγύηση κατά κανόνα του Δημοσίου. Η τακτική αυτή ήταν υπαίτια για πολλά από τα δεινά, που ταλανίζουν σήμερα τον δημόσιο τομέα. Συγκεκριμένα:

Διάγραμμα 4.3

(α) Οι όροι του τραπεζικού δανεισμού για τις ΔΕΚΟ είναι σημαντικά χειρότεροι των όρων δανεισμού, μέσω της έκδοσης χρέους, από την Κεντρική Διοίκηση. Έτσι, μέχρι τώρα ένας αριθμός ΔΕΚΟ δεν ήταν σε θέση να ανταποκριθεί στις διαχρονικά αυξανόμενες τοκοχρεολυτικές τους υποχρεώσεις, με αποτέλεσμα την διατύπωση όλο και πιο επιτακτικών αιτημάτων για περισσότερες επιχορηγήσεις από τον Τακτικό Προϋπολογισμό.

(β) Η αδυναμία των ΔΕΚΟ να εξυπηρετήσουν τα δάνεια, που συνήπταν με τα πιστωτικά ιδρύματα, οδηγούσε στην κατάπτωση των εγγυήσεων του Δημοσίου και, τελικά, σε μεγαλύτερη διόγκωση του δημόσιου χρέους από ότι θα συνέβαινε αλλιώς.

Η κατάσταση συγκάλυπτε τις πραγματικές διαστάσεις του δημόσιου χρέους, διότι εμφάνιζε τεχνητά μειωμένο το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης, την ίδια στιγμή που διογκωνόταν το χρέος του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Για να σταματήσει η κατάσταση αυτή, η οποία επιβάρυνε δυσανάλογα το Δημόσιο Ταμείο, απέκρυπτε από τη Βουλή και την κοινή γνώμη την δομή και το πραγματικό μέγεθος του δημόσιου χρέους και περιόριζε το βαθμό δημοσιονομικής συνοχής, αποφασίστηκε να αναλάβει εφεξής ο Τακτικός Προϋπολογισμός την υποχρέωση να καλύπτει με επιχορηγήσεις όλα τα πρωτογενή ελλείμματα των κυριότερων ασφαλιστικών ταμείων, των συγκοινωνιακών φορέων κλπ.

Με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθεί η ενοποιημένη διαχείριση και λογιστική απεικόνιση του συνολικού κρατικού χρέους, θα επιταχυνθεί η εφαρμογή, μετά από πολλά χρόνια, των αρχών της συνέπειας και ειλικρίνειας του προϋπολογισμού και θα εξυγιανθούν οι οικονομικές σχέσεις μεταξύ Κεντρικής Διοίκησης και ΔΕΚΟ. Το έλλειμμα του Γενικού Κρατικού Προϋπολογισμού θα παρουσιάζει ελάχιστες πλέον αποκλίσεις από το έλλειμμα του ευρύτερου δημόσιου τομέα ενώ, παράλληλα, θα εξοικονομηθούν σημαντικοί πόροι, δεδομένου ότι τα επιτόκια των εντόκων γραμματίων και κρατικών ομολόγων είναι χαμηλότερα από το τραπεζικό χρηματοδοτικό κόστος με το οποίο πολλές ΔΕΚΟ δανείζονταν στο παρελθόν. Ενδεικτικό των νέων τάσεων που διαμορφώνονται στα οικονομικά δεδομένα των ΔΕΚΟ είναι ότι οι δανειακές τους ανάγκες ως ποσοστό επί του ΑΕΠ, θα μειωθούν το 1993 κατά 50% σε σχέση με το αντίστοιχο ποσοστό του προηγούμενου έτους (1993: 0,86%, 1992: 1,72%) (Διάγραμμα 4.3).

Η κατά λειτουργική διάκριση κατανομή των πρωτογενών δαπανών του Γενικού Κρατικού Προϋπολογισμού διαφαίνεται στον Πίνακα 4.3 και το Διάγραμμα 4.4. Διαφαίνεται η μεγάλη συμμετοχή των τομέων της Υγείας, της Παιδείας, της Άμυνας και της Γεωργίας, που συνολικά απορροφούν το 48,3% των πρωτογενών δαπανών του Προϋπολογισμού.

4.2 Εσοδα Τακτικού Προϋπολογισμού και Φορολογική Πολιτική

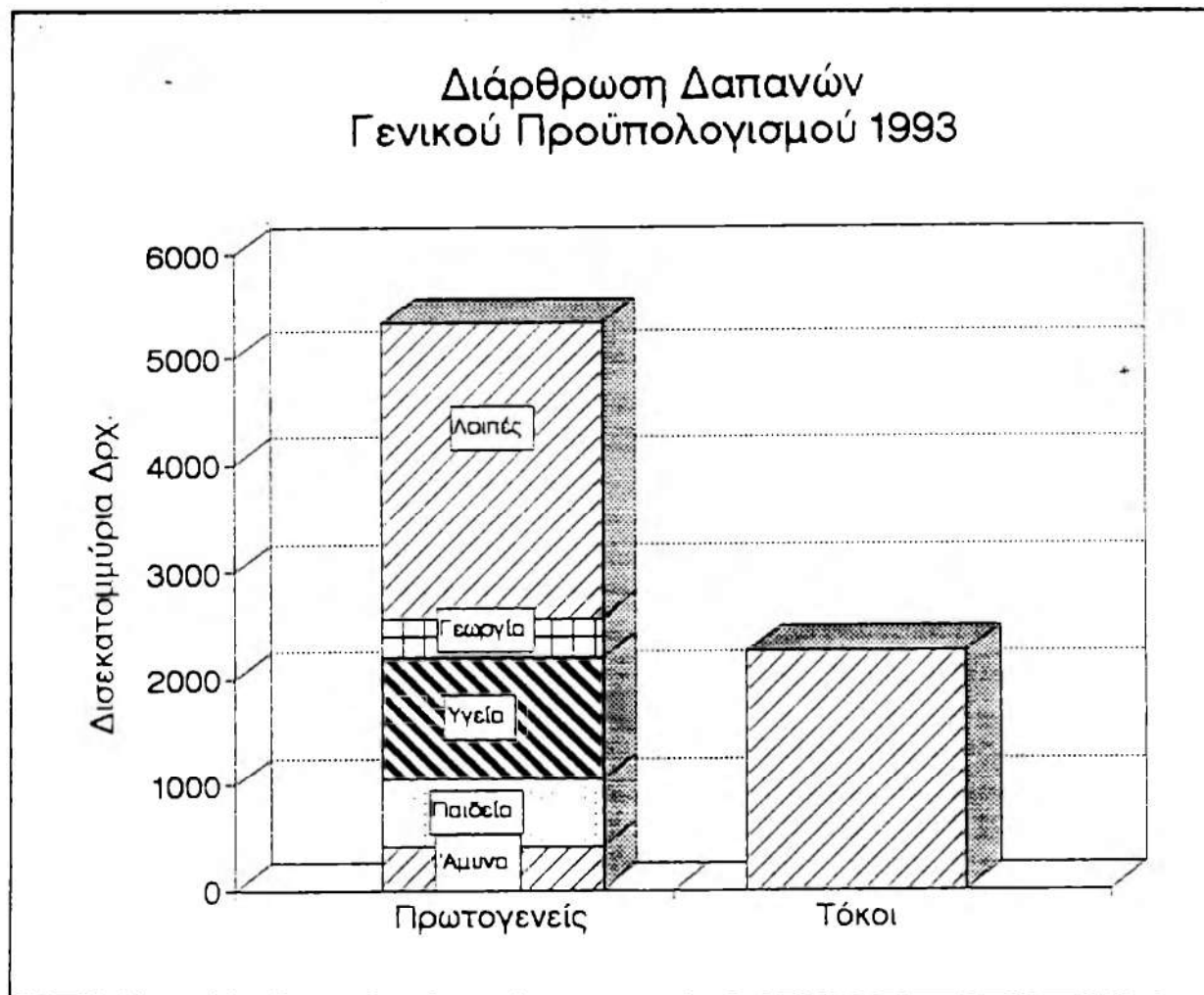
4.2.1 Εσοδα

Τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού προβλέπεται ότι θα φθάσουν το 1993 τα 5.940 δισ. δρχ. έναντι 4.700 δισ. δρχ. το 1992, θα σημειώσουν δηλαδή αύξηση κατά 1.240 δισ. δρχ. ή ποσοστό 26,4% (Πίνακας 4.4).

Η προαναφερθείσα διαφορά εκτιμάται ότι θα προκύψει:

- Από τη φυσιολογική αύξηση των εσόδων.
- Από τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης. Στη διεύρυνση αυτή σημαντική συμβολή αναμένεται να έχουν:

(α) Η εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 2065/92 "Διαρρυθμίσεις στην άμεση φορολογία κλπ." με τις οποίες καθιερώθηκαν νέοι τρόποι φορολογίας των κερδών, κυρίως των ομορρυθμών, ετερορρυθμών κλπ. εταιρειών, η αύξηση των τεκμηρίων διαβίωσης, η σημαντική μείωση των φοροαπαλλαγών κλπ.

Διάγραμμα 4.4

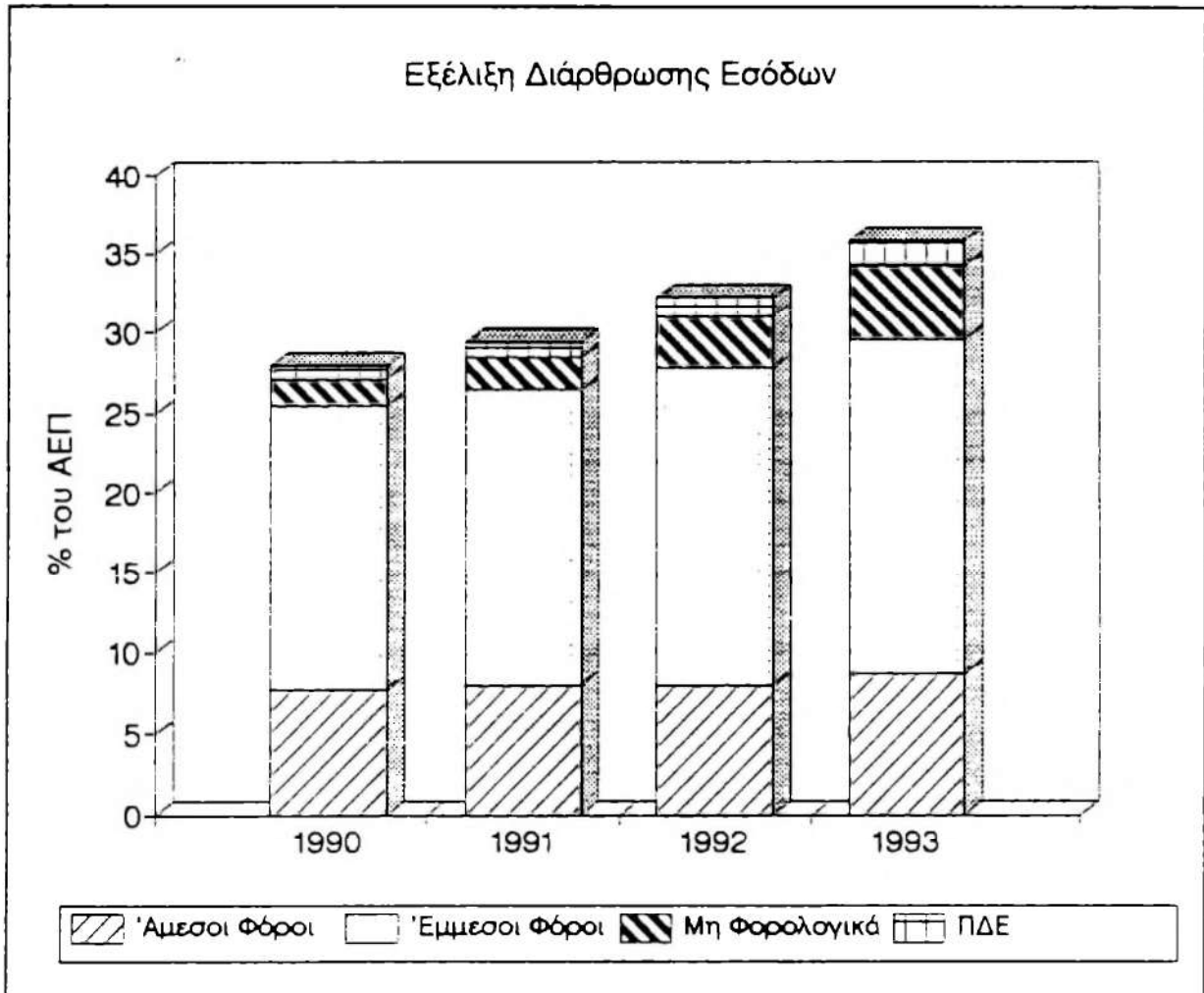
(β) Η περαιτέρω συμπίεση της φοροδιαφυγής μέσω της αποτελεσματικότερης εφαρμογής των σχετικών φορολογικών διατάξεων και κυρίως αυτών του προαναφερθέντος Ν. 2065/92 (συνυπευθυνότητα των ιδιωτών για αγορές ειδών ή αποδοχή υπηρεσιών χωρίς φορολογικά στοιχεία, προσωποκράτηση των οφειλετών του Δημοσίου, είσπραξη οφειλών ΠΟΕ, άρση τραπεζικού απορρήτου υπό ειδικές συνθήκες, απαγόρευση μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων, επιβολή ποινικών και Διοικητικών κυρώσεων για τη μη απόδοση παρακρατούμενων φόρων κλπ.). Θετικά θα συμβάλλει ακόμη η βελτίωση των φοροεισπρακτικών μηχανισμών του Υπουργείου Οικονομικών, ιδίως με τη μηχανοργάνωση σημαντικού μέρους των εργασιών των μεγαλύτερων ΔΟΥ, η ολοκλήρωση του μέτρου χρήσης ταμειακών μηχανών, η διασταύρωση στοιχείων των συναλλαγών ή άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων των φορολογουμένων, η εκκαθάριση εκκρεμών φορολογικών υποθέσεων, η συστηματικοποίηση και η εντατικοποίηση των φορολογικών ελέγχων κλπ.

- Από τη θετική επίπτωση των διαρρυθμίσεων στην έμμεση φορολογία με την επιβολή των μέτρων του Αυγούστου του τρέχοντος έτους.
- Από την είσπραξη νέων πρόσθετων εσόδων σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2084/92 "Αναμόρφωση της Κοινωνικής Ασφάλισης".
- Από την είσπραξη αυξημένων εκτάκτων εσόδων από το Πρόγραμμα Αποκρατικοποίησης.
- Από την για πρώτη φορά σε ετήσια βάση είσπραξη εσόδων μέσω του προϋπολογισμού

(ΛΟΤΤΟ - ΠΡΟΤΟ, ΕΡΤ, ΕΛΓΑ κ.λπ.).

Από τη συμμετοχή του Δημοσίου στα κέρδη του ΟΤΕ.

Πιο αναλυτικά, τα έσοδα από άμεσους φόρους αναμένεται ότι θα φθάσουν τα 1.510 δισ. δρχ. (αύξηση 305 δισ. δρχ. ή ποσοστό 25,3%) και τα έσοδα από έμμεσους φόρους τα 3.618 δισ. δρχ. (αύξηση 618 δισ. δρχ. ή ποσοστό 20,6%) (Διάγραμμα 4.5).

Άμεσοι Φόροι

Τα έσοδα από το φόρο εισοδήματος Φυσικών Προσώπων προβλέπεται να αυξηθούν κατά 30,1% και να φθάσουν τα 670 δισ. δρχ.

Το αποτέλεσμα αυτό εκτιμάται ότι θα προκύψει κυρίως από τις αλλαγές που θεσμοθετήθηκαν με τις διατάξεις του Ν.2065/92, όσον αφορά την φορολόγηση των προσωπικών εταιρειών κ.λπ. Επίσης, ελήφθησαν υπόψη η περιοριστική εισοδηματική πολιτική, η μείωση της απασχόλησης και η μείωση των συντελεστών παράκρατησης, ιδίως στα εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες.

Τα έσοδα από το φόρο εισοδήματος Νομικών Προσώπων προβλέπεται να αυξηθούν κατά 12,7% και να φθάσουν τα 275 δισ. δρχ. Το σχετικά περιορισμένο ποσοστό αύξησης οφείλεται στη μείωση σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2065/92 των συντελεστών φορολόγησης των επιχειρήσεων.

Τα έσοδα από τις ειδικές κατηγορίες φόρου εισοδήματος προβλέπεται να φθάσουν τα 241 δισ. δρχ. (αύξηση 35,8%) συνεπεία κυρίως της αύξησης του ποσοστού φορολόγησης των τόκων των καταθέσεων.

Ταχύτερους ρυθμούς αύξησης προβλέπεται ότι θα σημειώσουν και οι φόροι στην περιουσία που αναμένεται να φθάσουν στα 75 δισ. δρχ. (αύξηση 19%) κυρίως εξαιτίας του κλεισίματος εκκρεμών υποθέσεων δωρεών, γονικών παροχών κ.λπ.

Στους άμεσους φόρους υπέρ τρίτων η σχετική πρόβλεψη περιορίζεται σημαντικά ύστερα από την κατάργηση των τελών ύδρευσης και του ΦΑΠ, τα αντίστοιχα έσοδα των οποίων αποδίδονταν στους ΟΤΑ.

Τα έσοδα από άμεσους φόρους ΠΟΕ προβλέπεται να κινηθούν με ρυθμούς υψηλότερους από αυτούς που σημειώνονται τα τελευταία χρόνια, κυρίως λόγω της αναμενόμενης σημαντικής θετικής επίδρασης από την εφαρμογή του μέτρου της προσωποκράτησης στα βεβαιωμένα και μη εισπραχθέντα έσοδα, την μηχανογραφική παρακολούθηση μέσω Η/Υ των οφειλετών του Δημοσίου στις μεγαλύτερες ΔΟΥ και την εντατικοποίηση των φορολογικών ελέγχων.

Τέλος, σημαντική αύξηση (186,9%) προβλέπεται και για τις εισπράξεις από τους λοιπούς άμεσους φόρους που εκτιμάται ότι θα φθάσουν τα 97,5 δισ. δρχ. Η αύξηση αυτή θα προκύψει κυρίως από την καθιέρωση ασφαλιστικών κ.λπ. εισφορών επί των αμοιβών των εργαζομένων στο Δημόσιο και στους ΟΤΑ καθώς και στους συνταξιούχους του Δημοσίου (Ν. 2084/92).

Έμμεσοι Φόροι

Τα έσοδα από τους φόρους κατανάλωσης προβλέπεται να αυξηθούν κατά 28,5% και να φθάσουν τα 1.438,5 δισ. δρχ. Θετική επίδραση στη διαμόρφωση αυτή, που θα υπερκαλύψει την απώλεια εσόδων από την κατάργηση των φόρων πολυτέλειας, εκτιμάται ότι θα προκύψει ιδίως από τους φόρους καπνού (αύξηση 32,7%) καυσίμων (αύξηση 35,0%) και οινοπνεύματος, οινοπνευματωδών ποτών και βύνης (αύξηση 68,7%) μετά το πακέτο μέτρων του Αυγούστου με το οποίο καθιερώθηκαν νέοι αυξημένοι συντελεστές φορολογίας στα προϊόντα αυτά. Θετικά θα επιδράσουν ακόμη στην κατηγορία αυτή οι φόροι επί των εισαγομένων επιβατικών αυτοκινήτων και ο ΦΚΕ των ασφαλιστικών επιχειρήσεων λόγω των συνεχών αναπροσαρμογών των ασφαλιστρών των αυτοκινήτων.

Τα έσοδα από τους φόρους συναλλαγών προβλέπεται να αυξηθούν κατά 14,6% και να φθάσουν τα 2.027 δισ. δρχ.

Ειδικότερα:

Τα έσοδα από τους φόρους μεταβίβασης κεφαλαίου εκτιμάται ότι θα φθάσουν στα 96,7 δισ. δρχ. (αύξηση 17,9%) καθώς έχει σχεδόν μηδενισθεί στο μεταξύ, στον τομέα αυτό των συναλλαγών, η αρνητική επίδραση που προέκυψε από την τελευταία αύξηση των αντικειμενικών αξιών.

Τα έσοδα από τέλη χαρτοσήμου προβλέπεται να αυξηθούν κατά 16,6% και να φθάσουν τα 169 δισ. δρχ. ύστερα από την μειωμένη απόδοση του μέτρου χαρτοσήμανσης των μεταχρονολογημένων επιταγών που προσκομίζονται στις Τράπεζες για εξόφληση, φύλαξη, ενεχυρίαση κ.λπ.

Τα έσοδα από ΦΠΑ εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 1.655 δισ. δρχ. θα σημειώσουν δηλ. αύξηση 14,5%. Η εξέλιξη αυτή συνδέεται κατ' αρχήν με τη χρονική καθυστέρηση απόδοσης

στην χώρα μας του ΦΠΑ στα πλαίσια των ενδοκοινοτικών συναλλαγών που θα εφαρμοσθούν στο φόρο αυτό από 1/1/93 αλλά και τις θετικές και αρνητικές επιδράσεις από τον περιορισμό των συντελεστών από τρεις σε δύο με την κατάργηση του υψηλού συντελεστή. Θετική επίδραση αναμένεται και από την ολοκλήρωση του μέτρου χρήσης Ταμειακών μηχανών από όλους τους υπόχρεους κ.λπ. σ' όλες τις περιοχές της χώρας εντός του 1992 αλλά και από την καθιέρωση συνυπευθυνότητας των ιδιωτών στην έκδοση φορολογικών στοιχείων για αγορές ειδών ή αποδοχή υπηρεσιών.

Τα έσοδα από τον ειδικό φόρο επί των Τραπεζικών εργασιών αναμένεται να διαμορφωθούν στα 106 δισ. δρχ. σημειώνοντας αύξηση 10,4%.

Για τα έσοδα από έμμεσους φόρους ΠΟΕ προβλέπεται αύξηση 69,7% και διαμόρφωσή τους στα 56 δισ. δρχ.. Ισχύουν και εδώ όσα ήδη αναφέρθηκαν στην ίδια κατηγορία εσόδων των άμεσων φόρων.

Τα έσοδα από τους λοιπούς έμμεσους φόρους εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 12,5 δισ. δρχ. θα αυξηθούν δηλαδή κατά 22,5%.

Μη Φορολογικά έσοδα

Τα Τακτικά μη Φορολογικά Έσοδα εκτιμάται ότι θα φθάσουν τα 482 δισ. δρχ. θα αυξηθούν δηλαδή κατά 32,4%.

Εξ αυτών ποσοστό αύξησης 26,6% αναμένεται ότι θα προκύψει από τις απολήψεις από την ΕΟΚ (FEOGA - προσανατολισμός, Κοινωνικό Ταμείο κ.λπ.). Για τα λοιπά τακτικά μη φορολογικά έσοδα η αύξηση θα φθάσει το 35,1% κυρίως γιατί για πρώτη φορά θα εισπραχθούν σε ετήσια βάση έσοδα της ΕΡΤ, του ΕΛΓΑ, του ΛΟΤΤΟ και του ΟΤΕ.

Όσον αφορά τα έκτακτα μη φορολογικά έσοδα του Προγράμματος Αποκρατικοποίησης, σημειώνεται ότι για το 1993 έχει περιληφθεί πρόβλεψη ύψους 330 δισ. δρχ. Η πρόβλεψη αυτή αναφέρεται στο υπόλοιπο συμβατικό ποσό των 20 δισ. δρχ. που θα καταβληθεί στο έτος αυτό για την εξόφληση της παραχώρησης του δικαιώματος εκμετάλλευσης κ.λπ. της κινητής τηλεφωνίας καθώς και στην πώληση μετοχών ΔΕΚΟ.

4.2.2 Φορολογική Πολιτική

Η φορολογική πολιτική που θα εφαρμοστεί το 1993 οριοθετείται από το νέο φορολογικό νόμο. Με το Ν.2065/1992 πραγματοποιήθηκε τομή στο καθεστώς της φορολογίας εισοδήματος, τόσο των φυσικών όσο και των νομικών προσώπων.

Με το νέο φορολογικό νόμο διευρύνεται η φορολογική βάση καθώς θεσπίζονται κανόνες γενικής εφαρμογής και καταργούνται τα φορολογικά προνόμια. Έτσι η χώρα μας αποκτά ένα φορολογικό σύστημα που χαρακτηρίζεται από διαφάνεια, έχει εσωτερική συνοχή και είναι εντεταγμένο στη συνολική οικονομική πολιτική για την ανάπτυξη της οικονομίας μας.

Τα κύρια χαρακτηριστικά του νέου φορολογικού συστήματος είναι:

- Η απλότητά του, που το καθιστά κατανοητό στον κάθε φορολογούμενο και που εξασφαλίζει με τον τρόπο αυτό την απαιτούμενη διαφάνεια.
- Η αναπτυξιακή διάσταση. Η δραστική μείωση των φορολογικών συντελεστών, τόσο της κλίμακας των φυσικών, όσο και των νομικών προσώπων παρέχει ισχυρά κίνητρα για αύξηση της προσφερόμενης εργασίας και την ανάληψη νέων επενδυτικών πρωτοβουλιών από Έλληνες και ξένους επενδυτές.
- Η παροχή ισχυρών κινήτρων για τον εκσυγχρονισμό του μηχανολογικού εξοπλισμού των επιχειρήσεων και την υιοθέτηση σύγχρονων τεχνολογικών μεθόδων, μέσω του νέου συστήματος

αποσβέσεων.

- Συμπληρώνεται το νομικό πλαίσιο για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής. Με τις αυστηρές ποινές που περιέχονται στο Ν.2065/92 το κόστος για αυτούς που επιχειρούν να αποκρύψουν φορολογητέα ύλη καθίσταται πλέον πολύ υψηλό, ενώ από την άλλη πλευρά, με τους μειωμένους φορολογικούς συντελεστές, το όφελος από τη φοροδιαφυγή ελαχιστοποιείται.

Ο συνδυασμός αυτών των δύο παραγόντων θα συμβάλει στη δραστική μείωση της φοροδιαφυγής που είναι ένας από τους πρωταρχικούς στόχους της οικονομικής πολιτικής.

Τα κυριότερα σημεία του νέου φορολογικού νόμου είναι:

Φορολογία Εισοδήματος

- **Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων**

. Καταργήθηκε το σύστημα αφαίρεσης φόρου από φόρο ως τρόπος υπολογισμού του τελικού φόρου.

. Θεσπίστηκε νέα φορολογική κλίμακα με 5 κλιμάκια και συντελεστές 0%, 5%, 15%, 30% και 40% για το τμήμα του εισοδήματος πάνω από τα 7 εκατ. δρχ.

. Για τους μισθωτούς και τους συνταξιούχους χορηγείται ανάλογα με τον αριθμό των προστατευομένων παιδιών ειδική σημαντική έκπτωση φόρου.

. Καταργούνται όλες οι απαλλαγές και τα αφορολόγητα με εξαίρεση τις δαπάνες για ιατρική περίθαλψη, τις δωρεές, τους τόκους ενυποθήκων δανείων, τα ασφάλιστρα ζωής και ατυχημάτων, το ενοίκιο κύριας κατοικίας και παιδιών που σπουδάζουν, η δαπάνη για φροντιστήρια και ιδιαίτερα μαθήματα καθώς και η δαπάνη για αμοιβή δικηγόρου.

. Παρέχεται αφορολόγητο ποσό 500.000 δρχ. στους αναπήρους με αναπηρία πάνω από 67%, το οποίο αφαιρείται από το συνολικό τους εισόδημα.

. Στα πλαίσια της διεύρυνσης της φορολογικής βάσης, υποχρεούνται σε υποβολή φορολογικής δήλωσης όσοι λαμβάνουν επιχορηγήσεις ή επιδοτήσεις επί της αγροτικής παραγωγής τους πάνω από ορισμένο ποσό. Επίσης θεσπίστηκε η παρακράτηση φόρου σε επιδοτήσεις επί της αγροτικής παραγωγής όταν οι επιδοτήσεις που λαμβάνονται υπερβαίνουν τα 2,5 εκατ. δρχ.

. Υποχρεούνται σε υποβολή φορολογικής δήλωσης όσοι κατοικούν σε οικία με επιφάνεια άνω των 150 τ.μ. ή διατηρούν δευτερεύουσα κατοικία.

- **Φορολογία Νομικών Προσώπων**

Με το Ν.2065/92 επέρχονται σημαντικές ελαφρύνσεις, καθώς και απλοποίηση της φορολογίας των νομικών προσώπων. Έτσι:

. Θεσπίστηκε ενιαίος φορολογικός συντελεστής 35% επί των καθαρών κερδών όλων των νομικών προσώπων, εξαντλουμένης έτσι στην πηγή, της φορολογικής υποχρέωσης. Με το νέο νόμο δεν γίνεται καμία παρακράτηση φόρου στα διανεμόμενα κέρδη δεδομένου ότι αυτά έχουν φορολογηθεί στην πηγή. Ο μέτοχος ο οποίος λαμβάνει το καθαρό μέρος δεν υποχρεούται να το δηλώσει στη φορολογική του δήλωση.

Ειδικά για τις Ομόρρυθμες, Ετερόρρυθμες και Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης, μέχρι και το 50% των καθαρών κερδών, αναγνωρίζεται κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, ως επιχειρηματική αμοιβή των ομορρυθμών των ΟΕ και ΕΕ καθώς και των διαχειριστών των ΕΠΕ. Το ποσό αυτό φορολογείται με βάση την κλίμακα φυσικών προσώπων.

. Μεταβάλλεται το σύστημα απόσβεσης του μηχανολογικού εξοπλισμού των εταιρειών. Η απόσβεση θα γίνεται πλέον με τη φθίνουσα μέθοδο, έτσι ώστε μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα να έχει αποσβεστεί το μεγαλύτερο μέρος της αρχικής αξίας των μηχανημάτων. Με τον

τρόπο αυτό παρέχονται ισχυρά κίνητρα στις επιχειρήσεις για ανανέωση του μηχανολογικού τους εξοπλισμού και παρακολούθηση των σύγχρονων τεχνολογικών εξελίξεων.

. Θεσπίζεται η υποχρεωτική ανά 4ετία αναπροσαρμογή της αξίας των κτιρίων και των γηπέδων των επιχειρήσεων που τηρούν βιβλία Γ' κατηγορίας. Με τον τρόπο αυτό προωθείται η τόνωση της κεφαλαιαγοράς και επιτυγχάνεται η ενίσχυση της διαφάνειας της λειτουργίας της.

. Καταργήθηκε το τέλος ύδρευσης ή αποχέτευσης στα εισοδήματα των φυσικών και νομικών προσώπων από ακίνητα.

- Φορολογία Κεφαλαίου

. Απλοποιήθηκαν οι κλίμακες φόρου κληρονομιών-δωρεών. Τα φορολογικά κλιμάκια και οι συντελεστές φόρου περιορίστηκαν από 12 σε 4 και ταυτόχρονα μειώθηκαν σημαντικά οι φορολογικοί συντελεστές, με αποτέλεσμα την ουσιαστική ελάφρυνση από τη φορολογία αυτή.

. Επεκτάθηκε το όριο των δώδεκα εκατομμυρίων (12.000.000) δρχ. μέχρι το οποίο ο φόρος γονικής παροχής υπολογίζεται στο μισό και στο δεύτερο γονέα. Δηλαδή ουσιαστικά το όριο αυτό διπλασιάστηκε.

. Από 1.1.1993 καταργείται ο Φόρος Ακίνητης Περιουσίας (ΦΑΠ).

Έμμεση Φορολογία

Όπως είναι γνωστό και σε εφαρμογή της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης, από 1.1.1993 καταργούνται τα εσωτερικά σύνορα της Κοινότητας. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται ένας ενιαίος Ευρωπαϊκός χώρος μέσα στον οποίο θα διακινούνται ελεύθερα πρόσωπα, αγαθά και υπηρεσίες. Σε μεταγενέστερο στάδιο θα απελευθερωθεί και η κίνηση κεφαλαίων.

Μέσα στα πλαίσια αυτά προωθήθηκε, η εναρμόνιση στη χώρα μας του καθεστώτος της έμμεσης φορολογίας προς εκείνο των λοιπών Κρατών - Μελών, σύμφωνα με τις συγκεκριμένες κοινοτικές οδηγίες.

Με το νόμο "Διαρρυθμίσεις στην Έμμεση φορολογία και άλλες διατάξεις" το μεταβατικό καθεστώς που έχει θεσπισθεί με την οδηγία 91/680/ΕΟΚ κατέστη εσωτερικό εθνικό δίκαιο από το Σεπτέμβριο του 1992, ενώ οι διατάξεις του παραπάνω νόμου ισχύουν από την κατάθεσή του στη Βουλή, δηλαδή από τις 7 Αυγούστου.

Η συγκεκριμένη χρονική στιγμή της κατάθεσης του νομοσχεδίου επελέγη με κύριο γνώμονα την ελαχιστοποίηση της αναστάτωσης που θα επέφεραν στην αγορά οι φορολογικές τροποποιήσεις. Παράλληλα με τον τρόπο αυτόν αποτράπηκε η δημιουργία συνθηκών που θα ευνοούσαν κερδοσκοπικές τάσεις στην αγορά.

Οι κυριότερες μεταβολές στην έμμεση φορολογία είναι:

ΦΠΑ

- Καταργήθηκε ο υψηλός συντελεστής του 36%. Τα αγαθά και οι υπηρεσίες που προηγουμένως υπάγονταν σ' αυτόν τον συντελεστή μετατάχθηκαν στον τυπικό συντελεστή (18%).

- Περιορίστηκε ο αριθμός των αγαθών και υπηρεσιών του χαμηλού συντελεστή (8%).

- Λόγω της κατάργησης των ελέγχων στα σύνορα οι ελεγκτικές επαληθεύσεις θα πραγματοποιούνται μέσω του κοινοτικού μηχανογραφικού συστήματος VIES (VAT Information Exchange System), καθώς και στην εγκατάσταση της επιχείρησης, όπου κρίνεται σκόπιμο, με βάση τις εγγραφές στα τηρούμενα βιβλία και τα εκδιδόμενα στοιχεία.

Για την ενίσχυση του ελέγχου επιβάλλεται υποχρέωση στον αγοραστή να γνωστοποιεί στον πωλητή τον αριθμό του φορολογικού του μητρώου, ενώ ο πωλητής υποχρεούται σε τακτά

χρονικά διαστήματα (τρίμηνα) να υποβάλλει ανακεφαλαιωτική δήλωση για τις πωλήσεις του σε επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη.

Στα κράτη μέλη συνιστάται τράπεζα αποταμίευσης των πληροφοριών (σύστημα VIES), ώστε κάθε μέλος κράτος να έχει πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες με τις οποίες λαμβάνει γνώση των αγορών που πραγματοποιούν οι επιχειρήσεις αυτού από άλλα κράτη μέλη.

Ειδικοί Φόροι Κατανάλωσης

Καταργήθηκε ο Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης σε μια σειρά από αγαθά μεγάλης κατανάλωσης, όπως video, τηλεοράσεις, στερεοφωνικά συγκροτήματα, ελαστικά κ.λπ. Με τον τρόπο αυτό προστατεύεται η εγχώρια αγορά, καθώς τα προϊόντα αυτά θα πωλούνται στην Ελληνική αγορά με την ίδια περίπου τιμή που πωλούνται στις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Έτσι αποφεύγεται η εκροή συναλλάγματος και τονώνεται η εγχώρια ζήτηση με ευμενή επίδραση στον κύκλο εργασιών των Ελληνικών επιχειρήσεων.

4.3 Δαπάνες

Οι πιστώσεις για δαπάνες, μαζί με το αποθεματικό, προβλέπεται να φθάσουν τα 6.618,3 δισ. δρχ. και είναι αυξημένες, σε σχέση με το 1992, κατά 23,6%.

Η κατανομή των δαπανών έγινε μετά από αυστηρή ιεράρχηση και αξιολόγησή τους ανάλογα με το βαθμό σπουδαιότητάς τους. Για τη διαμόρφωση των προβλέψεων του 1993 βάση αποτέλεσαν:

- Η επιδίωξη της συγκράτησης των τρεχουσών δαπανών σε χαμηλά επίπεδα με τη δραστική περικοπή εκείνων που από τη φύση τους θα μπορούσαν να συμπιεστούν, μολονότι τα περιθώρια είναι περιορισμένα, γιατί οι περισσότερες κατηγορίες δαπανών χαρακτηρίζονται ανελαστικές.
- Η αντιμετώπιση αυξημένων δαπανών εξυπηρέτησης Δημοσίου Χρέους
- Η διάθεση των αναγκαίων πιστώσεων για ενίσχυση των Ενόπλων Δυνάμεων, της Παιδείας και της Κοινωνικής Ασφάλισης.

Σημειώνεται ότι η ανάγκη ικανοποίησης νέων κοινωνικών αναγκών και η διατήρηση των δαπανών για την Άμυνας σε σχετικά υψηλά επίπεδα, καθώς και η υφιστάμενη διάρθρωσή τους, αφήνουν περιορισμένα περιθώρια περικοπής τους.

Έτσι η συστηματική αξιολόγηση των δημοσίων δαπανών όλων των Υπουργείων, χωρίς τον περιορισμό των συνεχιζόμενων προγραμμάτων τους, συνέβαλε στη συγκράτηση της αύξησής τους.

Από το σύνολο των πιστώσεων, όπως αυτές τελικά διαμορφώθηκαν, ποσό δρχ. 501,7 δισ. που αντιπροσωπεύει το 7,7%, έχει μεταφερθεί στους Νομαρχιακούς Προϋπολογισμούς. Στον Πίνακα 4.6 εμφανίζονται οι περιφερειακές δαπάνες κατά Υπουργείο.

Ο μειωμένος ρυθμός (-14,1%) που παρουσιάζεται στις πιστώσεις των Νομαρχιακών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών οφείλεται στην εγγραφή στον προϋπολογισμό της Κεντρικής Υπηρεσίας πίστωσης δρχ. 556 εκατ. που αφορά αποδόσεις στους ΟΤΑ από παραβάσεις του ΚΟΚ, αντί στους προϋπολογισμούς των Νομαρχιών, προκειμένου να επιτευχθεί καλύτερη διαχείρισή τους από το Υπουργείο.

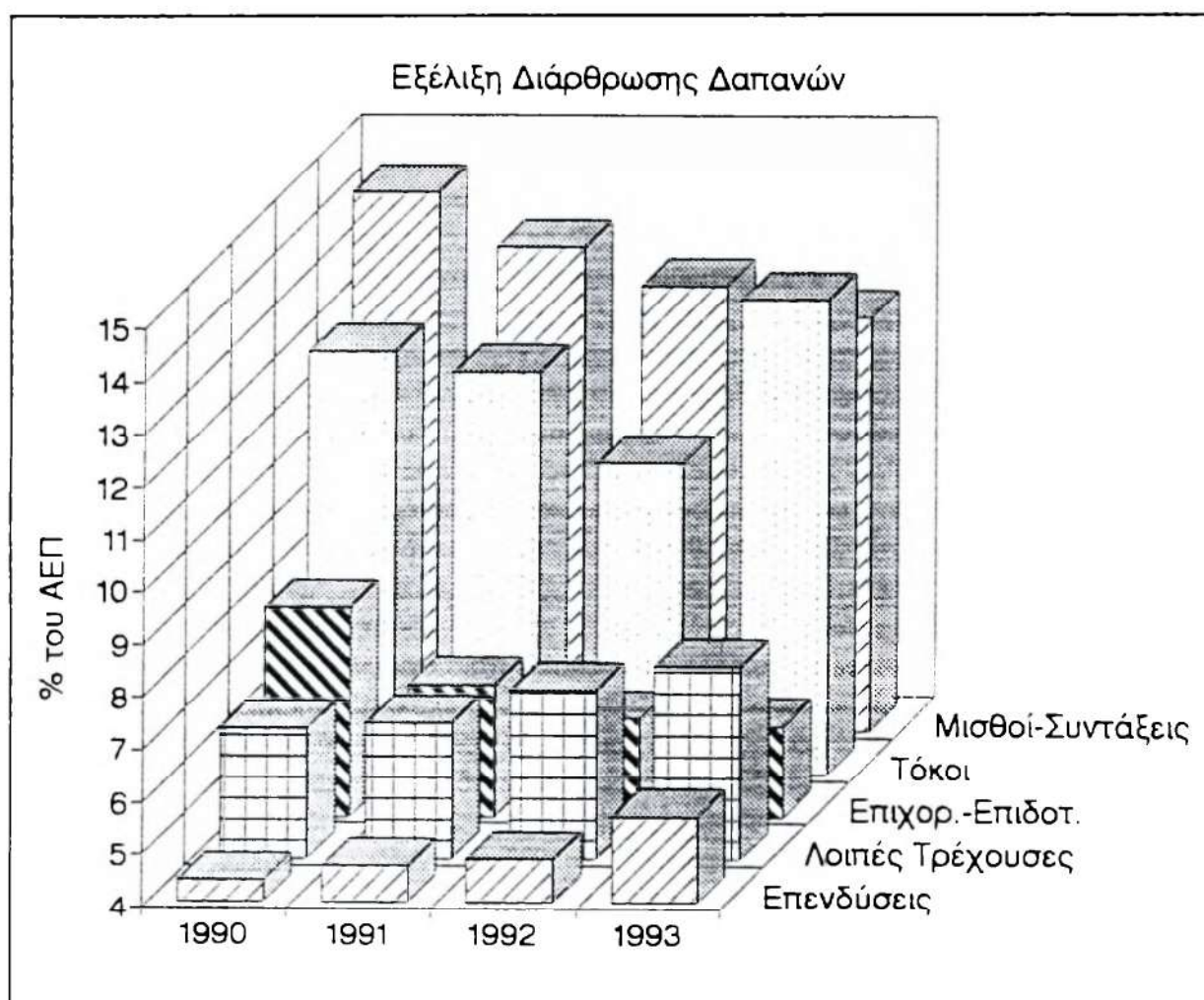
Εξάλλου η εμφανιζόμενη μείωση στις πιστώσεις των Νομαρχιακών Υπηρεσιών αρμοδιότητας του Υπουργείου Υγείας - Πρόνοιας οφείλεται σε δύο κυρίως λόγους:

- Ο πρώτος αναφέρεται στη μετατροπή των Κέντρων Υγείας και Υγειονομικών Σταθμών σε Δημόσιες Υπηρεσίες και στην ανάληψη των δαπανών τους από τον Τακτικό Προϋπολογισμό.

Συνέπεια τούτου είναι οι πιστώσεις για τις Υπηρεσίες αυτές να εγγραφούν στον Προϋπολογισμό του Υπουργείου και όχι στους Νομαρχιακούς Προϋπολογισμούς ως επιχορήγηση για τα Νοσηλευτικά Ιδρύματα.

Ο δεύτερος λόγος αναφέρεται στην αύξηση του ημερήσιου νοσηλείου των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων και στη συνεπεία τούτου αύξηση των εσόδων τους. Επειδή οι ρυθμίσεις αυτές μέσα στο 1993 είναι ενδεχόμενο να μην αποδώσουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα, κρίθηκε σκόπιμο να εγγραφούν στο Κέντρο οι ανάλογες πιστώσεις υπό κατανομή για την καλύτερη αντιμετώπιση των πραγματικών αναγκών που θα προκύψουν κατά την εκτέλεση του Προϋπολογισμού.

Οι δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού κατά γενικές κατηγορίες εμφανίζονται στον Πίνακα 4.5 (βλ. και Διάγραμμα 4.6).

Διάγραμμα 4.6

Την πρώτη θέση, μεταξύ όλων των κατηγοριών του Πίνακα αυτού, κατέχουν οι δαπάνες εξυπηρέτησης του Δημόσιου Χρέους στις οποίες από εφέτος, όπως αναφέρθηκε και στην παράγραφο 3.2.2. του Τρίτου Κεφαλαίου, περιλαμβάνονται και δαπάνες (τόκοι και λοιπές δαπάνες) εξυπηρέτησης του Χρέους των Ενόπλων Δυνάμεων. Οι αποδοχές και συντάξεις καταλαμβάνουν τη δεύτερη θέση. Οι δύο αυτές κατηγορίες δαπανών αποτελούν τα 2/3 περίπου

των δαπανών του Τακτικού Προϋπολογισμού ενώ το υπόλοιπο 1/3 αφήνεται για όλες τις άλλες κατηγορίες. Πιο συγκεκριμένα το ποσοστό των δύο αυτών κατηγοριών στο σύνολο του Τακτικού Προϋπολογισμού ανέρχεται στο 65,0% (1992: 63,1%), αφήνοντας πολύ μικρά περιθώρια για άσκηση των άλλων επί μέρους πολιτικών του Προϋπολογισμού.

Οι δαπάνες για μισθούς και συντάξεις προβλέπεται στο σύνολό τους να αυξηθούν κατά 171,6 δισ. δρχ. ή κατά ποσοστό 9,1%, ενώ οι επί μέρους υποκατηγορίες παρουσιάζουν ένα ευρύ φάσμα ποσοστιαίων-αυξήσεων, το οποίο κυμαίνεται από 2,1% μέχρι 19,3%.

Η αύξηση που παρέχεται στο προσωπικό που υπηρετεί στην Κεντρική Διοίκηση καθώς και στα Νοσηλευτικά Ιδρύματα, τα Ιδρύματα Πρόνοιας και τον Εφημεριακό Κλήρο, των οποίων οι αποδοχές καλύπτονται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό υπό μορφήν επιχορήγησης, ανέρχεται στο 8,8%. Το σύνολο των αποδοχών του προσωπικού που υπηρετεί στην Κεντρική Διοίκηση (Υπουργεία και Νομαρχίες) παρουσιάζουν αύξηση 10,9%, ενώ οι επιχορηγήσεις για τις αποδοχές του προσωπικού των άλλων φορέων παρουσιάζουν μικρότερη αύξηση, η οποία είναι της τάξης του 2%.

Η μεγάλη απόκλιση που παρουσιάζεται στους ρυθμούς αύξησης των κονδυλίων μισθοδοσίας στις δύο αυτές υποκατηγορίες οφείλεται στη μετατροπή των Κέντρων Υγείας και Υγειονομικών Σταθμών σε Δημόσιες Υπηρεσίες. Έτσι, από το 1993 οι αποδοχές και οι πρόσθετες απολαυές του προσωπικού αυτού θα βαρύνουν τις πιστώσεις του ίδιου του Υπουργείου Υγείας-Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και όχι τις πιστώσεις των Νοσοκομείων. Εάν οι αποδοχές του προσωπικού των Υπηρεσιών αυτών καταβάλλονταν το 1993 από τα Νοσοκομεία και καταλογίζονταν στην υποκατηγορία των επιχορηγήσεων για αποδοχές, αντί να είχε μεταφερθεί στις αποδοχές του προσωπικού που υπηρετεί, τότε οι πιστώσεις για δαπάνες επιχορηγήσεων θα ήταν αυξημένες πέραν από το μέσο ποσοστό (8,8%) αύξησης των αποδοχών του υπηρετούντος προσωπικού και των επιχορηγήσεων για αποδοχές.

Η αύξηση κατά 10,9% των αποδοχών του προσωπικού που υπηρετεί, εκτός από τη μεταφορά της μισθοδοσίας του προσωπικού των ανωτέρω υπηρεσιών στον Τακτικό Προϋπολογισμό, οφείλεται στα ακόλουθα:

- Στην πρόβλεψη για την κάλυψη της δαπάνης από την εισοδηματική πολιτική του 1993.
- Στην πρόβλεψη για δαπάνες φυσιολογικής εξέλιξης του προσωπικού.
- Στις διαφορές που προκύπτουν από τον υπολογισμό σε ετήσια βάση των αποδοχών του προσωπικού (εκπαιδευτικών - οικονομικών - νομαρχιακών υπαλλήλων κ.λπ.), που προσλήφθηκε το 1992 ή που έχει μεταταγεί μέσα στο έτος αυτό από τον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα.
- Στη χορήγηση κατά το 1993 ολόκληρου του επιδόματος (18.000 δρχ. μηνιαίως) για πρόσθετη εργασία. Όπως είναι γνωστό η χορήγησή του άρχισε το 1992 με την καταβολή του 1/2 (9.000 δρχ. μηνιαίως) και ολοκληρώνεται το 1993 με την καταβολή και του άλλου μισού.

Για την πρόσληψη νέου προσωπικού έχουν γραφεί πιστώσεις στο νέο προϋπολογισμό ύψους 7 δισ. δρχ. περίπου. Το κονδύλι αυτό γράφτηκε στην κατηγορία των "λοιπών δαπανών" και θα διατεθεί για το διορισμό εκπαιδευτικών υπαλλήλων στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας (6 δισ. δρχ.) και Οργάνων Σωμάτων Ασφαλείας στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης (0,46 δισ. δρχ.). Επίσης, πιστώσεις ύψους 0,5 δισ. δρχ. γράφτηκαν στο Υπουργείο Οικονομικών για την αντιμετώπιση δαπανών διορισμών συνεργατών Βουλευτών καθώς και λοιπών περιπτώσεων διορισμών υποχρεωτικών για το Δημόσιο. Έτσι, οι δαπάνες για αποδοχές του προσωπικού που υπηρετεί θα αυξηθούν κατά το 1993 με το κονδύλι που θα χρησιμοποιηθεί από τις παραπάνω πιστώσεις για το διορισμό νέου προσωπικού.

Η κατά 7,6% αύξηση των συντάξεων οφείλεται:

- στην πρόβλεψη για την κάλυψη της δαπάνης για τις αυξήσεις των μέσων συντάξεων το 1993.

- στον υπολογισμό σε ετήσια βάση των αυξήσεων του 1992.

- στον υπολογισμό σε ετήσια βάση της δαπάνης από την καθαρή αύξηση του αριθμού των συνταξιούχων κατά το 1992.

- στην προβλεπόμενη αύξηση του αριθμού των πολιτικών και στρατιωτικών συνταξιούχων καθώς και στην υλοποίηση των συνταξιοδοτικών νόμων και του Ασφαλιστικού.

Οι δαπάνες για πρόσθετες παροχές προβλέπεται να αυξηθούν κατά 8,5 δισ. δρχ. περίπου ή κατά ποσοστό 13,8%. Η αύξηση αυτή οφείλεται:

- Στην αύξηση των τριμήνων αποζημιώσεων των εκπαιδευτικών (οι αποζημιώσεις αυτές συνδέονται με τις αποδοχές που τους καταβάλλονται κάθε φορά στις οποίες από εφέτος ενσωματώθηκε και το επίδομα των 18.000 δρχ.) καθώς και στην αύξηση των δαπανών για επιμίσθιο και αμοιβές αυτών που συμμετέχουν στα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (ΠΕΚ).

- Στην καταβολή από τον Τακτικό Προϋπολογισμό στο ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό των Κέντρων Υγείας και Υγειονομικών Σταθμών εφημεριών, λόγω απασχόλησής του κατά τις ημέρες αργίας των Δημοσίων Υπηρεσιών (Πίνακας 4.7).

Τέλος, η αύξηση των πιστώσεων για δαπάνες νοσηλείων οφείλεται στις αυξήσεις σημαντικού αριθμού φαρμάκων στο 1992 που δεν είχαν προβλεφθεί, και στη μεγάλη αύξηση του ημερήσιου νοσηλείου των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων και των Ιδιωτικών Κλινικών.

Το ποσοστό συμμετοχής των δαπανών για αποδοχές - συντάξεις στο σύνολο των δαπανών του Τακτικού Προϋπολογισμού θα ανέλθει στο 31,5% και θα είναι κατά 3,6 ποσοστιαίες μονάδες μικρότερο από το αντίστοιχο ποσοστό του 1992, κατατάσσοντας τις δαπάνες αυτές στη δεύτερη θέση μετά την εξυπηρέτηση του Δημοσίου Χρέους. Οι δαπάνες αυτές το 1993 θα απορροφήσουν το 34,5% των εσόδων του Τακτικού Προϋπολογισμού έναντι 40% του 1992, ενώ η ποσοστιαία συμμετοχή τους στο ΑΕΠ θα κατέλθει στο 11,9% από 12,4% που ήταν το 1992.

Οι δαπάνες για την εξυπηρέτηση του Δημοσίου Χρέους, όπως έχει αναφερθεί και στο Κεφάλαιο 3, περιλαμβάνουν από φέτος, εκτός από τις δαπάνες της Κεντρικής Διοίκησης και τις αντίστοιχες του χρέους των Ενόπλων Δυνάμεων. Το ποσοστό αύξησής τους (πλην χρεολυσίων), σε σχέση με το 1992, ανέρχεται στο 50,3%. Η σημαντική αυτή αύξηση προέρχεται κυρίως από τα δάνεια μετατροπής του Δημοσίου Χρέους, που έγιναν το 1991.

Αν στις δαπάνες αυτές της εξυπηρέτησης προστεθούν και τα χρεολύσια, τότε οι συνολικές δαπάνες εξυπηρέτησης του Δημοσίου Χρέους ανέρχονται στο ποσό των 3.783,4 δισ. δρχ. έναντι 3.362,3 δισ. δρχ. το 1992.

Οι συνολικές πληρωμές για τόκους και παράλληλες δαπάνες προβλέπεται να ανέλθουν το 1993 στο ποσό των 2.250 δισ. δρχ., έναντι 1.497,4 δισ. δρχ. του 1992, καλύπτουν δε το 34,0% των δαπανών του Τακτικού Προϋπολογισμού, έναντι 28,0% του 1992, ενώ αντιστοιχούν στο 13,0% του ΑΕΠ, έναντι 9,9% του 1992 και απορροφούν το 37,9% των εσόδων του Τακτικού Προϋπολογισμού, έναντι 31,9% του 1992.

Οι δαπάνες για αποδόσεις εσόδων που εισπράττονται για λογαριασμό τρίτων προβλέπεται το 1992 να είναι αυξημένες κατά 19,4%. Η αύξηση αυτή οφείλεται κατ' αρχή στην προβλεπόμενη αύξηση των εσόδων με τα οποία συνδέονται οι δαπάνες αυτές, κυρίως όμως οφείλεται στην σημαντική αύξηση της απόδοσης στις ΕΛΓΑ της εισφοράς που θεσπίστηκε με τη διάταξη του άρθρου 31 του Ν. 2040/1992 και εισπράττεται υπέρ αυτών καθώς και στην απόδοση στην ΕΡΤ για ολόκληρο το 1993 των εσόδων που εισπράττονται με τους λογαριασμούς της ΔΕΗ.

Οι δαπάνες για αποδόσεις (πληρωμές) στην ΕΟΚ προβλέπεται να αυξηθούν το 1993 κατά 73,2 δισ. δρχ. και να φθάσουν τα 275,9 δισ. δρχ. από 202,7 δισ. δρχ. που ήταν το 1992. Η κατά 36,1% αύξησή τους οφείλεται στη διόγκωση του Κοινοτικού Προϋπολογισμού, στην

προβλεπόμενη αύξηση της τιμής του ECU έναντι της δραχμής και τέλος στην αναμενόμενη αύξηση των παραδοσιακών ιδίων πόρων (δασμοί, γεωργικές εισφορές κ.λπ.).

Οι δαπάνες για επιστροφές φόρων - δασμών το 1993 προβλέπεται να είναι σημαντικά μειωμένες. Η μείωση αυτή οφείλεται στην αλλαγή του νομικού πλαισίου που αναφέρεται στην παρακράτηση του φόρου μισθωτών και συνταξιούχων (Ν. 2019/1992 και 2065/92). Το ποσό της πίστωσης που έχει εγγραφεί στο 1993 προορίζεται να καλύψει κυρίως τις επιστροφές των έμμεσων φόρων, οι οποίες διαχρονικά αυξάνουν, καθώς και τις επιστροφές φόρων που πληρώθηκαν στους δικαιούχους το 1992 ή και παλαιότερα και δεν κατέστη δυνατό να τακτοποιηθούν είτε ελλείψει πιστώσεων ή διότι δεν εστάλησαν έγκαιρα τα δικαιολογητικά στις αρμόδιες Υπηρεσίες.

Οι πιστώσεις που θα απαιτηθούν το 1993 για την κάλυψη των δαπανών επιδότησης επιτοκίων είναι σημαντικά μειωμένες. Η μείωση αυτή είναι συνέπεια των ρυθμίσεων που έγιναν τα προηγούμενα χρόνια και ιδιαίτερα της κατάργησης της επιδότησης επιτοκίου στην άντληση του χρήματος. Το 1993 ο σχετικός λογαριασμός για τις επιδοτήσεις των επιτοκίων θα παρουσιάσει πλεόνασμα, αφού οι εισπράξεις του προβλέπεται να αυξηθούν σε αντίθεση με τις πληρωμές του που θα μειωθούν για τους παραπάνω λόγους. Η περιορισμένη πίστωση που γράφτηκε στον Προϋπολογισμό προορίζεται να καλύψει ανάγκες πληρωμών στην αρχή του έτους όταν στον λογαριασμό δεν θα συγκεντρωθούν ικανές εισπράξεις για την αντιμετώπιση των σχετικών αναγκών. Συμπεράσματικά, το κύριο βάρος της πληρωμής των θεσμοθετημένων επιδοτήσεων των επιτοκίων των διαφόρων δανείων θα φέρει ο λογαριασμός που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Οι δαπάνες για επιδοτήσεις στη Γεωργία το 1993 προβλέπεται να αυξηθούν κατά 39 δισ. δρχ. ή κατά ποσοστό 27,7%. Στις δαπάνες αυτές δεν περιλαμβάνονται το 1993 εθνικές ενισχύσεις προσανατολισμού. Το κύριο βάρος στις επιδοτήσεις για τη Γεωργία κατά το 1993 δόθηκε στις οικονομικές ενισχύσεις προσανατολισμού και διαρθρώσεων με Κοινοτική συμμετοχή. Τα προγράμματα των ενισχύσεων αυτών προάγουν την παραγωγικότητα της Ελληνικής Γεωργίας, αφού μέσω αυτών προωθούνται επενδύσεις στη Γεωργία. Στα προγράμματα αυτά υπάρχει και Κοινοτική συμμετοχή σε ποσοστά που κυμαίνονται από 50 - 75%. Για τους λόγους αυτούς η πίστωση που γράφτηκε για τις ενισχύσεις αυτές είναι αυξημένη, σε σχέση με το 1992, κατά 58,6 δισ. δρχ. ή κατά 60,8%.

Στην κατηγορία αυτή γράφτηκαν επίσης πιστώσεις για την κάλυψη του ελλείμματος διαχείρισης λιπασμάτων, οι οποίες όμως είναι μειωμένες σε σχέση με το 1992 κατά 7 δισ. δρχ. ή κατά ποσοστό 40%. Το ποσό των 10,5 δισ. δρχ. που γράφτηκε προορίζεται για την κάλυψη παλαιών υποχρεώσεων οι οποίες θα προκύψουν από οριστικοποίηση προσωρινών τιμών διάθεσης λιπασμάτων στους αγρότες - παραγωγούς του έτους 1991 και Α' τετραμήνου του 1992, την εξόφληση της δεύτερης δόσης δανείου για την καταβολή στις λιπασματοβιομηχανίες της διαφοράς που προέκυψε από την οριστικοποίηση των προσωρινών τιμών των ετών 1987 - 1990 κ.λπ.

Τέλος στα κονδύλια των επιδοτήσεων για την Γεωργία γράφτηκαν πιστώσεις και για την κάλυψη του ελλείμματος του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων, το οποίο αφορά έξοδα χρηματοδότησης του λογαριασμού αυτού για την πληρωμή των Κοινοτικών κονδυλίων του τομέα FEOGA - Εγγυήσεις, καθώς και εξόδων χρηματοδότησής του για συγκέντρωση προϊόντων παρέμβασης. Οι πιστώσεις αυτές είναι μειωμένες σε σχέση με το 1992. Η μείωση αυτή οφείλεται στην σύναψη ειδικού δανείου το προϊόν του οποίου θα διατεθεί για την πληρωμή μέρους των χρηματοοικονομικών εξόδων του ΕΛΕΓΕΠ.

Οι δαπάνες για επιχορηγήσεις προβλέπεται να αυξηθούν το 1992 κατά 9% και να φθάσουν τα 809,8 δισ. δρχ. από 742,9 δισ. δρχ. που ήταν το 1992.

Η διαμόρφωση των πιστώσεων για επιχορηγήσεις κατά το 1993 επηρεάστηκε από ρυθμίσεις που έλαβαν χώρα είτε με Νομοθετήματα (Ν.2078/92 και 2084/92), είτε με Υπουργικές αποφάσεις, είτε με αποφάσεις άλλων συλλογικών Κυβερνητικών οργάνων (Επιτροπή Τιμών και Εισοδημάτων κ.λπ.). Με το Ν.2078/92 "Συγκοινωνίες με θερμικά λεωφορεία στην περιοχή Αθηνών - Πειραιώς και Περιχώρων" σύμφωνα με τον οποίο καταργήθηκε η ΕΑΣ και δημιουργήθηκαν οι συγκοινωνιακές επιχειρήσεις (ΣΕΠ), το Κράτος, έως ότου εκδοθούν οι αποφάσεις της Επιτροπής Τιμών και Εισοδημάτων, επιδοτεί το εισιτήριο και τις κάρτες απεριόριστων διαδρομών.

Η εξυγίανση του Ασφαλιστικού Συστήματος που επιχειρήθηκε με τον πρόσφατα ψηφισθέντα νόμο 2084/1992 έχει και το σχετικό κόστος της. Στα πλαίσια των ρυθμίσεων του Νόμου αυτού ο Προϋπολογισμός του 1993 επιβαρύνθηκε με δαπάνες μεταξύ των οποίων και για επιχορήγηση κυρίως ασφαλιστικών φορέων όπως ο ΟΓΑ, το ΙΚΑ, ο ΗΣΑΠ, κ.λπ.

Οι ρυθμίσεις αυτές καθώς επίσης και η απόφαση της Κυβέρνησης να αυξήσει από 1/1/1993 τις συντάξεις του ΟΓΑ κατά 3.000 δρχ. σε συνδυασμό πάντοτε με την πρόθεση της Κυβέρνησης να αναλάβει ο Κρατικός Προϋπολογισμός ολόκληρο το πρωτογενές έλλειμμα των κυριότερων Ασφαλιστικών Οργανισμών, των Συγκοινωνιακών φορέων, του ΟΣΕ κ.λπ. διαμόρφωσαν για το 1993 ένα σαφώς υψηλότερο επίπεδο επιχορηγήσεων σε σχέση με το 1992.

Πιο αναλυτικά:

Η επιχορήγηση προς τον ΟΓΑ αυξήθηκε κατά 44,4 δισ. δρχ. ή κατά ποσοστό 31,6%. Η αύξηση αυτή οφείλεται στην ενίσχυση των πιστώσεων του για κάλυψη πρόσθετης δαπάνης από την αποφασισθείσα αύξηση κατά 3.000 μηνιαίως των συντάξεων που καταβάλλει στους αγρότες και στην πληρωμή αυξημένων δαπανών νοσηλείων συνεπεία αύξησης του ημερησίου νοσηλείου των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων και Ιδιωτικών Κλινικών.

Η επιχορήγηση προς το ΝΑΤ είναι επίσης αυξημένη κατά 35 δισ. δρχ. ή κατά ποσοστό 116,7% για την αντιμετώπιση των αναγκών του, την μη προσφυγή του στον δανεισμό και την δημιουργία κατά τον τρόπο αυτόν προϋποθέσεων εξυγίανσής του.

Η επιχορήγηση στο ΙΚΑ είναι κατά 7,7 δισ. δρχ. αυξημένη συνεπεία των ρυθμίσεων του Ασφαλιστικού Νόμου 2084/92 (ενσωμάτωση του ΤΑΤ, κ.λπ.).

Η επιχορήγηση στον ΟΣΕ είναι αυξημένη κατά 19 δισ. δρχ. ή κατά ποσοστό 90,4% (1992: 21 δισ. δρχ., 1993: 40 δισ. δρχ.).

Η επιχορήγηση προς τους Συγκοινωνιακούς Φορείς στους οποίους περιλαμβάνονται ο ΗΣΑΠ, ο ΗΛΠΑΠ, ο ΟΑΣΘ και οι ΣΕΠ (που αντικατέστησαν την καταργηθείσα ΕΑΣ) είναι το 1993 αυξημένη κατά 9.142 εκατ. δρχ. ή κατά ποσοστό 20%. Το ποσοστό αυτό δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα διότι τα αριθμητικά στοιχεία που εμφανίζονται στους σχετικούς πίνακες δεν είναι απόλυτα συγκρίσιμα μεταξύ τους. Και τούτο γιατί στα στοιχεία του 1992 έχουν προστεθεί κονδύλια τα οποία δεν θα επαναληφθούν το 1993. Τα κονδύλια αυτά είναι η αποζημίωση του απολυθέντος προσωπικού της τέως ΕΑΣ (12.013 εκατ. δρχ.) και η εξόφληση υποχρεώσεων από ασφαλιστικές συνεισφορές του ΗΣΑΠ προς το Ταμείο Συντάξεως του προσωπικού του (2.745 εκατ. δρχ.). Εάν συνεπώς από το συνολικό ποσό των επιχορηγήσεων προς τους Συγκοινωνιακούς Φορείς του έτους 1992, που ανήλθε στο ποσό των 45.758 εκατ. δρχ., αφαιρεθεί ποσό 14.758 εκατ. δρχ. (12.013 + 2.745) τότε η αύξηση του 1993 σε σχέση με το 1992 ανέρχεται στο 77,1%, που είναι και η πραγματική αύξηση.

Όπως φαίνεται από τον Πίνακα 4.8, εκτός από τους ασφαλιστικούς Οργανισμούς, σημαντικές αυξήσεις παρουσιάζουν και ορισμένοι άλλοι επιχορηγούμενοι, μη ασφαλιστικού χαρακτήρα φορείς, όπως το ΙΚΥ, ο Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και το ΤΕΘΑ. Η αύξηση που εμφανίζεται στο ΙΚΥ οφείλεται στην υποχρέωση, σύμφωνα με τον Ν.2083/92, χορήγησης αυξημένου αριθμού νέων υποτροφιών, καθώς επίσης και συνέχιση των

υπατροφιών του παρελθόντος. Η αύξηση που εμφανίζεται στον Οργανισμό Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης οφείλεται στη λειτουργία του για ολόκληρο έτος, αφού το 1992 λειτούργησε για μισό περίπου χρόνο.

Ο αρνητικός ρυθμός που παρουσιάζει η επιχορήγηση στα Νοσηλευτικά Ιδρύματα για δαπάνες λειτουργίας τους οφείλεται σε δύο κυρίως λόγους. Ο πρώτος, όπως έχει αναφερθεί, συνδέεται με τη μετατροπή των Κέντρων Υγείας και Υγειονομικών Σταθμών σε Δημόσιες Υπηρεσίες. Ο δεύτερος αναφέρεται στη σημαντική αύξηση του ημερήσιου νοσηλείου των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων που έχει σαν συνέπεια την ικανοποιητική αύξηση των ιδίων εσόδων των Ιδρυμάτων αυτών και τη μείωση των επιχορηγήσεων προς αυτά.

Πάντως σημειώνεται ότι οι πιστώσεις για την επιχορήγηση των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων θα αυξηθούν κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του Προϋπολογισμού με τη μεταφορά από την κατηγορία των "λοιπών δαπανών" του σχετικού κονδυλίου από την απόδοση του φόρου καπνού.

Οι δαπάνες για υποχρεώσεις του Δημοσίου από καταπτώσεις εγγυημένων δανείων που χορηγήθηκαν σε δημόσιες επιχειρήσεις, σε οργανισμούς ή και σε φυσικά πρόσωπα, προβλέπεται να αυξηθούν κατά 8,4%. Από τις πιστώσεις αυτές πληρώνονται μόνο οι καταπτώσεις εγγυήσεων δανείων του εξωτερικού.

Τέλος, οι λοιπές δαπάνες για το 1993 προβλέπεται να αυξηθούν κατά 131 δισ. δρχ. ή κατά ποσοστό 38,4%. Στον πίνακα 4.10 εμφανίζονται οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής αναλυτικά. Όπως φαίνεται από τον πίνακα αυτόν, στις λοιπές δαπάνες περιλαμβάνονται πιστώσεις για νέα προγράμματα, νέους διορισμούς, αποδόσεις για την υγεία από το φόρο καπνού και υποχρεώσεις από προμήθειες ΠΟΕ, οι οποίες κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού μεταφέρονται σε άλλες κατηγορίες ή σε άλλες επί μέρους δαπάνες της κατηγορίας αυτής. Επίσης, το 1993 στις λοιπές δαπάνες περιλαμβάνονται και δύο σημαντικά κονδύλια τα οποία αυξάνουν το ύψος τους και το ρυθμό τους. Το πρώτο αναφέρεται στις καταναλωτικής φύσεως δαπάνες του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, ύψους 34 δισ. δρχ., περίπου οι οποίες χαρακτηρίστηκαν ως μη επενδυτικές και μεταφέρονται στον Τακτικό Προϋπολογισμό. Το δεύτερο, ύψους 18 δισ. δρχ., αφορά τις δαπάνες συμμετοχής του Δημοσίου στη χρηματοδότηση της Κοινωνικής Ασφάλισης στα πλαίσια της τριμερούς χρηματοδότησης. Εάν από το σύνολο των δαπανών αυτών αφαιρεθούν τα κονδύλια που αναφέρθηκαν πιο πάνω τότε οι δαπάνες αυτές για το 1993 φθάνουν τα 375,9 δισ. δρχ. ο δε ρυθμός τους ανέρχεται στο 10,1%.

Ειδικότερα:

Οι πιστώσεις για τις μετακινήσεις του προσωπικού παρέμειναν στα ίδια με το 1992 επίπεδα σε μια προσπάθεια μείωσης των δαπανών του Δημοσίου.

Οι πιστώσεις για λειτουργικές δαπάνες είναι σημαντικά αυξημένες αφού ο ρυθμός τους πλησιάζει το 20% (19,9%). Η αύξηση αυτή οφείλεται στις αυξημένες πιστώσεις που γράφτηκαν για τα μισθώματα, τις υποχρεώσεις στον ΟΤΕ, τη ΔΕΗ και τα ΕΛΤΑ από ταχυδρομικά τέλη. Η αύξηση των πιστώσεων για ΔΕΗ και ΟΤΕ οφείλεται και στην προσπάθεια εξόφλησης παλαιών υποχρεώσεων των Δημοσίων Υπηρεσιών, ενώ η αύξηση για ταχυδρομικά τέλη που ανέρχεται σε 7,8 δισ. δρχ. οφείλεται στη νέα ρύθμιση που έγινε πρόσφατα με το Ν.2065/1992.

Οι πιστώσεις για δαπάνες μεταφορών μαθητών καθώς και για προμήθειες, δεν παρουσιάζουν σημαντική αύξηση. Οι δαπάνες όμως που χρηματοδοτούνται από την ΕΟΚ και με τις οποίες καλύπτονται προγράμματα εκπαίδευσης, ψυχικής υγιεινής, επαγγελματικής κατάρτισης ατόμων με ειδικές ανάγκες κ.λπ. είναι σημαντικά αυξημένες, αφού ο ρυθμός τους πλησιάζει το 23% περίπου. Η αύξηση των δαπανών αυτών είναι κοινωνικά επιθυμητή, ενώ επίσης υπάρχει κοινοτική συμμετοχή, η οποία σε ορισμένες περιπτώσεις φθάνει μέχρι και 60%.

Οι πιστώσεις που γράφτηκαν για την επιχορήγηση της Υγείας από την απόδοση του φόρου καπνού θα μεταφερθούν στο Υπουργείο Υγείας - Πρόνοιας για να διατεθούν για την

επιχορήγηση των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων η οποία είναι μειωμένη για τους λόγους που αναφέρθηκαν πιο πάνω. Η ενίσχυση των σχετικών πιστώσεων με το κονδύλι αυτό θα συντελέσει στην ικανοποιητική αύξησή τους.

Οι πιστώσεις για νέους διορισμούς θα καλύψουν ανάγκες τριών Υπουργείων: του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας για τον διορισμό Εκπαιδευτικού Προσωπικού, του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης για τον διορισμό Αστυφυλάκων και του Υπουργείου Οικονομικών για την αντιμετώπιση των δαπανών που θα προκύψουν από διορισμούς συνεργατών βουλευτών καθώς και λοιπών περιπτώσεων διορισμών υποχρεωτικών για το Δημόσιο.

Οι πιστώσεις για νέα προγράμματα (Πίνακας 4.13) προορίζονται να καλύψουν ανάγκες των Υπουργείων στα οποία γράφτηκαν. Το Υπουργείο Εξωτερικών θα αντιμετωπίσει τις ανάγκες που θα προκύψουν από την ίδρυση νέων Υπηρεσιών του στο Εξωτερικό. Το Υπουργείο Υγείας - Πρόνοιας στον τομέα της υγείας θα καλύψει δαπάνες προγραμμάτων κατ'οίκον νοσηλείας, προληπτικής υγιεινής, ολοκλήρωσης της ανάπτυξης παραρτημάτων του ΕΚΑΒ, λειτουργίας ειδικών κέντρων εξειδικευμένων παθήσεων και περίθαλψης των Βορειοηπειρωτών, στον τομέα της Πρόνοιας δαπάνες σύστασης κέντρων διημέρευσης, αποθεραπείας και αποκατάστασης ατόμων με ειδικές ανάγκες, ίδρυσης θεραπευτηρίων χρόνιων παθήσεων κ.λπ.. Το Υπουργείο Παιδείας τις πιστώσεις που γράφτηκαν για νέα προγράμματα θα τις διαθέσει για:

Τη λειτουργία 54 κέντρων πληροφόρησης Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού.

Ίδρυση και λειτουργία 10 συμβουλευτικών σταθμών νέων με σκοπό την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα ναρκωτικών, αλκοόλ και καπνίσματος.

Κατασκευή πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής για την πρακτική άσκηση των μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Ενίσχυση των προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα Δημοτικά, Γυμνάσια και Λύκεια και τέλος

Καθορισμό μειωμένου διδακτικού ωραρίου των μητέρων Εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας και Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης για τα δύο πρώτα χρόνια δύο ώρες εβδομαδιαίως.

Λόγω της ιδιαίτερης σπουδαιότητας που αποδίδει ο προϋπολογισμός του 1993 στον τομέα της Παιδείας, το πρόγραμμα του Υπουργείου παρουσιάζεται αναλυτικά στο Παράρτημα του Κεφαλαίου 4.

Το Υπουργείο Οικονομικών θα αντιμετωπίσει τις ανάγκες που θα προκύψουν από την εφαρμογή των διατάξεων του Ν.2085/92 για τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης, για την εφαρμογή του προγράμματος SCHENGEN και τέλος για την εκπαίδευση του προσωπικού του κ.λπ.

Τέλος η υποκατηγορία "διάφορες άλλες δαπάνες" παρουσιάζει ασημαντή αύξηση σε σχέση με το 1992. Από τις διάφορες δαπάνες που περιλαμβάνονται σ' αυτή αύξηση παρουσιάζουν μόνο οι δαπάνες εθνικού χαρακτήρα (182,4%) οι οποίες έχουν εγγραφεί κυρίως στο Υπουργείο Μακεδονίας - Θράκης για ενίσχυση των δραστηριοτήτων εθνικού χαρακτήρα στις παραμεθόριες περιοχές, οι δαπάνες παροχών Πρόνοιας (39,0%) και οι δαπάνες περίθαλψης ομογενών (62,5%) λόγω των αυξημένων αναγκών που παρουσιάζονται την τελευταία περίοδο.

Δαπάνες ανά Υπουργείο

Στον πίνακα 4.11 εμφανίζονται οι δαπάνες του Τακτικού Προϋπολογισμού κατά Υπουργείο.

Όπως φαίνεται από τον πίνακα αυτό σημαντικές αυξήσεις παρουσιάζουν τα Υπουργεία

Προεδρίας της Κυβέρνησης, Εσωτερικών, Εθνικής Οικονομίας, Οικονομικών, Μακεδονίας - Θράκης, Αιγαίου, Γεωργίας, Μεταφορών - Επικοινωνιών και Εμπορικής Ναυτιλίας.

Οι πιστώσεις του Υπουργείου Προεδρίας της Κυβέρνησης είναι αυξημένες κατά 37,1% σε σχέση με το έτος 1992. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως:

- Στην εγγραφή 4 δισ. δρχ. για την πληρωμή από τη ΓΤΠΠ της διαφοράς του ταχυδρομικού τέλους διακίνησης του ημερήσιου και περιοδικού τύπου εκδοτών στο εσωτερικό της χώρας μεταξύ του εκάστοτε εγκεκριμένου ειδικού τιμολογίου γι'αυτά και του τέλους οικονομικής επιστολής του αυτού κλιμακίου βάρους.

- Στην εγγραφή 25 δισ. δρχ. έναντι 16.6 δισ. δρχ. του 1992 για την απόδοση στην ΕΡΤ ΑΕ του ανταποδοτικού τέλους που εισπράττεται μέσω της ΔΕΗ.

Στην σημαντική αύξηση (17,4%) του Υπουργείου Εσωτερικών συνέβαλαν πέραν των αυξημένων αποδόσεων λόγω αύξησης των αντιστοίχων εσόδων με τα οποία συνδέονται, και η πίστωση 6.6 δισ. δρχ. για την αναπλήρωση του εσόδου που προερχόταν από τα καταργηθέντα τέλη ύδρευσης και αποχέτευσης στο εισόδημα από ακίνητα (άρθρ. 43 Ν. 2065/92) δοθέντος ότι δεν είναι στις προθέσεις της Κυβερνήσεως η θέσπιση, τουλάχιστον προς το παρόν, άλλου ισοδύναμου προς τον καταργηθέντα πόρου, η εκ δρχ. 2 δισ. πίστωση για την έκδοση νέου τύπου ταυτοτήτων και η εκ δρχ. 1,5 δισ. πίστωση για την επιχορήγηση απόρων κοινοτήτων.

Η αύξηση του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας οφείλεται στην εγγραφή πιστώσεων 1.000 εκατ. δρχ. για την προβολή μέτρων καταστολής της φοροδιαφυγής καθώς και στην εγγραφή 500 εκατ. δρχ. για τη διενέργεια από την ΕΣΥΕ ερευνητικών προγραμμάτων που επιδοτούνται από την ΕΟΚ.

Ο αυξημένος ρυθμός του Υπουργείου Οικονομικών οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μεταφορά 34 δισ. δρχ. περίπου από το ΠΔΕ καθώς και στην πρόβλεψη 3 δισ. δρχ. για την κάλυψη των δαπανών από την εφαρμογή του Ν.2085/92.

Οι πιστώσεις του Υπουργείου Μακεδονίας - Θράκης παρουσιάζουν σημαντική αύξηση η οποία οφείλεται στα επιπλέον κονδύλια που γράφτηκαν για προγράμματα χρηματοδοτούμενα από ΕΟΚ, στις αυξημένες δαπάνες εθνικού χαρακτήρα και λειτουργικών εξόδων λόγω των αυξημένων αρμοδιοτήτων του Υπουργείου αυτού στην ευαίσθητη περιοχή της Βόρειας Ελλάδας.

Η αύξηση των πιστώσεων του Υπουργείου Αιγαίου οφείλεται κυρίως στην εγγραφή για πρώτη φορά κονδυλίων για τη συντήρηση και τον εξοπλισμό πλοίου που θα μετατραπεί σε πλωτό εξεταστήριο και θα χρησιμοποιηθεί για την αναβάθμιση της υγείας των κατοίκων των νησιών του Αιγαίου.

Η αύξηση στο Υπουργείο Γεωργίας οφείλεται κυρίως στην αυξημένη απόδοση της εισφοράς στις ΕΛΓΑ σύμφωνα με το άρθρο 31 του Ν. 2040/92 (1992: 3 δισ. δρχ., 1993: 14 δισ. δρχ.).

Η αύξηση του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών οφείλεται στην εγγραφή πιστώσεων 10 δισ. δρχ. για τη διακίνηση της αλληλογραφίας του Δημοσίου λόγω της κατάργησης της ατέλειας με το Ν. 2065/92 καθώς και στην εγγραφή πιστώσεων για τη λειτουργία τεσσάρων νέων ΚΤΕΟ στις Νομαρχίες. Επίσης, όπως έχει προαναφερθεί, σημαντικά κονδύλια διατίθενται στους συγκοινωνιακούς φορείς, τόσο για την επιδότηση του εισιτηρίου των ΣΕΠ (Ν. 2078/92), όσο και για την επιχορήγηση των ΟΑΣ, ΗΣΑΠ και ΗΛΠΑΠ.

Η αύξηση του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας οφείλεται στην επιχορήγηση του ΝΑΤ.

Οι δαπάνες του Υπουργείου Παιδείας προβλέπεται να αυξηθούν κατά 66,6 δισ. δρχ. ή σε ποσοστό 13%. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως:

- Στην εγγραφή πίστωσης για Νέα Προγράμματα ύψους 11,5 δισ. δρχ., σχετική ανάλυση των οποίων αναφέρθηκε ήδη.

- Επίσης γράφτηκαν επιπρόσθετες πιστώσεις (2,4 δισ. δρχ.) για τη συνέχιση της

λειτουργίας των 14 ΠΕΚ που ιδρύθηκαν το 1992 (Ν. 2009/92) καθώς και 1,4 δισ. δρχ. για τη συνέχιση του προγράμματος προμήθειας ηλεκτρονικών υπολογιστών.

- Όπως έχει αναφερθεί και σε άλλη παράγραφο του κεφαλαίου αυτού στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας γράφτηκαν πιστώσεις ύψους 6 δισ. δρχ. για το διορισμό προσωπικού στην Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

- Πέραν όλων αυτών στον Προϋπολογισμό του ιδίου Υπουργείου γράφτηκαν επιπλέον πιστώσεις για επιχορήγηση του ΙΚΥ το οποίο με Νόμο 2083/92 υποχρεούται στη χορήγηση μεγαλύτερου αριθμού υποτροφιών επίδοσης καθώς και υποτροφιών ενίσχυσης.

Δεδομένου ότι ο τομέας της Παιδείας αποτελεί για την κυβερνητική πολιτική τομέα πρώτης προτεραιότητας, περιγράφεται η πολιτική του Υπουργείου Παιδείας σε ειδικό παράρτημα του κεφαλαίου αυτού.

Ο αρνητικός ρυθμός που εμφανίζεται στις πιστώσεις του Υπουργείου Εθνικής Αμυνας είναι πλασματικός και οφείλεται αποκλειστικά στα αυξημένα χρεολύσια του έτους 1993 έναντι του 1992 (1992: 60 δισ. δρχ., 1993: 128 δισ. δρχ.). Οι πιστώσεις για την Εθνική Αμυνα είναι αρκετά υψηλές και για το 1993 (αύξηση 10%) για να είναι σε θέση οι Ενοπλες Δυνάμεις να εκτελέσουν την αποστολή τους και να αποτελέσουν αποτρεπτικό παράγοντα στις ξένες επιδιώξεις.

Επίσης ο αρνητικός ρυθμός του ΥΠΕΧΩΔΕ οφείλεται στο γεγονός ότι στο 1993 δεν θα αποδοθούν στην ΕΥΔΑΠ τα 2/3 του ειδικού τέλους 3% στο εισόδημα από οικοδομές που καταργήθηκε με το άρθρο 43 του Ν.2065/92.

4.4 Επιδότησεις στη Γεωργία

Κατά το έτος 1993, οι εισροές στη Γεωργία από Εθνικούς και Κοινοτικούς πόρους προβλέπεται ότι θα ανέλθουν στα 1.132,8 δισ. δρχ. Από αυτά 508,8 δισ. δρχ. θα προέλθουν από Εθνικούς πόρους και 624 δισ. δρχ. από Κοινοτικούς πόρους έναντι 416,3 και 550 δισ. δρχ. αντίστοιχα που εκτιμάται ότι θα διατεθούν κατά το 1992.

Μέσω των Εθνικών πόρων προωθούνται επενδυτικά και διαρθρωτικά προγράμματα, η ασφάλιση της Γεωργικής παραγωγής και η παροχή συντάξεων στους αγρότες.

Μέσω των Κοινοτικών πόρων επιτυγχάνεται η εγγύηση της γεωργικής παραγωγής, η παρέμβαση για στήριξη τιμών των αγροτικών προϊόντων για να είναι σε ίση μοίρα με τους παραγωγούς των λοιπών χωρών της ΕΟΚ και η προστασία από τον ανταγωνισμό τρίτων χωρών.

Αναλυτικά οι εισροές στη Γεωργία από Εθνικούς και Κοινοτικούς πόρους δίνονται στον πίνακα 4.14

4.4.1 *Επιδότησεις στη Γεωργία από Εθνικούς Πόρους*

Στην Ελληνική Γεωργία κατά το 1993 προβλέπεται να διατεθούν από Εθνικούς πόρους 508,8 δισ. δρχ. έναντι 416,3 δισ. δρχ. του 1992. Από το συνολικό αυτό ποσό πιστώσεις 180 δισ. δρχ. προβλέπεται να διατεθούν από τον Τακτικό Προϋπολογισμό.

Πιο αναλυτικά:

Εθνικές ενισχύσεις προσανατολισμού - διαρθρώσεων: Για την κατηγορία αυτή κατά το 1993 δεν θα διατεθούν πιστώσεις διότι θα δοθεί έμφαση στα προγράμματα στα οποία συμμετέχει και η Κοινότητα.

Οικονομικές ενισχύσεις γεωργικών προϊόντων: Για τις ενισχύσεις της κατηγορίας αυτής, που είναι ασυμβίβαστες με το Κοινοτικό καθεστώς η Κυβέρνηση δεν προτίθεται επίσης να διαθέσει κονδύλια το 1993.

Οικονομικές ενισχύσεις προσανατολισμού διαρθρώσεων με Κοινοτική συμμετοχή: Κατά το 1993 προβλέπεται να διατεθούν για την κατηγορία αυτή 155,0 δισ. δρχ. έναντι 96,4 δισ. δρχ. του 1992. Μέσω των προγραμμάτων αυτών προωθούνται επενδύσεις για βελτίωση της παραγωγικότητας της Ελληνικής Γεωργίας, αναδιαρθρώσεις καλλιεργειών, προσανατολισμό της γεωργικής παραγωγής σε νέα προϊόντα που δεν παρουσιάζουν προβλήματα διάθεσης στις διεθνείς αγορές, λειτουργικά προγράμματα, εισοδηματικές ενισχύσεις, Κοινοτικές πρωτοβουλίες κλπ.

Στα προγράμματα αυτά συμμετέχει και η Κοινότητα με ποσοστά που κυμαίνονται από 50 - 75% με αποτέλεσμα να εισάγονται στη χώρα μας σημαντικοί κοινοτικοί πόροι σε συνάλλαγμα. Τα προγράμματα αυτά είναι άμεσης προτεραιότητας και αυτό υποδηλώνεται και από την κατά 60,8 αύξηση των πιστώσεων τους.

Κάλυψη ελλειμμάτων διαχείρισης λιπασμάτων: Για το 1993 προβλέπεται να διατεθούν για την κάλυψη του ελλείμματος από τη διαχείριση των λιπασμάτων 10,5 δισ. δρχ. έναντι 17,5 δισ. δρχ. του 1992. Το ποσό αυτό αφορά στην κάλυψη παλαιών υποχρεώσεων από τη διαχείριση λιπασμάτων, όπως τη διαφορά που θα προκύψει από οριστικοποίηση των προσωρινών τιμών διάθεσης λιπασμάτων στους αγρότες - παραγωγούς του έτους 1991 και του α' τετραμήνου του 1992, την εξόφληση της β' δόσης του δανείου που συνήψε η ΑΤΕ για την καταβολή στις λιπασματοβιομηχανίες της διαφοράς που προέκυψε από την οριστικοποίηση των προσωρινών τιμών διαχείρισης λιπασμάτων των ετών 1987-1990 κλπ.

Όπως είναι γνωστό μέχρι την 1.5.1992 που απελευθερώθηκαν οι τιμές διάθεσης των λιπασμάτων το Ελληνικό Δημόσιο, μέσω των φορέων που διαχειρίζονται τα λιπάσματα (ΑΤΕ, ΣΥΝΕΛ), επιδοτούσε τις τιμές διάθεσής τους καθορίζοντας αυτές χαμηλότερες του κόστους. Από την αιτία αυτή, προέκυψε έλλειμμα στη διαχείρισή τους το οποίο κάλυπτε ο Κρατικός Προϋπολογισμός.

Η απελευθέρωση της τιμής των λιπασμάτων, που είναι σύμφωνη με τις υποχρεώσεις μας προς την ΕΟΚ, θα εξαλείψει τα ελλείμματα της κατηγορίας αυτής.

Σημειώνεται ότι το Δημόσιο ανέλαβε να καλύψει τις υποχρεώσεις της ΣΥΝΕΛ προς την ΑΤΕ που ανέρχονται στο ποσό των 97 δισ. δρχ. για το μέχρι 31.12.1990 χρονικό διάστημα με την έκδοση ισόποσου ομολογιακού δανείου.

Κάλυψη ελλείμματος Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων: Για την κάλυψη του ελλείμματος του ΕΛΕΓΕΠ προβλέπεται να διατεθούν το 1993 14,5 δισ. δρχ. έναντι 19,5 δισ. δρχ. του 1992.

Μέσω του λογαριασμού αυτού καταβάλλονται στην Ελληνική Γεωργία τα κοινοτικά κονδύλια του τομέα FEOGA - Εγγυήσεις. Τα κονδύλια αυτά που προπληρώνονται στους αγρότες, αποδίδονται από την Κοινότητα με καθυστέρηση 2,1/2 μηνών. Το Ελληνικό Δημόσιο βαρύνεται επίσης και με τα 2/3 περίπου των εξόδων χρηματοδότησης για την συγκέντρωση των προϊόντων παρέμβασης για λογαριασμό της Κοινότητας καθώς και για τις αμοιβές των φορέων παρέμβασης. Το υπόλοιπο 1/3 των εξόδων χρηματοδότησης καλύπτεται από την Κοινότητα. Για την πληρωμή των χρηματοοικονομικών εξόδων του ΕΛΕΓΕΠ, από τις ανωτέρω αιτίες έχει συναφθεί από το Ελληνικό Δημόσιο ειδικό δάνειο το προϊόν του οποίου θα διατεθεί για το σκοπό αυτό.

Σημειώνεται ότι στο παραπάνω ποσό δεν έχουν συμπεριληφθεί κονδύλια για απορρίψεις δαπανών από τον FEOGA.

Επιδοτήσεις επιτοκίων: Κατά το 1993 προβλέπεται να διατεθούν για επιδοτήσεις δανείων αγροτικής στέγασης καθώς και για επιδοτήσεις βραχυπροθέσμων καλλιεργητικών δανείων 6,3 δισ. δρχ. έναντι 9,7 δισ. δρχ. του 1992. Οι επιδοτήσεις της κατηγορίας αυτής βαρύνουν το λογαριασμό του Ν.128/75.

Δαπάνες Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων: Για το 1993 προβλέπεται να διατεθούν

128,5 δισ. δρχ. έναντι 84,6 δισ. δρχ. του 1992. Τα κονδύλια αυτά αφορούν σε επενδύσεις στους τομείς Γεωργία, Δάση, Αλιεία και Εγγειοβελτιωτικά έργα και αναλύονται στην παράγραφο του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Δαπάνες αποζημιώσεων για ζημιές και συντάξεις αγροτών: Η κατηγορία αυτή αφορά δαπάνες αποζημιώσεων των αγροτών για ζημιές στην παραγωγή τους από διάφορες αιτίες. Τα κονδύλια αυτά θα διατεθούν μέσω του ΕΛΓΑ. Επίσης η ίδια κατηγορία περιλαμβάνει και τις δαπάνες για συντάξεις των αγροτών μέσω του ΟΓΑ. Κατά το 1993 προβλέπεται να διατεθούν 194,0 δισ. δρχ. για αποζημιώσεις και συντάξεις έναντι 181,0 δισ. δρχ. του 1992.

4.4.2 Εισροές από Κοινοτικούς Πόρους

Μέσω του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων καταβάλλονται με τον τρόπο που προαναφέρθηκε, τα Κοινοτικά κονδύλια του τομέα FEOGA-Εγγυήσεις. Αναλυτικά στοιχεία για τα κοινοτικά κονδύλια εμφανίζονται στον πίνακα 4.15.

4.5 Χρηματικές Δοσοληψίες με τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του πίνακα 4.16 οι συνολικές πληρωμές της χώρας μας, για τη συμμετοχή της στους Ιδίους Πόρους και λοιπά έσοδα των Ε.Κ., προβλέπεται για το 1993, να ανέλθουν στο ποσό των 275,9 δισ. δραχμών έναντι των 202,7 δισ. δρχ. του προηγούμενου οικονομικού έτους 1992, θα σημειώσουν δηλαδή αύξηση κατά 73,2 δισ. δρχ. ή κατά ποσοστό 36,1%.

Η αύξηση αυτή οφείλεται:

- Στη διόγκωση του μεγέθους του Κοινοτικού Προϋπολογισμού.
- Στην ισοτιμία δραχμής - ECU, δεδομένου ότι οι συνεισφορές μας βάσει ΦΠΑ και ΑΕΠ θα πληρωθούν με την ισοτιμία που θα ισχύει την τελευταία εργάσιμη ημέρα του έτους 1992 και
- Στην αύξηση, περίπου κατά 28%, των αποδιδόμενων παραδοσιακών ιδίων πόρων (δασμοί ΚΕΛ κ.λπ.) όπως αναμένεται να διαμορφωθούν ανάλογα με την αξία των εισαγωγών από τις τρίτες χώρες και τις διεθνείς τιμές που θα ισχύουν κατά το έτος 1993.

Όσον αφορά τις εισπράξεις μας από τις Ε.Κ. κατά το ίδιο έτος εκτιμάται να φθάσουν τα 1.292,5 δισ. δρχ., θα είναι δηλαδή αυξημένες έναντι των αντιστοίχων εισπράξεων του προηγούμενου οικονομικού έτους 1992 κατά 236,8 δισ. δρχ. ή κατά ποσοστό 22,4%.

Η αύξηση αυτή προβλέπεται να προέλθει:

- Από τα διαρθρωτικά ταμεία ΕΤΠΑ, ΕΚΤ και ΕΓΤΠΕ - Τμήμα Προσ/σμού, για την αποπληρωμή προγραμμάτων των οποίων οι δραστηριότητες έχουν αναπτυχθεί σε προηγούμενα οικονομικά έτη.
- Από το Τμήμα Εγγυήσεων του ΕΓΤΠΕ, λόγω αναπροσαρμογής της ισοτιμίας της πράσινης δραχμής και
- Από τα ποσά που αναμένεται να εισπράξει η χώρα μας από το Ταμείο Συνοχής (20.000 εκατ. δρχ.) για χρηματοδότηση σχεδίων στους τομείς της υποδομής των μεταφορών και του περιβάλλοντος και από τις χώρες ΕΖΕΣ (1,5 δισ. δρχ.).

Έτσι το καθαρό όφελος της χώρας μας από τη διαφορά μεταξύ εισπράξεων και πληρωμών προβλέπεται να διαμορφωθεί σε 1.016,6 δισ. δρχ., θα είναι δηλαδή αυξημένο έναντι του προηγούμενου οικονομικού έτους κατά 163,6 δισ.δρχ. ή κατά ποσοστό 19,1%.

4.6 Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων 1993

Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) που χρηματοδοτείται από τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων, είναι ένας από τους βασικούς μοχλούς ανάπτυξης της οικονομίας και μέσω αυτού υλοποιούνται οι αναπτυξιακοί στόχοι της Κυβέρνησης. Με την προώθηση των έργων του ΠΔΕ δημιουργούνται οι αναγκαίες προϋποθέσεις για τη συντονισμένη και ολοκληρωμένη δράση του δημοσίου μεστόχο την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών της οικονομίας και την περαιτέρω ανάπτυξη.

Η ανάγκη για βελτίωση της βασικής τεχνικής και κοινωνικής υποδομής, η οποία είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την προώθηση της αναπτυξιακής πορείας της οικονομίας, σε συνδυασμό με την ευκαιρία απορρόφησης πρόσθετων κοινοτικών πόρων, αποτελούν τον κύριο άξονα γύρω από τον οποίο κινείται και ο Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων του 1993.

Μέσα στα πλαίσια που καθορίστηκαν παραπάνω, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται και κατά το 1993 στη χρηματοδότηση των έργων που έχουν ενταχθεί στα προγράμματα που υλοποιούνται μέσω:

- του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (ΚΠΣ), όπως τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα, τα προγράμματα STAR, VALOREN, κ.λπ.
- των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών (όπως INTERREG, ENVIREG, REGEN, κ.λπ.)
- των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης,
- δανειοδότησης από Διεθνείς Οργανισμούς και κυρίως την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Για την επιτυχία του παραπάνω στόχου, όπως και στο ΠΔΕ 1992, τα έργα που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: σε αυτά που έχουν ενταχθεί σε Κοινοτικά Προγράμματα και στα Λοιπά Έργα και καθορίζονται χωριστά όρια πληρωμών για τις δύο κατηγορίες έργων. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται αφενός μεν η απρόσκοπτη χρηματοδότηση των έργων των Κοινοτικών Προγραμμάτων, - αφού περιορίζεται η δυνατότητα μεταβίβασης πιστώσεων αυτών των έργων σε άλλες δραστηριότητες του λοιπού ΠΔΕ κατά την διάρκεια του έτους - και αφετέρου η καλύτερη παρακολούθησή τους, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η υλοποίησή τους και η απορρόφηση των κοινοτικών πόρων, δεδομένου ότι η προθεσμία λήξεως των προγραμμάτων είναι το 1993.

Παράλληλα για την εξυγίανση του ΠΔΕ αφαιρέθηκαν ή περιορίστηκαν δραστικά οι δαπάνες που αποτελούσαν μεταβιβαστικές πληρωμές, οι οποίες δεν είχαν άμεση σχέση με τη βελτίωση της ποιότητας και την αύξηση της ποσότητας του υπάρχοντος κεφαλαιουχικού εξοπλισμού της χώρας. Έτσι μεταφέρονται στον Τακτικό Προϋπολογισμό δαπάνες ύψους 34 δισ. δρχ. περίπου, που αφορούν πληρωμές διοικητικών - λειτουργικών δαπανών (διοικητικές δαπάνες Υπουργείων, επιχορηγήσεις ΚΕΠΕ, ΕΛΚΕΠΑ, ΣΤΕ, ΙΓΜΕ, κ.λπ.), εξόφληση δανείων (ΥΕΘΑ, Υπ. Γεωργίας, Υπ. Υγείας, ΟΣΚ), επιδόματα ανεργίας ΟΑΕΔ και άλλες σχετικές δαπάνες (πίνακας 4.17).

4.6.1 Ανάλυση συνολικών μεγεθών

Το συνολικό ύψος του ορίου πληρωμών για το ΠΔΕ 1993 καθορίστηκε στο ποσό των 975 δισ. δρχ. Το ποσό αυτό θα αυξηθεί ισόποσα με τα ποσά των συνεισφορών που θα καταβληθούν από τους άμεσα ενδιαφερόμενους φορείς (π.χ. ΔΕΥΑ, ΤΕΟ, ΔΕΗ κ.λπ.) ως συμμετοχή τους στο κόστος κατασκευής ορισμένων έργων, τα οποία υπολογίζεται ότι θα ανέλθουν μέχρι το τέλος του έτους σε 15 δισ. δρχ.

Από το ανωτέρω ποσό των 975 δισ. δρχ. κρατήθηκε σαν αποθεματικό ποσό 22 δισ. δρχ., (20 δισ. δρχ. για το ΚΠΣ και 2 δισ. δρχ. για το λοιπό ΠΔΕ) για την επικαιροποίηση των προϋπολογισμών ενταγμένων έργων στο ΠΔΕ, προκειμένου να αποπερατωθεί το φυσικό τους αντικείμενο και να μην παραμείνουν ημιτελή. Επειδή δεν είναι δυνατόν να γίνει η κατανομή του παραπάνω ποσού κατά φορέα και τομέα, αναγράφεται στους πίνακες σαν αποθεματικό. Έχει επίσης προβλεφθεί ποσό 50 δισ. δρχ. για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων κοινοτικών πρωτοβουλιών, καθώς και ποσό 30 δισ. δρχ. το οποίο θα διατεθεί για τη χρηματοδότηση έργων που θα ενταχθούν κατά το 1993 στα προγράμματα του Ταμείου Συνοχής και της ΕΖΕΣ.

Το Ταμείο Συνοχής που ιδρύεται σαν αποτέλεσμα της Συνθήκης του Μάαστριχτ έχει σαν στόχο να συνεισφέρει στην ενδυνάμωση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της Κοινότητας. Τα έργα που θα τύχουν χρηματοδότησης και θα σκοπεύουν στην επίτευξη των παραπάνω στόχων, θα έχουν σχέση με το περιβάλλον και τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών. Επιπλέον, σαν αποτέλεσμα της συμφωνίας για τον ευρωπαϊκό οικονομικό χώρο, οι χώρες ΕΖΕΣ θέτουν στη διάθεση των χωρών συνοχής της ΕΟΚ (Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία, Πορτογαλία) ένα ποσό που θα χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση έργων και προγραμμάτων στους φορείς της υποδομής μεταφορών, περιβάλλοντος, δράσεων υπέρ των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και εκπαίδευσης- κατάρτισης.

Τα σχετικά προγράμματα (Κοινοτικών Πρωτοβουλιών, Ταμείου Συνοχής και ΕΖΕΣ) δεν έχουν ακόμη οριστικοποιηθεί (βρίσκονται στη φάση της διαπραγμάτευσης) και μετά την οριστικοποίησή τους θα ενταχθούν μαζί με τα αντίστοιχα κονδύλια στους επιμέρους τομείς και φορείς, αυξάνοντας έτσι τις πιστώσεις που ήδη έχουν κατανεμηθεί σε κάθε τομέα και φορέα.

Οι συνολικές πληρωμές του έτους 1992 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 727 δισ. δρχ. Στο ποσό αυτό περιλαμβάνονται και πληρωμές από συνεισφορές (ΔΕΥΑ, ΤΕΟ, ΔΕΗ κ.λπ.) που εκτιμώνται σε 12 δισ. δρχ.

Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία η αύξηση του ΠΔΕ 1993, σε σύγκριση με το περασμένο έτος 1992 εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε τρέχουσες τιμές στο ποσό των 248 δισ. δρχ., παρουσιάζεται δηλαδή αύξηση 34,1%.

Θα πρέπει να τονισθεί όμως, ότι κατά το 1993 το σύνολο του ορίου πληρωμών θα διατεθεί αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση έργων αφού, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι σχετικές διοικητικές- λειτουργικές δαπάνες, καθώς και δαπάνες εξόφλησης δανείων, θα καλυφθούν από τον Τακτικό Προϋπολογισμό, σε αντίθεση με τα προηγούμενα χρόνια, κατά τα οποία ένα μέρος του ορίου πληρωμών του ΠΔΕ διετίθετο για κάλυψη των παραπάνω αναγκών.

Συνεπώς για να γίνει σωστή σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια, στο εγκεκριμένο όριο πληρωμών 1993 θα πρέπει να συνυπολογισθεί αφενός το ποσό των 34 δισ. δρχ. που θα καλυφθεί από τον Τακτικό Προϋπολογισμό και αφετέρου το ποσό των 15 δισ. δρχ. στο οποίο εκτιμάται ότι θα ανέλθουν οι συνεισφορές. Έτσι το συνολικό ύψος ανέρχεται σε 1.024 δισ. δρχ. που είναι αυξημένο κατά 40,8%.

Η αύξηση αυτή, που είναι πολύ υψηλότερη από τον αναμενόμενο πληθωρισμό για το 1993, δείχνει τον αναπτυξιακό προσανατολισμό της κυβερνητικής πολιτικής, ενώ η εξυγίανση του ΠΔΕ μέσω της μεταφοράς των μη επενδυτικών δαπανών στον Τακτικό Προϋπολογισμό, θα του επιτρέψει να διαδραματίσει τον πρωταγωνιστικό του ρόλο στην αναπτυξιακή διαδικασία.

4.6.2 Πηγές χρηματοδότησης Δημοσίων Επενδύσεων

Οι πηγές χρηματοδότησης του ΠΔΕ παρουσιάζονται στον πίνακα 4.18.

Από τα στοιχεία του πίνακα αυτού φαίνεται η συνεχιζόμενη σημαντική αύξηση κατά 63,4% των επιχορηγήσεων από τα Κοινοτικά Ταμεία έναντι 53,5% το 1992. Με την αύξηση αυτή

μειώνεται στο 71,1% η συμμετοχή των πιστωτικών εσόδων στην κάλυψη του συνολικού ορίου πληρωμών έναντι 73,9% το 1992, ποσοστό που αναμένεται να μειωθεί περισσότερο τα επόμενα χρόνια με την αύξηση απορροφήσεων των Κοινοτικών Πόρων.

4.6.3 Κατανομή πιστώσεων κατά τομέα και φορέα

Η συμβολή του ΠΔΕ στην αναπτυξιακή διαδικασία και στη δημιουργία τεχνικής και κοινωνικής υποδομής, ενισχύεται σημαντικά από τον τρόπο κατανομής των επενδυτικών πόρων ανάμεσα στους επιμέρους φορείς και τομείς του Προγράμματος. Η κατανομή αυτή παρουσιάζεται στους πίνακες 4.19 και 4.20 και έγινε με βάση τους στόχους και τις προτεραιότητες που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Όπως και κατά τα προηγούμενα δύο χρόνια, το πρώτο στοιχείο που χαρακτηρίζει την κατανομή των πιστώσεων είναι η μεγάλη συμμετοχή του ΚΠΣ στο σύνολο του ΠΔΕ 1993, αφού για τα έργα που περιλαμβάνονται στο ΚΠΣ δεσμεύεται το 74,4% των συνολικών πιστώσεων. Αυτό δείχνει τον προσανατολισμό της Κυβέρνησης στην απορρόφηση των Κοινοτικών πόρων, πολιτική που οδηγεί όμως αναγκαστικά στη σημαντική μείωση των πιστώσεων για τα λοιπά έργα, δηλαδή στη μείωση των πιστώσεων των φορέων/τομέων που δεν υλοποιούν έργα επιλέξιμα για ένταξη στα Κοινοτικά Προγράμματα (π.χ. Υπουργείο Εθν. Αμυνας, τομέας: Διάφορα).

Πιο αναλυτικά η κατανομή ανά τομέα παρουσιάζεται στον πίνακα 4.22 και έχει ως εξής:

- Ειδικά Έργα: προβλέπεται ποσό 14,2 δισ. δρχ. έναντι 12,2 δισ. δρχ. το 1992 (αύξηση 16,9%). Οι πιστώσεις αυτές καλύπτουν δαπάνες έργων οδοποιίας στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας και δαπάνες αποκατάστασης σεισμοπαθών και Ποντίων.
- Γεωργικά Προγράμματα: προβλέπεται ποσό 17,9 δισ. δρχ. έναντι 11,7 δισ. δρχ. το 1992. (αύξηση 52,8%). Οι πιστώσεις αυτές καλύπτουν ανάγκες έργων που χρηματοδοτούνται από το FEOGA και διάφορους Κοινοτικούς Κανονισμούς, τα οποία εκτελούνται από συνεταιρισμούς και ιδιώτες.
- Δάση - Αλιεία: προβλέπεται ποσό 36,2 δισ. δρχ. έναντι 22 δισ. δρχ. το 1992, (αύξηση 65,0%) για την αντιμετώπιση έργων πυροπροστασίας, αναδασώσεων, διευθέτησης χειμάρων, απόσυρσης σκαφών κ.λπ.
- Εγγειοβελτιωτικά Έργα: προβλέπεται ποσό 74,4 δισ. δρχ. έναντι 50,9 δισ. δρχ. το 1992 (αύξηση 46,2%) με έμφαση στα έργα αντιμετώπισης της λειψυδρίας, καθώς και έργα γεωτρήσεων, αρδευτικά κ.λπ.
- Βιομηχανία - Ενέργεια - Βιοτεχνία: προβλέπεται ποσό 138,3 δισ. δρχ. έναντι 103,5 δισ. δρχ. το 1992 (αύξηση 33,5%) που θα διατεθεί για τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων του ΕΟΜΜΕΧ, της ΕΤΒΑ, της ΔΕΠΑ, καθώς και για την επιχορήγηση ιδιωτικών επενδύσεων μέσω των αναπτυξιακών νόμων.
- Συγκοινωνιακά Έργα: προβλέπεται ποσό 151,4 δισ. δρχ. έναντι 115,1 δισ. δρχ. το 1992 (αύξηση 31,5%), το μεγαλύτερο μέρος του οποίου θα διατεθεί για τη χρηματοδότηση έργων οδοποιίας ενταγμένων στο ΚΠΣ.
- Σιδηρόδρομοι: προβλέπεται ποσό 17,7 δισ. δρχ. έναντι 12,4 δισ. δρχ. το 1992, (αύξηση 42,2%) που θα χρηματοδοτήσει τα αναγκαία έργα για τον εκσυγχρονισμό του ΟΣΕ τα οποία είναι ενταγμένα στο ΚΠΣ.
- Τουρισμός - Μουσεία - Μνημεία: προβλέπεται ποσό 31,4 δισ. δρχ. έναντι 14,1 δισ. το 1992, (αύξηση 122,2%). Η μεγάλη αύξηση οφείλεται στη διάθεση 14 δισ. δρχ. στον ΕΟΤ για διαφήμιση και προσέλκυση τουριστών, ποσό το οποίο θα κατανεμηθεί σε δύο έτη (1993 και 1994) προκειμένου να είναι σε θέση ο ΕΟΤ να προχωρήσει έγκαιρα στις σχετικές ενέργειες. Με τις υπόλοιπες πιστώσεις θα χρηματοδοτηθούν διάφορα έργα του ΕΟΤ (μαρίνες κ.λπ.), καθώς

και έργα του Υπ. Πολιτισμού.

- Εκπαίδευση: προβλέπεται ποσό 76,5 δισ. δρχ. έναντι 61,3 δισ. δρχ. το 1992 (αύξηση 24,8%). Θα πρέπει όμως να τονιστεί ότι η πραγματική αύξηση έναντι του 1992 είναι 35,4%, δεδομένου ότι ποσό 6,5 δισ. δρχ. που αντιπροσωπεύει τοκοχρεολύσια του ΟΣΚ για το δάνειο του ΤΑΣΕ έχει μεταφερθεί στον Τακτικό Προϋπολογισμό, ενώ το αντίστοιχο ποσό του 1992 περιλαμβάνεται στο ποσό των 61,3 δισ. δρχ. Οι παραπάνω πιστώσεις θα χρηματοδοτήσουν έργα κατασκευής, συντήρησης σχολικών κτιρίων, αγορά οικοπέδων και προμήθεια εξοπλισμού για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση του Ν. Αττικής. Οι αντίστοιχες δαπάνες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της υπόλοιπης χώρας προγραμματίζονται από τις Νομαρχίες και χρηματοδοτούνται από τα Νομαρχιακά Προγράμματα του ΠΔΕ.
 - Οικισμός: προβλέπεται ποσό 6,1 δισ. δρχ. έναντι 5 δισ. δρχ. το 1992 (αύξηση 21,8%). Το ποσό αυτό θα διατεθεί για τη χρηματοδότηση διαφόρων οικιστικών έργων όπως διαμορφώσεις κοινοχρήστων χώρων, πλατείες κ.λπ.
 - Υγεία - Πρόνοια: προβλέπεται ποσό 20,5 δισ. δρχ. έναντι 20,4 δισ. δρχ. το 1992 (αύξηση 0,6%). Στο ποσό αυτό όμως θα πρέπει να προστεθεί και το ποσό των 3,5 δισ. δρχ. που θα καλυφθεί από τον τακτικό Προϋπολογισμό, αφού κατά το 1992 βάρυνε το ΠΔΕ. Έτσι η αύξηση έναντι του 1992 ανέρχεται σε 17,7%, η οποία δεν κρίνεται ικανοποιητική, οφείλεται όμως στο γεγονός ότι στο ΚΠΣ λόγω μη επιλεξιμότητας δεν είχαν ενταχθεί πολλά έργα του παραπάνω τομέα. Οι πιστώσεις αυτές θα καλύψουν τις απαιτούμενες δαπάνες για την απρόσκοπτη συνέχιση των έργων εθνικού - περιφερειακού επιπέδου, καθώς και την προμήθεια του αναγκαίου εξοπλισμού των νοσηλευτικών ιδρυμάτων.
 - Υδρευση - Αποχέτευση: προβλέπεται ποσό 57,4 δισ. δρχ. έναντι 44 δισ. δρχ. το 1992 (αύξηση 30,5%). Το ποσό αυτό όμως θα αυξηθεί κατά τις συνεισφορές των ΔΕΥΑ, όπως έγινε και κατά το 1992, αφού στο ποσό των 44 δισ. δρχ. περιλαμβάνονται συνεισφορές 6 δισ. δρχ. περίπου. Οι εγκριθείσες πιστώσεις θα διατεθούν κυρίως σε έργα αντιμετώπισης της λειψυδρίας (εκτροπή Εύηνου, ύδρευση Θεσσαλονίκης από Αλιάκμονα), έργα αντιπλημμυρικά, αποχετευτικά κ.λπ.
 - Δημόσια Διοίκηση: προβλέπεται ποσό 18,2 δισ. δρχ. έναντι 15,1 δισ. δρχ. το 1992 (αύξηση 20,7%), το οποίο θα χρηματοδοτήσει προγράμματα εκσυγχρονισμού της Πυροσβεστικής των Τελωνείων και άλλων Δημοσίων Υπηρεσιών, τα οποία έχουν ενταχθεί στο ΚΠΣ.
 - Έρευνα - Τεχνολογία: προβλέπεται ποσό 9,5 δισ. δρχ. έναντι 14,1 δισ. δρχ. το 1992, (μείωση 32,6%). Στο ποσό αυτό όμως θα πρέπει να προστεθούν 6,5 δισ. δρχ. που αφορούν λειτουργικές δαπάνες ΙΓΜΕ, Ερευνητικών Ιδρυμάτων, καθώς και προγράμματα τεχνικής συνεργασίας ΥΠΕΘΟ, που μεταφέρονται στον Τακτικό Προϋπολογισμό, ενώ κατά το 1992, καθώς και τα προηγούμενα χρόνια, βάρυναν το ΠΔΕ. Αν συνυπολογισθεί (για λόγους σωστής σύγκρισης) το ποσό αυτό, τότε η συνολική πρόβλεψη 1993 ανέρχεται σε 16 δισ. δρχ. (αύξηση 13,5%).
 - Νομαρχιακά Έργα: προβλέπεται ποσό 157,5 δισ. δρχ. έναντι 188,9 δισ. δρχ. το 1992 (μείωση 16,7%). Το ποσό αυτό προβλέπεται να αυξηθεί μέχρι το τέλος του χρόνου με την αποκέντρωση πόρων από τους κεντρικούς φορείς για έργα που εκτελούνται από τις Νομαρχίες. Η μείωση των συνολικών πιστώσεων κατά το 1993 οφείλεται στο γεγονός ότι ολοκληρώνονται κατά το 1992 τα περισσότερα έργα του ΚΠΣ, πράγμα που φαίνεται και από τα σχετικά στοιχεία του πίνακα 4.22 (86,3 δισ. δρχ. το 1993 έναντι 133,5 δισ. δρχ. το 1992 για έργα ΚΠΣ), ενώ αντίθετα οι πιστώσεις για τα Λοιπά Έργα (ΣΑΝΤ, ΣΑΤΑ κ.λπ.) αυξάνονται κατά 28,4%.
- Στον τομέα αυτό περιλαμβάνονται α) τα Νομαρχιακά προγράμματα που καταρτίζονται από τα Νομαρχιακά Συμβούλια και εκτελούνται από τις Νομαρχίες, β) το 1/3 του 20% του

φόρου εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων (ΣΑΤΑ) που εγγράφεται στο ΠΔΕ για τη χρηματοδότηση επενδυτικών δραστηριοτήτων των ΟΤΑ, γ) το Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΑΠΤΑ) καθώς και τα Ειδικά Προγράμματα Καστελόριζου - Χάλκης, Φωκίδας, Θράκης, Νήσων Ανατ. Αιγαίου, Παραμεθορίων Περιοχών, Λέρου, Χίου κ.λπ.

- Διάφορα: προβλέπεται ποσό 125,9 δισ. δρχ. έναντι 36,3 δισ. δρχ. το 1992 (αύξηση 247,1%). Η αύξηση αυτή είναι φαινομενική διότι το ποσό αυτό θα μειωθεί κατά 80 δισ. δρχ. για έργα ενταγμένα στο ΚΠΣ (υπό κατανομή) οπότε η πραγματική αύξηση είναι 26,4%. Στον τομέα αυτό περιλαμβάνονται στρατιωτικά έργα, αθλητικά στάδια, έργα ΟΤΑ κ.λπ.

Η κατανομή των πιστώσεων ανά φορέα παρουσιάζεται στον πίνακα 4.19. Από τα στοιχεία του πίνακα αυτού φαίνεται η υψηλή συμμετοχή του ΥΠΕΘΟ (40,8%), που οφείλεται κυρίως στις πιστώσεις των Νομαρχιακών Προγραμμάτων (157,5 δισ. δρχ.), των επιχορηγήσεων των ιδιωτικών επενδύσεων (80 δισ. δρχ.), των έργων και προγραμμάτων που θα χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Συνοχής και την ΕΖΕΣ (30 δισ. δρχ.), των έργων και προγραμμάτων που θα ενταχθούν στις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες (50 δισ. δρχ.) και στο αποθεματικό (22 δισ. δρχ.) καθώς και του ΥΠΕΧΩΔΕ (22,7%). Η συμμετοχή των δύο Υπουργείων ανέρχεται στο 63,5% του συνολικού ύψους των εγκεκριμένων πιστώσεων.

Παράρτημα

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Στον τομέα της Παιδείας εκπονήθηκε και τέθηκε ήδη σε εφαρμογή ένα ολοκληρωμένο μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα που καλύπτει όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης πλην ΤΕΙ. Με τους νόμους 1946/91, 1966/91, 2009/92, 2043/92 και 2083/92 προβλέφθηκαν μεταρρυθμίσεις και θεσμοθετήθηκαν νέες πολιτικές, οι οποίες τέθηκαν ήδη σε εφαρμογή και ολοκληρώνονται για τη Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση καθώς και για τη Μεταλυκειακή Επαγγελματική Κατάρτιση κατά το σχολικό έτος 1992-93, και για την Ανώτατη τα ακαδημαϊκά έτη 1992-93 και 1993-94. Από τις νέες πολιτικές που θεσμοθετήθηκαν και εφαρμόζονται αυτές που κυρίως προκαλούν δαπάνες (τα σχετικά κονδύλια προβλέπονται στον προϋπολογισμό) είναι:

Α. ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1. Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών

Εγινε μεταρρύθμιση στο σύστημα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και θεσπίστηκε η υποχρεωτική (αντί της δια πληρώσεως) τρίμηνη περιοδική επιμόρφωση των υπηρετούντων εκπαιδευτικών, αλλά και όλων των προς διορισμό εκπαιδευτικών. Ήδη από το Σεπτέμβριο λειτουργούν τα 14 Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (ΠΕΚ) και κάθε χρόνο σ' αυτά θα επιμορφώνονται 12.000 εκπαιδευτικοί, έναντι 2.000 που επιμορφώνονταν ετησίως μέχρι σήμερα.

2. Σύστημα διδασκαλίας ξένων γλωσσών

Η ριζική αλλαγή του συστήματος διδασκαλίας ξένων γλωσσών προβλέπει υποχρεωτική διδασκαλία της Αγγλικής γλώσσας από την Δ' Δημοτικού και υποχρεωτική διδασκαλία και δεύτερης ξένης γλώσσας από την Α' Γυμνασίου. Έτσι θα δοθεί δυνατότητα σε όλους τους μαθητές τελειώνοντας το Λύκειο να γνωρίζουν σε ικανοποιητικό επίπεδο τουλάχιστον δύο ξένες γλώσσες.

Το νέο σύστημα άρχισε να εφαρμόζεται από το σχολικό έτος 1992 και θα ολοκληρωθεί σε δύο χρόνια. Για το σκοπό αυτό διορίζονται φέτος 972 εκπαιδευτικοί στην Α/θμια Εκπαίδευση και η Αγγλική γλώσσα διδάσκεται σε 2.536 Δημοτικά σχολεία. Το 1993 θα επεκταθεί η διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας σε όλα τα Δημοτικά σχολεία (από τετραθέσια και πάνω).

3. Εισαγωγή της πληροφορικής σε όλα τα σχολεία

Για να εξοικειωθούν όλοι οι μαθητές με τη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και να διδαχθούν γνωστικά αντικείμενα με τη βοήθειά τους, μέσα στο σχολικό έτος 1992-93 και μάλιστα από τον Ιανουάριο 1000 Γυμνάσια και Λύκεια θα εξοπλισθούν με συστήματα ηλεκτρονικών υπολογιστών. Όλα τα υπόλοιπα Γυμνάσια και Τεχνικά - Επαγγελματικά Λύκεια θα εξοπλιστούν το 1993, ενώ μέχρι το 1994 και όλα τα Γενικά Λύκεια. Ήδη άρχισαν να τοποθετούνται καθηγητές της πληροφορικής στα σχολεία.

4. Αξιολόγηση μαθητών

Καθιερώθηκαν από πέρυσι στο σύστημα αξιολόγησης των μαθητών οι γραπτές

ανακεφαλαιωτικές εξετάσεις από την Ε' Δημοτικού, οι οποίες είχαν πολλαπλά θετικά αποτελέσματα κυρίως στην καλλιέργεια της κριτικής και συνθετικής ικανότητας των μαθητών. Το σχετικό κονδύλιο για την επιπρόσθετη εργασία των εκπαιδευτικών προβλέπεται στον προϋπολογισμό.

5. Ενισχυτική διδασκαλία μαθητών

Αρχισε να εφαρμόζεται η ενισχυτική διδασκαλία των αδύνατων μαθητών του Δημοτικού και του Γυμνασίου, όπως είναι επιστημονικά σωστό. Πέρυσι έγινε εφαρμογή σε περιορισμένο αριθμό σχολείων και φέτος επεκτείνεται σε όλα τα σχολεία.

6. Σχολικές δραστηριότητες

Αρχισε από το 1992 η συστηματική εφαρμογή στα σχολεία προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων, όπως περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, αγωγής υγείας και θεατρικής παιδείας. Επίσης από φέτος διορίζονται στα Δημοτικά σχολεία εκπαιδευτικοί Φυσικής Αγωγής και Μουσικής.

7. Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

Με την ψήφιση του νόμου 2009/92 καθιερώθηκε το Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που αποτελεί τομή στα εκπαιδευτικά πράγματα της χώρας μας δημιουργώντας μια νέα βαθμίδα επαγγελματικής κατάρτισης (μεταδευτεροβάθμια) για αποφοίτους Λυκείου. Τώρα οι απόφοιτοι Γυμνασίου και Λυκείου φοιτώντας στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) μπορούν να αποκτήσουν όχι μόνο ουσιαστικά προσόντα για την απορρόφησή τους στην αγορά εργασίας, αλλά και δίπλωμα επαγγελματικής κατάρτισης αναγνωρισμένο τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ΕΟΚ. Δίνεται έτσι επαγγελματική διέξοδος στις χιλιάδες αποφοίτων Λυκείου (80-100 χιλιάδες κάθε χρόνο) που δεν εισάγονται στα ΤΕΙ και ΑΕΙ και που μέχρι τώρα έμεναν χωρίς επαγγελματικά εφόδια.

Παράλληλα από τα ίδια Ινστιτούτα μπορούν να περνούν όσοι από τους εργαζόμενους θέλουν να εξασφαλίσουν πρόσθετα επαγγελματικά εφόδια ή και ακόμα να αλλάξουν επάγγελμα. Με το νέο σύστημα γίνεται ένα άλμα στον τομέα της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που αποτελεί τον κύριο μοχλό της οικονομικής ανάπτυξης μιας χώρας.

Επίσης στα ΤΕΛ, ΤΕΣ, ΣΕΚ, ΕΠΛ και ΙΕΚ παραδίδεται από τον Ιούνιο σύγχρονος εξοπλισμός ύψους 6.1 δισ., που αλλάζει θεαματικά την κατάσταση της Τεχνικής - Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Η παράδοση θα ολοκληρωθεί μέχρι τα μέσα Δεκεμβρίου.

8. Υλικοτεχνική υποδομή

Σε ότι αφορά στη σχολική στέγη, προχώρησε με ταχύτατους ρυθμούς το εξαετές πρόγραμμα που εξαγγέλθηκε από το Μάρτιο του 1991, με την ολοκλήρωση του οποίου όλα τα σχολεία θα λειτουργούν μόνο πρωί. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι 2.200 αίθουσες, που παραδόθηκαν το 1991, πρώτη χρονιά εκτέλεσης του προγράμματος ξεπέρασαν κατά 50% τον προγραμματισμένο αριθμό κατασκευής (1500 αίθουσες) που αποτελούσε και το μέσο ετήσιο αριθμό κατασκευής αιθουσών την τελευταία δεκαετία. Το 1992 παραδίδονται 2.400 αίθουσες, ενώ για το 1993 υπολογίζεται ότι θα παραδοθούν πάνω από 2.500 αίθουσες. Στο πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων του προϋπολογισμού έχουν γραφεί οι αναγκαίες πιστώσεις για τον ταχύτατο ρυθμό εκτέλεσης προγράμματος έτσι ώστε να έχει ολοκληρωθεί στο χρόνο που είχε προβλεφθεί.

Β. ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Α.Ε.Ι)

Ψηφίστηκε ο ν. 2083/92 με τον οποίο γίνονται ουσιαστικές τομές και μεταρρυθμίσεις στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

Οι μεταρρυθμίσεις που η εφαρμογή τους έχει οικονομικές επιπτώσεις είναι αυτές που αναφέρονται στο σύστημα υποτροφιών και διανομής βιβλίων στους φοιτητές, στις μεταπτυχιακές σπουδές, στη χρηματοδότηση ερευνητικών προγραμμάτων από το ΥΠΕΠΘ, η δημιουργία Ερευνητικών Πανεπιστημιακών Ινστιτούτων, η αξιολόγηση των ΑΕΙ και τέλος στην ίδρυση Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας και Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου.

Σύστημα υποτροφιών

Καθιερώνεται ένα πλέγμα υποτροφιών και δανείων που ανταμείβει την προσπάθεια και ταυτόχρονα βοηθάει τους οικονομικά ασθενέστερους φοιτητές. Συγκεκριμένα προβλέπονται υποτροφίες επίδοσης, που χορηγούνται με αποκλειστικό κριτήριο την επίδοση του φοιτητή και υποτροφίες και δάνεια ενίσχυσης, που χορηγούνται με πρώτο κριτήριο την οικονομική κατάσταση και δεύτερο την επίδοση του φοιτητή.

Πέραν του πλέγματος αυτού υποτροφιών και δανείων ενισχύονται οι υποτροφίες που διατίθενται από το ΙΚΥ. Έτσι το 1992 στο ΙΚΥ διετέθησαν 2,5 δισ., δηλαδή αύξηση 70% έναντι του 1991 (1,5 δισ.) και το 1993 θα διατεθούν 3,5 δισ., δηλαδή υπερδιπλασιάζεται το ποσό έναντι του 1991 (αύξηση 130%).

Συγγράμματα

Αλλάζει το κριτήριο διάθεσης των συγγραμμάτων στους φοιτητές και θα διανέμονται δωρεάν μόνο σε φοιτητές με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα. Έτσι ικανοποιείται το αίσθημα της κοινωνικής δικαιοσύνης και εξοικονομούνται χρήματα -1,7 δισ. ετησίως - για την ολοκλήρωση του προγράμματος κατασκευής βιβλιοθηκών σε πέντε χρόνια.

Μεταπτυχιακές Σπουδές

Αλλάζει ριζικά το θεσμικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας των μεταπτυχιακών σπουδών, δεδομένου ότι το προηγούμενο καθεστώς αποτελούσε στην ουσία φραγμό για την ανάπτυξη τους, με αποτέλεσμα η φοιτητική μετανάστευση στο μεταπτυχιακό επίπεδο να έχει γίνει κανόνας. Με τις αλλαγές που γίνονται δημιουργούνται οι προϋποθέσεις να αναπτυχθεί σύντομα ένα δίκτυο μεταπτυχιακών σπουδών για τη δημιουργία εξειδικευμένων στελεχών υψηλού επιπέδου.

Ερευνητικά προγράμματα

Καθιερώνεται η χρηματοδότηση ερευνητικών προγραμμάτων των ΑΕΙ από το ΥΠΕΠΘ. Έτσι θα καλυφθούν ερευνητικά οι περιοχές της επιστήμης που ενδιαφέρουν τα Πανεπιστήμια και την Πολιτεία. Η χρηματοδότηση αυτή είναι πέραν και ανεξάρτητα της χρηματοδότησης που πάγια δίδεται στα ΑΕΙ για έρευνα. Επίσης αλλάζει το θεσμικό πλαίσιο ίδρυσης και λειτουργίας των Ερευνητικών Πανεπιστημιακών Ινστιτούτων και αίρονται τα εμπόδια για την αποτελεσματική συνεργασία των Πανεπιστημίων με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς στον τομέα της έρευνας.

Αξιολόγηση των ΑΕΙ

Θεσμοθετείται η αξιολόγηση των Πανεπιστημίων και όταν ολοκληρωθεί η οργάνωσή της

το αποθεματά της θα λαμβάνεται υπόψη για την κατανομή ειδικής χρηματοδότησης πέραν της παγίας.

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

Ιδρύεται Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας με σκοπό την ενίσχυση και προώθηση της Ελληνικής εντός και εκτός Ελλάδος. Η οργάνωση του Κέντρου θα αρχίσει εντός του 1993.

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Τέλος ιδρύεται το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, με μορφή ΝΠΔΔ, και έτσι καλύπτεται μια έλλειψη στην Ελληνική Εκπαίδευση. Και ο θεσμός αυτός θα αρχίσει να οργανώνεται εντός του 1993 ώστε να ολοκληρωθεί το συντομότερο δυνατό, μια και η συνεχής εκπαίδευση και μετεκπαίδευση των πολιτών χωρίς αναγκαστική παρακολούθηση σε τάξη είναι απαραίτητη πραγματικότητα. Οι δαπάνες που θα προκύψουν από τις παραπάνω δραστηριότητες θα καλυφθούν από τον κωδικό Φ. 120 ΚΑΕ 5299 (νέες δραστηριότητες).

Γ. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ (Τ.Ε.Ι.)

Ενισχύονται με επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό καθώς προχωρούμε στην πλήρωση 100 περίπου θέσεων εκπαιδευτικού προσωπικού των ΤΕΙ, προκηρύξεων περασμένων ετών και προκηρύσσονται 450 νέες θέσεις μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού.

Δ. ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Συνεχίζεται με ταχείς ρυθμούς το 1992 και το 1993 η συμπλήρωση της υποδομής των Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. Οι πιστώσεις του έτους 1992 για όλη την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση ήταν, σε σταθερές τιμές, μεγαλύτερες κατά 25% του μέσου όρου της τελευταίας δεκαετίας. Το ίδιο θα συνεχιστεί και το έτος 1993. Σημαντική τέλος θα είναι η συνεισφορά του δεύτερου πακέτου Delors στο οποίο θα υπαχθεί το πλαίσιο των έργων των Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

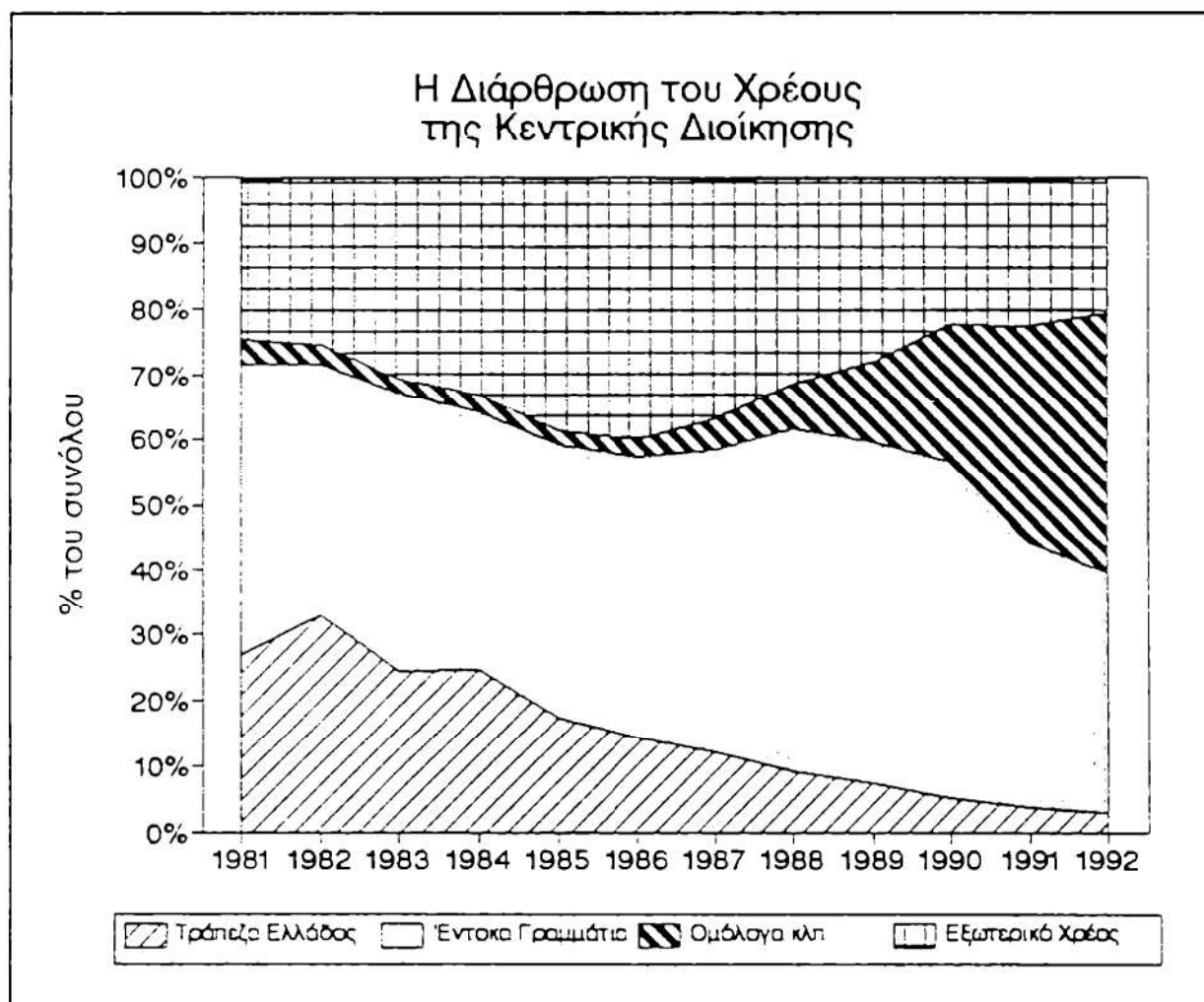
Κεφάλαιο 5

ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Το χρέος της Κεντρικής Διοίκησης εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 15.309,5 δισ. δρχ. στο τέλος του 1992 (101,4% του ΑΕΠ), έναντι 12.334,9 δισ. δρχ. (95,9% του ΑΕΠ) το 1991. Η αύξηση του χρέους είναι υψηλότερη από ό,τι θα δικαιολογούσε το ύψος των καθαρών δανειακών αναγκών, κυρίως λόγω της ανάληψης σημαντικών ποσών χρέους άλλων φορέων του δημοσίου από την Κεντρική Διοίκηση.

Το εσωτερικό χρέος θα ανέλθει σε 12.170,9 δισ. (79,5% του συνόλου) και αποτελείται από τις εξής κατηγορίες δανείων (Πίνακας 5.1):

- Δάνεια της Τράπεζας της Ελλάδος ύψους 461,2 δισ. δρχ.
- Έντοκα Γραμμάτια ύψους 5.600 δισ. δρχ. και
- Λοιπά δάνεια ύψους 6.109,7 δισ. δρχ.

Διάγραμμα 5.1

Στα λοιπά δάνεια συμπεριλαμβάνονται οι εκδόσεις των ομολογιακών δανείων του Δημοσίου με ρήτρα ECU, USD και DM, συνολικού ύψους 762 δισ. δρχ., τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου σε δραχμές, ύψους 1.037 δισ. δρχ., τα δραχμικά ομολογιακά δάνεια οικονομικής εξυγίανσης ύψους 2.442 δισ. δρχ. τα οποία προέρχονται από καταπτώσεις εγγυήσεων δανείων από πιστωτικά ιδρύματα του εσωτερικού και ανάληψη ανεγγυητών χρεών, καθώς και τα δραχμικά ομολογιακά δάνεια ύψους 1.869 δισ. δρχ., τα οποία προέκυψαν από την μετατροπή Εντόκων Γραμματίων Δημοσίου Τομέα.

Το εξωτερικό χρέος υπολογίζεται να ανέλθει σε 3.138,6 δισ (20,8% του ΑΕΠ), έναντι 2.766 δισ (21,5% του ΑΕΠ) το 1991, δηλαδή σημείωσε μικρή σχετική μείωση. Όπως φαίνεται και από το Διάγραμμα 5.1, η αύξηση του χρέους από το 1990 έως το 1993 χρηματοδοτήθηκε εγχωρίως κατά κύριο λόγο, με αποτέλεσμα το εξωτερικό χρέος να αποτελεί το 20,5% του συνόλου, έναντι 27,9% το 1989 και 24,3% το 1981.

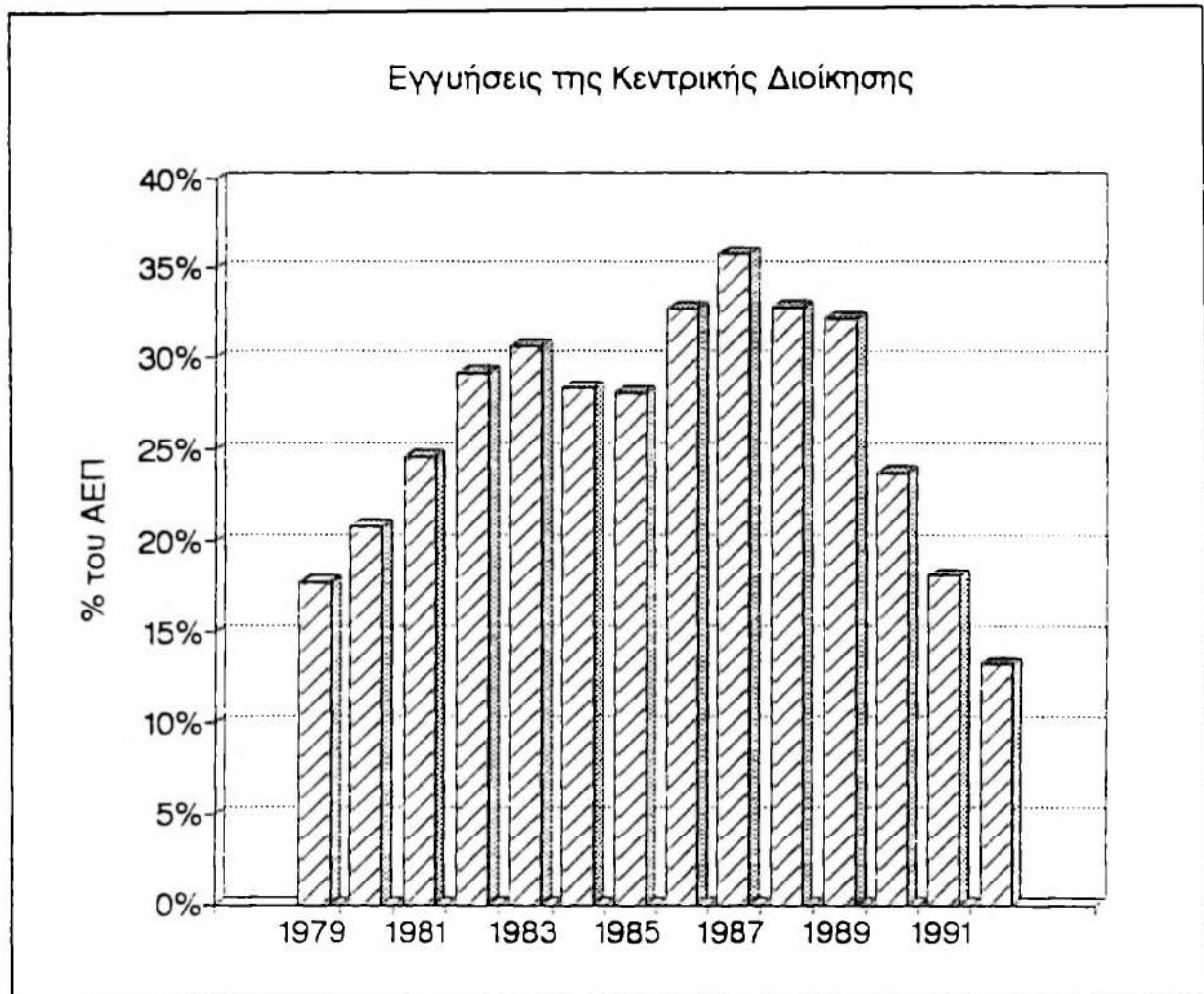
Κατά το 1992 η κάλυψη των δανειακών αναγκών του Κρατικού προϋπολογισμού από το εσωτερικό, έγινε κυρίως με έκδοση βραχυπρόθεσμων και μεσοπρόθεσμων τίτλων. Επειδή το δημόσιο χρέος ήταν σε μεγάλο βαθμό βραχυπρόθεσμο, σε αντίθεση με τις υπόλοιπες χώρες της Κοινότητας, το 1992 συνεχίστηκε η προσπάθεια επιμήκυνσης της περιόδου λήξης του χρέους, μέσω της έκδοσης δραχμικών τίτλων και τίτλων με ρήτρα ξένων νομισμάτων διάρκειας μέχρι πέντε έτη, την μετατροπή μέρους των υποχρεωτικών Εντόκων Γραμματίων των Τραπεζών σε τίτλους Ομολόγων διάρκειας μέχρι 8 έτη (Πίνακας 5.2) και την πληρωμή των καταπτώσεων εγγυήσεων με Ομόλογα διάρκειας μέχρι δέκα έτη (Πίνακας 5.3). Κατ' αυτόν τον τρόπο, τα Εντοκα Γραμμάτια, που είναι βραχυπρόθεσμοι τίτλοι με διάρκεια μέχρι 12 μήνες και το 1989 αποτελούσαν το 73% περίπου του εσωτερικού χρέους και το 52% του συνολικού, το 1992 θα αποτελούν το 46% και 37% περίπου αντιστοίχως (Διάγραμμα 5.1). Επίσης, το 1992 συνεχίστηκε η τακτοποίηση των υποχρεώσεων του Ελληνικού Δημοσίου προς το πιστωτικό σύστημα του εσωτερικού, ενώ ανελήφθη για πρώτη φορά η τακτοποίηση μη εγγυημένων υποχρεώσεων, κατόπιν ρυθμίσεως διά νομοθετικών διατάξεων (θυγατρικές ΑΤΕ, ΣΥΝΕΛ, και άλλες). Τέλος, κατά το 1992, το Ελληνικό Δημόσιο συμμετέσχε στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της ΕΤΒΑ κατά 50 δισ. δρχ.

Η διαχείριση του χρέους κατ' αυτόν τον τρόπο μείωσε το μέσο κόστος δανεισμού και συγχρόνως ενεθάρρυνε την ανάπτυξη της πρωτογενούς και δευτερογενούς αγοράς των τίτλων του Δημοσίου. Για το 1993 σχεδιάζονται βελτιώσεις στις τεχνικές πώλησης τίτλων, ιδίως με την εισαγωγή της μεθόδου των δημοπρασιών. Πέραν αυτού εξετάζεται ο τρόπος λειτουργίας ενός συστήματος έκδοσης και διάθεσης τίτλων του Δημοσίου σε λογιστική μορφή με σκοπό τον περαιτέρω εκσυγχρονισμό του συστήματος διαχείρισης και διακίνησης τους και την μείωση του κόστους δανεισμού.

Οι δαπάνες εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους (πλην Ενόπλων Δυνάμεων) του έτους 1992 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 3.175 δισ. δρχ. (περίπου 68% των εσόδων του Τακτικού Προϋπολογισμού) έναντι 2.369 δισ. δρχ. (65% των αντιστοιχών εσόδων), που ήταν το 1991 (Πίνακας 5.4). Ειδικότερα, οι πληρωμές για τόκους θα ανέλθουν σε 1.353,5 δισ (9% του ΑΕΠ), έναντι 1432,3 δισ (11,1% του ΑΕΠ) της προηγούμενης χρήσεως. Η μείωση οφείλεται στην μετατροπή μέρους του χρέους και στην κεφαλαιοποίηση τόκων που έλαβε χώρα.

Ιδιαίτερα σημαντικό είναι το γεγονός της μείωσης των εγγυήσεων το 1992, γεγονός που οφείλεται στην εξυγίανση του χρέους του ευρύτερου δημόσιου τομέα, μέσω της ανάληψης μέρους αυτού από την Κεντρική Διοίκηση (Διάγραμμα 5.2). Το σχετικό ύψος των εγγυήσεων μειώθηκε σε 13,2% του ΑΕΠ, ποσοστό χαμηλότερο και από το 1979. Η μείωση του ύψους των εγγυήσεων, ιδιαίτερα προς φορείς που συνήθως τις αφήνουν να καταπέσουν, προσδίδει διαφάνεια στους λογαριασμούς χρέους του δημοσίου και συγχρόνως αποτελούν τροχοπέδη σε μία μελλοντική

ανεξέλεγκτη αύξηση του χρέους.

Διάγραμμα 5.2

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Κεφάλαιο 6

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

6.1 Γενικά

Η συνεχής προσπάθεια που καταβάλλεται για την εξυγίανση και τον εκσυγχρονισμό των Δημοσίων Επιχειρήσεων είχε θετικές επιδράσεις στα διαχειριστικά ελλείμματά τους και οδήγησε σε μείωση του καθαρού δανεισμού τους. Αποτέλεσμα ήταν, αφενός η τάση μείωσης του συνολικού τους χρέους, κατά το τμήμα που δεν επηρεάζεται από την μεταβολή των συναλλαγματικών ισοτιμιών και, αφετέρου η επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των επιχορηγήσεων από τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Κράτους. Η πορεία είναι συμβατή με τις γενικότερες επιδιώξεις της οικονομικής πολιτικής και βοηθάει την ικανοποίηση των προϋποθέσεων για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Επίσης, στα πλαίσια της δημοσιονομικής εξυγίανσης, η ρύθμιση μέρους των ληξιπρόθεσμων οφειλών ορισμένων δημοσίων επιχειρήσεων προς το πιστωτικό σύστημα με την έκδοση ομολογιακού δανείου από το Ελληνικό Δημόσιο, λειτούργησε θετικά προς την κατεύθυνση αυτή. Η περαιτέρω βελτίωση της αποτελεσματικότητας ορισμένων επιχειρήσεων όπως η ΔΕΗ, η Ο.Α., ο ΟΤΕ, ο ΕΟΤ, η ΕΥΔΑΠ, τα ΕΛΤΑ, η ΔΕΠΑ, ο ΟΣΕ, οι ΗΣΑΠ και ΗΛΠΑΠ, κλπ, επιδιώκεται με την ανάθεση σε διεθνείς ορκωτούς ελεγκτές και λογιστές, καθώς και συμβούλους επιχειρήσεων, της προσεκτικής καταγραφής της χρηματοοικονομικής θέσης και των οργανωτικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις αυτές.

Η έκθεση, εξάλλου, ορισμένων δημοσίων επιχειρήσεων σε πιο ανταγωνιστικές συνθήκες θα συμβάλλει στην αύξηση της αποτελεσματικότητάς τους και θα αποδεσμεύσει πόρους, οι οποίοι θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε άλλους τομείς της οικονομίας, αλλά και θα ελαφρύνει τον καταναλωτή από υπέρογκες τιμολογιακές αναπροσαρμογές, οι οποίες διαφορετικά θα ήταν αναπόφευκτες για την αυτοχρηματοδότηση των αναγκαίων επενδυτικών δραστηριοτήτων τους.

Τέλος, η συμμετοχή ιδιωτών, τόσο στο μετοχικό κεφάλαιο ορισμένων Δ.Ε., όσο και στην Διοίκησή τους, σε συνδυασμό με την ήδη επιτευχθείσα απαγκίστρωση των Διοικήσεων τους από την ασφυκτική κρατική εξουσία, θα έχουν σαν αποτέλεσμα την προώθηση του επιχειρησιακού προγραμματισμού, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου και φυσικού κεφαλαίου και την αναβάθμιση των παρεχομένων προς τον καταναλωτή αγαθών ή υπηρεσιών.

6.2 Η Οικονομική δραστηριότητα των Δημοσίων Επιχειρήσεων, 1989-1993

6.2.1 Επισκόπηση της περιόδου 1989-1992.

Με βάση τα στοιχεία του πίνακα 6.1 για 45 Δημόσιες Επιχειρήσεις (αναλυτικά στοιχεία στους πίνακες 6.2, 6.3, 6.4 και 6.5), κατά την επισκοπούμενη περίοδο 1989-92 η ποσοστιαία σχέση του διαχειριστικού ελλείμματος σε σχέση με το ΑΕΠ παρουσιάζει συνεχή μείωση. Έτσι ενώ αυτό αντιπροσώπευε το 1,45% του ΑΕΠ το 1989 το 1992 η σχέση αυτή προβλέπεται να περιοριστεί στο 0,27% του ΑΕΠ.

Όσον αφορά στο πρωτογενές αποτέλεσμα, δηλαδή τη διαφορά εσόδων και τρεχουσών δαπανών προ-τόκων, σε όλη την υπό εξέταση περίοδο υπήρξε συνεχές και αυξανόμενο πλεόνασμα, σαν ποσοστό του ΑΕΠ. Έτσι, ενώ το 1989 αυτό αντιπροσώπευε το 0,95% του ΑΕΠ,

το 1992 η σχέση αυτή προβλέπεται να ανέλθει σε 1,62% του ΑΕΠ (πίνακας 6.1). Σημειώνεται, ότι ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας έθεσε σε εφαρμογή τις διατάξεις των Νόμων 2025/92 και 2065/92, που του δίνουν την δυνατότητα να καθορίζει ανώτατα όρια στις συνολικές δαπάνες μισθοδοσίας των Δ.Ε. Έτσι, για τα έτη 1992-1994 καθορίστηκαν τα ανώτατα όρια δαπανών προσωπικού για 20 Δ.Ε., τα οποία σε άλλες περιπτώσεις παραμένουν σταθερά καθόλη την προαναφερθείσα περίοδο, σε άλλες δε παρουσιάζουν οριακή μόνο αύξηση.

Στην κατά δημόσια επιχείρηση ανάλυση, εντούτοις, ορισμένες δημόσιες επιχειρήσεις παρουσιάζουν ακόμη πρωτογενές έλλειμμα.

Στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού τους, οι δημόσιες επιχειρήσεις πραγματοποίησαν και πραγματοποιούν σημαντικά επενδυτικά προγράμματα στους τομείς της ενέργειας (ΔΕΗ, ΔΕΠΑ), των τηλεπικοινωνιών (ΟΤΕ) και των συγκοινωνιών (ΟΣΕ, ΟΑ), για την ανανέωση του παραγωγικού τους εξοπλισμού και την εισαγωγή σύγχρονης τεχνολογίας, με σκοπό την βελτίωση των παραγομένων αγαθών και των παρεχομένων υπηρεσιών. Οι συνολικές επενδύσεις των 45 Δ.Ε., όπως φαίνεται και από τους Πίνακες 6.1 και 6.3, αυξήθηκαν με μέσο ετήσιο ρυθμό 22,5%, με ρυθμό δηλαδή ταχύτερο εκείνου της αύξησεως του συνόλου των Δημοσίων Επενδύσεων αλλά και του αντιστοίχου των Ακαθάριστων Επενδύσεων Παγίου Κεφαλαίου του συνόλου της οικονομίας. Έτσι, το σχετικό ποσοστό των επενδύσεων των δημοσίων επιχειρήσεων στις συνολικές επενδύσεις αυξήθηκε.

Η θετική εξέλιξη των διαχειριστικών ελλειμμάτων των δημοσίων επιχειρήσεων κατά την περίοδο 1989-1992, αλλά και η αύξηση των επιχορηγήσεων με μέσο ετήσιο ρυθμό 10,0%, καθώς και των ειδικών πόρων (εφάπαξ εισφορά αποδοτέα, συμμετοχή καταναλωτών στις επενδυτικές δραστηριότητες των Δ.Ε. κλπ.) και των αποσβέσεων συνετέλεσαν, όπως φαίνεται στους Πίνακες 6.1, 6.4 και 6.5, στο να εμφανιστεί αξιόλογη βελτίωση στις δανειακές ανάγκες των Δημοσίων Επιχειρήσεων (σε δημοσιονομική βάση), τόσο σαν απόλυτο μέγεθος όσο και σαν ποσοστό του ΑΕΠ. Έτσι ενώ το 1989 οι δανειακές ανάγκες των Δ.Ε. αντιπροσώπευαν το 1,1% του ΑΕΠ το 1992 προβλέπεται η σχέση αυτή να περιοριστεί μόνο στο 0,23% του ΑΕΠ.

Σημειώνεται ότι στον πίνακα 6.1 παρουσιάζεται, για πρώτη φορά, και η εξέλιξη του Καθαρού και Ακαθάριστου Δανεισμού των Δημοσίων Επιχειρήσεων, καθώς και ο τρόπος υπολογισμού τους.

6.2.2 Προοπτικές για το 1993.

Για το 1993, ένας σημαντικός στόχος είναι να μην υπερβούν οι δανειακές ανάγκες των Δημοσίων Επιχειρήσεων τα επίπεδα του 1992, ως ποσοστό του ΑΕΠ. Ένας ακόμη πρωταρχικός στόχος είναι η συνέχιση των επενδυτικών τους δραστηριοτήτων, ώστε να επιτευχθεί ταχύτερα ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός τους. Ωστόσο ενδέχεται μέρος των επενδυτικών προγραμμάτων να αναληφθεί από ιδιωτικούς φορείς. Τέλος, οι πάσης μορφής επιχορηγήσεις προβλέπεται να μειωθούν. Με αυτά τα δεδομένα, είναι αναγκαίο να λάβουν χώρα και τιμολογιακές αναπροσαρμογές. Αυτές, σε συνδυασμό με την περιοριστική πολιτική για τις δαπάνες, που ήδη έχει αποφασιστεί και τον δραστικό περιορισμό των προσλήψεων, θα οδηγήσουν στην εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων για την άνευ εμποδίων εκτέλεση των προγραμμάτων τους.

Σημειώνεται ότι οι προβλεπόμενες τιμολογιακές αναπροσαρμογές σε μεσοσταθμικό επίπεδο θα υπολείπονται σημαντικά του προσδοκώμενου πληθωρισμού.

Λαμβάνοντας υπόψη τις ανωτέρω βασικές υποθέσεις, για το 1993 προβλέπεται, ότι

- α. Το προ επενδύσεων οικονομικό αποτέλεσμα για δεύτερη χρονιά θα είναι θετικό και θα ανέλθει στο ύψος των 272,8 δισ. δρχ. έναντι θετικού αποτελέσματος 40,4 δισ. δρχ. του 1992.

- β. Θετικό επίσης θα είναι και το πρωτογενές αποτέλεσμα και θα αντιπροσωπεύει το 2,5% του ΑΕΠ έναντι αντίστοιχου ποσοστού 1,62% του 1992.
- γ. Οι συνολικές επενδύσεις, σύμφωνα με τις προτάσεις των ΔΕΚΟ, θα ανέλθουν στο ύψος των 845,9 δισ. δρχ. και θα σημειώσουν αύξηση 31,9% έναντι εκείνων του 1992. Το ύψος αυτό των επενδύσεων ενδέχεται να αναθεωρηθεί, και μέρος τους να ανατεθεί σε ιδιωτικούς φορείς.
- δ. Ο δημοσιονομικός δανεισμός προβλέπεται να μειωθεί ελαφρώς σε 0,22% του ΑΕΠ. έναντι 0,23% το 1992.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Κεφάλαιο 7

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

7.1 Γενικά

Ένα από τα σοβαρότερα διαρθρωτικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελληνική Οικονομία είναι το πρόβλημα της Κοινωνικής Ασφάλισης. Μέχρι σήμερα το σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης δεν είχε την δυνατότητα της παραγωγής επαρκών εσόδων για να τροφοδοτήσει ικανοποιητικά με πόρους τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες για συντάξεις και ιατρική, νοσοκομειακή και φαρμακευτική περίθαλψη των ασφαλισμένων. Ακόμη και αν συνυπολογιστούν στα έσοδα οι επιχορηγήσεις του Τακτικού προϋπολογισμού που παρέχονται στο ΙΚΑ, τον ΟΓΑ, το ΝΑΤ κ.λπ., οι πόροι δεν είναι αρκετοί για να καλύψουν το σύνολο των τρεχουσών δαπανών, με συνέπεια τόσο το ΙΚΑ, όσο και το ΝΑΤ να προβαίνουν σε δανεισμό για κάλυψη των συντάξεων. Οι νέοι Ασφαλιστικοί Νόμοι 1902/90 και 1976/91 δεν εξάλειψαν την ελλειμματικότητα, επιβράδυναν όμως το ρυθμό αύξησής της. Εξάλλου, η ρύθμιση των ληξιπροθέσμων οφειλών προς το πιστωτικό σύστημα, τόσο του ΙΚΑ, όσο και του ΝΑΤ με την έκδοση ομολόγων από το Ελληνικό Δημόσιο, ελάφρυνε σημαντικά την ελλειμματική διαχείρισή τους. Το γεγονός αυτό περιόρισε και το ύψος των δανειακών τους αναγκών κατά τα δύο τελευταία έτη. Σημειώνεται ότι μέχρι 31.12.91 ρυθμίστηκαν ληξιπρόθεσμες οφειλές ύψους 579,7 δισ. δρχ. (423,7 δισ. για το ΙΚΑ και 156,0 δισ. δρχ. το ΝΑΤ).

Σημαντική τομή στο πρόβλημα της ελλειμματικότητας των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας (ΟΚΑΠ) αποτελεί ο νέος Ασφαλιστικός Νόμος 2084/92, με τον οποίο επιχειρείται ένα νέο τολμηρό βήμα στην προσπάθεια εξυγίανσης του ασφαλιστικού συστήματος. Με το νόμο αυτό επιχειρείται η εξασφάλιση της βιωσιμότητας του συστήματος για τα προσεχή είκοσι χρόνια. Με το Ν. 2084/92 επιχειρούνται δύο βασικές τομές: Πρώτον, η δημιουργία ενός νέου ασφαλιστικού συστήματος για τους νεοασφαλιζόμενους, με την θέσπιση γενικών αρχών καθολικής εφαρμογής και, δεύτερον, η θέσπιση μεταβατικών διατάξεων για την εκλογίκευση του υπάρχοντος συστήματος.

Βραχυχρόνια, με την εφαρμογή του Ν. 2084/92 επιδιώκεται κυρίως η αύξηση των εσόδων με τις αυξήσεις που προβλέπονται στις εισφορές για συντάξεις, ασθένεια κλπ.

Παράλληλα, με την εφαρμογή του νέου Νόμου επιχειρείται και ο εκσυγχρονισμός των εισπρακτικών μηχανισμών του ασφαλιστικού συστήματος (κυρίως του ΙΚΑ) και επιδιώκεται η ταχεία ρευστοποίηση των ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων του ΙΚΑ που σήμερα ανέρχονται στο ύψος των 170,0 δισ. δρχ. Την ίδια στιγμή συνεχίζεται η ρύθμιση των ληξιπρόθεσμων οφειλών τόσο του ΙΚΑ όσο και του ΝΑΤ, και δημιουργούνται έτσι οι απαραίτητες προϋποθέσεις που θα επιτρέψουν τη μείωση στο ελάχιστο των αναγκών τους για δανεισμό στα αμέσως προσεχή έτη.

7.2 Η Οικονομική δραστηριότητα των ΟΚΑΠ, 1989-1993.

7.2.1 Επισκόπηση της περιόδου 1989-1992

Στοιχεία για τους ΟΚΑΠ παρουσιάζονται στον Πίνακα 7.1. (αναλυτικά στοιχεία παρουσιάζονται στους πίνακες 7.2, 7.3, 7.4 και 7.5), όπου περιλαμβάνεται για πρώτη φορά και

το NAT-KAAN).

Όπως δείχνουν οι πίνακες 7.1 και 7.3, το οικονομικό και το πρωτογενές αποτέλεσμα των ΟΚΑΠ καθόλη την επισκοπούμενη περίοδο παραμένει αρνητικό και αυξανόμενο σε απόλυτους όρους, ενώ τα ποσοστά αυτά μειώνονται ως προς το ΑΕΠ. Η υψηλή διαχειριστική ελλειμματικότητα οφείλεται κυρίως στην αδυναμία του συστήματος της Κοινωνικής Ασφάλισης να παράγει αρκετά έσοδα προς κάλυψη όλων των αναγκών των φορέων αυτών καθώς, και στην χειροτέρευση της σχέσης ασφαλισμένων/συνταξιούχων.

Οι επενδύσεις των ΟΚΑΠ, όπως δείχνουν οι πίνακες 7.1 και 7.3, είχαν μέσο ρυθμό αύξησης 21,5%. Σημειώνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος των επενδύσεων αφορά στην στεγαστική δραστηριότητα που αναπτύσσει ο Ο.Ε.Κ. για λογαριασμό των εργαζομένων, με την κατασκευή κατοικιών ή αγορά διαμερισμάτων τα οποία αποδίδει στους δικαιούχους.

Δεδομένου ότι το διαχειριστικό έλλειμμα συνεχώς χειροτερεύει σε απόλυτους όρους, και δεδομένου ότι οι επιχορηγήσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού δεν αυξήθηκαν αρκούντως την επισκοπούμενη περίοδο, οι δανειακές ανάγκες των ΟΚΑΠ σε δημοσιονομική βάση αυξάνουν σε απόλυτους όρους, ενώ σαν ποσοστό του ΑΕΠ παραμένουν σχεδόν σταθερές, όπως φαίνεται στους πίνακες 7.1 και 7.3.

7.2.2 Προοπτικές για το 1993

Η εφαρμογή του Ν. 2084/92 κατά το 1993 θα έχει σαν αποτέλεσμα την αύξηση των εσόδων του Ασφαλιστικού συστήματος. Ειδικότερα για το ΙΚΑ αναμένεται αύξηση εσόδων της τάξεως των 110 δισ. δρχ. από την εφαρμογή του Νόμου.

Λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις της εφαρμογής του νέου Ασφαλιστικού Νόμου 2084/92 κατά το 1993, την αύξηση του αριθμού των συνταξιούχων, την αύξηση του κονδυλίου των δαπανών μισθοδοσίας, τις επιχορηγήσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού και την απόφαση της Κυβέρνησης να αυξηθούν οι συντάξεις του ΟΓΑ από 1/1/1993 κατά 3.000 δρχ. μηνιαίως, τα κυριότερα μακροοικονομικά μεγέθη των ΟΚΑΠ προβλέπεται να εξελιχθούν όπως στον Πίνακα 7.1.

Ειδικότερα,

- α. Το οικονομικό αποτέλεσμα (προ επενδύσεων) θα παρουσιάσει βελτίωση κατά 47,0 δισ. δρχ. έναντι εκείνου του 1992, ενώ το πρωτογενές θα βελτιωθεί μόνο κατά 25,5 δισ. δρχ. Η επί πλέον βελτίωση του οικονομικού αποτελέσματος έναντι του πρωτογενούς οφείλεται στους τόκους που προβλέπεται να πληρώσουν και οι οποίοι θα είναι μειωμένοι έναντι εκείνων του 1992.
- β. Οι επενδύσεις των ΟΚΑΠ το 1993 θα ανέλθουν στα 38,1 δισ. δρχ. σημειώνοντας αύξηση 10,1% μόνο έναντι του 1992. Η μικρή αύξηση οφείλεται κυρίως στο ότι το στεγαστικό πρόγραμμα του ΟΕΚ δεν προβλέπεται να παρουσιάσει καμμία αύξηση έναντι του 1992 (πίνακες 7.3 και 7.5).
- γ. Ο καθαρός δημοσιονομικός δανεισμός προβλέπεται να μειωθεί σημαντικά το 1993 και να ανέλθει στο 0,63% του ΑΕΠ έναντι 1,49% του ΑΕΠ το 1992.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1.1
 Προβλέψεις Βασικών Μακροοικονομικών Μεγεθών¹

	1990	1991	1992	1993
1. ΑΕΠ (Σταθ. τιμές) % μεταβολές				
- Ελλάδα ¹	- 0,1	1,8	1,5	2,0
- ΗΠΑ	0,8	- 1,2	1,8	2,4
- Ιαπωνία	5,2	4,4	1,8	2,5
- Γερμανία	4,8	3,7	1,2	1,5
- ΕΟΚ	3,0	1,5	1,1	1,5
- ΟΟΣΑ - Σύνολο	2,5	0,8	1,5	2,1
2. Πληθωρισμός (% μεταβολή αποπληθωριστή ΑΕΠ)				
- Ελλάδα ²	20,3	19,5	15,7	12,3
- ΗΠΑ	4,4	4,0	2,7	2,5
- Ιαπωνία	2,1	1,9	1,9	1,7
- Γερμανία	3,4	4,5	5,6	4,1
- ΕΟΚ	5,0	5,3	4,9	4,1
- ΟΟΣΑ - Σύνολο	4,5	4,3	3,5	3,2
3. Έλλειμμα (-) γενικής Κυβέρνησης (ως ποσοστό του ΑΕΠ)				
- Ελλάδα ²	-18,6	-15,2	-10,3	- 7,4
- ΗΠΑ	- 2,5	- 3,4	- 4,9	- 4,3
- Ιαπωνία	3,0	2,4	1,7	0,7
- Γερμανία	- 2,0	- 3,2	- 2,9	- 2,5
- ΕΟΚ ³	- 4,0	- 4,4	- 4,9	- 4,5
- ΟΟΣΑ - Σύνολο ⁴	- 1,7	- 2,6	- 3,8	- 3,6
4. Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (δισ. δολ. ΗΠΑ)				
- Ελλάδα ²	- 3,6	- 1,5	- 1,4
- ΗΠΑ	-90,4	- 3,7	-56,0	-70,0
- Ιαπωνία	35,8	72,6	116,0	127,0
- Γερμανία	47,1	-19,8	-25,0	-27,0
- ΟΟΣΑ - Σύνολο	-112,8	-20,4	-33,0	-33,0
5. Ανεργία (ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού)				
- Ελλάδα ²	7,0	8,1	9,0	9,8
- ΗΠΑ	5,5	6,7	7,5	7,5
- Ιαπωνία	2,1	2,1	2,2	2,3
- Γερμανία	4,9	6,7	7,4	8,1
- ΕΟΚ ³	8,4	9,2	10,1	10,5
- ΟΟΣΑ - Σύνολο ⁴	6,2	7,2	7,9	8,2
6. Διεθνές Εμπόριο (% μεταβολές)	5,3	3,5	4,9	5,4

Πηγές 1) Οικονομικές Προβλέψεις ΟΟΣΑ, Οκτώβριος 1992, Νο 51

2) ΥΠΕΘΟ, Διεύθυνση Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Προγραμματισμού, Οκτώβριος 1992

3) Εκτιμήσεις ΕΟΚ, European Economy, Νο 5/6 May - June 1992

4) Δεν περιλαμβάνει ορισμένες μικρές χώρες με οριακή επίπτωση στους μεσους όρους.

Πίνακας 2.1
 ΑΕΠ κατά κλάδους οικονομικής δραστηριότητας
 (σε σταθερές τιμές)
 (σε δισ. δρχ.)

	1988	1989	1990	1991	1992*	% Μεταβολή			
						1989	1990	1991	1992
1. Γεωργία	62,6	63,2	35,7	61,3	61,9	0,8	-11,9	10,1	1,0
2. Βιομηχανία	144,2	148,5	149,9	146,5	149,1	2,9	0,9	- 0,9	0,4
2.1 Ορυχεία	9,1	9,4	9,2	8,8	8,6	3,3	- 2,0	- 4,3	- 2,3
2.2 Μεταποίηση	91,2	93,2	90,8	89,6	86,7	2,2	- 2,6	- 1,3	- 1,0
2.3 Επιχ. Ηλεκ. Φωτ.	19,5	20,4	22,9	24,5	26,1	4,6	12,3	7,0	6,5
2.4 Κατασκευές	24,4	25,5	27,0	25,6	25,7	4,5	5,9	- 5,2	0,4
3. Υπηρεσίες	267,3	279,8	284,1	288,6	294,9	4,9	1,5	1,6	2,2
3.1 Μεταφ. - Επικοινων.	51,1	53,5	54,0	54,2	54,3	4,9	0,9	0,4	0,2
3.2 Εμπόριο - Τράπεζες	74,1	77,3	79,3	81,9	84,4	5,1	2,6	3,3	3,1
3.3 Κατοικίες	48,3	49,7	51,2	52,7	54,3	2,9	2,8	2,9	3,0
3.4 Δημ. Διοικ. - Ασφ. - Υγεία - Εκπαίδ.	64,5	68,9	68,5	69,4	70,4	6,8	- 0,6	1,3	1,4
3.5 Διάφορες Υπηρεσίες	29,3	30,4	31,1	30,4	31,5	3,7	2,6	- 2,3	3,6
4. ΑΕΠ σε τιμές συντελεστών παραγ.	474,2	491,5	489,7	498,4	505,9	3,7	- 0,4	1,8	1,5
5. Μη αγροτικό ΑΕΠ (2+3)	411,6	428,3	434,0	437,1	440,0	4,2	1,3	0,7	1,6

Πηγή : ΥΠΕΘ, ΕΣΥΕ, Εθνικοί Λογαριασμοί για τα έτη 1987 - 1991

*1992 : Προβλέψεις Δ/νσης Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Προγραμματισμού.

Πίνακας 2.2
Εθνική Δαπάνη και Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
(Σταθερές τιμές 1970)
(σε δισ. δρχ.)

						% Μεταβολή			
	1988	1989	1990	1991	1992*	1989	1990	1991	1992
1. Κατανάλωση	463,9	483,7	491,5	495,7	501,5	4,3	1,6	0,9	1,2
1α. Ιδιωτική	377,7	393,8	401,8	406,6	412,0	4,3	2,0	1,2	1,3
1β. Δημόσια	86,2	89,9	89,7	89,1	89,5	4,3	-0,2	-0,7	0,4
2. Ακαθάριστες Επενδ. Παγίου Κεφαλ.	79,8	87,8	92,8	91,0	94,0	10,0	5,7	-1,9	3,3
2α. Ιδιωτικές	58,3	64,0	70,0	65,8	67,1	9,8	9,4	-6,0	2,0
2β. Δημόσιες	21,5	23,8	22,8	25,2	26,9	10,7	-4,2	10,5	6,7
3. Αποθέματα και Στοιχ. Διαφορές	15,4	22,6	30,7	42,2	35,6				
4. Εγχώρια Τελική Ζήτηση	559,1	594,1	615,0	628,9	631,1	6,3	3,5	2,3	0,3
5. Εξαγωγές Αγαθών και Υπηρεσιών	142,6	144,5	145,7	169,6	190,8	1,3	0,9	16,4	12,5
5α. Εξαγωγές Αγαθών	95,1	97,0	91,9	105,3	112,7	2,0	-5,3	14,6	7,0
6. Εισαγωγές Αγαθών και Υπηρεσιών	170,1	188,5	211,0	238,8	253,8	10,8	12,0	13,2	6,3
6α. Εισαγωγές Αγαθών	131,3	145,5	163,9	185,2	196,3	10,8	12,6	13,0	6,0
7. Ισοζύγιο Αγαθών και Υπηρεσιών	-27,5	-44,0	-65,3	-69,2	-63,0				
8. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (τιμές αγοράς)	531,6	550,1	549,7	559,7	566,1	3,5	-0,1	1,8	1,5
	Συμβολή στη μεταβολή του ΑΕΠ (%)								
Εγχώριο Ζήτηση	6,6	3,8	2,5	0,4					
Εξωτερικός Τομέας	-3,1	-3,9	-0,7	1,1					

Πηγή : ΕΣΥΕ, Εθνικοί Λογαριασμοί

*1992 : Προβλέψεις Δ/νσης Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Προγραμματισμού

Πίνακας 2.3
Δωδεκάμηνος ρυθμός αύξησης του Δ.Τ.Κ. (%)

1991		18,0
1992	Ιανουάριος	18,1
	Φεβρουάριος	18,2
	Μάρτιος	18,3
	Απρίλιος	16,0
	Μάιος	15,8
	Ιούνιος	15,1
	Ιούλιος	13,6
	Αύγουστος	15,3
	Σεπτέμβριος	15,3

Πίνακας 2.4
Κατανομή της Αύξησης των Ιδιωτικών Καταθέσεων
σε δραχμές κατά φορείς
(Ιανουάριος - Αύγουστος)

	Σύνολο Ιδιωτ. Καταθέσεων			Αποταμιευτικές Καταθέσεις		
	1990	1991	1992	1990	1991	1992
Εμπορικές Τράπεζες	82,4	39,8	69,2	79,0	58,5	65,9
Ειδικοί Πιστωτ.Οργαν.	17,6	60,2	30,8	21,0	41,5	34,1
(ΤΤ)	(-1,2)	(-43,2)	(-1,4)	(-3,6)	(-37,4)	(-1,9)
(ΑΤΕ)	(8,9)	(46,5)	(23,3)	(12,5)	(36,6)	(27,0)
(ΕΚΤΕ)	(10,2)	(49,0)	(3,3)	(11,8)	(43,2)	(3,7)
Σύνολο	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Πίνακας 2.5
Εξέλιξη των Ιδιωτικών Καταθέσεων
(Ιανουάριος - Αύγουστος)
(σε εκατ. δρχ.)

	Υπόλοιπα 31-8-92	Μεταβολή Υπολοίπων			Ποσοστό %		
		1990	Ποσό 1991	1992	1990	1991	1992
Σε δραχμές							
Όψεως	576.530	65.192	-24.783	89.154	22,1	- 5,9	18,3
Ταμιευτηρίου	6.657.348	278.403	116.095	428.449	5,7	2,1	6,9
Προθεσμίας	2.187.663	162.613	-12.192	177.117	8,5	- 0,6	8,8
Δεσμευμένες	139.233	8.952	10.704	9.370	9,9	9,8	7,2
Σύνολο	9.560.774	515.160	89.824	704.090	7,2	1,1	8,0
Σε συνάλλαγμα*	2.960.180*	210.183	315.866	258.806*	11,2	14,1	9,6*

* Προσωρινά στοιχεία

Πίνακας 2.6
Στοιχεία Ισοζυγίου Πληρωμών
(Ιανουάριος - Αύγουστος)
(σε εκατ. δολ.)

	1990	1991*	Μεταβολή %
Εισαγωγές	11.815,8	12.733,0	7,8
Καύσιμα	1.347,1	1.979,0	46,9
Χωρίς καύσιμα	10.468,7	10.754,0	2,7
Εξαγωγές	4.177,9	4.577,0	9,6
Καύσιμα	317,2	692,0	118,2
Χωρίς καύσιμα	3.860,7	3.885,0	0,6
Εμπορικό Ισοζύγιο	- 7.637,9	- 8.156,0	6,8
Αδηλοι Πόροι	7.900,5	9.774,0	23,7
Ταξιδιωτικό	1.739,8	1.739,0	-
Μεταφορές	1.109,3	1.159,0	4,5
Μεταναστευτικά & εργατ. εμβ.	1.150,5	1.337,0	16,2
Τόκοι-Μερίσματα-Κέρδη	168,2	229,0	36,1
Αναλήψεις από μετ/μες καταθέσεις	1.325,0	1.805,0	36,2
Λοιποί	235,7	1.071,0	20,9
ΕΟΚ	1.522,0	2.434,0	59,9
Αδηλες Πληρωμές	2.778,6	3.096,0	11,4
Ταξιδιωτικό	709,4	648,0	-8,7
Υπηρεσίες Δημοσίου	156,8	177,0	12,9
Τόκοι-Μερίσματα-Κέρδη	1.274,8	1.473,0	15,5
Μεταφορές	164,6	246,0	49,5
Λοιπές	473,0	552,0	16,7
Ισοζύγιο Αδηλων	5.121,9	6.678,0	30,4
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλ.	-2.516,0	-1.478,0	-41,3
Χρεολύσια	-1.176,0	-2.771,0	135,6
Τρέχουσες συν/γές και χρεολύσια	-3.692,0	-4.249,0	15,1
Εισροές Ιδιωτικών Κεφαλαίων	1.866,6	1.934,0	3,6
Επιχειρηματικά κεφάλαια	530,1	780,0	47,1
Για αγορά ακινήτων	637,2	691,0	8,4
Εμπορικές τράπεζες	16,2	55,0	239,5
Καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμ.	523,4	131,0	-75,0
(Καταθέσεις ιδιωτ. σε συν/μα)	(422,4)	(144,0)	(-65,9)
Εμπορικές πιστώσεις	284,4	369,0	29,7
Λοιπά	-124,7	-92,0	-26,2

* Προσωρίνα στοιχεία

Πίνακας 2.7
Στοιχεία Ισοζυγίου Πληρωμών
(Ιανουάριος - Αύγουστος)
(σε εκατ. δρχ.)

	1991	1992	Μεταβολή %
Εισαγωγές	12.507,5	12.964,1	3,7
Καύσιμα	2.003,9	1.446,1	-27,8
Χωρίς καύσιμα	10.503,6	11.518,0	9,7
Εξαγωγές	4.583,3	4.119,1	-10,1
Καύσιμα	687,0	400,4	-41,7
Χωρίς καύσιμα	3.896,3	3.718,7	- 4,6
Εμπορικό Ισοζύγιο	- 7.924,2	- 8.845,0	11,6
Αδηλοι Πόροι	9.832,8	11.451,4	16,5
Ταξιδιωτικό	1.722,1	2.170,4	24,4
Μεταφορές	1.154,7	1.280,2	4,1
Μεταναστευτικά & εργατ. εμβ.	1.371,5	1.493,9	8,9
Τόκοι-Μερίσματα-Κέρδη	229,3	279,5	21,9
Αναλήψεις από μετ/μες καταθέσεις	1.825,0	2.280,3	24,9
Λοιποί	1.074,2	1.294,2	20,5
ΕΟΚ	2.434,0	2.653,0	9,0
Αδηλες Πληρωμές	3.108,5	3.371,6	8,5
Ταξιδιωτικό	648,8	764,2	17,8
Υπηρεσίες Δημοσίου	177,2	174,5	- 1,5
Τόκοι-Μερίσματα-Κέρδη	1.475,3	1.438,7	- 2,5
Μεταφορές	249,3	287,8	15,4
Λοιπές	557,9	706,4	26,6
Ισοζύγιο Αδήλων	6.724,3	8.079,8	20,2
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλ.	-1.199,9	- 765,2	-36,2
Χρεολύσια	-2.788,5	-3.504,8	25,7
Τρέχουσες συν/γές και χρεολύσια	-3.988,4	-4.270,0	7,1
Εισροές Ιδιωτικών Κεφαλαίων	1.564,7	1.856,9	18,7
Επιχειρηματικά κεφάλαια	809,0	1.353,6	67,3
Για αγορά ακινήτων	691,8	747,2	8,0
Εμπορικές τράπεζες	54,3	47,7	-12,2
Καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμ. (Καταθέσεις ιδιωτ. σε συν/μα)	131,7 (123,1)	-235,0 (-170,0)	
Εμπορικές πιστώσεις	146,8	398,0	
Λοιπά	- 98,5	-184,6	58,5

Πίνακας 3.1
Γενικός Προϋπολογισμός του Κράτους
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

	1990	1991	1992		Μεταβολή %	
	Πραγματ.	Πραγματ.	Προϋπ/σμός	Εκτιμήσεις Πραγματοπ.	91/90	92/91
ΕΣΟΔΑ	3.343.589,0	4.266.953,0	5.470.000,0	5.439.500,0	27,6	27,5
Τ Π	2.878.160,0	3.661.443,0	4.715.000,0	4.700.000,0	27,2	28,4
ΕΛΕΓΕΠ	373.677,0	476.810,0	580.000,0	550.000,0	27,6	15,3
Π Δ Ε	91.752,0	128.700,0	175.000,0	189.500,0	40,3	47,2
ΔΑΠΑΝΕΣ	5.137.587,0	5.954.228,5	6.570.672,0	6.631.000,0	15,9	11,4
Τ Π (πλην χρεολυσίων)	4.298.787,0	4.874.618,5	5.280.672,0	5.354.000,0	13,4	9,8
ΕΛΕΓΕΠ	373.677,0	476.810,0	580.000,0	550.000,0	27,6	15,3
Π Δ Ε	465.123,0	602.800,0	710.000,0	727.000,0	29,6	20,6
ΕΛΛΕΙΜΜΑ (Δαν/κές ανάγκ.)	1.793.998,0	1.687.275,5	1.100.672,0	1.191.500,0	- 5,9	-29,4
Τ Π	1.420.627,0	1.213.175,5	565.672,0	654.000,0	-14,6	-46,1
ΕΛΕΓΕΠ	--	--	--	--	--	--
Π Δ Ε	373.371,0	474.100,0	535.000,0	537.500,0	27,0	13,4
Ελλειμμα (Δαν/κές ανάγκ.) ως % του ΑΕΠ	17,0	13,1	7,6	7,9		
Χρεολύσια	358.638,0	1.009.003,9	1.413.328,0	1.864.900,0	181,3	84,8
Τόκοι	1.270.836,0	1.496.512,1	1.343.633,0	1.497.376,0	17,8	0,1
Πρωτογενείς δαπάνες (ΤΠ+ΠΔΕ)	3.493.074,0	3.981.091,1	4.647.039,0	4.583.624,0	14,0	15,1
Πρωτογ. Ελλειμμα	523.162,0	190.763,4	- 242.961,0*	- 305.876,0*	-63,5	-260,3
Πρωτ. Ελλειμμα ως % ΑΕΠ	4,9	1,5	-1,7	-2,0		
ΑΕΠ	10.569.000,0	12.863.000,0	14.482.000,0	15.100.000,0	23,0	17,4

* Το αρνητικό πρόσημο σημαίνει πρωτογενές πλεόνασμα

Πίνακας 3.2
Εσοδα Τακτικού Προϋπολογισμού
 (ποσό σε εκατ. δρχ.)

	1991		1992		Διαφορά %	Μεταβολή %
	Πραγμ/σεις	Προϋπ/σμός	Εκτιμήσεις Πραγμ/σεων			
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	1.024.225	1.280.500	1.205.000	- 5,9	17,6	
Φόρος εισοδήματος	840.780	1.012.200	936.500	- 7,5	11,4	
(Φυσ. Προσώπων)	(524.369)	(605.100)	(515.000)	(-14,9)	(- 1,8)	
(Νομ. Προσώπων)	(192.693)	(245.800)	(244.000)	(- 0,7)	(26,6)	
(Ειδ.κατηγ. φορου εισοδήματος)	(123.718)	(161.300)	(177.500)	(10,0)	(43,5)	
Φόρος στην περιουσία	54.587	69.300	63.000	- 9,1	15,4	
Άμεσοι φόροι υπέρ τρίτων	26.909	32.750	32.000	- 2,3	18,9	
Άμεσοι φόροι ΠΟΕ	69.726	131.500	94.000	-26,5	34,8	
Λοιποί άμεσοι φόροι	31.216	34.150	34.000	- 0,4	8,9	
Εκτακτοι άμεσοι φόροι	1.005	600	45.500	7.483,3	4.427,4	
ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	2.379.062	2.950.600	3.000.000	1,7	26,1	
Δασμοί και Ειδικές Εισφορές	52.533	58.020	56.300	- 3,0	7,2	
(Για ΕΟΚ)	(49.795)	(55.100)	(52.000)	(- 5,6)	(4,4)	
Φόροι κατανάλωσης	805.835	972.600	1.119.800	15,1	39,0	
(Φόροι κατανάλωσης εγχυρίων)	(654.652)	(802.000)	(938.200)	(17,0)	(43,3)	
ΦΚΕ	13.614	20.000	22.500	12,5	65,3	
Ενοποιημένοι ειδ. φόροι κατανάλωσης	44.623	46.800	33.000	-29,5	-26,0	
(Ενοπ.ειδ.φοροι κατ/σης εισαγ/νων)	(36.228)	(40.000)	(26.000)	(-35,0)	(-28,2)	
Φόροι κοπνού οιν/τας, οιν/δων ποτων	170.860	202.550	240.630	18,8	40,8	
(Φόρος κοπνού)	(150.795)	(177.000)	(211.000)	(19,2)	(39,9)	
Ειδικό φόρο κατανάλωσης	393.073	493.000	593.000	20,3	50,9	
(Κούσιμα)	(385.358)	(486.000)	(585.000)	(20,4)	(51,8)	
(Λοιπα)	(7.715)	(7.000)	(8.000)	(14,3)	(3,7)	
Λοιποί κατανάλωσης	6.220	12.200	14.250	16,8	73,4	
Τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων	44.272	46.000	48.000	4,3	8,4	
Φόροι κατανάλωσης εισαγομένων	114.721	130.050	154.820	19,0	35,0	
(Εισαγ.επιβατικών αυτοκινήτων)	(106.380)	(120.000)	(145.000)	(20,8)	(36,3)	
(Λοιποί φοροι εισαγομένων)	(8.341)	(10.050)	(9.820)	(- 2,3)	(17,7)	
Ειδ.τελη & εισφ. στα αυτοκίνητα	16.452	22.000	13.600	-36,2	-17,3	
Φόροι συναλλαγών	1.481.064	1.842.500	1.766.200	- 4,0	19,4	
Μεταβίβαση κεφαλαίων	65.381	77.550	82.000	5,7	25,4	
Χαρτοσημο	119.959	170.000	145.000	-14,7	20,9	
(Για τον ΟΓΑ)	(20.859)	(28.500)	(25.000)	(-12,3)	(19,9)	
Λοιποί φοροι συναλλαγών	111	250	200	-20,0	80,2	
ΦΠΑ	1.206.232	1.490.000	1.445.000	- 3,0	19,8	
(Στα εισαγόμενα)	(463.795)	(567.000)	(560.000)	(- 1,2)	(20,7)	
(Στα πετρελαιοειδή)	(144.813)	(165.000)	(170.000)	(3,0)	(17,4)	
(Στις Καπνοβιομηχανικές Επιχ/σεις)	(83.632)	(99.000)	(86.000)	(-11,1)	(5,2)	
(Λοιπά)	(513.992)	(659.000)	(627.000)	(- 4,9)	(22,0)	
Ειδ.φορος Τραπεζικών Εργασιών	89.382	104.700	96.000	- 8,3	7,4	
Εμμεσοι φόροι υπέρ τρίτων	11.532	13.380	12.500	- 6,6	8,4	
Εμμεσοι φόροι ΠΟΕ	19.106	53.500	33.000	-38,4	72,7	
Λοιποί εμμεσοι	6.992	10.600	10.200	- 3,8	13,4	
ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΩΝ	3.403.287	4.231.100	4.205.000	- 0,6	23,6	

Συνεχίζεται

	1991		1992		Διαφορά %	Μεταβολή %
	Πραγμ/σεις	Προϋπ/σμός	Εκτιμήσεις Πραγμ/σεων	Προϋπ/σμός		
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ	74.944	275.400	131.500		-52,3	75,5
Μισθώματα	20.178	26.770	19.200		-28,3	- 4,8
Πώληση αγαθών	4.001	5.050	6.450		27,7	61,2
(ΟΔΔΥ)	(3.107)	(3.700)	(2.150)		(-41,9)	(-30,8)
(Λοιπά)	(894)	(1.350)	(4.300)		(218,5)	(381,0)
Λοιπά από επιχειρηματική δράση	15.652	166.180	47.750**		-71,3	205,1
Επιχειρήσεις - Οργανισμοί	35.113	77.400	58.100		-24,9	65,5
(Κρατικά Λαχεία)	(18.385)	(20.000)	(17.500)		(-12,5)	(-4,8)
(ΛΟΤΤΟ - ΠΡΟΤΟ)	(0)	(30.000)	(12.000)		(-60,0)	(-)
(Λοιπά)	(16.728)	(27.400)	(28.600)		(4,4)	(71,0)
ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ	119.954	104.000	249.000		139,4	107,6
Επιστροφές χρημάτων	19.277	23.000	22.500		- 2,2	16,7
Εσοδα ΠΟΣ	3.541	9.700	5.500		-43,3	55,3
Προσαυξήσεις, παράβολα κ.λπ.	28.171	35.100	30.500		-13,1	8,3
(Παράβολα)	(7.594)	(9.600)	(8.500)		(-11,5)	(11,9)
Λοιπά τακτικά εσοδα	13.594	29.000	178.000*		513,8	1.209,4
Εκτακτα εσοδα	55.371	7.200	12.500		73,6	-77,4
ΑΠΟΛΗΨΕΙΣ ΑΠΟ ΕΟΚ	63.272	104.500	114.500		9,6	81,0
ΜΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	258.170	483.900	495.000		2,3	91,7
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	3.661.457	4.715.000	4.700.000		-0,3	28,4

* 100 δισ. δρχ. αφορούν την πώληση της ΑΓΕΤ

** 31 δισ. δρχ. αφορούν την παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης κ.λπ. της κινητής τηλεφωνίας

Πίνακας 3.3
Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού κατά γενικές κατηγορίες
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

Κατηγορία Δαπάνης	1991		1992		Μεταβολή %
	Πραγμ/σεις	Προϋπολογισμός	Εκτ. Πραγμ.		
Μισθοί-Συντάξεις	1.694.774,9	1.918.774,4	1.879.842,6		10,9
(Υψηρετούντων)	(892.894,6)	(1.027.487,8)	(982.730,3)		10,1
(Συνταξιούχων)	(421.604,8)	(451.116,0)	(451.019,0)		7,0
(Επιχορ. για αποδοχές)	(285.241,8)	(318.263,0)	(307.050,0)		7,6
(Λοιπές παροχές)	(44.906,2)	(58.594,0)	(61.237,3)		36,4
(Μισθολογία)	(50.127,5)	(63.313,6)	(77.806,0)		55,2
Εξυπηρ. Δημ. Χρέους	1.496.512,1	1.343.633,0	1.497.376,0		- 5,4
(Τόκοι Χρέους Κεντρ.Διοίκ.)	(1.432.338,6)	(1.207.349,0)	(1.353.461,0)		44,5
(Παράλληλες δαπάνες)	(15.873,7)	(20.284,0)	(16.600,0)		32,5
(Τόκοι Χρέους Ενόπλων Δυνάμεων)	(48.299,8)	(116.000,0)	(127.315,0)		163,6
Αποδόσεις Εσόδων Τρίτων	222.083,6	289.721,3	282.444,0		27,2
Αποδόσεις στην ΕΟΚ	180.956,6	228.800,0	202.700,0		12,0
Επιστροφές φόρων	185.094,6	240.000,1	240.000,0		29,7
Επιδότησεις Επιτοκίων	3.817,7	5.000,0	3.000,0		-21,4
Επιδότησεις Γεωργίας	149.204,0	150.000,0	141.000,0		- 5,5
Επιχορηγήσεις	682.481,2	693.781,9	742.911,3		8,9
(ΟΓΑ)	(124.635,0)	(135.375,0)	(140.375,0)		12,6
(ΙΚΑ)	(180.000,0)	(180.000,0)	(180.000,0)		0,0
(ΝΑΤ)	(30.267,0)	(30.000,0)	(30.000,0)		- 0,9
(Συγκοιν. Φορείς - ΟΣΕ)	(49.500,0)	(50.000,0)	(66.758,0)		34,9
(Λοιπές Επιχορηγ.)	(298.079,2)	(298.406,9)	(325.778,3)		9,3
Εγγυηθ. συναλ. διαφορές	20.326,8	35.320,0	23.380,0		15,0
Λοιπές δαπάνες	239.367,0	325.641,3	341.346,1		42,6
(Δαπάνες μετακινήσεων)	(16.205,9)	(19.776,5)	(20.307,3)		25,3
(Λειτουργικές δαπάνες)	(75.159,3)	(77.012,0)	(88.234,6)		17,4
(Μεταφορά μαθητών)	(6.702,0)	(5.200,0)	(8.251,0)		23,1
(Δαπάνες προμηθειών)	(101.307,0)	(116.671,5)	(126.222,2)		24,6
(Αποδ. για την Υγεία)	(-)	(11.000,0)	(-)		
(Δαπ. επιδ. στο ΕΟΚ)	(15.995,9)	(21.173,5)	(20.411,6)		27,6
(Νέα Προγράμματα)	(-)	(18.271,0)	(-)		
(Νέοι διορισμοί)	(-)	(11.237,5)	(-)		
(Αναβάθμιση περιβάλλοντος)	(-)	(-)	(30.000,0)		
(Υποχρ. από προμ. ΠΟΕ)	(-)	(10.000,0)	(-)		
(Διάφορες άλλες δαπάνες)	(23.996,9)	(35.299,3)	(47.919,4)		99,7
Αποθεματικό	-	50.000,0	-		
Σύνολο	4.874.618,5*	5.280.672,0	5.354.000,0		9,8
Χρεώσεις Κεντρ. Διοίκ. &					
Χρέους Ενόπλων Δυνάμεων	1.009.003,9	1.413.328,0	1.864.900,0		102,4
(Χρεώσεις Ε.Δ.)	(87.763,3)	(50.000,0)	(60.000,0)		-31,6

* Δεν περιλαμβάνεται:

- ποσό 1.158.421 εκατ. δρχ. που αφορά εξοφληση εντοκων γραμματιων Ιδιωτικού Τομέα.
- ποσό 1.499.558,1 εκατ. δρχ. που αφορά μετατροπή εντοκων γραμματιων Δημοσίου Τομέα σε Ομόλογα.
- ποσό 525.895 εκατ. δρχ. που αφορά οφειλές από καταπτώσεις εγγυησεων παλαιότερων ετών.
- ποσό 114.319 εκατ. δρχ. που αφορά δάνειο της ΕΤΕ.

Πίνακας 3.4
Τακτικοί και Εκτακτοί Δημόσιοι Υπάλληλοι, Όργανα Σωμάτων Ασφάλειας
που υπηρετούσαν την 5ετία 1988 - 1992

	Τακτικοί					Εκτακτοί				
	31/10	31/12	31/10	31/10	31/10	31/10	31/12	31/10	31/10	31/10
	1988	1989	1990	1991	1992	1988	1989	1990	1991	1992
Υπηρεσίες										
Προεδρία Δημοκρατίας	14	14	19	20	20	47	46	52	44	41
Βουλή των Ελλήνων	492	567	529	540	608	49	86	63	64	82
Προεδρία Κυβέρνησης	1.188	1.290	1.416	1.213	1.302	494	300	278	338	493
Ε.Υ.Π.	1.318	1.634	1.584	1.527	1.098	41	38	30	29	26
Εσωτερικών	7.463	7.040	2.897	2.786	2.647	479	97	80	73	118
Εξωτερικών	1.489	1.520	1.512	1.958	2.374*	599	668	619	458	--
Εθνικής Αμυνας	18.784	18.357	17.841	18.850	18.226	5.331	6.243	4.620	2.845	1.943
Εθνικής Οικονομίας	843	1.959	1.983	2.180	2.060	376	210	212	684	647
Υγείας-Πρόνοιας-Κοιν. Ασφαλ.	8.139	8.209	6.672	5.994	5.760	229	292	60	1.064	575
Δικαιοσύνης	11.693	12.649	11.967	11.978	11.614	129	210	129	175	265
Εθνικής Παιδείας	113.158	115.762	118.932	121.397	119.262	6.910	18.429	16.806	20.371	12.023
Πολιτισμού	3.934	4.269	4.251	4.065	3.917	1.836	1.632	1.619	1.558	1.524
Οικονομικών	19.047	20.517	18.751	18.500	19.875	305	305	316	428	409
Μακεδονίας - Θρακίας	--	--	111	105	96	--	--	2	2	5
Αιγαίου	79	76	81	74	85	16	13	17	9	14
Γεωργίας	15.229	14.900	14.232	13.818	13.051	503	3.382	3.464	2.893	1.300
ΠΕΧΩΔΕ	8.181	8.085	7.817	7.635	7.248	1.881	2.528	1.946	1.934	1.930
Εργασίας	836	884	806	844	823	17	15	11	20	23
Βιομ.-Ενέργ.-Τεχνολ.	793	959	899	852	826	50	140	117	146	82
Εμπορίου	1.593	1.590	1.528	1.270	1.210	56	77	33	41	50
Μεταφορών-Επικοινωνιών	1.692	1.713	1.706	1.666	1.645	30	94	90	66	72
Υπηρεσία Πολιτ. Αεροπορίας	2.340	2.410	2.356	2.285	2.346	128	63	55	62	134
Εμπορικής Ναυτιλίας	354	354	344	340	291	73	70	403	60	62
Δημόσιας Τάξης	1.847	1.800	5.544	5.296	5.145	663	660	628	602	564
Τουρισμού	--	--	10	--	--	--	--	--	--	--
Σύνολο Δημοσίων Υπαλλήλων	220.506	226.558	223.788	225.193	221.529	20.242	35.598	31.650	33.966	22.382
Όργανα Σωμάτων Ασφαλ. κλπ.	48.991	48.740	48.245	52.113	50.607	0	0	0	0	6
Γενικό Σύνολο	269.497	275.298	272.033	277.306	272.136	20.242	35.598	31.650	33.966	22.387

* Μεταφορά εκτάκτων στους τακτικούς

Πίνακας 3.5
Αριθμός συνταξιούχων κατά την 5ετία 1988 - 1992

	1988	1989	1990	1991	1992
	Δεκέμβριος	Δεκέμβριος	Νοέμβριος	Νοέμβριος	Νοέμβριος
Πολιτικοί	108.555	111.597	117.066	121.913	127.603
Σιδηροδρομικοί	14.359	14.090	13.823	13.488	13.130
Στρατιωτικοί	72.381	74.428	75.667	76.883	77.954
Πολεμικοί	48.375	48.476	47.903	47.365	46.344
Δημοτικοί - Κοινोट.	18.494	18.738	18.916	20.146	20.600
Αντίστ. ΟΓΑ	-	35.369	56.464	231	304
Σύνολο	262.164	302.698	329.839	280.026	285.935

Πίνακας 3.6
 Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού κατά Υπουργείο
 (ποσά σε εκατ.δρχ.)

Υπουργείο	1991	1992		Μεταβολή %
	Πραγμ./σεις	Προϋπολογισμός	Εκτιμ. Πραγμ.	
Προεδρία Δημοκρατίας	396,7	495,0	470,0	18,5
Βουλή	7.584,7	11.395,0	11.500,0	51,6
Προεδρίας Κυβερνήσης	14.475,7	16.933,0	32.755,0	126,3
Εσωτερικών	126.047,2	147.744,0	141.927,0	12,6
Εξωτερικών	44.367,9	42.820,0	44.921,0	1,2
Εθνικής Αμυνας (ΕΥΠ)	381.131,3 (5.042,0)	475.000,0 (5.900,0)	500.415,0 (5.375,0)	31,3 (6,6)
Εθνικής Οικονομίας	13.948,7	16.607,0	16.414,0	17,7
Υγείας, Πρόνοιας & Κοιν. Ασφαλ.	907.250,4	1.038.850,0	1.034.400,0	14,0
Δικαιοσύνης	36.036,8	44.233,0	49.000,0	36,0
Παιδείας	436.021,0	535.047,0	511.330,0	17,3
Πολιτισμού	34.212,0	30.755,0	30.130,0	- 11,9
Οικονομικών	57.702,4	71.866,0	69.150,0	19,8
Γεν. Κρατ. Δαπάνες	2.292.287,7	2.239.717,0	2.333.733,0	1,8
Μακεδονίας Θράκης	2.463,5	2.646,0	3.790,0	53,8
Αιγαίου	1.031,0	1.910,0	1.850,0	79,4
Γεωργίας	54.756,6	62.370,0	60.425,0	10,4
Επιδ. Γεωργίας	149.204,0	150.000,0	141.000,0	- 5,5
ΥΠΕΧΩΔΕ	40.482,5	45.770,0	72.858,0	80,0
Εργασίας	14.352,7	8.036,0	7.850,0	- 45,3
Βιομ/νίας-Ενεργείας-Τεχν/γίας	9.683,8	11.070,0	10.880,0	12,4
Εμπορίου	6.243,0	4.108,0	3.765,0	- 39,7
Μεταφορών-Επικοινωνιών	17.578,7	21.353,0	20.720,0	17,9
Επιχ. Συγκ. Φορτων	28.117,0	29.000,0	45.758,0	62,7
Εμπορικής Ναυτιλίας	16.559,7	19.360,0	18.500,0	11,7
Επιχ. ΝΑΤ	30.267,0	30.000,0	30.000,0	- 0,9
Δημοσίας Ταξείως	149.391,1	173.528,0	160.400,0	7,4
Τουρισμού	2.976,7	--	--	
Υποστηρίξης Νομαρχιών	48,7	59,0	59,0	21,1
Αποθεματικό	--	50.000,0	--	
Σύνολο	4.874.618,5	5.280.672,0	5.354.000,0	9,8
Χρεολύσια Κεντρ. Διοίκησης & Χρέους Ενόπλων Δυνάμεων (Χρεολύσια ΧΕΔ)	1.009.003,9 (87.763,3)	1.413.328,0 (50.000,0)	1.864.900,0 (60.000,0)	102,4 - 31,6

Πίνακας 3.7
Οικονομικές ενισχύσεις στη Γεωργία
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

Ενίσχυση κατά φορέα	1991 Πληρωμές	1992 Εκτ.πραγμ.	Μεταβολή %
I. Από Εθνικούς Πόρους	384.906	416.254	8,1
Οικον. ενισχύσεις προσανατολισμού & διαρθρ.	4.482	1.900	- 57,6
Ενισχύσεις προσανατολισμού - διαρθρώσεων (Κοινοτική συμμετοχή 50 - 70%)	92.958	96.400	3,7
Επιδότησεις γεωργ. προϊόντων	12.000	5.700	- 52,5
Κάλυψη ελλειμμάτων διαχείρισης λιπασμάτων	29.000	17.500	- 39,7
Ειδ. λογαρ. εγγ. γεωργ. προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ)	11.100	19.500	75,7
Επιδότησεις επιτοκίων	21.054	9.700	- 53,9
- Επιδ. επιτοκίου καταθέσεων ΑΤΕ	17.352	0	-100,0
- Επιδ. επιτοκίου χορηγήσεων ΑΤΕ	2.925	2.700	- 7,7
- Επιδοτ. επιτοκίου αγροτικών στεγ. δανείων	777	7.000	800,9
Μέσω Προγρ. Δημοσ. Επενδύσεων	50.583	84.554	67,2
Μέσω προϋπ/σμού ΟΓΑ - ΕΛΓΑ (Συντ.-αποζημ.)	163.729	181.000	10,5
II. Από ΕΟΚ (FEOGA - ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ)	476.810	550.000	15,3
Γεν. σύνολο οικον. ενισχύσεων στη Γεωργία	861.716	966.254	12,1

Πίνακας 3.8
Γεωργικές δραστηριότητες
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

Δραστηριότητες	1991 Πληρωμές	1992 Εκτ. Πραγμ.	Μεταβολή %
Φυτική Παραγωγή	834	900	8,0
Ζωική Παραγωγή	2.703	500	-81,5
Κτηνιατρική	309	250	-19,1
Αλιεία	271	150	-44,5
ΠΣΕΑ	366	100	-72,7
Σύνολο	4.482	1.900	-57,6

Πίνακας 3.9
Διαρθρωτικά προγράμματα
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

Δραστηριότητες	1991 Πληρωμές	1992 Εκτ/σεις πραγματ.	Μεταβολή %
Ενισχύσεις ορεινών περιοχών κ.λπ.	50.473	50.750	0,5
ΜΟΠ και ΣΠΑ	14.552	15.000	3,1
Πρόωρη συνταξιοδότηση	20.000	20.000	0,0
Λειτουργικά προγράμματα, Κοινот. πρωτοβουλίες κ.λπ.	7.933	10.650	34,2
Σύνολο	92.958	96.400	3,7

Πίνακας 3.10
Προγράμματα Γεωργικής Παραγωγής
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

Δραστηριότητες	1991 Πληρωμές	1992 Εκτ/σεις Πραγματ.	Μεταβολή %
Επισιτιστική βοήθεια	--	1.000	--
Φυτική παραγωγή	12.000	4.300	- 64,2
Ζωική παραγωγή	--	400	--
Σύνολο	12.000	5.700	- 52,5

Πίνακας 3.11
Επιδότησεις στη Γεωργία από Κοινοτικούς Πόρους
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

Κατ'είδος ενίσχυση	1991 Πληρωμές	1992 Εκτ. πραγμ.	Μεταβολή %
Από ΕΟΚ (ΓΕΟΓΑ - ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ)	476.810	550.000	15,3
- Επιδότηση εξαγωγών	23.000	19.019	-17,3
- Ενισχύσεις παραγωγής	93.000	179.489	93,0
- Ενισχύσεις μεταποιήσεων	36.000	45.119	25,3
- Δημ. αποθεματοποίηση	5.000	9.328	86,6
- Διάφορες ενισχύσεις	319.810	297.045	- 7,1

Πίνακας 3.12
Χρηματικές Δοσοληψίες με την ΕΟΚ
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

	1991	1992		Μεταβολή
	Πραγμ/σεις	Προβλέψεις	Πραγμ/σεις	%
I. Αποδόσεις στην ΕΟΚ (Πληρωμές)	181.543,0	228.800,0	202.700,0	11,7
1. Ιδίοι Κοινοτικοί Πόροι	167.849,5	207.500,0	197.453,0	17,6
Δασμοί ΚΕΔ	40.944,9	44.500,0	44.500,0	8,7
Δασμοί ΕΚΑΧ	183,8	400,0	400,0	117,6
Αντισταθμιστικό τέλη Καν.15/89 κ.λπ.	3,1	100,0	3,0	- 3,2
Γεωργικές Εισφορές	4.057,1	4.500,0	2.900,0	-28,6
(Γεωργικές Εισφορές)	(2.719,9)	(3.000,0)	(2.852,0)	(4,8)
(Νομιμοτικό Εξισωτικό ποσό)	(38,8)	(500,0)	(16,0)	(-58,8)
(Εξισωτικά ποσά Ενταξης)	(1.298,4)	(1.000,0)	(32,0)	(-97,6)
Εισφορές Ζάχαρης & Ισογλυκόζης	4.023,6	4.000,0	4.000,0	- 0,6
Συνεισφορές βάσει ΦΠΑ	99.838,7	117.000,0	119.550,0	19,7
Συνεισφορές βάσει ΑΕΠ	18.798,3	37.000,0	26.100,0	38,8
2. Διάφορες συνεισφορές ή επιστροφές	9.524,0	15.300,0	247,0	-97,4
Διάφορες συνεισφορές	8.468,0	14.500,0	107,0	-98,8
Εισφορές από ανεκτέλεστα προγ/τα	1.056,0	800,0	140,0	-86,8
3. Εισφορές εκτός Κοιν/κού Προυπ/σμού	4.169,5	6.000,0	5.000,0	19,9
Συμμετοχή στο δα ΕΤΑ	4.169,5	5.000,0	5.000,0	19,9
Συμμετοχή στο προγ/μα Επισοιτιστικής Βοήθειας	-	1.000,0	-	
II. Απολήψεις από την ΕΟΚ (Εισπρ.)	788.341,5	1.068.500,0	1.055.750,0	33,9
1. Τακτικός Προυπολογισμός	63.275,0	104.500,0	113.900,0	84,7
Εξοδα Εισπράξης Ιδίων Πόρων	4.921,2	5.500,0	5.000,0	1,6
Διάφορες ή Εκτοκτες Απολήψεις	1.742,8	1.000,0	3.900,0	123,7
Απολήψεις από FEODGA - Προσ/σμός	36.118,0	63.000,0	70.000,0	93,8
Απολήψεις από Κοινωνικό Ταμείο	20.493,0	35.000,0	35.000,0	70,8
Λοιπές Απολήψεις	-	-	-	-
2. Προυπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων	110.370,9	160.000,0	169.500,0	53,5
Απολήψεις από Περιφ/κό Ταμ. (ΕΤΠΑ)	69.206,2	110.000,0	110.000,0	58,9
Απολήψεις από ΜΟΠ	27.572,5	24.000,0	31.500,0	14,2
Απολήψεις από FEODGA - Προσ/σμός	13.004,7	25.000,0	25.000,0	92,2
Λοιπές Απολήψεις	587,5	1.000,0	3.000,0	410,6
3. Προυπολογισμός ΕΛΕΓΕΠ	476.810,0	580.000,0	550.000,0	15,3
Απολήψεις από FEODGA - Εγγυήσεις	476.810,0	580.000,0	550.000,0	15,3
4. Προυπολογισμός Τρίτων	137.885,6	224.000,0	222.350,0	61,2
Απολήψεις από Κοινωνικό Ταμείο	43.012,0	65.000,0	65.000,0	51,1
Απολήψεις από ΕΤΠΑ	73.885,1	140.000,0	140.000,0	89,5
Απολήψεις από FEODGA - Προσ/σμός	10.300,0	10.500,0	10.500,0	1,9
Απολήψεις από ΜΟΠ	10.663,2	8.000,0	3.850,0	-64,0
Λοιπές Απολήψεις	25,3	500,0	3.000,0	11.757,0
III. Καθαρές εισπράξεις	606.798,5	839.700,0	853.050,0	40,6

Πίνακας 3.13
Συνολικά μεγέθη δαπανών ΠΔΕ 1991 - 1992
(ποσά σε διο. δρχ.)

Όνομασία Δαπάνης	1991		1992	
	Ποσό	Συμ/χή %	Ποσό	Συμ/χή %
Δαπάνες έργων και μελετών	599,3	99,4	726,0	99,9
Διοικητικές δαπάνες κ.λπ.*	3,5	0,6	1,0	0,1
Σύνολο	602,8	100,0	727,0	100,0

* Περιλαμβάνονται και όσες ενταλματοποιήθηκαν ή προκειται να ενταλματοποιηθούν με τη διαδικασία του τακτικού προϋπολογισμού.

Πίνακας 3.14
Πηγές χρηματοδότησης ΠΔΕ
(Ποσά σε διο. δρχ.)

Όνομασία Εσόδων	1991		1992		Μετ/λή %
	Ποσό	Συμ/χή %	Ποσό	Συμ/χή %	
Ίδια Εσοδα	18,3	3,0	20,0	2,8	9,3
Επιχορηγήσεις ΕΟΚ	110,4	18,3	169,5	23,3	53,5
Πιστωτικά Εσοδα	474,1	78,7	537,5	73,9	13,4
(Εντοκα Γραμμάτια)	(-)		(-)		
(Δάνεια Εξωτερικού)	(474,1)		(537,5)		
Σύνολο	602,8	100,0	727,0	100,0	20,6

Πίνακας 3.15
Δαπανών Προϋπολογισμού Δημ.Επενδύσεων κατά Τομείς
 (ποσά σε εκατ.δρχ.)

Όνομασία Τομέων	1991				1992				
	Πληρωμές			Συμ/χή %	Εκτιμήσεις πραγμ/σεων			Συμ/χή %	Μεταβολή %
	ΚΠΣ	Λοιπά Έργα	Σύνολο		ΚΠΣ	Λοιπά Έργα	Σύνολο		
Ειδικά Έργα	5.114,4	10.359,2	15.473,6	2,6	4.252,0	7.930,0	12.182,0	1,7	-21,3
Γεωργία	4.147,1	1.920,0	6.067,1	1,0	7.051,0	4.671,0	11.722,0	1,6	93,2
Δάση - Αλιεία	12.770,2	784,5	13.554,7	2,2	21.738,0	213,0	21.951,0	3,0	61,9
Εγγειοβελτιωτικά Έργα	22.414,1	8.547,4	30.961,5	5,1	44.143,0	6.738,0	50.881,0	7,0	64,3
Βιομηχανία, Ενέργεια, Βιοτεχνία	45.393,2	58.977,9	104.371,1	17,3	50.826,0	52.714,0	103.540,0	14,2	- 0,8
Συγκοινωνίες	63.954,2	13.721,2	97.675,4	16,2	108.028,0	7.117,0	115.145,0	15,8	17,9
Σιδηρόδρομοι	7.562,6	5.457,2	13.319,8	2,2	12.130,0	320,0	12.450,0	1,7	- 6,5
Τουρισμός, Μουσεία, Μνημεία	7.621,2	11.441,5	19.062,7	3,2	12.749,0	1.365,0	14.114,0	1,9	-26,0
Εκπαίδευση	10.576,6	33.236,3	43.812,9	7,3	13.934,0	47.363,0	61.297,0	8,4	39,9
Οικιακός	2.260,1	2.261,2	4.521,3	0,8	4.984,0	15,0	4.999,0	0,7	10,6
Υγεία - Πρόνοια	10.783,3	6.082,7	16.866,0	2,8	16.664,0	3.732,0	20.396,0	2,8	20,9
Υδρευση - Αποχέτευση	30.817,9	11.465,5	42.283,4	7,0	33.214,0	10.763,0	43.977,0	6,1	4,0
Δημόσια Διοίκηση	2.254,0	1.238,6	3.502,6	0,6	14.761,0	300,0	15.061,0	2,1	330,0
Ερευνα, Τεχνολογία, Τεχνική Συνεργασία	5.813,1	3.687,6	9.500,7	1,5	8.188,0	5.905,0	14.093,0	2,0	48,3
Νομαρχιακά Έργα	93.880,7	49.327,9	143.208,6	23,8	133.488,0	55.451,0	188.939,0	26,0	31,9
Διαφορά (Λοιπά)	17.167,4	21.379,1	38.566,5	6,4	20.850,0	15.403,0	36.253,0	5,0	- 6,0
Σύνολο	362.860,1	239.887,8	602.747,9	100,0	507.000,0	220.000,0	727.000,0	100,0	20,6

Πίνακας 3.16
Δαπανών Προϋπολογισμού Δημ. Επενδύσεων κατά Υπουργείο
 (ποσά σε εκατ.δρχ.)

Υπουργείο	1991				1992			Συμ/χη %	Μετ/λη %
	Πληρωμές		Σύνολο	Συμ/χη %	Εκτιμησεις Πραγματοποιήσεων				
	ΚΠΣ	Λοιπά Εργα			ΚΠΣ	Λοιπά Εργα	Σύνολο		
Προεδρ. Κυβέρνησης	41,0	240,4	281,4	-	2.214,0	336,0	2.550,0	0,4	806,2
Εσωτερικών	14.463,1	3.921,7	18.384,8	3,0	17.995,0	4.020,0	22.015,0	3,0	19,7
Εθνικής Αμυνας ⁽¹⁾	2.757,5	7.099,6	9.857,1	1,6	645,0	3.370,0	4.015,0	0,6	- 59,3
Εθνικής Οικονομίας	132.961,3	106.720,8	239.682,1	39,8	173.555,0	110.492,0	284.047,0	39,1	16,5
Υγείας-Πρόνοιας	10.783,3	6.351,6	17.134,9	2,8	16.664,0	3.732,0	20.396,0	2,8	19,0
Παιδείας	10.239,0	32.532,9	42.771,9	7,1	11.158,0	47.333,0	58.491,0	8,0	36,8
Πολιτισμού	2.924,2	16.808,7	19.732,9	3,3	5.586,0	85,0	5.671,0	0,8	-71,3
Οικονομικών ⁽²⁾	59,0	438,1	497,1	0,1	3.720,0	107,0	3.827,0	0,5	669,9
Μακεδονίας-Θρακίας	762,6	1.508,6	2.271,2	0,4	1.285,0	3.253,0	4.538,0	0,6	99,8
Αιγαίου	659,7	365,8	1.025,5	0,2	1.790,0	-	1.790,0	0,2	74,5
Γεωργίας	32.357,3	6.429,0	38.786,3	6,4	56.624,0	8.718,0	65.342,0	9,0	68,5
ΠΕΧΩΔΕ	112.823,5	32.617,9	145.441,4	24,1	151.343,0	22.087,0	173.430,0	23,9	19,2
Εργασίας	8.550,0	4.139,6	12.689,6	2,1	6.870,0	7.465,0	14.335,0	2,0	13,0
Βιομηχ.Ενέργ.Τεχνολ.	21.653,2	13.241,9	34.895,1	5,8	34.902,0	6.733,0	41.635,0	5,7	19,3
Εμπορίου	1.493,8	222,0	1.715,8	0,3	126,0	-	126,0	-	- 92,7
Μεταφορών & Επικοινων.	10.114,3	6.641,0	16.755,3	2,8	14.296,0	2.218,0	16.514,0	2,3	- 1,4
Εμπορικής Ναυτιλίας	217,4	294,8	512,2	0,1	2.830,0	30,0	2.860,0	0,4	458,4
Δημόσιας Τάξης	-	313,3	313,3	0,1	5.397,0	21,0	5.418,0	0,7	1629,3
Σύνολο	362.860,2	239.887,7	602.747,9	100,0	507.000,0	220.000,0	727.000,0	100,0	20,6

- (1) Οι πληρωμές του ΥΕΒΑ περιλαμβάνουν και ποσά που εκτελέστηκαν από τη ΣΥΚΕΑ για λογαριασμό του ΥΠΕΘΟ και του ΥΠΕΧΩΔΕ (για το έτος 1991 ανέρχονται περίπου σε ποσά 1.916 και 2.230 εκατ.δρχ. αντίστοιχα).
- (2) Δεν περιλαμβάνονται πληρωμές 52 εκατ.δρχ. για υποχρεώσεις ΠΟΕ που εμφανίστηκαν σε άλλα Υπουργεία.

Πίνακας 3.17
Οικονομικά Αποτελέσματα διαχείρισης Πετρ/δών
 (ποσά σε δισ. δρχ.)

	1991	1992
	Απολογισμός	(1.1 - 16.6) Εκτιμήσεις
Εσοδα	349,6	164,5
Δαπάνες	327,6	135,2
Εισαγωγές	269,3	111,6
Διυλιστήρια-Υπηρεσίες	37,8	22,9
Χρηματοδότηση	2,7	0,7
Διαφορά Αποθεμάτων	17,8	-
Πλεόνασμα	22,0	29,3

Πίνακας 4.1
Γενικός Προϋπολογισμός του Κράτους
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

	1992	1993	Μεταβολή %
	Εκτιμ. Πραγματ.	Προβλέψεις	
ΕΣΟΔΑ	5.439.500,0	6.846.000,0	25,9
Τ Π	4.700.000,0	5.940.000,0	26,4
ΕΛΕΓΕΠ	550.000,0	624.000,0	13,5
Π Δ Ε	189.500,0	282.000,0	48,8
ΔΑΠΑΝΕΣ	6.631.000,0	8.217.270,0	23,9
Τ Π (πλην χρεολυσιών)	5.354.000,0	6.618.270,0	23,6
ΕΛΕΓΕΠ	550.000,0	624.000,0	13,5
Π Δ Ε	727.000,0	975.000,0	34,1
ΕΛΛΕΙΜΜΑ (Δαν/κές ανάγκ.)	1.191.500,0	1.371.270,0	15,1
Τ Π	654.000,0	678.270,0	3,7
ΕΛΕΓΕΠ	--	--	--
Π Δ Ε	537.500,0	693.000,0	28,9
Ελλειμμα (Δαν/κές ανάγκ.) ως % του ΑΕΠ	7,9	7,9	
Χρεολύσια	1.864.900,0	1.533.449,0	-17,8
Τόκοι	1.497.376,0	2.250.000,0	50,3
Πρωτογενείς δαπάνες (ΤΠ+ΠΔΕ)	4.583.624,0	5.343.270,0	16,6
Πρωτογ. Ελλειμμα*	- 305.876,0*	-878.730,3*	187,0
Πρωτ. Ελλειμμα ως % ΑΕΠ	-2,0	-5,1	
ΑΕΠ	15.100.000,0	17.300.000,0	14,6

* Το αρνητικό πρόσημο σημαίνει πρωτογενές πλεόνασμα

Πίνακας 4.2
Χρηματοδότηση Ελλείμματος
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

- Ελλειμμα (Καθαρές Δανειακές ανάγκες)	1.371.270
- Χρεολύσια	1.533.449
Σύνολο	2.904.719
- Από πηγές εξωτερικού	693.000
- Από πηγές εσωτερικού (Εντοκα Γραμμάτια-Ομόλογα)	2.211.719
Σύνολο	2.904.719

Πίνακας 4.3
Δαπάνες Γενικού Κρατικού Προϋπ/σμού κατά λειτουργική ταξινόμηση
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

	1992 Εκτ. Πραγμ.	1993 Προβλέψεις	Μεταβολή %
Αμυνα	317.115,0	397.800,0	25,4
Τακτικός Προϋπ/σμός	313.100,0	394.600,0	26,0
ΠΔΕ	4.015,0	3.200,0	-20,3
Εκπαίδευση	572.627,0	654.448,0	14,3
Τακτικός Προϋπ/σμός	511.330,0	577.938,0	13,0
ΠΔΕ	61.297,0	76.510,0	24,8
Υγεία-Πρόνοια-Ασφάλιση	1.054.796,0	1.150.210,0	9,0
Τακτικός Προϋπ/σμός	1.034.400,0	1.129.700,0	9,2
ΠΔΕ	20.396,0	20.510,0	0,6
Γεωργία	285.979,0	382.884,0	33,9
Τακτικός Προϋπ/σμός	201.425,0	254.369,0	26,3
(Επιδότησεις)	(141.000,0)	(180.000,0)	(27,7)
ΠΔΕ	84.554,0	128.515,0	52,0
Εξυπηρέτηση Δημ. Χρέους	1.497.376,0	2.250.000,0	50,3
Τακτικός Προϋπ/σμός	1.497.376,0	2.250.000,0	50,3
(Ενόπλων Δυνάμεων)	(127.315,0)	(93.000,0)	(-27,0)
ΠΔΕ	-	-	-
Λοιπές Δαπάνες	2.353.107,0	2.757.928,0	17,2
Τακτικός Προϋπ/σμός	1.796.369,0	2.011.663,0	12,0
ΠΔΕ	556.738,0	746.265,0	34,0
Σύνολο	6.081.000,0	7.593.270,0	24,9
Τακτικός Προϋπ/σμός	5.354.000,0	6.618.270,0	23,6
ΠΔΕ	727.000,0	975.000,0	34,1
Χρεολύσια	1.864.900,0	1.533.449,0	-17,8

Πίνακας 4.4
Εσοδα Τακτικού Προϋπολογισμού
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

	1992	1993	Μεταβολή
	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις	%
	Πραγμ/σεων		
ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	1.205.000	1.510.000	25,3
Φόρος εισοδήματος	936.500	1.186.000	26,6
(Φυσ. Προσώπων)	(515.000)	(670.000)	(30,1)
(Νομ. Προσώπων)	(244.000)	(275.000)	(12,7)
(Ειδ.κατηγ. φόρου εισοδ/τος)	(177.500)	(241.000)	(35,8)
Φόροι στην περιουσία	63.000	75.000	19,0
Άμεσοι φόροι υπέρ τρίτων	32.000	5.450	- 83,0
Άμεσοι φόροι ΠΟΕ	94.000	145.500	54,8
Λοιποί άμεσοι φόροι	34.000	97.550	186,9
Εκτακτοί άμεσοι φόροι	45.500	500	- 98,9
ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	3.000.000	3.618.000	20,6
Δασμοί και Ειδικές Εισφορές	56.300	69.000	22,6
(Για ΕΟΚ)	(52.000)	(66.600)	(28,1)
Φόροι κατανάλωσης	1.119.800	1.438.500	28,5
(Φόροι κατανάλωσης εγχωρίων)	(938.200)	(1.241.500)	(32,3)
ΦΚΕ	22.500	30.000	33,3
Ενοποιημένοι ειδ. φόροι κατανάλωσης	33.000	12.000	- 63,6
(Ενοπ.ειδ.φόροι κατ/σης εισαγ/νων)	(26.000)	(12.000)	(- 53,8)
Φόροι καπνού οιν/τος, οιν/δών ποτών	240.630	330.000	37,1
(Φόρος καπνού)	(211.000)	(280.000)	(32,7)
Ειδικοί φόροι κατανάλωσης	593.000	799.200	34,8
(Καύσιμα)	(585.000)	(790.000)	(35,0)
(Λοιπά)	(8.000)	(9.200)	(15,0)
Λοιποί κατανάλωσης	14.250	15.650	9,8
Τέλη κυκλοφορίας αυτοκινήτων	48.000	48.500	1,0
Φόροι κατανάλωσης εισαγομένων	154.820	185.000	19,5
(Εισαγ.επιβατικών αυτοκινήτων)	(145.000)	(175.000)	(20,7)
(Λοιποί φόροι εισαγομένων)	(9.820)	(8.500)	(- 13,4)
Ειδ.τέλη & εισφ. στα αυτοκίνητα	13.600	18.150	33,5
Φόροι συναλλαγών	1.768.200	2.027.000	14,6
Μεταβίβαση κεφαλαίων	82.000	96.700	17,9
Χαρτόσημο	145.000	169.000	16,6
(Για τον ΟΓΑ)	(25.000)	(28.400)	(13,6)
Λοιποί φόροι συναλλαγών	200	300	50,0
ΦΠΑ	1.445.000	1.655.000	14,5
(Στα εισαγόμενα)	(560.000)	(590.000)	(5,4)
(Στα πετρελαιοειδή)	(170.000)	(190.000)	(11,8)
(Στις Καπνοβ/νικές Επιχ/σεις)	(88.000)	(72.000)	(- 18,2)
(Λοιπά)	(627.000)	(803.000)	(28,1)
Ειδ.φόρος Τραπεζικών Εργασιών	96.000	106.000	10,4
Έμμεσοι φόροι υπέρ τρίτων	12.500	15.000	20,0
Έμμεσοι φόροι ΠΟΕ	33.000	56.000	69,7
Λοιποί έμμεσοι	10.200	12.500	22,5
ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	4.205.000	5.128.000	22,0

συνεχίζεται

	1992 Εκτιμήσεις Πραγμ/σεων	1993 Προβλέψεις	Μεταβολή %
Εσοδα από επιχειρηματική δράση	131.500	491.800	274,0
Μισθώματα	19.200	22.000	14,6
Πώληση αγαθών	6.450	7.500	16,3
(ΟΔΔΥ)	(2.150)	(2.750)	(27,9)
(Λοιπά)	(4.300)	(4.750)	(10,5)
Λοιπά από επιχειρηματική δράση	47.750*	348.950***	630,8
Επιχειρήσεις - Οργανισμοί	58.100	113.350	95,1
(Κρατικά Λαχεία)	(17.500)	(20.500)	(17,1)
(ΛΟΤΤΟ - ΠΡΟΤΟ)	(12.000)	(30.000)	(150,0)
(Λοιπά)	(28.600)	(62.850)	(119,8)
Λοιπά Εσοδα	249.000	175.200	-29,6
Επιστροφές χρημάτων	22.500	27.500	22,2
Εσοδα ΠΟΕ	5.500	7.000	27,3
Προσαυξήσεις, παράβολα κ.λπ.	30.500	46.720	53,2
(Παράβολα)	(8.500)	(11.700)	(37,6)
Λοιπά τακτικά έσοδα	178.000**	80.080	-55,0
Εκτακτα έσοδα	12.500	13.900	11,2
Απολήψεις από ΕΟΚ	114.500	145.000	26,6
ΜΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	495.000	812.000	64,0
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	4.700.000	5.940.000	26,4

* Περιλαμβάνονται έσοδα 31 δισ. δρχ. από την παραχώρηση δικαιώματος εκμετάλλευσης κινητής τηλεφωνίας.

** Περιλαμβάνονται έσοδα 100 δισ. δρχ. από την πώληση της ΑΓΕΤ.

*** Περιλαμβάνεται πρόβλεψη ύψους 310 δισ. δρχ. από την πώληση μετοχών ΔΕΚΟ και 20 δισ. δρχ. από την εξόφληση της παραχώρησης του δικαιώματος εκμετάλλευσης κινητής τηλεφωνίας.

Πίνακας 4.5
Δαπάνες Τακτικού Προϋψ/σμού κατά κατηγορίες
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

Κατηγορία Δαπάνης	1992	1993	Μεταβολή
	Εκτιμήσεις Πραγμ/σεων	Προϋψ/σμός	%
Μισθοί-Συντάξεις	1.879.842,6	2.051.476,0	9,1
(Υπηρετούντων)	(982.730,3)	(1.090.268,2)	(10,9)
(Συνταξιούχων)	(451.019,0)	(485.145,2)	(7,6)
(Επιχορ. για αποδοχές)	(307.050,0)	(313.548,2)	(2,1)
(Λοιπες παροχές)	(61.237,3)	(69.710,0)	(13,8)
(Νοσήλεια)	(77.806,0)	(92.804,4)	(19,3)
Εξυπηρ. Δημ. Χρέους	1.497.376,0	2.250.000,0	50,3
(Τόκοι)	(1.353.461,0)	(2.134.998,7)	(57,7)
(Παράλληλες δαπάνες)	(16.600,0)	(22.001,3)	(32,5)
(Τόκοι χρέους Ενόπ. Δυνάμεων)	(127.315,0)	(93.000,0)	(-27,0)
Αποδόσεις εσόδων τρίτων	282.444,0	337.336,0	19,4
Αποδόσεις στην ΕΟΚ	202.700,0	275.880,0	36,1
Επιστροφές φόρων	240.000,0	150.000,0	-37,5
Επιδοτ. Επιτοκίων	3.000,0	1.000,0	-66,7
Επιδότησεις Γεωργίας	141.000,0	180.000,0	27,7
Επιχορηγήσεις	742.911,3	809.838,0	9,0
(ΟΓΑ)	(140.375,0)	(184.745,0)	(31,6)
(ΙΚΑ)	(180.000,0)	(187.700,0)	(4,3)
(ΝΑΤ)	(30.000,0)	(65.000,0)	(116,7)
(Συγκοιν. Φορείς - ΟΣΕ)	(66.758,0)	(94.900,0)	(42,2)
(Λοιπές Επιχορηγ.)	(325.778,3)	(277.493,0)	(14,8)
Εγγυήσ. συναλ. διαφορές	23.380,0	25.346,7	8,4
Λοιπές δαπάνες	341.346,1	472.393,3	38,4
(Δαπάνες μετακινήσεων)	(20.307,3)	(20.315,0)	(0,0)
(Λειτουργικές δαπάνες)	(88.234,6)	(105.793,5)	(19,9)
(Μεταφορά μαθητών)	(8.251,0)	(9.140,6)	(10,8)
(Δαπάνες προμηθειών)	(126.222,2)	(144.935,8)	(14,8)
(Αποδόσεις για την υγεία)	(-)	(11.000,0)	(-)
(Δαπάνες επιδοτ. από ΕΟΚ)	(20.411,6)	(25.085,1)	(22,9)
(Νέα Προγράμματα)	(-)	(16.581,0)	(-)
(Μεταφορά από Προϋψ. Δ. Επενδ.)	(-)	(33.950,0)	(-)
(Νέοι διορισμοί)	(-)	(6.960,0)	(-)
(Αναβάθμιση περιβάλλοντος)	(30.000,0)	(30.000,0)	(-)
(Υποχρεώσεις από προμήθ. ΠΟΕ)	(-)	(10.000,0)	(-)
(Συμμετοχή Δημοσ. στη χρηματο- δότηση της Κοιν. Ασφάλισης)	(-)	(18.000,0)	(-)
(Διάφορες άλλες δαπάνες)	(47.919,4)	(40.632,3)	(-15,2)
Αποθεματικό	(-)	65.000,0	-
Σύνολο	5.354.000,0	6.618.270,0	23,6
Χρεολύσια (Κ.Δ. + Ε.Δ.)	1.864.900,0	1.533.449,0	-17,8
(Χρεολύσια Ενόπλων Δυνάμεων)	(60.000,0)	(128.000,0)	(113,3)

Πίνακας 4.6
Προϋπολογισμός Περιφερειακών Υπηρεσιών (Νομαρχιών)
κατά Υπουργείο
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

Νομαρχιακές Υπηρεσίες Υπουργείων	1992 Εκτιμήσεις Πληρωμών	1993 Προβλέψεις	Μεταβολή %
Εσωτερικών	3.960,0	3.403,6	-14,1
Υγείας - Πρόνοιας & Κ.Α.	416.528,0	298.746,4	-28,3
Εθν. Παιδείας	59.079,0	61.772,7	4,6
Οικονομικών	126.300,0	131.000,0	3,7
Γεωργίας	5.114,0	5.237,0	2,4
ΠΕΧΩΔΕ	695,7	791,3	13,7
Εργασίας	93,0	101,0	8,6
Βιομ. Ενεργ. & Τεχνολογία	100,0	111,0	11,0
Εμπορίου	125,0	134,0	7,2
Μεταφορών - Επικοινωνιών	190,0	260,0	36,8
Εθνικής Οικονομίας	52,0	55,0	5,8
Υποστήριξης	59,0	64,0	8,5
Σύνολο	612.295,7	501.676,0	-18,1

Πίνακας 4.7
Ανάλυση "Λοιπών Παροχών"
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

	1992 Εκτιμ. Πραγμ/σεων	1993 Προβλέψεις	Μεταβολή %
- Υπερωρίες, εξαιρέσιμα, υπερεργασία	11.709,9	11.874,8	1,4
- Εφημερίες Προσ/κού Κέντρων Υγείας και Υγειονομικών Σταθμών	--	3.606,0	
- Υπερωρίες τριμήνων Εκπαιδευτικών	31.550,0	35.529,0	12,6
- Ειδική αποζημίωση πλέον πενθημερου	6.881,0	7.008,1	1,8
- Συμβούλια και Επιτροπές	3.378,0	3.160,1	- 6,5
- Επιμόρφωσι διδασκόντων σε σχολές	4.974,8	5.750,7	15,6
- Αμοιβές Επιμορφουμένων στο ΠΕΚ	1.750,0	2.000,0	14,3
- Διάφορες άλλες παροχές	993,6	781,3	-21,4
Σύνολο	61.237,3	69.710,0	13,8

Πίνακας 4.8
Ανάλυση επιχορηγήσεων Τακτικού Προϋπολογισμού
(ποσα σε εκατ. δρχ.)

Φορείς	1992 Εκτιμήσεις Πραγμ/σεων	1993 Προβλέψεις	Μεταβολή %
Επιχορήγηση στον ΟΓΑ	140.375,0	184.745,0	31,6
" στο ΙΚΑ	180.000,0	187.700,0	4,3
" στο ΝΑΤ	30.000,0	65.000,0	116,7
" στο ΤΕΒΕ	26.422,0	31.070,0	17,6
" στο ΤΑΕ	4.876,0	5.736,0	17,6
" Συγκοιν. Φορεων (ΣΕΒ, ΗΛΠΑΠ, κ.λπ.)	43.757,8	54.900,0	25,5
Επιχορ. στον ΟΣΕ	21.000,0	40.000,0	90,5
" στο ΑΕΙ	16.000,0	17.500,0	9,4
" στο ΤΕΙ και στο ΚΕΜΕΔΙ	4.400,0	4.500,0	2,3
" στο Εκπαιδ. Ιδρυμ. για φοιτητ. ουσσιτια	7.350,0	8.150,0	10,9
" στο Εθνικό Ιδρυμα Νεότητας	5.600,0	6.100,0	8,9
" στον ΟΕΔΒ	4.100,0	4.650,0	13,4
" στο ΙΚΥ	2.500,0	3.450,0	38,0
" στις ΝΕΛΕ	1.000,0	1.140,0	14,0
" στον Οργανισμό Επαγγ. Εκπ. & Κατάρτισης	990,0	2.490,0	151,5
" σε Νοσηλ. Ιδρυμ. για δαπ. λειτουργίας	63.000,0	22.428,0	-64,4
Επίδομα τριτου παιδιου	15.000,0	17.000,0	13,3
" η ισόβια σύνταξη στην πολυτεκνη μητερο	26.504,0	30.432,0	14,8
" σε απροστέτευτους ανηλικους	5.780,0	6.089,6	5,4
" σε βαρια αναπηρους	5.000,0	5.187,0	3,7
" σε τυφλους	4.000,0	4.395,0	9,9
" Οικογενειακο	1.600,0	1.700,0	6,3
" σε παραπληγικούς	980,0	1.039,2	6,0
Επιχ/ση στα Κεντρα παιδικης μέριμνας	6.000,0	6.407,0	6,8
" σε σχολές Προσ/κου Νοσ. Ιδρυμάτων	1.380,0	1.428,0	3,5
" σε Ιδρυματα Βρεφ. Σταθμών	1.900,0	1.900,0	0,0
" σε Ιδρυματα Προστ. Ηλικιωμένων	1.200,0	1.332,5	11,0
" στο ΝΙΜΤΣ	2.473,0	2.603,0	5,3
" σε Ιδρυματα προστ. νηπίων και παιδιων	2.600,0	2.818,0	8,4
" σε νοητικά καθυστερημενους	3.150,0	3.305,0	4,9
" στον Ελληνικό Ερυθρο Σταυρο	1.400,0	1.525,0	8,9
" σε Ιδρυματα Προστασίας Ενηλίκων	860,0	906,8	5,4
" στο ΚΕΘΕΑ	800,0	850,0	6,3
" στις Παιδικές Εξοχές	870,0	901,7	3,6
" στον ΕΟΠ	800,0	900,0	12,5
" στο ΚΘΒΕ	1.160,0	1.200,0	3,4
" στο Εθνικό θεατρο	1.220,0	1.300,0	6,6
" στην Εθνική Λυρική Σκηνή	1.500,0	1.600,0	6,7
" στο Ιδρυμα Ελληνικου Πολιτισμου	1.000,0	1.000,0	0,0
" στην Κυπριακή Κυβερνηση	2.000,0	2.000,0	0,0
" στο ΕΚΕΦΕ Δημοκριτος	2.662,0	2.875,0	8,0
" στο Εθν. Γυμναστήρ. για δαπ. λειτουργίας	2.370,0	2.436,0	2,8
" στις αθλ. ομοσπονδ. για αθλ. σκοπους	2.638,0	2.850,0	8,0
" στον ΕΤΜΟΑ	1.600,0	1.800,0	12,5
" στην ΕΡΤ	2.500,0	2.000,0	-20,0
" στον ΕΟΤ	2.800,0	2.800,0	0,0
" στο ΕΙΛΠΟΕ	3.100,0	3.700,0	19,4
" στον ΕΟΜΜΕΧ	1.265,0	1.370,0	8,3
" στο ΙΓΜΕ	1.293,0	1.405,0	8,7
" στο ΤΕΘΑ	1.262,0	1.939,0	53,6
" στον ΟΑΕΔ	3.500,0	3.500,0	0,0
" στο ΚΤΓΚ & Δ	2.538,0	2.545,0	0,3
" στον Οργανισμό Βαμβοκος	1.072,0	400,0	-62,7
" στο Ταμείο Προστασίας Ελαιοπαραγωγής	2.943,0	3.000,0	1,9
" σε Ελληνικό Σχολεια Αλλοδαπής	860,0	800,0	-7,0
" στο ΑΠΕ	1.080,0	1.080,0	0,0
Χρηματοδοτηση Κομμάτων	2.750,0	3.000,0	9,1
Βοηθηματα για Υγειονομική Περιθαλψη	790,0	1.395,0	76,6
Λοιπές Εισφορες σε Διεθνεεις Οργανισμούς	900,0	788,5	-12,4
Εισφορα στον ΟΗΕ	820,0	826,7	0,8
Λοιπες Επιχορηγήσεις	63.620,5	31.949,0	-49,8
Σύνολο	742.911,3	809.838,0	9,0

Πίνακας 4.9
Επιχορηγήσεις Ασφαλιστικών Ταμείων από τον Τακτικό Προϋπολογισμό
και αποδόσεις εσόδων των κατά τα έτη 1990 - 1993.
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

Ασφαλ/κό Ταμείο	Πραγματοποιήσεις 1990		Πραγματοποιήσεις 1991		Εκτιμ. Πραγμ/σεων 1992		Προϋπολογισμός 1993	
	Επιχορ.	Αποδόσ.	Επιχορ.	Αποδόσ.	Επιχορ.	Αποδόσ.	Επιχορ.	Αποδόσ.
ΟΓΑ	117.975	57.900	124.635	68.100	140.375	73.500	184.745	92.950
ΙΚΑ	192.000	772	180.000	973	180.000	1.120	187.700	1.250
ΤΕΒΕ	23.848	6.528	22.811	8.010	26.422	10.920	31.070	12.760
ΤΑΕ	3.981	1.243	4.261	1.525	4.876	2.080	5.736	2.430
ΤΣΑ	3.000	2.560	3.000	7.163	3.000	8.525	3.000	10.750
ΝΑΤ	45.500	19	30.267	16	30.000	31	65.000	35
ΤΑΤ	500	-	500	-	300	-	300	-
ΜΠΟΥ	120	-	108	-	120	-	120	-
ΤΣΠ - ΗΣΑΠ	-	-	-	-	-	-	2.200	-
ΤΠΔΥ	350	-	252	-	308	-	228	-
Συμμετοχή Δημοσίου στην Κοιν. Ασφάλιση	-	-	-	-	-	-	18.000	-
Σύνολο	387.274	69.022	365.834	85.787	385.401	96.176	498.099	120.175

Πίνακας 4.10
Ανάλυση "Λοιπών Δαπανών"
(ποσά σε εκατ. δρχ.)

	1992 Εκτιμ. Πραγμ/σεων	1993 Προβλέψεις	Μετ/λή %
Δαπάνες μετακίνησης	20.307,3	20.315,0	0,1
Λειτουργικές δαπάνες	88.234,6	105.793,5	19,9
- (Μισθώματα κτιρίων)	(14.044,1)	(19.085,0)	(35,9)
- (Υποχρεώσεις στον ΟΤΕ)	(8.245,5)	(10.292,0)	(24,9)
- (>> >> στη ΔΕΗ)	(7.153,1)	(8.468,0)	(18,4)
- (Απόρρητες δαπάνες)	(10.871,0)	(6.865,3)	(-36,8)
- (Λοιπές λειτουργ. δαπάνες)	(47.920,9)	(61.083,2)	(27,5)
Μεταφορές μαθητών	8.251,0	9.140,6	10,8
Προμήθειες	126.222,2	144.935,8	14,9
- (Είδη συντήρ. & επισκ. εγκατ.)	(26.362,3)	(34.367,6)	(30,4)
- (Διατροφή, ιματισμός κ.λπ.)	(30.550,0)	(33.472,3)	(9,6)
- (Καύσιμα, λιπαντικά)	(13.180,0)	(15.808,5)	(20,0)
- (Κεφαλαιακές δαπάνες)	(9.115,0)	(8.799,9)	(- 3,4)
- (Λοιπές προμήθειες)	(47.014,9)	(52.487,5)	(11,6)
Προγρ. χρημ/να μερικὰ από ΕΟΚ	20.411,6	25.085,1	22,9
Απόδοση για Υγεία από φόρο Καπνού	-	11.000,0	-
Νέα Προγράμματα	-	16.581,0	-
Δαπάνες πλήρωσης θέσεων	-	6.960,0	-
Αναβάθμιση Περιβάλλοντος	30.000,0	30.000,0	-
Μεταφορά από ΠΔΕ	-	33.950,0	-
Συμμετοχή Δημοσίου στη χρημα- τοδότηση της Κοινων. Ασφάλισης	-	18.000,0	-
Υποχρ/σεις από προμήθειες ΠΟΕ	-	10.000,0	-
Αγορά μετοχών	8.580,0	-	-
Διάφορες άλλες δαπάνες	39.339,4	40.632,3	3,3
- (Επιδότησεις αγονων γραμμών)	(1.198,0)	(1.260,0)	(5,2)
- (Κοπή κερμάτων - Μονοπώλια)	(5.124,3)	(4.285,9)	(-16,3)
- (Δαπάνες προστασίας μητρότητας)	(1.050,0)	(1.800,0)	(71,4)
- (Αντιπυρική προστασία)	(5.400,0)	(6.008,7)	(11,3)
- (Εκδοση νέων ταυτοτήτων)	(2.820,0)	(2.000,0)	(-29,0)
- (Δαπάνες εφαρμογής διατάξεων του Ν. 2085/92)	(-)	(3.000,0)	(-)
- (Απαλλοτριώσεις κ.λπ.)	(3.229,5)	(4.410,6)	(36,6)
- (Δαπάνες εθνικού χαρακτήρα)	(528,0)	(1.490,7)	(182,4)
- (Δαπάνες Πρεσβειών-Προξενείων με δεσμευμένες εισπράξεις)	(1.500,0)	(1.800,0)	(20,0)
- (Δαπάνες παροχής πρόνοιας)	(1.000,0)	(1.390,0)	(39,0)
- (Δαπάνες περιθαλψης ομογενών)	(800,0)	(1.300,0)	(62,5)
- (Λοιπές σύνθετες δαπάνες Υπουργ.)	(16.689,6)	(11.886,4)	(-28,8)
Σύνολο	341.346,1	472.393,3	38,4

Πίνακας 4.11
 Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού κατά Υπουργείο
 (ποσά σε εκατ. δραχ.)

Υπουργείο	1992	1993	Μεταβολή
	Εκτ. Πραγματ.	Προβλέψεις	%
Προεδρία Δημοκρατίας	470,0	525,0	11,7
Βουλή	11.500,0	12.500,0	8,7
Προεδρίας Κυβέρνησης	32.755,0	44.900,0	37,1
Εσωτερικών	141.927,0	166.691,0	17,4
Εξωτερικών	44.921,0	49.600,0	10,4
Εθνικής Αμυνας	500.415,0	487.600,0	- 2,6
Εθνικής Οικονομίας	16.414,0	19.304,0	17,6
Υγείας, Πρόνοιας & Κοιν. Ασφαλ.	1.034.400,0	1.129.700,0	9,2
Δικαιοσύνης	49.000,0	55.300,0	12,9
Παιδείας	511.330,0	577.938,0	13,0
Πολιτισμού	30.130,0	32.765,0	8,7
Οικονομικών	69.150,0	111.050,0	60,6
Γεν. Κρατ. Δαπάνες	2.333.733,0	3.165.146,0	35,6
(Τόκοι κ.λπ.)	(1.369.549,0)	(2.156.488,0)	(57,5)
Μακεδονίας Θράκης	3.790,0	4.600,0	21,4
Αιγαίου	1.850,0	2.200,0	18,9
Γεωργίας	60.425,0	74.369,0	23,1
Επιδ. Γεωργίας	141.000,0	180.000,0	27,7
ΠΕΧΩΔΕ	72.858,0	70.873,0	- 2,7
Εργασίας	7.850,0	8.436,0	7,5
Βιομ/νίας-Ενέργειας-Τεχν/γίας	10.880,0	11.885,0	9,2
Εμπορίου	3.765,0	4.198,0	11,5
Μεταφορών-Επικοινωνιών	20.720,0	28.980,0	39,9
Επιχ. Συγκ. Φορέων	45.758,0	54.900,0	20,0
Εμπορικής Ναυτιλίας	18.500,0	20.200,0	9,2
Επιχ. ΝΑΤ	30.000,0	65.000,0	116,7
Δημόσιας Τάξης	160.400,0	174.546,0	8,8
Υποστήριξης Νομαρχιών	59,0	64,0	8,5
Αποθεματικό	-	65.000,0	-
Σύνολο	5.354.000,0	6.618.270,0	23,6
Χρεολύσια Κ.Δ. & Χ.Ε.Δ.	1.864.900,0	1.533.449,0	-17,8
(Χρεολύσια Χ.Ε.Δ.)	(60.000,0)	(128.000,0)	(113,3)

Πίνακας 4.12
Πόροι Δήμων & Κοινοτήτων από τον Τακτικό Προϋπολογισμό
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

	1991	1992	1993	Μεταβολή %	
	Πραγματοπ.	Εκτι.Πραγμ.	Προβλέψεις	92/91	93/92
- Αμοιβές για εκτέλεση εκπαιδευτικών επιμορφωτικών προγραμμάτων στελεχών ΟΤΑ	--	17,0	15,0	--	-11,8
- Κίνητρα για οικον.ενίσχυση των δήμων που θα δημιουργηθούν από τη συνένωση των ΟΤΑ σύμφωνα με το άρθρ. 1 του ΔΚΚ και άρθρα 1 και 2 Ν.1622/86	180,0	200,0	200,0	11,1	--
- Απόδοση στους ΟΤΑ των 2/3 του ποσοστού 20 % από τις καθαρές συνολικές ετησίες εισπραξίες του φόρου εισοδ. φυσικών και νομικών προσώπων	71.954,6	79.305,0	112.311,0	10,2	41,6
- Απόδοση σε δήμους & κοινोट. περιφέρειας τ. Διοίκησης Πρωτεύουσας του 1/3 του εισπραττομένου από το Δημοσιο, Ειδικού Τέλους για το έργο Υλικής κ.λπ.	2.864,0	3.500,0	3.600,0	22,2	2,9
- Απόδοση στους δήμους & τις Κοινότητες του ποσοστού που τους αναλογεί από τους εισπραττομένους φόρους κατά τη μεταβίβαση ακινήτων η πλείον λόγω επαχθούς αιτίας	1.618,5	2.000,0	2.445,0	23,6	22,2
- Απόδοση ειδικού τέλους 3 % υπέρ των Δήμων & Κοινοτήτων μερίστας περιοχής Βόλου	194,0	300,0	220,0	54,6	-26,7
- Απόδοση Φόρου Ακίνητης Περιουσίας (ΦΑΠ)	6.822,3	11.000,0	--	24,7	--
- Απόδοση ποσοστ. τελών κυκλοφορίας αυτοκινήτων	22.601,6	22.500,0	24.250,0	- 0,5	7,8
- Απόδοση ειδ. τέλους 3% στο εισόδημα από οικοδομές στις επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης (Ν.1089/80)	2.354,4	3.400,0	3.400,0	44,4	--
- Απόδοση του 20% του φόρου εισοδήματος φυσικών και Νομικών Προσώπων σε ΟΤΑ Δωδεκανησου (αρθ. 79 Ν.Δ. 3323/55)	1.011,2	1.300,0	1.500,0	28,6	15,4
- Αποδόσεις στα Δωδ/νησα για εκτέλεση κοινωφελών έργων μετ. Ν.Τ. κατ' εφαρμογή του Ν. 195/79 κ.λπ.	--	100,0	100,0	--	--
- Αποδόσεις στους Δήμους Μεσολογγίου και Αιτωλικού, στην Κοινότητα Νεοχωρίου, στην Κοινότητα Ναξου και στο Δήμο Πρέβεζας έναντι διαφόρων εσόδων	30,1	42,0	40,0	39,5	- 4,8
- Οικονομική ενίσχυση άσηρων Κοινοτήτων για μισθοδασία των Γραμματέων	1.000,0	1.000,0	1.500,0	--	50,0
- Επιχορηγήσεις σε ΟΤΑ για λοιπούς σκοπούς	2.161,6	217,2	213,0	- 90,0	- 1,9
- Επιχορήγηση Δήμων και Κοινοτήτων για αναπλήρωση του απωλεσθέντος εσόδου από το εισιτήριο των λεωφορείων	700,0	700,0	700,0	--	--
- Λοιπές επιχορηγήσεις και αποδόσεις σε Δήμους και Κοινότητες	1.329,2	1.393,6	2.400,0	4,6	72,2
Σύνολο	116.821,5	126.974,8	152.894,0	8,7	20,4

Δεν έχουν συμπεριληφθεί οι συντάξεις των δημοτικών και κοινοτικών υπαλλήλων καθώς και οι χορηγίες των Δημαρχών και Προέδρων Κοινοτήτων που ανέλαβε ο Τακτικός Προϋπολογισμός και που το 1993 θα ανέλθουν σε 24.500 εκατ. δρχ. περίπου.

Πίνακας 4.13
 Δαπάνες έτους 1993 για προγράμματα επιδοτούμενα από ΕΟΚ, για νέα
 προγράμματα και νέους διορισμούς κατά Υπουργείο.
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

Υπουργείο	Επιδοτ. από ΕΟΚ	Νέα Προγρ/τα	Νέοι Διορισμοί
Προεδρία Δημοκρατίας	-	-	-
Βουλή	-	-	-
Προεδρίας Κυβερνήσεως	388,5	-	-
Εσωτερικών	3,0	47,0	-
Εξωτερικών	-	2.100,0	-
Εθνικής Αμυνας	-	-	-
Εθνικής Οικονομίας	1.428,0	-	-
Υγείας, Πρόνοιας & Κοιν. Ασφαλ.	8.967,0	1.490,0	-
Δικαιοσύνης	43,0	-	-
Παιδείας	10.014,0	11.500,0	6.000,0
Πολιτισμού	2.712,0	-	-
Οικονομικών	172,0	915,0	500,0
Μακεδονίας - Θράκης	115,0	-	-
Αιγαίου	2,0	-	-
Γεωργίας	505,0	90,0	-
ΠΕΧΩΔΕ	29,0	35,0	-
Εργασίας	98,0	-	-
Βιομ/νίας - Ενέργειας - Τεχν/γίας	110,0	3,0	-
Εμπορίου	70,0	-	-
Μεταφορών - Επικοινωνιών	418,6	-	-
Εμπορικής Ναυτιλίας	10,0	-	-
Δημόσιας Τάξης	-	400,0	460,0
Σύνολο	25.085,1	16.581,0	6.960,0

Πίνακας 4.14
Οικονομικές ενισχύσεις στη Γεωργία
(ποσά σε εκατ. δρχ.)

Ενίσχυση κατά φορέα	1992 Εκτ.πραγμ.	1993 Προβλέψεις	Μετ/λή %
I. Από Εθνικούς Πόρους	416.254	508.815	22,2
- Οικον. ενισχύσεις προσ/σμού & διαρθρ.	1.900	0	-100,0
- Επιδότησεις γεωργ. προϊόντων	5.700	0	-100,0
- Ενισχύσεις προσανατολισμού-διαρθρώσεων (με κοινοτική συμμετοχή)	96.400	155.000	60,8
- Κάλυψη ελλειμμάτων ειδικών διαχειρίσεων	17.500	10.500	- 40,0
- Ειδ. λογαρ. εγγ. γεωργ. προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ)	19.500	14.500	- 25,6
- Επιδότησεις επιτοκίων	9.700	6.300	- 35,1
.Επιδ. επιτοκίου καταθέσεων ΑΤΕ	2.700	3.000	11,1
.Επιδοτ. επιτοκίου αγροτ. στεγ. δανείων	7.000	3.300	- 52,9
- Μέσω Προγρ. Δημοσ. Επενδύσεων	84.554	128.515	52,0
- Μέσω προϋπ/σμού ΟΓΑ-ΕΛΓΑ (Συντ.-αποζημ.)	181.000	194.000	7,2
II. Από ΕΟΚ (ΓΕΩΓΑ-ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ)	550.000	624.000	13,5
Γεν. σύν. οικον. ενισχύσεων στη Γεωργία	966.254	1.132.815	17,2

Πίνακας 4.15
Επιδότησεις στη Γεωργία από Κοινοτικούς Πόρους
(ποσά σε εκατ. δρχ.)

Είδος ενίσχυσης	1992 Εκτ. Πραγμ.	1993 Προβλέψ.	Μεταβολή %
Από ΕΟΚ (ΓΕΩΓΑ-ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ)	550.000	624.000	13,5
- Επιδότηση εξαγωγών	19.019	30.687	61,3
- Ενισχύσεις παραγωγής	179.489	311.498	73,5
- Ενισχύσεις μεταποιήσεων	45.119	49.500	9,7
- Δημ. αποθεματοποίηση	9.328	35.000	275,2
- Διάφορες ενισχύσεις	297.045	197.315	-33,6

Πίνακας 4.16
Χρηματικές Δοσοληψίες με την ΕΟΚ
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

	1992 Πραγμ/σεις	1993 Προβλέψεις	Μεταβολή %
I. Αποδόσεις στην ΕΟΚ (Πληρωμές)	202.700,0	275.880,0	36,1
1. Ιδίοι Κοινοτικοί Πόροι	197.453,0	251.280,0	27,3
Δασμοί ΚΕΔ	44.500,0	57.000,0	28,1
Δασμοί ΕΚΑΧ	400,0	300,0	-25,0
Αντισταθμ/κά τέλη Καν.15/89 κ.λπ.	3,0	50,0	1.566,7
Γεωργικές Εισφορές	2.900,0	4.700,0	62,1
(Γεωργικές Εισφορές)	(2.852,0)	(4.622,0)	(62,1)
(Νομισματικά Εξισωτικά ποσά)	(16,0)	(26,0)	(62,5)
(Εξισωτικά ποσά Ενταξης)	(32,0)	(52,0)	(62,5)
Εισφορές Ζάχαρης & Ισογλυκόζης	4.000,0	4.200,0	5,0
Συνεισφορές βάσει ΦΠΑ	119.550,0	143.700,0	20,2
Συνεισφορές βάσει ΑΕΠ	26.100,0	41.330,0	58,4
2. Διάφορες συνεισφορές ή επιστροφές	247,0	15.300,0	6.094,3
Διάφορες συνεισφορές	107,0	14.500,0	13.451,4
Εισφορές από ανεκτέλεστα προγ/τα	140,0	800,0	471,4
3. Εισφορές εκτός Κοιν/κού Προϋπ/αμού	5.000,0	9.300,0	86,0
Συμμετοχή στο 6ο ΕΤΑ	5.000,0	7.300,0	46,0
Συμμετοχή στο προγ/μα Επισιτιστικής Βοήθειας	-	2.000,0	-
II. Απολήψεις από την ΕΟΚ (Εισπρ.)	1.055.750,0	1.292.500,0	22,4
1. Τακτικός Προϋπολογισμός	113.900,0	145.000,0	27,3
Εξοδα Εισπράξης Ιδίων Πόρων	5.000,0	6.000,0	20,0
Διάφορες ή Εκτακτες Απολήψεις	3.900,0	4.000,0	2,6
Απολήψεις από FEOGA - Προσ/σμός	70.000,0	100.000,0	42,8
Απολήψεις από Κοινωνικό Ταμείο	35.000,0	35.000,0	0,0
Λοιπές Απολήψεις	-	-	-
2. Προϋπολογισμός Δημ. Επενδύσεων	169.500,0	277.000,0	63,4
Απολήψεις από Περιφ/κό Ταμ. (ΕΤΠΑ)	110.000,0	180.000,0	63,6
Απολήψεις από ΜΟΠ	31.500,0	20.000,0	-36,6
Απολήψεις από FEOGA - Προσ/σμός	25.000,0	54.500,0	118,0
Ταμείο Συνοχής	-	20.000,0	-
Χώρες ΕΖΕΣ	-	1.500,0	-
Λοιπές Απολήψεις	3.000,0	1.000,0	-67,7
3. Προϋπολογισμός ΕΛΕΓΕΠ	550.000,0	624.000,0	13,5
Απολήψεις από FEOGA - Εγγυήσεις	550.000,0	624.000,0	13,5
4. Προϋπολογισμός Τρίτων	222.350,0	246.500,0	10,8
Απολήψεις από Κοινωνικό Ταμείο	65.000,0	75.000,0	15,4
Απολήψεις από ΕΤΠΑ	140.000,0	140.000,0	0,0
Απολήψεις από FEOGA - Προσ/σμός	10.500,0	25.000,0	138,0
Απολήψεις από ΜΟΠ	3.850,0	3.500,0	- 9,1
Λοιπές Απολήψεις	3.000,0	3.000,0	0,0
III. Καθαρές εισπράξεις	853.050,0	1.016.620,0	19,1

Πίνακας 4.17
Τρέχουσες Δαπάνες Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων που
μεταφέρονται στον Τακτικό Προϋπολογισμό
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

Φορέας	Είδος Δαπάνης	Πιστώσεις 1993
ΚΕΠΕ	Λειτουργικές Δαπάνες	800
ΕΛΚΕΠΑ	" "	1.200
ΙΓΜΕ	" "	3.000
Ερευνητικά Ιδρύματα	" "	3.000
ΟΠΕ	" "	200
Σχ. Τουριστ. Επαγγ.	" "	1.500
Οικον. Επιμελητήριο	" "	100
ΟΑΔΥΚ	" "	500
ΟΑΝΑΚ	" "	50
ΕΕΤΑΑ	" "	200
Αερολιμ. Σπάτων	" "	650
ΥΠΕΧΩΔΕ/ΚΕΔΕ	" "	250
Διάφορα Υπουργεία	" "	600
ΥΠΕΘΟ	Υποτροφίες ΝΑΤΟ	500
ΟΑΕΔ	Επιδόματα ανεργίας	6.000
Υπουργείο Γεωργίας	Κτηματολόγιο δασών	500
ΥΕΘΑ	Εξυπηρέτηση δανείων	3.000
Υπουργείο Υγείας	" "	3.500
Υπουργείο Γεωργίας	" "	1.500
ΥΠΕΠΘ/ΟΣΚ	" "	6.500
ΟΣΕ	" "	400
Σύνολο		33.950

Πίνακας 4.18
Χρηματοδότηση Δημοσίων Επενδύσεων
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

Όνομασία Εσόδου	1992 Εκτιμήσεις Πραγμ/σεων	1993 Προβλέψεις	Μετ/λή %
Εσοδα Δημοσίων Επενδύσεων	189.500,0	282.000,0	48,8
Ιδια έσοδα	20.000,0	5.000,0*	-75,0
Συμμετοχή ΕΤΠΑ	110.000,0	180.000,0	63,6
Απολήψεις από FEOGA	25.000,0	54.500,0	118,0
ΜΟΠ	31.500,0	20.000,0	-36,5
Ταμείο Συνοχής	--	20.000,0	--
ΕΖΕΣ	--	1.500,0	--
Λοιπές Παρεμβάσεις από ΕΚ	3.000,0	1.000,0	-66,7
Πιστωτικά έσοδα	537.500,0	693.000,0	28,9
(Εντοκα γραμμάτια)	(--)	(--)	(--)
(Δάνεια Εξωτερικού)	(537.500,0)	(693.000,0)	(28,9)
Σύνολο	727.000,0	975.000,0	34,1

* Δεν περιλαμβάνονται συνεισφορές, οι οποίες κατά το 1993 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 15 δισ. δρχ.

Πίνακας 4.19
 Δαπάνες Προϋπολογισμού Δημ. Επενδύσεων κατά Υπουργείο
 (ποσά σε εκατ. δρχ.)

Υπουργείο	1992				1993			Συμ/χή %	Μετ/λή %
	Εκτιμήσεις		Πραγματοποιήσεων Συνολο	Προβλέψεις					
	ΚΠΣ	Λοιπα Εργα		ΚΠΣ	Λοιπα Εργα	Συνολο			
Προεδρ. Κυβέρνησης	2.214,0	336,0	2.550,0	0,4	1.680,0	-	1.680,0	0,2	-34,1
Εσωτερικών	17.995,0	4.020,0	22.015,0	3,0	20.580,0	3.500,0	24.080,0	2,5	9,4
Εθνικής Άμυνας	645,0	3.370,0	4.015,0	0,6	3.200,0	-	3.200,0	0,3	-20,3
Εθνικής Οικονομίας	173.555,0	110.492,0	284.047,0	39,1	235.560,0	162.520,0	398.080,0*	40,8	40,1
Υγείας-Πρόνοιας	16.664,0	3.732,0	20.396,0	2,8	17.510,0	3.000,0	20.510,0	2,1	0,6
Παιδείας	11.158,0	47.333,0	58.491,0	8,0	20.520,0	51.500,0	72.020,0	7,4	23,1
Πολιτισμού	5.586,0	85,0	5.671,0	0,8	6.600,0	4.100,0	10.700,0	1,1	88,7
Οικονομικών	3.720,0	107,0	3.827,0	0,5	4.630,0	200,0	4.830,0	0,5	26,2
Μακεδονίας-Θρακίας	1.285,0	3.253,0	4.538,0	0,6	6.910,0	6.140,0	13.050,0	1,3	187,6
Αιγαίου	1.790,0	-	1.790,0	0,2	1.540,0	300,0	1.840,0	0,2	2,8
Γεωργίας	56.624,0	8.718,0	65.342,0	9,0	101.410,0	275,0	101.685,0	10,4	55,6
ΠΕΧΩΔΕ	151.343,0	22.087,0	173.430,0	23,9	204.040,0	16.965,0	221.005,0	22,7	27,4
Εργασίας	6.870,0	7.465,0	14.335,0	2,0	5.480,0	-	5.480,0	0,6	-61,8
Βιομηχ. Ενεργ. Τεχνολ.	34.902,0	6.733,0	41.635,0	5,7	58.990,0	-	58.990,0	6,1	41,7
Εμπορίου	126,0	-	126,0	-	870,0	-	870,0	0,1	590,5
Μεταφορών & Επικοινων.	14.296,0	2.218,0	16.514,0	2,3	25.810,0	1.000,0	26.810,0	2,7	62,3
Εμπορικής Ναυτιλίας	2.830,0	30,0	2.860,0	0,4	3.120,0	-	3.120,0	0,3	9,1
Δημόσιας Τάξης	5.397,0	21,0	5.418,0	0,7	6.550,0	500,0	7.050,0	0,7	30,1
Συνολο	507.000,0	220.000,0	727.000,0	100,0	725.000,0	250.000,0	975.000,0	100,0	34,1

* α) Στο έτος 1993 περιλαμβάνεται και αποθεματικό 22.000,0 εκατ. δρχ.

β) Περιλαμβάνεται ποσό 80.000,0 εκατ. δρχ. για έργο ενταγμένο στο ΚΠΣ (υπό κατανομή)

Πίνακας 4.20
Δαπανών Προϋπολογισμού Δημ.Επενδύσεων κατά Τομείς
 (ποσά σε εκατ.δρχ.)

Όνομασία Τομέων	1992				1993			Συμ/χη %	Μεταβολή %
	Εκτιμήσεις		πραγματ/σεων Συνολο	Προβλέψεις					
	ΚΠΣ	Λοιπα Εργα		ΚΠΣ	Λοιπα Εργα	Συνολο			
Ειδικά Έργα	4.252,0	7.930,0	12.182,0	1,7	6.440,0	5.800,0	14.240,0	1,5	16,9
Γεωργία	7.051,0	4.671,0	11.722,0	1,6	17.910,0	--	17.910,0	1,8	52,8
Δαση - Αλιεία	21.738,0	213,0	21.951,0	3,0	36.220,0	--	36.220,0	3,7	65,0
Εγγειοβελτιωτικά Έργα Βιομηχανία, Ενέργεια, Βιοτεχνία	44.143,0	6.738,0	50.881,0	7,0	72.890,0	1.495,0	74.385,0	7,6	46,2
50.826,0	52.714,0	103.540,0	14,2	78.270,0	60.000,0	138.270,0	14,2	33,5	
Συγκοινωνίες	108.026,0	7.117,0	115.145,0	15,8	144.750,0	6.665,0	151.415,0	15,5	31,5
Σιδηρόδρομοι Τουρισμός, Μουσεία, Μνημεία	12.130,0	320,0	12.450,0	1,7	17.700,0	--	17.700,0	1,8	42,2
12.749,0	1.365,0	14.114,0	1,9	14.860,0	16.500,0	31.360,0	3,2	122,2	
Εκπαίδευση	13.934,0	47.303,0	61.297,0	8,4	25.010,0	51.500,0	76.510,0	7,6	24,6
Οικισμός	4.984,0	15,0	4.999,0	0,7	5.090,0	1.000,0	6.090,0	0,6	21,6
Υγεία - Πρόνοια	16.664,0	3.732,0	20.396,0	2,8	17.510,0	3.000,0	20.510,0	2,1	0,6
Υδρευση - Αποχέτευση	33.214,0	10.763,0	43.977,0	6,1	50.370,0	7.040,0	57.410,0	5,9	30,5
Δημόσια Διοίκηση	14.761,0	300,0	15.061,0	2,1	17.170,0	1.000,0	18.170,0	1,9	20,6
Κοινοβουλευτικά Έργα	133.486,0	55.451,0	188.939,0	26,0	86.280,0	71.200,0	157.480,0	16,2	-16,7
Διαφορά (Λοιπά)	29.036,0	21.306,0	50.346,0	7,0	112.530,0	22.800,0	135.330,0*	13,9	166,8
Αποθεματικό	-	-	-	-	20.000,0	2.000,0	22.000,0	2,3	-
Σύνολο	507.000,0	220.000,0	727.000,0	100,0	725.000,0	250.000,0	975.000,0	100,0	34,1

* Περιλαμβάνεται ποσό 80.000 εκατ. δρχ. για έργα ενταγμένα στο ΚΠΣ (υπό κατανομή).

Πίνακας 5.1
Χρέος Κεντρικής Διοίκησης
 (μικτό ονομαστικό χρέος την 31.12)
 (ποσά σε διο. δρχ.)

Ετος	Εσωτερικό			Σύνολο Εσωτερικού	Εξωτερικό	Σύνολο
	Τράπεζα Ελλάδος	Εντοκα Γραμμάτια	Λοιπά Δάνεια			
1981	181,5	300,0	27,1	508,5	163,3	671,9
1982	305,9	357,5	30,2	693,5	234,8	928,3
1983	309,9	541,5	30,7	882,1	387,2	1.269,4
1984	463,1	748,2	48,0	1.259,2	623,6	1.882,8
1985	465,7	1.120,2	59,7	1.645,7	1.027,8	2.673,4
1986	465,8	1.388,9	88,4	1.943,1	1.287,3	3.230,3
1987	497,7	1.869,9	207,0	2.574,6	1.471,2	4.045,8
1988	496,5	2.828,2	379,6	3.704,3	1.679,0	5.383,3
1989	495,2	3.503,7	828,5	4.827,4	1.871,4	6.698,8
1990	483,9	4.832,6	1.986,8	7.303,3	2.078,9	9.382,1
1991	472,7	4.974,3	4.121,7	9.568,7	2.766,2	12.334,9
1992	461,2	5.600,0	6.109,7	12.170,9	3.138,6	15.309,5

Σημειώσεις: 1) Δεν περιλαμβάνεται το χρέος των Ενοπίων Δυναμικών.

2) Το 1992 είναι κατ'επίσημο και περιλαμβάνει τις κεφαλαιοποιήσεις τόκων, που έγιναν το 1991 και το 1992.

Πίνακας 5.2
Μετατροπή Εντόκων Γραμματίων σε Ομόλογα
 (ποσά σε διο. δρχ.)

1991	3-ετές Σεπτεμβρίου	405,2
	5-ετές Σεπτεμβρίου	679,4
	6-ετές Οκτωβρίου	286,5
	6-ετές Νοεμβρίου	53,3
	7-ετές Δεκεμβρίου	75,2
	Σύνολο 1991	1.499,6
1992	8-ετές Ιανουαρίου	37,0
	8-ετές Φεβρουαρίου	1,0
	5-ετές Ιουνίου	97,7
	Σύνολο 1992	135,7
	Γενικό Σύνολο	1.635,3

Πίνακας 5.3
Δάνεια Οικονομικής Εξυγίανσης 1990 - 1992
 (ποσά σε δισ. δρχ.)

Εκδοση Δανείου και Διάρκεια	Φορείς			Σύνολο
	Δημόσιες Επιχ/σεις	Ασφαλιστ. Οργανισμοί	Λοιποί	
Α' Δάνειο 1990 (4 - 10 έτη)	239,5	278,4	107,9	625,8
Β' Δάνειο 1991 (6 - 10 έτη)	167,6	303,5	54,8	525,9
Γ' Δάνειο 1992 (6 - 10 έτη)			120,6	120,6
Δ' Δάνειο 1992 (4 έτη)			13,5	13,5
Ε' Δάνειο 1992 (5 έτη)			97,0	97,0
ΣΤ' Δάνειο 1992*	99,1	254,2	67,6	420,9
Ζ' Δάνειο 1992*			262,2	262,2
Σύνολο	506,2	836,0	723,6	2.065,8

* Όταν ο Προϋπολογισμός ευρίσκεται υπό έκδοση, οι οροι εκδόσης δεν είχαν αποφασισθεί.

Πίνακας 5.4
Δαπάνες Εξυπηρέτησης Χρέους Κεντρικής Διοίκησης
 (ποσά σε δισ. δρχ.)

	Χρεολύσια			Τόκοι					Παράλληλες Δαπάνες			Σύνολο (1+2+3)		
	Σε συνάλ.	Σε δρχ.	Λοιπά	Σε συνάλ.	Σε δρχ.	Προκ/λής	Λοιποί	Σύνολο	Σε συνάλ.	Σε δρχ.	Λοιπές			
	(1)			(2)					(3)					
1982	16,1	5,6	0,0	21,7	21,5	45,5	0,9	0,2	68,0	0,7	0,8	1,6	91,3	
1983	18,1	5,8	0,1	24,1	34,9	67,9	1,6	0,0	104,4	0,9	1,0	1,8	130,3	
1984	35,8	6,4	0,2	42,5	51,9	109,2	2,4	0,1	163,5	0,9	1,3	2,2	208,2	
1985	58,1	8,1	0,4	66,6	71,7	156,4	11,7	0,3	240,0	2,6	1,4	4,0	310,7	
1986	84,9	37,7	0,3	122,9	89,6	201,8	3,7	0,2	295,3	1,1	1,9	3,0	421,2	
1987	167,4	93,4	0,3	261,1	97,9	292,9	16,6	0,3	407,9	1,7	2,9	0,1	4,7	673,7
1988	137,6	14,0	0,4	152,0	117,6	424,9	6,2	0,1	548,9	1,4	4,0	0,2	5,6	706,5
1989	129,7	75,3	0,4	205,3	145,5	476,7	8,1	0,1	630,4	1,7	6,7	0,3	8,7	844,5
1990	181,4	157,0	0,2	338,6	155,2	996,2	11,6	0,1	1.163,0	2,3	10,4	0,2	12,9	1.514,6
1991	244,1	677,0	0,2	921,2	185,7	1.231,4	15,2	0,0	1.432,3	4,5	11,1	0,2	15,9	2.369,5
1992*	481,1	1.323,3	0,4	1.804,9	214,5	1.122,6	16,1	0,3	1.353,5	4,6	11,8	0,2	16,6	3.175,0

* Εκτιμήσεις

- 1) Δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες εξυπηρέτησης του χρέους των Ενόπλων Δυνάμεων (βλέπε πίνακα 3.3)
- 2) Δεν περιλαμβάνονται οι παρακάτω εξοφλήσεις Εντόκων Γραμματίων (εκατ. δρχ.):

Ετος	Ιδιωτικού τομέα	Δημόσιου τομέα
1986	26.880	
1987	64.686	
1988	528.856	
1989	636.374	
1990	928.430	
1991	1.156.421	1.499.558
1992	2.521.933	91.167

Πίνακας 5.5
Εγγυήσεις της Κεντρικής Διοίκησης
(ποσά σε δισ. δρχ.)

Ετη	Εσωτερικού	Εξωτερικού	Σύνολο	Ποσοστό (%) του ΑΕΠ
1979	207,1	45,9	252,9	17,7
1980	297,1	59,9	357,1	20,9
1981	424,4	80,2	504,6	24,6
1982	617,3	134,5	751,9	29,2
1983	732,0	210,8	942,7	30,6
1984	796,6	283,0	1.079,6	28,4
1985	959,7	336,0	1.295,7	28,1
1986	1.271,4	533,8	1.805,3	32,7
1987	1.734,7	506,6	2.241,3	35,8
1988	1.896,0	571,4	2.467,4	32,8
1989	2.216,1	608,8	2.824,9	32,2
1990	1.832,6	675,1	2.507,7	23,7
1991	1.542,6	790,0	2.332,6	18,1
1992*	1.250,0	750,0	2.000,0	13,2

* Εκτίμηση

Πίνακας 6.1
Δανειακές ανάγκες Δημοσίων Επιχειρήσεων* (ΔΕ)
(ποσά σε δισ. δρχ.)

	Απολογιστικό				Εκτιμήσεις		Στόχοι		
	1989	1990	% 90/89	1991	% 91/90	1992	% 92/91	1993	% 93/92
I. Ανάγκες σε Κεφάλαια									
1. Πρωτογενές αποτέλεσμα	83,2	93,5	12,4	162,0	73,3	245,1	51,3	433,0	76,7
% ΑΕΠ	0,95	0,88		1,26		1,62		2,5	
2. Οικον. Αποτέλεσμα (+ πλεόνασμα, - έλλειμμα)-127,5	- 142,9	12,1	-56,7	-60,3	40,4	-	272,8	573,9	
% ΑΕΠ	1,45	1,35	0,44	0,27		1,58			
3. Επενδύσεις	349,2	355,9	1,9	413,4	16,2	641,3	55,1	845,9	31,9
4. Λοιπές ανάγκες	33,4	41,7	24,9	30,0	-28,1	47,1	56,9	74,6	58,3
Σύνολο αναγκών (-2+3+4)	510,1	540,5	6,0	500,1	- 7,5	648,0	29,5	647,7	-
II. Πηγές Χρηματοδότησης									
5. Επιχορηγήσεις	221,4	202,9	- 8,4	205,7	1,4	290,9	41,4	274,6	- 5,6
α. Τακτικ. Προυπολ.	81,2	52,9	-34,9	-15,6		2,2		-7,7	
β. ΠΔΕ	95,6	98,6	3,1	126,4	28,2	183,4	45,2	161,6	-11,6
γ. ΕΤΠΑ κ.λπ.	44,6	51,4	15,2	94,9	84,6	105,3	11,0	120,7	14,6
6. Αποσβέσεις	126,9	149,4	17,7	176,0	17,8	204,0	15,9	230,7	13,1
7. Ειδικόί ποσοί	65,1	89,4	37,3	62,3	-30,3	118,2	89,7	103,5	-12,5
Σύνολο Πηγών Χρηματ. (5+6+7)	413,4	441,7	6,8	444,0	0,5	613,1	38,1	608,8	- 0,7
III. Δημοσιονομικός Δανεισμός									
(I - II)	96,7	98,8	21,7	56,1	-43,2	34,7	-38,2	38,9	12,4
% ΑΕΠ	1,1	0,93		0,44		0,23		0,22	
8. Κεφάλ. Κινήσεις	- 51,4	9,9		2,7	-72,7	54,6	-	33,3	-38,9
IV. Καθαρ. Δανεισμός (III+8)									
45,3	108,7	139,9	58,8	-45,9	89,5	51,9	72,2	-19,0	
% ΑΕΠ	0,52	1,03		0,46	0,59		0,42		
9. Χρεολύσιο & Εξοφλ. Πιστωσ.	195,0	214,9	10,2	226,3	5,3	184,3	-18,6	208,6	13,2
V. Ακαθαρ. Δανεισμός (IV+9)									
240,3	323,6	34,7	285,2	-11,9	273,6	- 4,0	280,8	2,7	
% ΑΕΠ	2,73	3,1		2,22		1,81		1,62	

* Η ανάλυση κατά ΔΕ του οικονομικού αποτελέσματος και των επενδύσεων παρουσιάζεται στον πίνακα 6.2.
Ο δανεισμός σε Δημοσιονομική βάση κατά ΔΕ καθώς και ο τρόπος υπολογισμού του απεικονίζεται στους πίνακες 6.3, 6.4 και 6.5.

Πίνακας 6.2
Οικονομικό Αποτέλεσμα και Επενδύσεις κατά Δημόσια Επιχείρηση
 (σε εκατ. δρχ.)

Δημόσια Επιχείρηση	Οικονομικό Αποτέλεσμα			Επενδύσεις		
	1991 Απολογισμός	1992 Εκτίμηση	1993 Στόχοι	1991 Απολογισμός	1992 Εκτίμηση	1993 Στόχοι
ΑΕΔΙΚ	389	573	670	18	60	613
ΑΕΡΟΔΙΜΗΝ ΑΘΗΝΩΝ	-512	-594	-600	520	9707	0
ΔΕΗ	408	19600	18700	105177	149700	189760
ΔΕΘ	247	9	256	295	1102	1130
ΔΕΠ	-1378	1240	7289	6286	12260	12560
ΔΕΠΑ	855	972	-466	7366	28503	91637
ΔΕΠ-ΕΚΥ	981	0	0	1380	0	0
ΔΕΠΟΣ	2475	1002	1895	2255	3260	2385
ΔΕΦΑ	-945	-900	-736	1479	1714	2171
Ε.Ο. ΚΑΠΝΟΥ	-7	72	825	47	100	978
ΕΚΟ-ΕΛΛΕΠΕΧ	2153	4669	6265	1705	4308	8338
ΕΛΔΑ	8368	6430	7345	500	5007	5000
ΕΛΟΤ	-319	-441	-385	230	307	1365
ΕΛΤΑ	-14808	-12798	4341	1742	1100	2800
ΕΘΜΜΕΧ	-2243	-1872	-2028	10980	11585	19000
ΕΟΤ	-3501	-3349	-5609	9324	10939	25000
ΕΟΦ	24171	2211	2359	1395	573	346
ΕΡΤ	-5851	-5292	-3105	2402	850	1100
ΕΤΜΟΑ	-1667	-1651	-1625	627	617	425
ΕΥΔΑΠ	-4727	-2585	3000	7075	9640	13400
ΙΓΜΕ	-1347	189	202	3006	5812	5398
ΚΑΕ	7083	8240	10882	97	1158	1744
ΚΕΔ	403	2264	2800	1927	10000	10000
ΚΛΑ	147	187	245	15	132	185
ΚΛΘ	108	40	46	7	75	77
ΟΑΘ	1738	1550	2360	767	1580	3560
ΟΑΣ (ΣΥΝΟΛΟ)	-91445	-74000	-28000	1900	2200	12100
ΟΔΔΥ	2913	2583	2626	142	226	187
ΟΔΙΕ	1372	1863	2335	32	85	60
ΟΕΔΒ	-3670	-4811	-5493	6	27	27
ΟΛΘ	1775	2288	3000	940	2150	5700
ΟΛΠ	6244	3360	4225	6997	8100	9747
ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΕΡΟΠΛΟΙΑ	144	252	1497	4898	7950	7640
ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ	-28542	-600	7198	7720	30000	46000
ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ	6	3	24	0	20	0
ΟΠΑΠ	74661	79903	68184	1447	5343	6547
ΟΠΕ	-373	-472	-503	2175	2804	2624
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΒΑΜΒΑΚΟΣ	-1292	-1862	-127	33	49	212
ΟΣΕ	-48695	-47193	-42772	20489	34900	64400
ΟΣΚ	-3285	-4931	-5000	34910	42200	26500
ΟΤΕ	55589	91373	202506	98899	123111	182279
ΟΥΘ	551	581	800	834	1610	2000
ΤΕΟ	8444	13757	20600	63292	103953	79300
ΕΑΒ	-27588	-23445	-3376	786	6436	1270
ΕΒΟ	-15764	-17960	-9898	653	0	328
Σύνολο Δημ. Επιχειρήσεων	-56734	40475	272752	413373	641253	845893

Πίνακας 6.3
Δανειακές Ανάγκες Δημοσίων Επιχειρήσεων κατά Επιχείρηση
και Πηγές Χρηματοδότησης
Απολογιστικά 1991
(σε εκατ. δρχ.)

Δημόσια Επιχείρηση	Ανοιγμα Εκμετάλλευσης			Ανοιγμα Επενδύσεων			Λοιπές Ανάγκες (7)=(4)- (5)-(6)	Λοιπές Παροί (9)	Δανειακές Ανάγκες (10)=- (3)+ (7)+(8)-(9)
	Οικονομ. Αποτέλ. (1)	Επιχορηγ. Τακτ. Πρ. (2)	Ανοιγμα Εκμ/σης (3)=(1)+(2)	Επενδύσεις (4)	Πηγές Χρημ/τησης ΠΔΕ, ΕΤΠΑ (5)	Χρημ/τησης Αποσβεσ. (6)			
ΑΕΔΙΚ	389	0	389	18	0	0	18	0	-371
ΑΕΡΟΛΙΜΝΗ ΑΘΗΝΩΝ	-512	0	-512	520	873	1	-354	0	158
ΔΕΗ	408	0	408	105177	15892	89905	-620	5409	17827
ΔΕΘ	247	41	288	295	512	51	-268	0	-556
ΔΕΠ	-1378	0	-1378	6286	4501	141	1644	321	4493
ΔΕΠΑ	855	0	855	7366	10704	377	-3715	16	-5914
ΔΕΠ-ΕΚΥ	981	0	981	1380	64	1421	-105	0	1719
ΔΕΠΟΣ	2475	0	2475	2255	508	10	1737	0	-738
ΔΕΦΑ	-945	0	-945	1479	1647	176	-344	0	601
Ε.Ο. ΚΑΠΝΟΥ	-7	0	-7	47	192	0	-145	0	-138
ΕΚΟ-ΕΛΜΕΠΕΧ	2153	0	2153	1705	263	1614	-172	586	2412
ΕΛΔΑ	8368	0	8368	500	0	9965	-9465	2050	0
ΕΛΟΤ	-319	119	-200	230	127	70	33	0	233
ΕΛΤΑ	-14808	0	-14808	1742	6500	461	-5219	2217	12128
ΕΟΜΜΕΧ	-2243	1150	-1093	10980	12180	0	-1200	0	620
ΕΟΤ	-3501	2955	-546	9324	11700	0	-2376	0	2108
ΕΟΦ	24171	0	24171	1395	0	0	1395	0	0
ΕΡΤ	-5851	4479	-1372	2402	2173	0	229	0	1634
ΕΤΜΟΑ	-1667	1150	-517	627	1054	0	-427	0	90
ΕΥΔΑΠ	-4727	0	-4727	7075	1122	9148	-3195	1507	4302
ΙΓΜΕ	-1347	1348	1	3606	3750	0	-144	0	0
ΚΑΕ	7083	-6986	97	97	0	0	97	0	0
ΚΕΔ	403	0	403	1927	204	4	1719	0	1317
ΚΛΑ	147	0	147	13	0	0	13	0	-134
ΚΛΘ	108	0	108	7	0	0	7	0	-101
ΟΑΘ	1738	0	1738	767	37	160	570	-587	0
ΟΑΣ (ΣΥΝΟΛΟ)	-91445	19620	-71825	1900	996	2353	-1449	0	70376
ΟΔΔΥ	2913	-3101	-188	142	0	0	142	0	330
ΟΔΙΕ	1372	-1080	292	32	0	0	32	0	18
ΟΕΔΒ	-3670	3600	-70	6	0	0	6	0	76
ΟΑΘ	1775	0	1775	940	47	0	893	0	0
ΟΑΠ	6244	0	6244	6997	466	0	6531	0	311
ΟΛΥΜΠ. ΑΕΡΟΓΩΓΙΑ	144	0	144	4898	2466	1384	1048	0	1605
ΟΛΥΜΠ. ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ	-28542	0	-28542	7720	0	11029	-3309	0	0
ΟΛΥΜΠ. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ	6	0	6	0	0	0	0	0	-6
ΟΠΑΠ	74661	-62797	11864	1447	0	0	1447	0	-10417
ΟΠΕ	-373	460	87	2175	1763	83	329	0	241
ΟΡΓΑΝ. ΒΑΜΒΑΚΟΣ	-1292	1510	218	33	63	0	-30	0	-248
ΟΣΕ	-48695	21000	-27695	20489	24130	3717	-7358	0	0
ΟΣΚ	-3285	974	-2311	34910	45104	0	-10194	0	0
ΟΤΕ	55589	0	55589	98899	16578	41310	41011	14469	15808
ΟΥΘ	551	0	551	834	767	0	67	355	133
ΤΕΟ	8444	0	8444	63292	54178	0	9114	0	836
ΕΑΒ	-27588	0	-27588	786	522	886	-622	3700	0
ΕΒΟ	-15764	0	-15764	653	190	1710	-1247	0	0
Σύνολο Δημ. Επιχ.	-56734	-15558	-72292	413373	221273	175976	16124	30043	62327

Πίνακας 6.4
Δανειακές Ανάγκες Δημοσίων Επιχειρήσεων κατά Επιχείρηση
και Πηγές Χρηματοδότησης
Εκτιμήσεις 1992
(σε εκατ. δρχ.)

Δημόσια Επιχείρηση	Ανοίγμα Εκμεταλλεύσεως			Ανοίγμα Επενδύσεων			Λοιπές Ανάγκες (8)	Λοιποί Ποροι (9)	Δανειακές Ανάγκες (10)=- (3)+ (7)+(8)-(9)	
	Οικονομ. Αποτελ. (1)	Επιχορηγ. Τακτ. Πρ. (2)	Ανοίγμα Εκμ/σης (3)=(1)+(2)	Επενδύσεις (4)	Ψηφές ΠΔΣ, ΕΤΠΑ (5)	Χρημ/τησης Αποσβέσεις (6)				Ανοίγμα (7)=(4)- -(5)-(6)
ΑΕΔΙΚ	573	0	573	60	0	0	60	0	0	-513
ΑΕΡΟΛΙΜΝΗ ΑΘΗΝΩΝ	-594	0	-594	9707	1802	0	7905	357	8704	152
ΔΕΗ	19600	0	19600	149700	14550	118500	16650	2000	19800	-20750
ΔΕΘ	9	60	69	1102	913	100	89	0	58	-38
ΔΕΠ	1240	0	1240	12260	10561	1671	28	-324	3076	-4612
ΔΕΠΑ	972	0	972	28503	3600	360	24543	0	23620	-49
ΔΕΠ-ΕΚΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ΔΕΠΟΣ	1002	0	1002	3260	1435	0	1825	0	1142	-319
ΔΕΦΑ	-900	0	-900	1714	999	200	515	0	360	1055
Ε. Ο. ΚΑΠΝΟΥ	72	0	72	100	40	0	60	0	0	-12
ΕΚΟ-ΕΛΜΕΠΕΧ	4669	0	4669	4308	1077	1687	1544	237	31	-2919
ΕΛΔΑ	6430	0	6430	5007	80	12000	-7073	2740	3517	-14280
ΕΛΟΤ	-441	126	-315	307	280	342	-315	0	0	0
ΕΛΤΑ	-12798	0	-12798	1100	0	575	525	3092	1288	15127
ΕΟΜΜΕΧ	-1872	2800	928	11585	13282	0	-1697	0	1290	-3915
ΕΟΤ	-3349	2800	-549	10939	8658	0	2281	0	3923	-1093
ΕΟΦ	2211	0	2211	573	0	0	573	9700	8062	0
ΕΡΤ	-5292	2500	-2792	850	1150	2800	-3100	0	880	-1188
ΕΤΜΟΑ	-1651	1300	-351	617	950	0	-333	0	18	0
ΕΥΔΑΠ	-2585	0	-2585	9640	3195	9264	-2819	184	5222	-5272
ΙΓΜΕ	189	1836	2025	5812	3644	0	2168	0	145	-2
ΚΑΣ	8240	-7062	1158	1158	0	0	1158	0	0	0
ΚΣΔ	2264	0	2264	10000	350	4	9646	0	7382	0
ΚΛΑ	187	0	187	132	0	0	132	0	0	-55
ΚΛΘ	40	0	40	75	0	0	75	0	40	-5
ΟΑΣ	1550	0	1550	1580	340	170	1070	-800	553	-1833
ΟΑΣ (ΣΥΝΟΛΟ)	-74000	33850	-40150	2200	250	2900	-950	0	1000	38200
ΟΔΔΥ	2583	-2365	218	226	0	0	226	0	8	0
ΟΔΙΕ	1883	-1140	743	85	0	0	85	0	0	-658
ΟΕΔΒ	-4811	4100	-711	27	0	0	27	0	738	0
ΟΛΘ	2288	0	2288	2150	500	0	1650	0	0	-638
ΟΛΠ	3360	0	3360	8100	1217	0	6883	0	3548	-25
ΟΛΥΜΠ. ΑΕΡΟΓΩΓΙΑ	252	0	252	7950	6013	1933	4	0	472	-720
ΟΛΥΜΠ. ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ	-600	0	-600	30000	16000	8728	5272	0	3000	2872
ΟΛΥΜΠ. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ	3	0	3	20	0	0	20	0	18	-1
ΟΠΑΠ	79903	-66612	13291	5343	0	0	5343	0	0	-7948
ΟΠΕ	-472	555	83	2804	2560	90	154	0	70	1
ΟΡΓΑΝ. ΒΑΜΒΑΚΟΣ	-1862	1072	-790	49	0	0	49	0	839	0
ΟΣΕ	-47193	21000	-26193	34900	31150	3750	0	2556	0	28749
ΟΣΚ	-4931	1400	-3531	42200	45731	0	-3531	0	0	0
ΟΤΕ	91373	0	91373	123111	20100	35675	67336	24777	17633	-16893
ΟΥΘ	581	0	581	1610	800	0	810	280	800	-291
ΤΕΟ	13757	0	13757	103953	91953	0	12000	0	0	-1757
ΕΑΒ	-23445	0	-23445	6436	3165	1558	1713	2323	1000	26481
ΕΒΟ	-17960	6000	-11960	0	2388	1708	-4096	0	0	7864
Σύνολο Δημ. Επιχ.	40475	2200	42675	641253	288733	204015	148505	47122	118237	34715

Πίνακας 6.5
Δανειακές-Ανάγκες Δημοσίων Επιχειρήσεων κατά Επιχείρηση
και Πηγές Χρηματοδότησης-
Στόχοι 1993
(σε εκατ. δρχ.)

Δημόσια Επιχείρηση	Ανοίγμα Εκμετάλλευσης			Ανοίγμα Επενδύσεων			Λοιπές Ανάγκες (7)=(4)- -(5)-(6)	Λοιποί Πόροι (9)	Δανειακές Ανάγκες (10)=- (3)+ (7)+(8)-(9)	
	Οικονομ. Αποτέλ. (1)	Επιχορηγ. Τοκτ. Πόρ. (2)	Ανοίγμα Εκμ/σης (3)=(1)+(2)	Επενδύσεις (4)	Πηγές Χρημ/τησης ΠΔΕ, ΕΤΠΑ (5)	Χρημ/τησης Αποσβρασεις (6)				
ΑΕΔΙΚ	600	0	670	613	0	80	533	0	0	-137
ΑΕΡΟΔΙΜΗΝ ΑΘΗΝΩΝ	-600	0	-600	0	570	3	-573	0	27	0
ΔΕΗ	18700	0	18700	189760	12060	139600	38100	2500	21900	0
ΔΕΘ	256	0	256	1130	1130	80	-80	577	273	-32
ΔΕΠ	7289	0	7289	12560	10048	1895	617	0	5500	-12172
ΔΕΠΑ	-466	0	-466	91637	34800	360	56477	20	14066	42897
ΔΕΠ-ΕΚΥ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ΔΕΠΟΣ	1895	0	1895	2385	590	10	1785	0	240	-350
ΔΕΦΑ	-736	0	-736	2171	1050	217	904	0	400	1240
Ε.Ο. ΚΑΠΝΟΥ	825	0	825	978	305	0	673	0	0	-152
ΕΚΟ-ΕΛΛΕΓΕΧ	6265	0	6265	8338	500	1885	5953	249	0	-63
ΕΛΔΑ	7345	0	7345	5000	156	11250	-6406	1600	6000	-18151
ΕΛΟΤ	-385	150	-235	1365	1365	403	-403	0	0	-168
ΕΛΑΤΑ	4341	0	4341	2800	374	585	1841	3092	9047	-8455
ΕΟΜΜΕΧ	-2028	2800	772	19000	17114	0	1886	0	1241	-127
ΕΟΤ	-5609	4000	-1609	25000	26545	0	-1545	0	65	-1
ΕΟΦ	2359	0	2359	346	0	0	346	1200	0	-813
ΕΡΤ	-3105	2000	-1105	1100	1000	2800	-2700	0	0	-1595
ΕΤΜΟΑ	-1625	1800	175	425	250	0	175	0	0	0
ΕΥΔΑΠ	3000	0	3000	13400	2500	9300	1600	0	1200	-2600
ΙΓΜΕ	202	1400	1602	5398	3800	0	1596	0	0	-4
ΚΑΣ	10882	-9138	1744	1744	0	0	1744	0	0	0
ΚΕΔ	2800	0	2800	10000	1404	4	8592	0	5792	0
ΚΛΑ	245	0	245	185	0	0	185	0	0	-60
ΚΛΘ	46	0	46	77	0	0	77	0	55	-24
ΟΑΒ	2360	0	2360	3560	1116	188	2256	-500	597	-1201
ΟΑΣ (ΣΥΝΟΛΟ)	-28000	12000	-16000	12100	1300	2000	8800	0	600	24200
ΟΑΔΥ	2626	-2439	187	187	0	0	187	0	0	0
ΟΔΙΕ	2335	-1200	1135	60	0	0	60	0	0	-1075
ΟΕΔΒ	-5493	4650	-843	27	0	0	27	0	870	0
ΟΛΒ	3000	0	3000	5700	1200	0	4500	0	1508	-8
ΟΛΠ	4225	0	4225	9747	2750	0	6997	0	2797	-25
ΟΛΥΜΠ. ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ	1497	0	1497	7640	5300	2213	127	500	780	-1650
ΟΛΥΜΠ. ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ	7198	0	7198	46000	11072	9100	25828	0	4421	14209
ΟΛΥΜΠ. ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ	24	0	24	0	0	0	0	0	0	-24
ΟΠΑΠ	68184	-66233	1951	6547	0	0	6547	0	4596	0
ΟΠΕ	-503	590	87	2624	2448	90	86	0	0	-1
ΟΡΓΑΝ. ΒΑΜΒΑΚΟΣ	-127	400	273	212	0	0	212	0	0	-61
ΟΣΣ	-42772	40000	-2772	64400	41900	4000	18500	1620	0	22892
ΟΣΚ	-5000	1500	-3500	26500	30000	0	-3500	0	0	0
ΟΤΕ	202506	0	202506	182279	7900	41608	132771	63250	20858	-27343
ΟΥΘ	800	0	800	2000	1300	0	700	500	650	-250
ΤΕΟ	20600	0	20600	79300	60000	0	19300	0	0	-1300
ΕΑΒ	-3376	0	-3376	1270	0	1300	-30	0	0	3346
ΕΒΟ	-9898	0	-9898	328	416	1747	-1835	0	0	8063
Σύνολο Δημ. Επιχ.	272752	-7720	265032	845893	282263	230718	332912	74608	103483	39005

Πίνακας 7.1
Δανειακές ανάγκες Οργανισμών Κοιν. Ασφάλισης και Πρόνοιας (ΟΚΑΠ)*
 (ποσά σε δισ. δρχ.)

	Απολογιστικά				Εκτιμήσεις		Στόχοι		
	1989	1990	% 90/89	1991	% 91/90	1992	% 92/91	1993	% 93/92
I. Ανάγκες σε κεφάλαιο									
1. Πρωτογενές αποτέλεσμα	-324,0	- 354,5	9,4	-448,7	26,6	-476,3	- 6,1	-450,7	5,4
% ΑΕΠ	3,69	3,35		3,49		3,15		2,6	
2. Οικον.Αποτέλ. (+ πλεονασμα - έλλειμμα)	-419,7	- 479,3	14,2	-571,9	19,3	-600,1	4,9	-553,1	7,8
% ΑΕΠ	4,78	4,53		4,44		3,97		3,20	
3. Επενδύσεις	19,4	21,1	8,8	24,9	18,0	34,6	38,7	38,1	10,2
4. Λοιπες ανάγκες	32,2	16,9	-47,5	9,9	-41,4	24,1	143,5	31,1	28,7
Σύνολο αναγκών (-2+3+4)	471,3	517,3	9,8	606,7	17,3	658,8	8,6	622,3	- 5,5
II. Πηγες Χρηματοδότησης									
5. Επιχορηγήσεις	330,4	392,9	18,9	398,5	1,4	410,8	3,1	503,0	22,5
α. Τακτικ. Προυπολ.	315,8	366,1	15,9	344,1	- 6,0	362,5	5,3	450,1	24,2
β. ΠΔΕ	14,6	26,8	83,6	22,5	-16,0	23,1	2,8	10,8	-53,3
γ. ΕΤΠΑ κ.λπ.	-	-	-	31,9	-	25,2	-20,9	42,1	67,0
6. Αποσβέσεις	0,2	0,2	-	0,4	-	0,4	-	0,4	-
7. Ειδικοί πόροι	2,2	3,2	45,5	9,6	-	23,3	142,5	9,2	-60,6
Σύνολο Πηγων Χρηματ. (5+6+7)	332,8	396,3	19,1	408,5	3,1	434,5	6,4	512,6	18,0
III. Δημοσιονομικός Δανεισμός									
(I - II)	138,5	121,0	-12,6	198,2	63,8	224,3	13,1	109,7	-51,1
% ΑΕΠ	1,58	1,14		1,54		1,49		0,63	
8. Κεφάλ. Κινησεως	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV. Καθαρός Δανεισμός (III+8)									
(I - II)	138,5	121,0	-12,6	198,2	63,8	224,3	13,1	109,7	-51,1
% ΑΕΠ	1,58	1,14		1,54		1,49		0,63	
9. Χρεολύσια & Εξοφλ.Πιστωσ.	154,4	149,4	- 3,2	217,4	45,5	170,8	-21,4	242,5	41,9
V. Ακαθάρ. Δανεισμός (IV+9)									
(I - II + 9)	292,9	270,4	- 7,7	415,6	53,7	395,1	- 5,0	352,2	-10,9
% ΑΕΠ	3,34	2,56		3,32		2,62		2,04	

* Η ανάλυση κατά ΟΚΑΠ του οικονομικού αποτελέσματος και των επενδύσεων παρουσιάζεται στον πίνακα 7.2.
 Ο δανεισμός σε Δημοσιονομική βάση κατά ΟΚΑΠ καθώς και ο τρόπος υπολογισμού του απεικονίζεται στους πίνακες 7.3,
 7.4 και 7.5.

Πίνακας 7.2
Οικονομικό Αποτέλεσμα και Επενδύσεις κατά Οργανισμό
Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας
 (σε εκατ. δρχ.)

Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας	Οικονομικό Αποτέλεσμα			Επενδύσεις		
	1991	1992	1993	1991	1992	1993
	Απολογισμός	Εκτίμηση	Στόχοι	Απολογισμός	Εκτίμηση	Στόχοι
ΕΟΠ	-7594	-9354	-9171	274	855	136
ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ	1956	3806	4628	365	800	980
ΙΚΑ	-335860	-350512	-277930	2500	3000	3500
ΟΑΕΔ	-57241	-51445	-56490	4098	4420	8400
ΟΓΑ	-130359	-152300	-184670	68	100	90
ΟΕΚ	33742	44748	55000	17405	24412	24000
ΝΑΤ-ΚΑΑΗ	-76562	-85001	-84458	213	970	974
Σύνολο	-571918	-600058	-553091	24923	34557	38080

Πίνακας 7.3
Δανειακές Ανάγκες Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας
κατά Οργανισμό και Πηγές Χρηματοδότησης
Απολογιστικά 1991
 (σε εκατ. δρχ.)

Ο Κ Α Π	Ανοιγμα Εκμετάλλευσης			Ανοιγμα Επενδύσεων			Λοιπές Ανάγκες (7)=(4)- -(5)-(6)	Λοιποί Πόροι (8)	Δανειακές Ανάγκες (10)=- (3)+ (7)+(8)-(9)	
	Οικονομ. Αποτέλ.	Επιχορηγ. Τακτ. Πρ.	Ανοιγμα Εκμ/σης	Επενδύσεις	Πηγές Χρημ/τησης ΠΔΕ,ΕΤΠΑ	Αποσβέσεις				
	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)	(4)	(5)	(6)				
ΕΟΠ	-7594	7533	-61	274	654	0	-380	0	0	-319
ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ	1956	0	1956	365	43	234	88	2	0	-1866
ΙΚΑ	-335860	170000	-165860	2500	0	120	2380	0	3854	164386
ΟΑΕΔ	-57241	11590	-45651	4098	53655	0	-49557	0	0	-3906
ΟΓΑ	-130359	124635	-5724	68	10	14	44	0	5768	0
ΟΕΚ	33742	93	33835	17405	0	0	17405	9917	0	-6513
ΝΑΤ-ΚΑΑΗ	-76562	30267	-46295	213	0	0	213	0	0	46508
Σύνολο	-571918	344118	-227800	24923	54362	368	-29807	9919	9622	198290

Πίνακας 7.4
Δανειακές Ανάγκες Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας
κατά Οργανισμό και Πηγές Χρηματοδότησης
Εκτιμήσεις 1992
(σε εκατ. δρχ.)

Ο Κ Α Π	Ανοιγμα Εκμετάλλευσης			Ανοιγμα Επενδύσεων			Λοιπές Ανάγκες	Λοιποί Πόροι	Δανειακές Ανάγκες	
	Οικονομ. Αποτέλ. (1)	Επιχορηγ. Τακτ. Πρ. (2)	Ανοιγμα Εκμ/σης (3)=(1)+(2)	Επενδύσεις (4)	Πηγές Χρημ/τησης ΠΔΕ, ΕΤΠΑ (5)	Χρημ/τησης Αποσβέσεις (6)				Ανοιγμα (7)=(4)- -(5)-(6)
ΕΟΠ	-9354	7378	-1976	855	1117	0	-262	0	1714	0
ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ	3806	0	3806	800	80	200	520	3	0	-3283
ΙΚΑ	-350512	180000	-170512	3000	0	130	2870	4000	5500	171882
ΟΑΕΔ	-51445	4620	-46825	4420	47096	0	-42676	0	4149	0
ΟΓΑ	-152300	140375	-11925	100	20	30	50	0	11975	0
ΟΕΚ	44748	103	44851	24412	0	0	24412	20150	0	-289
ΝΑΤ-ΚΑΑΝ	-85001	30000	-55001	970	0	0	970	0	0	55971
Σύνολο	-600058	362476	-237582	34557	48313	360	-14116	24153	23338	224281

Πίνακας 7.5
Δανειακές Ανάγκες Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας
κατά Οργανισμό και Πηγές Χρηματοδότησης
Στόχοι 1993
(σε εκατ. δρχ.)

Ο Κ Α Π	Ανοιγμα Εκμετάλλευσης			Ανοιγμα Επενδύσεων			Λοιπές Ανάγκες	Λοιποί Πόροι	Δανειακές Ανάγκες	
	Οικονομ. Αποτέλ. (1)	Επιχορηγ. Τακτ. Πρ. (2)	Ανοιγμα Εκμ/σης (3)=(1)+(2)	Επενδύσεις (4)	Πηγές Χρημ/τησης ΠΔΕ, ΕΤΠΑ (5)	Χρημ/τησης Αποσβέσεις (6)				Ανοιγμα (7)=(4)- -(5)-(6)
ΕΟΠ	-9171	7700	-1471	136	1607	0	-1471	0	0	0
ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ	4628	0	4628	980	500	250	230	15	0	-4383
ΙΚΑ	-277930	187700	-90230	3500	0	130	3370	0	0	93600
ΟΑΕΔ	-56490	4890	-51600	8400	50800	0	-42400	0	9200	0
ΟΓΑ	-184670	184745	75	90	0	15	75	0	0	0
ΟΕΚ	55000	103	55103	24000	0	0	24000	31059	0	-44
ΝΑΤ-ΚΑΑΝ	-84458	65000	-19458	974	0	0	974	0	0	20432
Σύνολο	-553091	450138	-102953	38080	52907	395	-15222	31074	9200	109605